K. Thienemanns Verlag, Stuttgart, 1973

MICHAEL ENDE

MOMO

sau
Strania povestire despre hoţii de
timp şi fetiţa care le-a înapoiat oamenilor
timpul furat
Un basm-roman
Stuttgart, 1973

PARTEA ÎNTÎI
MOMO ŞI PRIETENII EI

Capitolul întîi
UN ORAŞ MARE ŞI O FATA MICUŢĂ

În vremurile străvechi, pe cînd oamenii vorbeau limbi cu totul diferite de cele de acum, în ţările calde se aflau oraşe mari şi minunate. Acolo se înălţau palatele regilor şi ale împăraţilor, se găseau bulevarde largi, străzi înguste şi uliţe întortocheate, străjuiau temple măreţe cu statui de zei durate din marmură şi aur, erau pieţe multicolore unde se vindeau mărfuri din toate colţurile lumii, precum şi terenuri frumoase şi încăpătoare unde se adunau oamenii pentru a discuta veştile şi pentru a ţine cuvîntări sau a le asculta. Dar înainte de toate se găseau acolo mari teatre.

Arătau cam aşa cum arată astăzi un circ, doar că erau construite în întregime din blocuri de piatră. Rîndurile unde şedeau spectatorii erau aşezate în trepte unele peste altele ca într-o pîlnie uriaşă. Văzute de sus, multe dintre aceste construcţii erau circulare, altele mai degrabă ovale, iar altele formau un semicerc larg deschis. Se numeau amfiteatre.

Erau unele mari cît un stadion de fotbal şi altele mai mici unde nu încăpeau decît cîteva sute de spectatori. Erau unele

fastuoase împodobite cu coloane şi statui şi altele simple, fără nici o ornamentaţie. Aceste amfiteatre nu aveau acoperişuri, totul se petrecea sub cerul liber. De aceea în teatrele fastuoase erau întinse covoare ţesute cu fir de aur peste şirurile spectatorilor pentru a apăra publicul de arşiţa soarelui şi de ploile repezi pornite pe neaşteptate. În teatrele simple, rogojini din papură şi paie slujeau în acelaşi scop. Într-un cuvînt: teatrele erau după punga oamenilor. Voiau însă cu toţii un teatru căci erau spectatori pătimaşi.

În timp ce ascultau cum se depănau pe scenă întîmplările zguduitoare şi cele hazoase, li se părea că acea viaţă doar jucată ar fi, în chip misterios, mai adevărată decît viaţa lor proprie, de zi cu zi, şi le plăcea nespus de mult să ia parte la cealaltă realitate.

De atunci au trecut mii şi mii de ani. Marile oraşe de pe vremea aceea sînt dărîmate, templele şi palatele s-au prăbuşit. Vînturile şi ploile, gerurile şi arşiţele au scobit şi au şlefuit pietrele iar din marile teatre n-au mai rămas decît ruina. În zidurile crăpate nu mai răsună decît cîntul monoton al greierilor făcînd impresia că pămîntul respiră în somn.

Totuşi cîteva dintre vechile oraşe mari au mai rămas oraşe mari pînă în zilele noastre. Fireşte că viaţa din ele s-a schimbat. Oamenii se deplasează cu automobilul şi tramvaiul, folosesc telefonul şi lumina electrică. Dar ici şi colo printre noile clădiri mai sînt cîteva coloane, cîte o poartă, o bucată de zid sau chiar un amfiteatru din acele vremuri străvechi.

Iar într-un astfel de oraş s-a petrecut povestea cu Momo.

Afară, la capătul din miazăzi al marelui oraş, acolo unde încep primele cîmpii iar colibele şi căsuţele apar tot mai sărăcăcioase, se află ascunsă într-o pădurice de pini, ruina unui mic amfiteatru. Chiar şi în vremurile străvechi nu fusese unul din cele arătoase, ci fusese şi pe atunci, ca să spunem aşa, un teatru pentru oamenii săraci. În zilele noastre, adică în vremea cînd începea povestea cu Momo, ruina era aproape cu totul uitată. Numai cîţiva profesori de ştiinţele antichităţii ştiau despre ea, dar nu se mai interesau de fel de acest subiect deoarece nu mai era nimic de cercetat acolo. Şi nici nu reprezenta ceva demn de a fi văzut în comparaţie cu alte

monumente din marele oraş. Astfel că nu mai din cînd în cînd se rătăceau cîţiva turişti pe acolo, se căţărau printre şirurile de bănci năpădite de ierburi, făceau gălăgie, făceau fotografii spre amintire şi apoi plecau. Atunci revenea liniştea în cercurile de piatră iar greierii începeau strofa următoare a nesfîrşitului lor cîntec, strofă care de altfel nu se deosebea întru nimic de cea precedentă.

De fapt numai oamenii locuind în imediata apropiere cunoşteau ciudata clădire rotundă. Îşi păşteau acolo caprele, copii foloseau locul liber rotund din mijloc ca să bată mingea, iar scara se întîlneau uneori acolo perechi de îndrăgostiţi.

Într-o bună zi începu să circule zvonul că în ultimul timp ar locui cineva în ruină. Era vorba de un copil, probabil o fetiţă. Nu se putea spune cu precizie, fiindcă îmbrăcămintea îi era oarecum ciudată. Se spunea că se numea Momo, sau ceva asemănător.

Aspectul exterior al lui Momo era într-adevăr oarecum straniu şi ar fi putut probabil să sperie întrucîtva oamenii preţuind mult curăţenia şi rînduiala. Era micuţă şi cam slăbuţă, încît cu cea mai mare bună voinţă lumea nu-şi putea da seama dacă n-are decît opt ani sau a şi împlinit doisprezece. Avea bucle negre ca pana corbului, zbîrlite, arătînd ca şi cum n-ar fi fost niciodată atinse de vreun pieptăne sau de o foarfecă. Avea ochi foarte mari, minunat de frumoşi şi la fel de negri, iar picioarele îi erau de aceeaşi culoare, căci umbla aproape întotdeauna desculţă. Doar iarna purta uneori ghete, dar erau diferite, nu se potriveau între ele şi pe lîngă aceasta îi şi erau mult prea mari. Cauza era că Momo nu avea nimic altceva decît ceea ce găsea întîmplător sau i se dăruia. Fusta îi era cusută din diferite petice pestriţe şi îi atîrna pînă la glezne. Pe deasupra purta un surtuc bărbătesc, vechi şi mult prea larg, ale cărui mîneci era suflecate la încheietura mîinii. Momo nu voia să le taie căci se gîndea, prevăzătoare, că va mai creşte. Şi nu se putea şti dacă va mai găsi vreodată un surtuc atît de frumos şi de folositor cu atît de multe buzunare.

Sub scena năpădită de ierburi a ruinei teatrului se găseau cîteva camere pe jumătate dărîmate unde se putea intra printr-o spărtură a zidului exterior. Aci amenajase Momo o locuinţă. Într-o zi, pe la amiază, sosiră le ea cîţiva bărbaţi şi femei din vecinătate încercînd să afle ce-i cu ea. Momo stătea în faţa lor

privindu-i cu teamă, căci îi era frică să n-o gonească oamenii. Îşi dădu însă curînd seama că erau prietenoşi. Ei înşişi erau săraci şi ştiau ce-i viaţa.

— Aşa, spuse unul dintre bărbaţi, prin urmare îţi place aici?

— Da, răspunse Momo.

— Şi vrei să rămîi aici?

— Da, cu plăcere.

— Nu eşti aşteptată nicăieri?

— Nu.

— Vreau să spun, nu trebuie să te întorci acasă?

— Aici sînt acasă, răspunse repede Momo.

— Da de unde vii, fetiţo?

Momo făcu cu mîna un gest nedesluşit arătînd undeva în depărtare.

— Cine sînt părinţii tăi? îşi urmă omul întrebările.

Copilul îl privi nedumerită pe el şi pe ceilalţi şi ridică puţin din umeri. Oamenii schimbau priviri între ei şi suspinau.

— Nu trebuie să te temi, continuă bărbatul, nu vrem să te gonim. Vrem să te ajutăm.

În tăcere, Momo dădu din cap. Nu era încă de tot convinsă.

— Spui că te cheamă Momo, aşa-i?

— Da.

— E un nume frumos, dar nu l-am mai auzit niciodată. Cine ţi l-a dat?

— Eu, spuse Momo.

— Tu singură ţi-ai dat numele?

— Da.

— Cînd te-ai născut?

Momo se gîndi şi spuse într-un tîrziu:

— După cîte îmi amintesc, am fost din totdeauna.

— N-ai nici o mătuşă, nici un unchi, nici o bunică, nici un fel de familie unde te-ai putea duce?

Momo îl privi doar pe bărbat şi tăcu o vreme. Apoi murmură:

— Aici sînt acasă.

— În sfîrşit, îşi dădu părerea bărbatul, dar nu eşti decît un copil. Cîţi ani ai de fapt?

— O sută, spuse Momo şovăitor.

Oamenii rîseră. Credeau că e o glumă.

— Să vorbim serios. Cîţi ani ai?

— O sută şi doi, răspunse Momo, încă şi mai şovăitor.

Trecu un timp pînă ce oamenii îşi dădură seama că fetiţa nu cunoştea decît cîteva cifre prinse din zbor, fără a şti însă ce reprezintă, deoarece nimeni n-o învăţase să numere.

După ce se sfătuise cu ceilalţi, bărbatul îi spuse:

— Ascultă, ai fi de acord să anunţăm poliţia că eşti aici? Ai fi dusă într-un cămin unde capeţi de mîncare şi ai un pat şi poţi învăţa să socoteşti şi să citeşti şi să scrii şi încă multe altele. Ce părere ai?

Momo îl privea înspăimîntată.

— Nu, şopti ea, nu vreau acolo. Am mai fost o dată. Mai erau şi alţi copii. Erau gratii la ferestre. Ne bătea în fiecare zi, şi fără nici un motiv. Aşa că am sărit noaptea peste zid şi am fugit. Nu mai vreau să mă întorc acolo.

— Te înţeleg foarta bine, spuse un bătrîn şi dădu din cap. Iar ceilalţi înţelegeau de asemenea şi dădură şi ei din cap.

Apoi luă din nou cuvîntul bărbatul care vorbise la început.

— Ştii, Momo, sîntem de părere că ai putea poate să te aciuieşti la vreunul din noi. E drept că şi noi înşine avem numai puţin spaţiu, iar cei mai mulţi dintre noi avem şi o droaie de copii care cer de mîncare. Totuşi credem că încă unul în plus nu are nici o importanţă. Ce părere ai?

— Mulţumesc, spuse Momo şi pentru prima oară zîmbi. Vă mulţumesc foarte mult! N-aţi putea însă să mă lăsaţi să locuiesc mai departe aici?

Oamenii se sfătuiră multă vreme. Pînă la sfîrşit au fost de acord. Erau de părere că şi aici copilul putea locui tot atît de bine ca şi la vreunul din ei. Vor avea în comun grijă de Momo căci pentru toţi împreună va fi totuşi mai uşor decît pentru unul singur.

Începură de îndată, deretecînd şi pregătind cît se putea mai bine camera de piatră pe jumătate dărîmată unde locuia Momo. Unul din ei, un zidar, clădi chiar o mică vatră din piatră. Făcură rost şi de un burlan ruginit. Un tîmplar bătrîn bătu în cuie cîteva scînduri de ladă alcă-

tuind o măsuţă şi cîteva scaune. În sfîrşit femeile aduseră un pat de fier învechit şi împodobit cu înflorituri, o saltea doar puţin ruptă şi două pături. Văgăuna de piatră de sub scena ruinei se preschimbase într-o odăiţă plăcută. La urmă zidarul, avînd talent artistic, mai zugrăvi pe perete un frumos tablou cu flori. Pînă şi cadrul împreună cu cuiul de care atîrna tabloul fură pictate la locul lor.

Pe urmă sosiră copiii oamenilor aducînd ce se putea dintr-ale gurii, unul o bucăţică de brînză, altul o franze-luţă, cel de-al treilea cîteva poame şi aşa mai departe. Deoarece erau foarte mulţi copii, se adunară în seara aceea atît de mulţi încît făcură cu toţii împreună o adevărată mică petrecere în amfiteatru, în cinstea mutării lui Momo. Petrecerea fu atît de veselă cum numai oamenii săraci se pricep.

Astfel începu prietenia dintre micuţa Momo şi oamenii din vecinătate.

Capitolul al doilea
O ÎNSUŞIRE NEOBIŞNUITĂ ŞI O CEARTĂ FOARTE OBIŞNUITĂ

De aci înainte îi mergea bine micuţei Momo, în orice I caz aşa era părerea ei. Acum avea întotdeauna cîte ceva de mîncare, uneori mai mult, alteori mai puţin, după cum se întîmpla şi după cît se puteau lipsi oamenii. Avea un acoperiş deasupra capului, avea un pat şi cînd era frig putea să-şi aprindă un foc. Dar cea ce era cel mai important: avea mulţi prieteni buni.

S-ar putea crede că Momo a avut un mare noroc că a dat de oameni atît de cumsecade — iar Momo însăşi avea această părere. Foarte curînd însă s-a dovedit că şi oamenii au avut tot

atît de mare noroc. Aveau nevoie de Momo şi se mirau cum de au scos-o la capăt mai înainte fără ea. Cu cît trecea mai multă vreme de cînd fetiţa era la ei cu atît mai necesară le devenea, atît de necesară încît se temeau ca nu cumva într-o bună zi să plece iar în lume. Astfel se întîmpla ca Momo să aibă foarte mulţi musafiri. Aproape întotdeauna putea fi văzut cîte cineva şe-zînd lîngă ea şi vorbindu-i însufleţit. Cei ce aveau nevoie de ea şi nu puteau veni, trimiteau după ea pentru a o aduce la ei. Iar celor ce nu-şi dăduseră încă seama că aveau nevoie de ea li se spunea de către ceilalţi:

— Du-te la Momo!

Cuvintele acestea se transformaseră treptat într-o expresie uzuală la oamenii din împrejurimi. După cum se spune: „Toate cele bune!" sau „Să vă fie de bine!" sau „Cine ştie!'" tot astfel se spunea în toate împrejurările posibile: „Du-te la Momo!"

De ce oare? Poate că Momo era nemaipomenit de deşteaptă încît era în stare să dea fiecăruia un sfat mintos? Găsea ea întotdeauna cuvintele potrivite dacă cineva avea nevoie de mîngîiere? Avea putinţa să formuleze cîte a judecată dreaptă şi înţeleaptă?

Nu, la toate acestea Momo se pricepea tot atît de puţin ca şi oricare alt copil.

Poate că Momo se pricepea la ceva ce le dădea oamenilor o bună dispoziţie? Ştia de pildă să cînte cu un glas deosebit de frumos? Sau ştia să cînte din vreun instrument? Sau — avînd în vedere că locuia într-un soi de circ — ştia chiar să danseze sau să prezinte exerciţii acrobatice?

Nu, nu era vorba despre aşa ceva.

Poate că ştia să facă farmece? Cunoştea vreo formulă magică prin care dispăreau toate grijile şi necazurile? Se pricepea să ghicească în palmă sau să prezică în vreun fel viitorul?

Nu, nimic din toate acestea.

Ceea ce ştia să facă micuţa Momo ca nimeni altul era: să asculte. Poate că unii cititori vor spune că aşa ceva nu-i nimic deosebit, orişicine ştie să asculte.

Este însă o eroare. Numai foarte puţini oameni ştiu cu adevărat să asculte. Iar modul cum ştia Momo să asculte era cu totul fără seamăn.

Momo ştia să asculte astfel încît proştilor le treceau dintr-o

dată prin minte idei foarte deştepte. Nu deoarece ea ar fi spus sau ar fi întrebat ceva ce să-i sugereze celuilalt asemenea idei, nu, fetiţa şedea doar acolo şi asculta cu toată atenţia şi toată simpatia, privindu-l pe celălalt cu ochii ei mari, negri iar el simţea cum dintr-o dată iau naştere în el ideile despre care nu bănuise niciodată că ar zăcea în sinea sa.

Momo se pricepea să asculte astfel încît oamenii ne-hotărîţi şi nedumeriţi se lămureau dintr-o dată foarte clar ştiind ce vor. Sau cei sfioşi se simţeau brusc nestingheriţi şi îndrăzneţi. Sau cei nenorociţi şi amărîţi deveneau voioşi şi plini de speranţe. Iar dacă cineva credea că şi-a greşit viaţa întru totul, că a fost lipsită de sens şi că el e unul printre milioane şi n-are nici o importanţă, putînd fi înlocuit tot atît de lesne ca şi un vas spart — ducîn-du-se şi povestindu-i toate micuţei Momo, îşi dădea seama în mod misterios, încă în timp ce vorbea, că se înşelase amarnic, că printre toţi oamenii el nu exista decît o singură dată, exact aşa cum era, şi că tocmai de aceea era important pentru întreaga lume, în felul său special.

Într-un asemenea fel ştia Momo să asculte!

Într-o zi veniră la Momo doi bărbaţi care se certaseră înfiorător şi nu mai voiau să vorbească unul cu celălalt, deşi erau vecini. Ceilalţi oameni îi sfătuiseră să meargă la Momo căci nu se cuvenea ca vecinii să trăiască în duşmănie. La început cei doi se împotriviseră, dar pînă la sfîrşit au cedat în silă.

Aşadar acum şedeau în amfiteatru, muţi şi duşmănoşi, fiecare în altă parte a şirurilor de scaune din piatră, privind posomoriţi.

Unul din ei era zidarul care lucrase soba şi frumosul tablou cu flori din camera de locuit a lui Momo. Se numea Nicola şi era un bărbat voinic cu o mustaţă neagră, răsucită. Celălalt se numea Nino. Era slăbănog şi părea întotdeauna puţin obosit. Nino luase în arendă un mic local de la marginea oraşului, unde de cele mai multe ori nu veneau decît cîţiva bătrîni consumînd toată seara doar un singur pahar de vin în timp ce-şi depănau amintirile. Nino şi soţia lui cea grăsană făceau şi ei parte din prietenii lui Momo şi îi aduseseră adesea bunătăţi.

La început, Momo, dîndu-şi seama că cei doi erau supăraţi între ei, nu ştiu la care din ei să meargă mai întîi. Pentru a nu-l

jigni pe nici unul, se aşeză pînă la sfîrşit la distanţă egală de amîndoi pe marginea scenei din piatră, privindu-i pe rînd pe amîndoi. Aştepta ce se va înlîmpla. Multe lucruri au nevoie de timp — iar timpul era singurul lucru pe care Momo îl avea din belşug.

După ce bărbaţii au şezut locului multă vreme, Nicola se ridică dintr-o dată spunînd:

— Plec. Mi-am arătat bunăvoinţa venind încoace. Dar vezi bine, Momo că el e îndărătnic. La ce bun să mai aştept?

Şi porni într-adevăr să plece.

— Da, ia-o din loc!, strigă Nino după el. Nici n-ar fi trebuit să vii. Tot n-am de gînd să mă împac cu un criminal!

Nicola se întoarse brusc. Se făcuse foc şi pară de mînie.

— Cine e criminal? întrebă ameninţător venind înapoi. Ia mai spune o dată!

— De cîte ori vrei! strigă Nino. Poate crezi că fiindcă eşti puternic şi brutal nu îndrăzneşte nimeni să-ţi spună adevărul pe şleau? Să ştii că eu ţi-l spun, şi ţie şi tuturor celor ce vor să-l audă! Da, hai, vino-ncoace şi uci-de-mă, cum ai mai vrut s-o faci şi altă dată!

— Îmi pare rău că n-am făcut-o! urlă Nicola strîngîndu-şi pumnii. Acum vezi şi tu, Momo, cum minte şi ponegreşte! L-am luat numai de guler şi l-am aruncat în băltoaca de lături din spatele dughenei sale. Acolo nu se poate îneca nici măcar un şoarece.

Întorcîndu-se din nou spre Nino. mai strigă:

— Din păcate mai trăieşti, după cum se vede!

Cîtva timp ocările cele mai fioroase fură zvîrlite de o parte şi de alta iar Momo nu se putea deloc dumiri despre ce era vorba şi din ce pricină erau amîndoi atît de înfuriaţi împotriva celuilalt. Dar încetul cu încetul se desluşi că Nicola săvîrşise ticăloşia numai fiindcă mai înainte Nino îi trăsese o palmă în prezenţa unor muşterii. Desigur fapta fusese urmarea încercării lui Nicola de a-i sfă-rîma toată vesela lui Nino.

— Nu-i deloc adevărat! se apără Nicolo înverşunat. N-am trîntit decît o singură cană de perete, şi ea era crăpată dinainte.

— Dar era cana *mea,* înţelegi? răspunse Nino. Să ştii că n-ai dreptul să faci aşa ceva!

Nicola era însă de părere că a acţionat cu depline drepturi, căci Nino îl jignise în onoarea lui de zidar.

— Ştii ce a spus despre mine? îi strigă lui Momo. A spus că nu sînt în stare să clădesc un zid drept pentru că sînt beat şi ziua şi noaptea. Şi că străbunicul meu a fost la fel şi că a lucrat la turnul înclinat din Pisa!

— Păi bine Nicola, răspunse Nino, a fost doar o glumă!!

— Frumoasă glumă! mîrîi Nicola. Nu-mi vine să rîd de aşa ceva.

Ieşi însă la iveală că prin aceste cuvinte Nino nu făcuse decît să-i plătească lui Nicola o altă glumă. Căci într-o dimineaţă apăruse pe uşa lui Nino, zugrăvită în litere roşii ca focul, următoarea inscripţie: „Cine nu-i bun de alta, îşi ia o crîşmă în baltă". La rîndul său, Nino era de părere că inscripţia nu avusese nici un haz.

Acum se certară cîtva timp cu toată seriozitatea despre care din cele două glume ar fi fost mai bună pînă se înfuriară din nou. Dar dintr-o dată se opriră.

Momo îi privea cu ochi mari, şi nici unul din cei doi nu-i prea înţelegea privirea. Oare în sinea ei îşi rîdea de amîndoi? Sau era tristă? Nu i se putea citi pe faţă. Dar bărbaţilor li se păru dintr-o dată că se văd pe ei înşişi într-o oglindă şi începură să se ruşineze.

— Bine, spuse Nicola, poate că n-ar fi trebuit să zugrăvesc aşa ceva pe uşa ta, Nino. Şi nici n-aş fi făcut-o dacă n-ai fi refuzat să-mi torni un singur pahar de vin. Ai procedat ilegal, înţelegi? Căci am plătit întotdeauna cinstit, şi n-aveai nici un motiv să te porţi astfel cu mine,

— Ea aveam un motiv foarte serios, replică Nino. Nu-ţi mai aminteşti de chestiunea cu sfîntul Anton? Aha, vezi că păleşti! Atunci m-ai tras pe sfoară în toată puterea cuvîntului, şi nu vreau să înghit aşa ceva.

— Eu te-am tras pe tine pe sfoară? strigă Nicola plesnindu-se cu palma peste frunte. Tocmai invers! Tu ai vrut să mă păcăleşti, numai că n-ai izbutit.

Întîmplarea fusese următoarea: în micul local al lui Nino atîrna pe perete un tablou reprezentîndu-l pe sfîntul. Era o cromolitografie pe care Nino o găsise cîndva într-o revistă ilustrată, o decupase, înrămase şi atîrnase pe perete.

Într-o zi Nicola dori să tîrguiască acest tablou de la Nino pretextînd că i se pare foarte frumos. Tocmindu-se cu iscusinţă Nino îl convinsese pe Nicola să-i ofere în schimb aparatul de

radio. Nino se veselea pe furiş, căci fireşte că Nicola pierdea în acest schimb. Tranzacţia se încheie.

Atunci ieşi la iveală însă că între tablou şi spatele său din carton era vîrîtă o bancnotă despre care Nino nu ştiuse nimic. Acum era el dintr-o dată cel tras pe sfoară şi se mînie. Scurt şi cuprinzător, îi ceru lui Nicola banii înapoi căci aceştia nu erau cuprinşi în tranzacţie. Nicola se împotrivi, aşa că Nino refuză să-l mai servească cu vin. Astfel începuse cearta. Acum cînd amîndoi recapitulaseră totul pînă la început, tăcură mai mult timp.

Apoi Nino întrebă:

— Spune-mi sincer, Nicola, ai ştiut despre bancnotă încă înainte de tranzacţie, sau nu?

— Desigur, altfel nici n-aş fi făcut schimbul!

— Aşadar trebuie să admiţi că m-ai înşelat!

— Cum aşa? Chiar n-ai ştiut nimic despre bani?

— Nu, pe cuvîntul meu de onoare!

— Rezultă că în acest caz ai vrut tu să mă înşeli. Altfel cum ai fi putut să-mi pretinzi în schimbul unei bucăţi de hîrtie tăiată dintr-un ziar şi lipsită de orice valoare, aparatul meu de radio?

— Cum se face că ai ştiut despre bani?

— Cu o seară mai înainte am văzut, cum un client i-a vîrît acolo în chip de danie pentru sfîntul Anton.

Nino îşi muşcă buzele:

— Era mult?

— Nici mai mult şi nici mai puţin decît valora apara-ratul meu de radio, răspunse Nicola.

— Atunci toată cearta noastră, spuse gînditor Nino, nu se referă decît la sfîntul Anton pe care l-am tăiat din revistă.

Nicola se scarpină pe cap.

— Aşa e, mormăi el, ţi-l dau bucuros înapoi, Nino.

— Nici vorbă, răspunse demn Nino. Schimbul a fost încheiat. Am dat mîna ca între oameni de onoare!

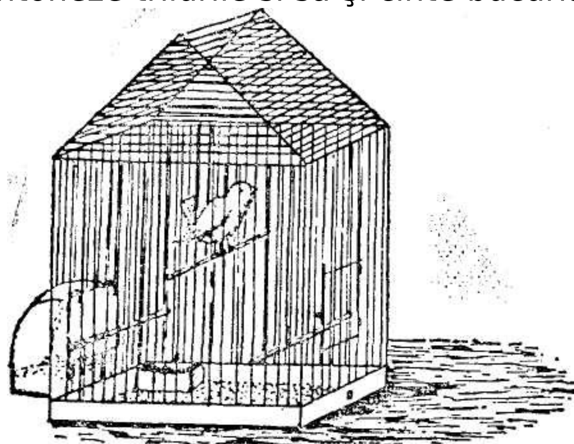
Dintr-o dată începură amîndoi să rîdă în acelaşi timp. Coborîră căţărîndu-se peste treptele de piatră şi se întîl-niră în centrul locului rotund acoperit cu iarbă, acolo se îmbrăţişară bătîndu-se reciproc pe spate. Pe urmă o luară amîndoi în braţe pe Momo şi îi spuseră:

— Îţi mulţumim din inimă!

Cînd plecară după citva timp, Momo mai făcu multă vreme în urma lor semne cu mîna. Era tare mulţumită că cei doi prieteni

ai ei se înţelegeau acum din nou bine.

Altă dată un băieţel îi aduse canarul său care nu mai voia să cînte. Fu o treabă mult mai grea pentru Momo. Trebui să-l asculte timp de o săptămînă întreagă pînă ce începu din nou să-şi intoneze trilurile si să-şi cînte bucuria.

Momo îi asculta pe toţi, cîinii şi pisicile, greierii şi broaştele, pînă şi vîntul din copaci. Iar totul îi vorbea în limba sa.

De multe ori, seara, după ce toţi prietenii ei erau plecaţi acasă, fata mai şedea multă vreme singură în rotonda mare de piatră a vechiului teatru sub bolta cerului scîn-teietor de stele, ascultînd doar marea linişte.

Atunci i se părea că şade în interiorul unei mari urechi ascultînd ce se petrece în lumea stelelor. Avea impresia că aude foarte încetişor o muzică majestuoasă care îi mergea drept la inimă, straniu.

În asemnea nopţi visa întotdeauna deosebit de frumos.

Iar dacă cineva tot mai crede şi acum că a asculta nu e nimic extraordinar, n-are decît să încerce dacă se pricepe la fel de bine ca şi Momo.

Capitolul al treilea
O VIJELIE ÎN JOACĂ ŞI O FURTUNĂ ADEVĂRATĂ

Se înţelege de la sine că Momo nu fâcea nici o deosebire între adulţi şi copii atunci cînd îi asculta. Copiii mai aveau însă încă un alt motiv pentru a veni cu atît de mare drag în vechiul

amfiteatru. De cînd era şi Momo cu ei se pricepeau să se joace atît de frumos ca niciodată mai înainte. Nu mai exista nici o clipă de plictiseală. Dar nicidecum pentru că Momo ar fi venit cu idei atît de bune. Nu, Momo era doar de faţă şi se juca împreună cu ei. Tocmai astfel — nu se ştie de ce — le veneau copiilor ideile cele mai bune. Zilnic născoceau jocuri noi, unul mai frumos decît altul.

O dată, într-o zi apăsătoare cu zăpuşeală, şedeau vreo zece, unsprezece copii pe pietrele de piatră aşteptînd-o pe Momo, plecată pentru scurtă vreme pentru a mai colinda prin împrejurimi, după cum obişnuia uneori. Pe cer se iveau nori mari, negri. Probabil că în curînd urma să izbucnească o furtună.

— Mai bine m-aş întoarce acasă, spuse o fetiţă venită cu un frăţior mititel, mie mi-e frică de fulgere şi tunete.

— Dar acasă? întrebă un băieţel cu ochelari, acasă nu ţi-e frică?

— Ba da, răspunse fetiţa.

— Atunci poţi tot atît de bine să rămîi şi aici, spuse băiatul.

Fetiţa ridică din umeri şi dădu din cap. După o vreme spuse:

— Dar poate că Momo nici nu vine.

— Ei şi? intră în vorbă un băiat cam neîngrijit. Chiar şi în acest caz putem totuşi să ne jucăm de-a ceva, chiar şi fără Momo.

— Bine. dar cum să ne jucăm?

— Nici eu nu ştiu. Într-un fel.

— Într-un fel nu înseamnă nimic. Cine are vreo propunere?

— Am o idee, spuse un băiat gras cu o voce subţire de fată, am putea să ne jucăm spunînd că întreaga ruină e un vapor mare, iar noi plecăm pe mări necunoscute şi ni se întîmplă diferite aventuri. Eu aş fi căpitanul, tu primul timonier iar tu un savant naturalist, un profesor, că c o călătorie de cercetare ştiinţifică, înţelegeţi? Iar ceilalţi sînt marinarii.

— Şi noi, fetele, ce sîntem?

— Marinare. E un vapor al viitorului.

Era un plan bun. Încercară să se joace, dar nu se puteau înţelege prea bine, iar jocul nu pornea. După scurt timp şedeau din nou cu toţii pe treptele de piatră şi aşteptau.

Atunci sosi Momo.

Valul din proră se înălţa vuind. Nava de cercetare „Ar-gos" se legăna încetişor în bătaia valurilor în timp ce înainta, mergînd liniştită cu viteză maximă spre marea de corali din miazăzi. Nici o navă nu mai îndrăznise, după cit era în stare să-şi amintească oricine, să pornească spre acele regiuni primejdioase pline de bancuri de nisip, de recife de. corali şi de monştri marini necunoscuţi. Mai presus de toate bîntuia pe aci aşa numitul „Taifun continuu", un uragan niciodată potolit. Veşnic se deplasa pe acele mări căutîndu-şi o victimă, ca şi cum ar fi fost o fiinţă vie, chiar vicleană. Drumurile sale erau imprevizibile. Tot ce era prins de acel ciclon nu-i mai scăpa din ghearele uriaşe înainte de a se fi sfărîmat în aşchii de mărimea unui băţ de chibrit.

Fireşte că nava de cercetare „Argos" fusese echipată în mod cu totul deosebit în vederea unei întîlniri cu „Ciclonul călător". Se compunea în întregime din oţel albastru de alamont, flexibil şi incasabil ca o lamă de sabie. Printr-un procedeu special fusese turnată dintr-o singură bucată, fără nici o sudură sau înnăditură.

Totuşi cu greu s-ar fi găsit un alt căpitan şi un alt echipaj destul de curajsşi pentru a înfrunta asemenea primejdii nemaipomenite.

Căpitanul Gordon avea însă cutezanţa necesară. De pe puntea de comandă privea mîndru în jos spre marinarii şi marinarele sale, fiecare din ei specialist cu experienţă în domeniul său.

Lîngă căpitan se afla primul său timonier, don Melù, un lup de mare autentic, scăpat cu bine dintr-o sută şi douăzeci şi şapte de uragane.

Mai în spate, pe puntea principală putea fi văzut profesorul Eisenstein, conducătorul ştiinţific al expediţiei, împreună cu asistentele lui, Maurin şi Sara. Cu memoria lor enormă amîndouă îi ţineau loc de biblioteci întregi. Toţi trei stăteau aplecaţi peste instrumentele lor de precizie sfătuindu-se între ei cu vocea scăzută în limbajul lor ştiinţific atît de complicat.

Ceva mai departe şedea cu picioarele încrucişate frumoasa indigenă Momosan. Din cînd în cînd cercetătorul îi punea cîte o întrebare cu privire la particularităţile acestui ocean, iar ea îi răspundea în armoniosul ei dialect Hula pe care numai

profesorul îl înţelegea.
Ţelul expediţiei era să găsească pricina „Taifunului călător" şi dacă va fi posibil s-o şi înlăture pentru ca acele ape să redevină, navigabile şi pentru alte vase. Pentru moment totul rnai era încă liniştit şi nu se simţea nici urmă de furtună.
Deodată un strigăt al omului de la postul de observaţie îl smulse pe căpitan din gîndurile sale.
— Căpitane! striga în jos prin mîna ţinută pilnie la gură, sau am înnebunit, sau văd într-adevăr acolo în faţă o insulă din sticlă!
Îndată atît căpitanul cît şi don Melù priviră prin ocheanele lor. Profesorul Eisenstein împreună cu asistentele sale se apropiară şi ei, interesaţi. Numai frumoasa indigenă continuă calmă să şadă. Obiceiurile neînţelese aia poporului ei îi interziceau să se arate curioasă. Curînd ajunseră la insula de sticlă. Profesorul coborî pe scara din funii atîrnată pe peretele exterior al navei şi păşi pe terenul transparent. Era extrem de alunecos şi profesorul Eisenstein avea mari dificultăţi pentru a nu cădea.
Întreaga insulă era rotundă şi avea vreo douăzeci de metri în diametru. Spre mijloc se înălţa ca o boltă. Cînd ajunse pe punctul cel mai înalt putu să zărească cu claritate o lumină clipind în adîncul interiorului insulei.
Comunică observaţiile sale şi celorlalţi de lîngă balustrada navei, aşteptînd încordaţi.
— Prin urmare, spuse asistenta Maurin, trebuie să fie vorba despre un Oggelmumpf bistrozinalis.
— E posibil, răspunse asistenta Sara, dar tot atît de bine ar putea fi şi o Şlucula tapetozifera.
Profesorul Eisenstein se ridică, îşi îndreptă ochelarii pe nas şi strigă în sus către navă:
— După părerea mea aci avem de-a face cu o varietate a obişnuitului Ştrumpfus cvicinensus. Nu vom putea însă hotărî precis decît după ce vom cerceta totul şi pe dedesubt.
Atunci săriră în apă şi dispărură în adîncurile albastre trei marinare care mai erau şi cufundătoare sportive de faimă mondială, care îmbrăcaseră între timp costumele de scafandre.
Cîtva timp pe suprafaţa mării nu apărură decît bule de aer, dar pe urmă se ivi dintr-o dată una din fete, numită Sandra, şi strigă gîfîind:

— E vorba despre o meduză uriaşă! Cele două fete sînt prinse în tentaculele ei şi nu se mai pot elibera! Trebuie să le ajutăm pînă nu-i prea tîrziu!

Cu aceste cuvinte dispăru din nou.

Imediat se aruncară în valuri o sută de oameni-broască sub conducerea experimentatului lor căpitan Franco, numit „Delfinul". O luptă teribilă sa dezlănţui sub apa ce se acoperea cu spumă. Dar nici bărbaţii nu izbutiră să elibereze cele două fete din îngrozitoarea îmbrăţişare. Puterea giganticei meduze era covîrşitoare!

— Ceva anume, spuse cu fruntea încreţită profesorul către asistentele sale, ceva anume pare să provoace în apele acestea o proliferare gigantică. E extrem de interesant!

Între timp căpitanul Gordon se sfătuise cu timonierul său, don Melù şi luase o hotărîre.

— Înapoi! strigă don Melù, toată lumea la bord! Vom tăia fiara în două, altfel nu putem elibera fetele.

"Delfinul" şi oamenii lui se urcară din nou la bord. Vasul „Argos" porni acum puţin înapoi şi pe urmă înainte, cu toată puterea maximă a motoarelor, drept spre meduză. Prora vasului de oţel era tăioasă ca un brici. Fără zgomot şi aproape fără nici o zguduitură perceptibilă taie meduza gigantică în două părţi.

E drept că lucrul nu era cu totul lipsit de primejdie pentru cele două fete prinse în tentacule, dar timonierul don Melù calculase cu mare precizie poziţia lor şi trecu drept printre ele. Imediat tentaculele celor două jumătăţi de meduză atîrnară moale şi lipsite de orice putere iar captivele izbutiră să se elibereze.

Mare fu bucuria cînd se urcară pe vapor. Profesorul Eisenstein se apropie de cele două fete şi le spuse:

— A fost vina mea. N-ar fi trebuit să vă trimit sub meduză. Iertaţi-mă că v-am adus în primejdie!

— Nu trebuie să vă cereţi iertare, domnule profesor, răspunse una din fete rîzînd vesel, doar pentru asta am venit şi noi în expediţie.

Iar cealaltă fată mai adăugă:

— Primejdia e meseria noastră.

Dar nu mai rămase timp pentru o convorbire mai lungă. Ocupaţi cu acţiunea de salvare, atît căpitanul cît şi echipajul uitaseră cu totul să mai ţină sub observaţie marea. Astfel că

abia acum în ultima clipă îşi dădură seama că între timp apăruse la orizont „Ciclonul călător" apropiin-du-se de „Argos" cu o viteză nebună.

Rostogolindu-se, primul val enorm prinse nava de oţel, o smulse ridicînd-o, o răsturnă într-o parte şi o prăbuşi într-o prăpastie din valuri de peste cincizeci de metri. Navigatori mai puţin experimentaţi şi curajoşi decît cei de pe „Argos" ar fi fost spălaţi peste bord în mare număr, iar ceilalţi ar fi leşinat, încă de la această primă izbitură. Căpitanul Gordon stătea însă înfipt cu picioarele depărtate pe puntea de comandă a vasului, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat iar echipajul său rezistase la fel de neclintit. Numai frumoasa indigenă Momosan, neobişnuită cu asemenea călătorii agitate pe mare se refugiase într-o barcă de salvare.

În cîteva secunde cerul devenise negru ca smoala. Ur-lînd şi mugind uraganul se aruncă peste navă, o zvîrli în sus cît o aruncătură de săgeată şi apoi o prăbuşi în adîncuri de abis. Era ca şi cum furia sa ar creşte dintr-un minut în altul fiindcă nu izbutea să-i facă nici un rău vasului „Argos" care era de oţel.

Căpitanul dădea ordinele cu voce calmă, iar apoi pilotul le repeta cu glasul tare. Fiecare stătea la postul încredinţat. Pînă şi profesorul Eisenstein împreună cu asistentele sale nu-şi părăsiseră instrumentele. Calculau locul unde ar fi trebuit să se afle nucleul central ai uraganului, căci într-acolo urmau să navigheze. Căpitanul Gordon admira în tăcere sîngele rece al acestor oameni de ştiinţă care nu erau familiarizaţi cu marea, ca el şi oamenii săi.

Un prim fulger zvicni nimerind nava de oţel care acum fu încărcată cu electricitate. Oriunde o atingeai ţîşneau scînteile. Dar în vederea unei asemenea împrejurări toţi oamenii de la bordul navei „Argos" fuseseră antrenaţi prin exerciţii severe timp de luni de zile. Nici unul nu mai era impresionat.

Numai că părţile mai subţiri ale navei, parîmele de oţel şi barele de fier începură să se înroşească, precum sîrma dintr-un bec elctric, fapt care îngreuna oarecum munca echipajului, cu toate că îşi îmbrăcaseră cu toţii mănuşile de azbest. Din fericire dogoarea se potoli curînd căci se porni un potop cum nu mai trăise nici unul din participanţi — în afară de don Melù. Era o ploaie atît de deasă incit izgonea tot aerul necesar respiraţiei. Oamenii fură nevoiţi să-şi pună măşti subacvatice şi aparate

pentru respiraţie.

Un fulger după altul! Un tunet după altul! Furtuna vuindă! Talazuri înalte cît casa încununate de spuma albă!

Metru cu metru „Argos" lupta să înainteze împotriva forţei copleşitoare a taifunului, cu toate motoarele lucrind cu maximă putere. Maşiniştii şi fochiştii clin adîncurile sălii cazanelor izbuteau performanţe supraomeneşti. Munceau legaţi de stîlpi cu odgoane groase pentru a nu fi zvîr-liţi în gura de foc căscată a cazanului de aburi din pricina raliului neiertător şi a tangajului.

Pe urmă au ajuns în sfîrşit la punctul central al uraganului. Dar ce avură acolo în faţa ochilor!

Pe suprafaţa oceanului, aci neted ca oglinda deoarece toate valurile erau turtite de violenţa furtunii, dansa o făptură uriaşă. Stătea într-un singur picior, se tot îngroşa spre capătul de sus şi arăta aidoma unui titirez de mărimea unui munte. Se învîrtea cu o asemenea repeziciune în jurul său încît nu se puteau distinge nici un fel de amănunte.

— Un Şum-Şum gumilasticum! strigă entuziasmat profesorul ţinîndu-şi strîns ochelarii pe care ploaia puternică îi smulgea mereu de pe nas.

— Poate aţi putea să ne explicaţi mai clar? mormăi don Melù. Noi sîntem simpli marinari şi...

— Lăsaţi-l acum pe profesor să cerceteze fără să fie deranjat, îl întrerupse asistenta Sara. E o ocazie unică. O astfel de făptură titireziformă datează probabil din cele mai străvechi epoci ale istoriei planetare. Trebuie să aibă o vîrstă de peste un miliard de ani. În vremurile noastre nu mai există decît o varietate de dimensiuni microscopice ce poate fi găsită uneori în sosul de pătlăgele roşii şi mai rar în cerneala verde. Bănuiesc că un exemplar de o asemenea mărime este singurul din specia sa care mai există.

— Dar noi sîntem aci pentru a înlătura cauzele „Taifunului veşnic" strigă căpitanul prin urletele furtunii. Prin urmare să ne spună profesorul cum poate fi oprit în loc această arătare.

— Fireşte că nici eu nu ştiu, spuse profesorul. Ştiinţa nu a avut încă prilejul să o studieze.

— Bine, spuse căpitanul, atunci vom începe prin a trage cu tunul în el, vom vedea apoi ce se mai întîmplă,

— E tare păcat, se văită profesorul, să tragi cu tunul în singurul exemplar al unui Şum-Şum gumilasticum!

Tunul de contraficţiuni era însă gata fixat cu ochirea pe titirezul uriaş.

— Foc! ordonă căpitanul.

Un jet de flăcări albastre ţîşni din ţeava dublă. Fireşte că nu se auzi nimic, căci, după cum se ştie, un tun de contraficţiuni trage cu proteine.

Proiectilul strălucitor zbură spre Şum-Şum, fu însă prins în vîrtejul gigantic şi deviat, înconjură de cîteva ori formaţia cu o viteză mereu crescîndă pentru a fi azvîrlit pînă la sfîrşit drept în sus unde dispăru în bezna norilor,

— N-are nici un rost! strigă căpitanul Gordon. Trebuie neapărat să ne apropiem mai mult de vîrtej.

— Nu putem să ne apropiem mai mult! răspunse stri-gînd don Melù. Maşinile funcţionează şi acum cu maximă putere. Abia ne e suficient pentru a nu fi împinşi înapoi de furtună.

— Aveţi vreo propunere, profesore? se interesă că-itanul.

Profesorul Eisenstein ridică însă doar din umeri, iar asistentele sale nu aveau nici ele nici o idee. Se părea că expediţia trebuie întreruptă fără a fi obţinut nici un rezultat.

Atunci cineva îl trase uşor de mînecă pe profesor. Era frumoasa indigenă.

— Malumba! grăi ea mişcîndu-se graţios. Malumba oisitu sono! Erveini samba insaltu lolobindra. Cramuna hoi beni beni sadogau.

— Babalu? întrebă mirat profesorul. Didi maha feinosi intu ge doinean malumba?

Frumoasa indigenă dădu vehement din cap şi răspunse:

— Dodo um sufu şulamat vavada.

— Oi-oi, răspunse profesorul trecîndu-şi gînditor mîna peste bărbie.

— Ce vrea? se informă pilotul.

— Susţine că în tribul ei, explică profesorul, se cunoaşte un cîntec străvechi, prin care „Taifunul călător" poate fi făcut să adoarmă dacă cineva are curajul să i-l cînte.

— Îmi vine să rîd! mormăi don Melù. Un cîntecel de leagăn pentru un uragan!

— Ce părere aveţi dumneavoastră, domnule profesor? întrebă asistenta, Sara. Ar fi oare posibil?

— Nu trebuie să avem prejudecăţi, spuse profesorul Eisenstein. Adeseori se află un sîmbure de adevăr în datinile

indigenilor. Poate că există anumite vibraţii acustice care influenţează un Şum-Şum gumilasticum. Realitatea e că ştim prea puţin despre condiţiile lui de existenţă.

— N-are ce strica, hotărî căpitanul. Aşa că merită să încercăm. Spuneţi-i să cînte.

Profesorul se întoarse spre frumoasa indigenă şi-i spuse:

— Malumba didi oisafal huna-huna, vavadu?

Momosan dădu din cap şi începu de îndată un cîntec foarte straniu compus din foarte puţine cuvinte ce reveneau mereu.

Eni meni alubeni
vana tai susura teni!

În acelaşi timp bătea din palme şi sărea în tact.

Melodia foarte simplă şi cuvintele se reţineau lesne. Unii îşi uniră glasurile cu fata, iar curînd cînta tot echipajul, bătea din palme în acelaşi timp şi sărea în tact. Era oarecum surprinzător ca aspect cum bătrînul lup de mare don Melù, iar în cele din urmă pînă şi profesorul cîntau şi băteau din palme ca şi cum ar fi fost copii jucîndu-se. Şi iată că ceea ce nici unul din ei nu crezuse se întîmpla aievea. Giganticul titirez se învîrtea mai încet, tot mai încet, pînâ la sfîrşit se opri de tot şi începu să se scufunde. Cu un zgomot asurzitor se închiseră talazurile peste el. Furtuna se potoli dintr-o dată, ploaia conteni, cerul se limpezi şi fu din nou albastru, iar valurile se potoliră. Vasul „Argos" plutea liniştit pe suprafaţa lucie a oceanului ca şi cum pe aci n-ar fi fost niciodată nimic altceva decît pace şi linişte.

— Măi băieţi, spuse căpitanul Gordon privind pe fiecare cu preţuire drept în ochi, s-ar putea spune că am rezolvat treaba.

Nu spunea niciodată multe, o ştiau cu toţii. Cu atît mai mult însemna faptul că de data aceasta mai adăugă:

— Sînt mîndru de voi!

— Cred că a plouat într-adevăr, spuse fetiţa venită cu frăţiorul mititel. În orice caz sînt udă leoarcă.

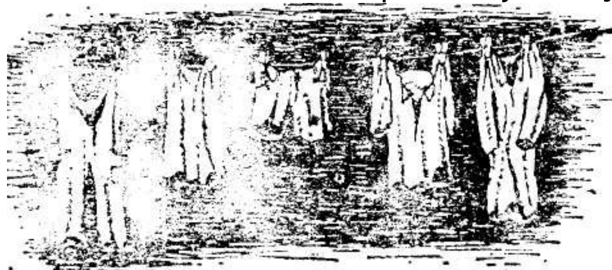
Într-adevăr furtuna se dezlănţuise între timp. Mai mult decît toţi ceilalţi se minuna fetiţa cu frăţiorul mititel că uitase complet să se teamă de fulgere şi tunete atîta timp cît fusese pe nava de oţel.

Au mai discutat cîtva timp despre aventura lor povestindu-şi amănunte trăite de fiecare în parte. Pe urmă se despărţiră pentru a merge acasă şi a se usca.

Unul singur nu era prea mulţumit de desfăşurarea jocului, anume băiatul cu ochelari. Luîndu-şi rămas bun, îi spuse lui Momo:

— Totuşi e tare păcat că am scufundat acel Şum-Şum gumilasticum. Ultimul exemplar din specia sa! Mi-ar fi plăcut mult să-l cercetez mai amănunţit!

Într-o singură privinţă erau însă cu toţii de acord, acum ca şi mai înainte: Nicăieri nu se puteau juca aşa ca la Momo.

Capitolul a! patrulea
UN BÂTRIN TACITURN ŞI UN BĂIAT LIMBUT

Chiar dacă cineva are foarte mulţi prieteni, totuşi printre ei se află totdeauna cîţiva, puţini la număr, care sînt deosebit de apropiaţi şi cei mai dragi. La fel se întîmpla şi cu Momo.

Avea doi prieteni, cei mai buni, amîndoi venind zilnic la ea şi împărţind cu ea tot ce aveau. Unul din ei era tînăr, celălalt bătrîn. Iar Momo n-ar fi fost în stare să spună pe care din ei îl iubea mai mult.

Cel bătrîn se numea Beppo Măturătorul. Probabil că în realitate avea alt nume de familie, dar deoarece meseria lui era cea de măturător de stradă şi toată lumea îi spunea astfel, se denumea şi el însuşi la fel.

Beppo Măturătorul locuia în apropierea amfiteatrului într-o cocioabă construită chiar de el din cărămizi, bucăţi de tablă ondulată şi carton asfaltat. Era neobişnuit de scund şi pe lîngă aceasta umbla mereu puţin încovoiat, astfel încît nu o întrecea decît puţin în înălţime pe Momo. Întotdeauna îşi ţinea pieziş

capul mare unde un smoc scurt de păr alb se ridica ţeapăn, iar pe nas purta o pereche de ochelari mici.

Unii erau de părere că Beppo Măturătorul avea minţile rătăcite. Se bazau pe faptul că Beppo nu răspundea la întrebările puse ci se mulţumea să surîdă prietenos. Se gîndea. Dacă găsea că nu-i necesar nici un răspuns tăcea. Uneori dura două ore, iar alteori chiar şi o zi întreagă pînă ce răspundea ceva. Fireşte că între timp celălalt uitase ce întrebase, iar vorbele lui Beppo i se păreau ciudate.

Numai Momo era în stare să aştepte atît de mult şi înţelegea ceea ce spunea Beppo. Ştia că el consacră atît de mult timp răspunsului său pentru a nu spune niciodată ceva neadevărat. Căci după părerea lui toate nenorocirile din lume se datorau nenumăratelor minciuni, celor intenţionate, dar şi celor neintenţionate, rezultate doar din grabă sau din lipsă de precizie.

În fiecare dimineaţă, cu mult înainte de revărsatul zorilor, pleca cu bicicleta sa veche şi scîrţîindă în oraş, la o mare clădire. Acolo aştepta împreună cu colegii săi într-o curte, pînă ce i se dădea o mătură şi o roabă repartizîndu-i-se totodată o anumită stradă pe care avea s-o măture.

Lui Beppo îi plăceau orele înainte de zori, cînd oraşul mai dormea încă. Munca şi-o făcea cu plăcere şi temeinic. Ştia că era o muncă foarte necesară.

Măturînd străzile, lucra încet dar continuu: la fiece pas o respiraţie, iar la fiecare respiraţie cîte un măturat. Un pas — o respiraţie — un măturat. Un pas — o respiraţie — un măturat. Intre timp se mai oprea uneori cîteva clipe dus pe gînduri. Pe urmă o pornea din nou: un pas — o respiraţie — un măturat....

În timp ce înainta astfel, avînd în faţa lui strada murdară iar în urma sa cea curată, îi treceau adesea prin minte gînduri grandioase. Erau însă gînduri fără cuvinte. Gînduri ce se pot conduce la fel de greu ca şi o anumită mireasmă abia păstrată în amintire, sau ca o culoare visată. După muncă, pe cînd şedea la Momo. Îi explica gîndurile sale grandioase. Deoarece ea îl asculta în felul ei cu totul deosebit, lui i se dezlega limba şi găsea cuvintele potrivite.

— Vezi tu, Momo, spunea el de pildă, lucrurile stau astfel: Uneori ai în faţa ta o stradă foarte lungă. Crezi că e atît de îngrozitor de lungă încît nu vei izbuti niciodată. Aşa crezi.

Rămase tăcut o vreme privind drept înainte, apoi continuă:

— Pe urmă începi să te grăbeşti. Te grăbeşti tot mai tare. De fiecare dată cînd îţi ridici ochii vezi că nu se împuţinează de fel tot ce mai ai înaintea ta. Atunci te stră-duieşti încă şi mai mult, începi să te temi şi pînă la sfîrşit ţi se taie răsuflarea şi nu mai poţi. Dar strada tot se mai întinde înaintea ta. Nu trebuie să procedezi astfel.

Rămase câtva timp pe gînduri. Pe urmă vorbi mai departe:

— Niciodată nu trebuie să te gîndeşti la toată strada dintr-o dată, înţelegi? Trebuie să te gîndeşti numai la următorul pas, la următoarea respiraţie, la următoarea lovitură de mătură. În continuare trebuie să te gîndeşti mereu numai la ceea ce urmează.

Se opri din nou şi mai stătu pe gînduri înainte de a adăuga:

— Astfel îţi face plăcere, ceea ce e important, căci numai astfel se face treaba cum trebuie. Aşa e necesar să fie.

Din nou, după ce făcu o lungă pauză, urmă:

— Dintr-o dată îţi dai seama că, pas cu pas, ai terminat toată strada. Nici nu ţi-ai dat seama cum, şi nici nu ţi s-a tăiat răsuflarea.

Dădu gînditor din cap, şi mai spuse în încheiere:

— Asta e foarte important.

Sau altă dată, se aşeză în tăcere lîngă Momo, dar ea vedea cum el se gîndea şi voia să spună un lucru cu iotul deosebit. Brusc o privi drept în ochi şi începu:

— Te-am cunoscut şi pe tine şi pe mine.

Trecu multă vreme înainte ca el să continue cu vocea scăzută:

— Se întîmplă uneori, către amiază — cînd totul aţipeşte în zăpuşeală. — Atunci lumea devine străvezie. — Ca o apă, înţelegi? — Poţi privi pînă la fund.

Dădu din cap şi tăcu un timp, pe urmă vorbi încă şi mai încet:

— Acolo sînt alte vremuri, acolo jos, la fund.

Din nou se gîndi multă vreme căutînd cuvintele potrivite. Se părea însă că nu le găseşte încă, deoarece declară deodată pe un ton foarte obişnuit:

— Azi am fost să mătur lîngă vechiul zid al oraşului. Sînt acolo în zid cinci pietre de altă culoare. Uite aşa, înţelegi?

Şi desenă în praf cu degetul un T mare. Privi fix cu capul

înclinat, apoi şopti dintr-o dată:

— Le-am recunoscut, pietrele acelea.

După o nouă pauză urmă, oprindu-se mereu din vorbă:

— Pe atunci erau alte vremuri, pe atunci cînd a fost clădit zidul. Am lucrat mulţi acolo. Printre ei erau însă şi doi care au zidit acolo acele pietre. A fost un semn. Înţelegi? — L-am recunoscut.

Îşi trecu mîna peste ochi. Se părea că ceea ce voia să pună îl oboseşte, căci vorbind acum mai departe, cuvintele îi veneau anevoie.

— Cei doi de pe atunci arătau altfel, cu totul altfel.

Apoi, în încheiere, strigă aproape furios:

— Totuşi *eu* i-am recunoscut — pe tine şi pe mine. Ne-am recunoscut pe amîndoi.

Nu se putea lua în nume de rău oamenilor că zîmbeau atunci cînd îl auzeau pe Beppo Măturătorul spunînd asemenea lucruri, iar unii îşi atingeau fruntea cu arătătorul cînd el se întoarcea cu spatele. Momo îl iubea însă şi păstra toate cuvintele lui în inima ei.

Celălalt prieten bun al lui Momo era tînăr şi în toate privinţele exact opusul lui Beppo Măturătorul. Era un băiat chipeş cu ochi visători dar nemaipomenit de bun de gură. Întotdeauna era plin de glume şi de născoceli şi ştia să rîdă atît de voios încît toţi rîdeau cu el, fie că voiau, fie că nu voiau. Se numea Girolamo, dar toţi îl strigau Gigi.

Deoarece l-am numit pe Beppo după meseria sa, vom proceda la fel şi cu Gigi, deşi el nu avea nici un fel de meserie precisă. Să-l numim aşadar Gigi Ghidul. Dar după cum am spus, a fi ghid era doar una din multele meserii pe care le exercita după cum se prezenta ocazia, şi nici una din meserii nu era practicată oficial.

Singurul temei ce-l avea pentru o asemenea activitate era un chipiu cu cozoroc. Şi-l punea îndată ce se întîmpla ca într-adevăr să se rătăcească unii călători pe acele meleaguri. Atunci se apropia de el cu un aer foarte serios oferindu-se să-i conducă, dîndu-le toate explicaţiile necesare. Dacă străinii acceptau, el se pornea şi le povestea tot soiul de scorneli. Îi copleşea cu întîmplări, nume şi date născocite, încît pe bieţii

ascultători îi apuca ameţeala. Unii îşi dădeau seama şi plecau supăraţi, dar cei mai mulţi luau toate drept adevărate şi chiar erau gata să plătească cu bani buni cînd Gigi le întindea la sfîrşit chipiul lui cu cozoroc.

Oamenii din împrejurimi rîdeau de invenţiile lui Gigi, uneori însă aveau un aer îngrijorat şi spuneau că de fapt nu se cuvine să iei bani buni pentru poveşti care nu sînt decît inventate.

— Toţi poeţii fac la fel, le replica atunci Gigi, şi credeţi cumva că oamenii n-au primit nimic în schimbul banilor lor? Vă spun eu că au primit întocmai ceea ce doreau! Ce diferenţă e oare dacă toate acestea sînt scrise în vreo carte savantă sau ba? Cine v-a spus că istoriile din cărţile savante nu sînt şi ele doar inventate, numai că asta nu se mai ştie acum?

Sau altă dată le spunea:

— O, ce-i în realitate adevărul sau neadevărul? Cine poate şti exact ce s-a întîmplat pe-aci cu o mie sau două mii de ani în urmă? Ştie cumva vreunul dintre voi?

— Nu, admiteau ceilalţi.

— Ei, vedeţi? strigă Gigi Ghidul. Cum puteţi susţine atunci că poveştile mele sînt neadevărate? E foarte posibil ca din întîmplare lucrurile să se fi petrecut exact după cum spun eu. Înseamnă că am spus purul adevăr!

La asemenea argumente era greu să i se mai replici. În privinţa vorbăriei era greu să-l întreacă cineva pe Gigi.

Din păcate nu veneau decît foarte rar călători străini dornici să viziteze amfiteatrul, astfel încît Gigi era adesea nevoit să practice alte meserii. După cum se ivea prilejul, era paznic de grădină, martor la cununii, plimba cîinii, ducea scrisori de dragoste, participa la înmormântări, devenea negustor de amintiri, vindea hrană pentru pisici, şi mai făcea încă multe altele.

Gigi visa însă să devină cîndva celebru şi bogat. Să locuiască într-o casă frumoasă ca în basme, înconjurată de un mare parc, să mănînce din farfurii aurite şi să doarmă pe perne de mătase. În strălucirea viitorei sale celebrităţi se vedea pe sine ca pe un soare ale cărui raze îl încălzeau de pe acum în sărăcia sa, oarecum din depărtare.

— Şi am să izbutesc! striga atunci cînd ceilalţi rîdeau de visurile lui, o să vă amintiţi cu toţii de vorbele mele!

În orice caz, nici el însuşi n-ar fi fost în stare să spună în ce

mod avea de gînd să izbutească. Căci nu prea ţinea la sîrguinţă neobosită şi la muncă grea.

— Astfel nu-i nici o ispravă, îi spunea lui Momo, în modul acesta n-are decît să se îmbogăţească cine vrea.

— Ia să te uiţi mai bine la ei, cum arată cei ce şi-au vîn-dut viaţa şi sufletul pentru un pic de bunăstare! Nu, mulţumesc, nu vreau să fiu ca ei, nu în felul acesta. Chiar dacă de multe ori nu am bani nici pentru o ceaşcă de cafea — totuşi Gigi rămîne Gigi!

De fapt s-ar putea crede că ar fi cu totul imposibil ca doi oameni atît de fericiţi ca Gigi Ghidul şi Beppo Măturătorul, avînd concepţii atît de diferite despre lume şi despre viaţă, să se împrietenească. Totuşi s-a întîmplat. În mod straniu tocmai bătrînul Beppo era singurul care nu-l mustra niciodată pe Gigi din pricina neseriozităţii sale. Şi la fel de straniu, tocmai Gigi cel limbut era singurul care nu-şi bătea joc niciodată de ciudatul bătrîn Beppo.

Probabil aceasta se datora şi modului în care micuţa Memo îi asculta pe amîndoi.

Nici unul dintre ei trei nu bănuia că foarte curînd o umbră va întuneca prietenia lor. Dar nu numai prietenia lor, ci chiar întregul ţinut — o umbră ce creştea şi tot creştea şi începuse să se întindă de pe acum întunecată şi rece, peste marele oraş.

Era ca o cotropire mută şi imperceptibilă, pătrunzînd zilnic tot mai adînc şi împotriva căreia nimeni nu se apăra, deoarece nimeni nu o observa cu adevărat. Iar cotropitorii — oare cine erau?

Nici chiar bătrînul Beppo care ştia să vadă multe nevăzute de alţii, nu-i observa pe domnii cenuşii cutreie-rînd în număr tot mai mare oraşul şi părînd ocupaţi fără încetare. Cu toate acestea ei nu erau nicidecum invizibili. Lumea îi vedea — şi totuşi nu-i vedea. Se pricepeau în mod sinistru să nu atragă atenţia astfel că privirile nu se opreau asupra lor şi toată lumea îi uita deîndată. Astfel erau în stare să lucreze în taină, tocmai pentru că nu se ascundeau. Dar deoarece nu atrăgeau atenţia nimănui, fireşte că nimeni nu se întreba de unde au venit şi mai veneau mereu, căci zilnic erau tot mai mulţi.

Treceau pe străzi în maşini elegante cenuşii, intrau în toate casele, se aflau în toate restaurantele. Adesea scriau cîte ceva în micile lor carnete de notiţe.

Erau domni îmbrăcaţi complet într-un cenuşiu ca pînza de

păianjen. Pînă şi obrazurile lor arătau ca cenuşa sură. Purtau pe cap pălării tari, rotunde şi fumau trabucuri mici, de culoarea cenuşii. Fiecare din ei avea întotdeauna cu sine o mapă plumburie. Nici chiar Gigi Ghidul nu băgase de seamă că de cîteva ori mai mulţi domni cenuşii cutreieraseră locurile din preajma amfiteatrului scriind totodată diverse lucruri în carneţelele lor de notiţe.

Numai Memo îi observase într-o seară cînd siluetele lor întunecate apăruseră pe marginea de sus a ruinei. Îşi făceau semne unul altuia iar mai tîrziu îşi apropiaseră capetele, ca şi cum s-ar fi sfătuit. Nu se putuse auzi nimic, dar pe Momo o pătrunse un frig ce nu-l mai simţise vreodată. Nu-i folosi deloc că se înveli mai strîns în surtucul ei cel mare, căci nu era un frig obişnuit.

Apoi domnii cenuşii plecaseră şi de atunci nu mai apăruseră.

În seara aceea Momo nu izbutise să audă, ca de obicei, muzica cea slabă şi totuşi măreaţă. În ziua următoare viaţa continuase însă ca întotdeauna şi Momo nu se mai gîndi la ciudaţii vizitatori. Pînă şi ea îi uitase.

Capitolul al cincilea
POVEŞTI PENTRU MULŢI ŞI POVEŞTI PENTRU UNA SINGURĂ

Încetul cu încetul Momo îi devenise absolut necesară lui Gigi Ghidul. În măsura în care s-ar putea afirma aşa ceva despre un tînăr atît de nestatornic şi de uşuratic, îl cuprinsese o dragoste profundă faţă de fetiţa zburlită şi ar fi dorit s-o care pretutindeni cu el.

După cum ştim, pasiunea lui era să spună poveşti. Tocmai în acest punct se petrecuse cu el o transformare resimţită foarte clar de el însuşi. Mai înainte istoriile sale se dovedeau uneori

oarecum mediocre, pur şi simplu nu-i trecea prin minte ceva potrivit, repetase unele lucruri şi se mai inspirase din vreun film vizionat sau dintr-o povestire citită într-un ziar. S-ar putea spune că poveştile sale mergeau pe jos, dar de cînd o cunoştea pe Momo, le crescuseră dintr-o dată aripi.

În special atunci cînd Momo era de faţă şi-l asculta, fantezia lui înflorea ca o pajişte în timpul primăverii. Copiii şi oamenii mari se îmbulzeau în jurul lui. Acum ştia să spună poveşti cu multe urmări continuînd zile întregi şi chiar săptămîni, şi era inepuizabil, plin de idei. De altfel el însuşi se asculta la fel de interesat căci habar n-avea unde îl va duce imaginaţia sa.

O dată cînd sosiră din nou călători dornici să viziteze amfiteatrul (Momo şedea şi ea într-o parte pe treptele de piatră), Gigi începu astfel:

— Mult stimate doamne şi domni! După cum ar trebui să vă fie cunoscut tuturor, împărăteasa Strapaţia Augustina a purtat nenumărate războaie pentru a-şi apăra ţara împotriva atacurilor repetate ale Fricilor şi Tremuricilor.

Într-un timp cînd învinsese din nou aceste popoare o apucă o asemenea furie din pricina necontenitei tulburări încît ameninţă să-i extermine cu toată seminţia lor pe atacanţi şi să nu-i mai ierte decît dacă regele lor Xaxotraxolus i-ar preda drep răscumpărare peştişorul său auriu.

Căci pe vremurile acelea, doamnelor şi domnilor, peştişorii aurii erau încă necunoscuţi în ţinuturile noastre. Împărăteasa Strapaţia aflase însă de la un călător că acel rege Xaxotraxolus ar avea un peştişor care urma să se transforme în aur curat îndată ce va ajunge la maturitate. Iar împărăteasa dorea neapărat să intre în posesia unei asemenea rarităţi.

Regele Xaxotraxolus rîse pe furiş. Ascunse sub patul său peştişorul auriu pe care îl avea într-adevăr. În locul lui puse să-i fie predat împărătesei un pui de balenă într-un castron de supă împodobit cu pietre scumpe.

E drept că împărăteasa fu oarecum surprinsă de dimensiunile peştelui căci îşi imaginase că peştişorul auriu ar fi mai mic. Totuşi ea îşi spuse că cu cît e mai mare, cu atît mai bine, căci se va obţine mai mult aur de pe urma peştelui. Era adevărat că darul primit nu strălucea deloc auriu, ceea ce o cam

neliniştea. Delegatul regelui o lămuri însă că abia atunci cînd peştele va ajunge la maturitate se va transforma în aur, şi nicidecum mai înainte. De aceea va fi absolut necesar ca dezvoltarea lui să nu fie nicicum stingherită. Împărăteasa Strapaţia se linişti în urma unor asemenea explicaţii.

Puiul de peşte creştea zi de zi şi consuma cantităţi enorme de hrană. Împărăteasa Strapaţia nu era însă nevoiaşă iar peştele primea atît cît putea înghiţi, devenind gras şi dolofan. În curînd castronul de supă îi fu prea strimt.

"Cu cît e mai mare, cu atît mai bine" spuse împărăteasa Straspaţia şi puse să fie mutat în cada ei de baie. Peştele creştea şi tot creştea. Atunci fu dus în bazinul imperial de înot. Transportul fu destul de anevoios căci peştele cîntărea acum la fel de mult ca un bou. Unul dintre sclavii obligaţi să-l care alunecă şi căzu iar împărăteasa porunci ca nenorocitul să fie imediat azvîrlit în cuşca leilor, căci acum peştele era totul pentru ea.

Zilnic petrecea multe ore şezînd la marginea bazinului de înot şi privindu-l cum creştea. Nu se mai gîndea decît la aurul cel mult, căci după cum bine se ştie, împărăteasa ducea o viaţă foarte luxoasă şi niciodată nu-i ajungea aurul.

„Cu cit e mai mare, cu atît mai bine" îşi şoptea ea mereu. Aceste cuvinte fură declarate directive generale şi gravate în litere de bronz pe toate clădirile oficiale.

În sfîrşit pînă şi bazinul imperial de înot deveni prea strimt pentru peşte. Atunci Strapaţia porunci să fie ridicată această clădire ale cărei ruine le aveţi în faţa ochilor dumneavoastră, doamnelor şi domnilor. Era un imens acvariu rotund umplut cu apă pînă la marginile de sus şi unde peştele putea să se întindă în voie. Acum împărăteasa însăşi şedea ziua şi noaptea acolo pe locul acela şi urmărea dacă peştele se transformă în aur. Căci nu mai avea încredere în nimeni, nici în sclavii ei şi nici în rudele ei, temîndu-se că peştele ar putea să-i fie furat. Aşadar şedea acolo, slăbea tot mai mult de teamă şi de griji, nu mai închidea nici un ochi şi păzea peştele care se bălăcea vesel şi nici nu se gîndea să se transforme în aur. Iar Strapaţia uita tot mai mult de treburile domniei.

Tocmai acest lucru îl aşteptaseră Fricii şi Tremuricii. Sub conducerea regelui lor Xaxotraxolus porniră într-o ultimă campanie cucerind cu repeziciune întreaga ţară. N-au mai fost

întîmpinaţi de nici un soldat, iar poporului îi era oricum totuna cine domneşte.

Cînd împărăteasa Strapaţia află veştile, exclamă celebrele cuvinte: „Vai mie! O, dacă aş fi..." Din păcate, restul nu ne-a fost transmis. Este sigur însă că s-a aruncat în acest acvariu şi s-a înecat lîngă peşte, mormîntul speranţelor ei.

Pentru a-şi sărbători biruinţa regele Xaxotraxolus porunci ca balena să fie tăiată iar tot poporul primi gratuit timp de o săptămînă file de peşte prăjit. Vedeţi prin urmare, doamnelor şi domnilor, unde poate duce credulitatea!

Cu aceste cuvinte îşi încheie Gigi expunerea iar ascultătorii rămaseră vizibil impresionaţi. Contemplau ruina cu priviri respectuoase. Numai unul dintre ei era neîncrezător şi întrebă:

— Cam cînd se spune că s-ar fi petrecut toate acestea?

Lui Gigi nu-i lipsea însă niciodată răspunsul şi-i spuse:

— Se ştie că împărăteasa Strapaţia era contemporană cu vestitul filosof Noiosius cel bătrîn.

Fireşte că scepticul nu dorea să admită că n-avea nici cea mai vagă idee despre perioada cînd trăise vestitul filosof Noiosius cel bătrîn, aşa că răspunse numai:

— Aha, vă mulţumesc.

Toţi ascultătorii erau acum tare mulţumiţi şi spuneau că această vizită merita într-adevăr să fie făcută şi că nimeni nu le descrisese vreodată atît de viu şi de interesant vremurile străvechi. Pe urmă Gigi le întinse modest chipiul cu cozoroc iar oamenii se dovediră corespunzător de generoşi. Pînă şi scepticul aruncă vreo cîteva monede în chipiu. De altfel, de cînd venise Momo, Gigi nu mai povestea niciodată aceeaşi poveste pentru a doua oară. I-ar fi părut mult prea plictisitor. Atunci cînd Momo se afla şi ea printre ascultători, el avea impresia că în sinea sa a izbucnit un izvor şi invenţii mereu noi ţîşneau şi curgeau fără ca el să mai stea să se gîndească.

Dimpotrivă, adeseori trebuia să încerce să se mai în-frîneze pentru a nu merge prea departe ca atunci cînd cele două doamne în vîrstă atît de distinse, din America, au acceptat serviciile lui. Căci le speriase cumplit poves-tindu-le următoarele:

— Desigur că se ştie şi la dumneavoastră, în frumoasa Americă liberă, stimatele mele doamne, că nespus de crudul tiran Despotius Alienatus îşi făcuse planul să transforme după

ideile sale întreaga lume existentă pe atunci. Indiferent ce făcea, se dovedea însă că oamenii rămîneau totuşi aceeaşi şi nu se lăsau transformaţi. La bătrîneţe, Despotius Alienatus înnebuni. După cum ştiţi desigur, doamnelor, pe vremea aceea nu existau încă psihiatrii capabili să vindece asemenea boli. Aşadar tiranul trebuia lăsat să se dezlănţuie după cum voia. în demenţa sa îi veni tiranului ideea ca de aci înainte să lase lumea existentă aşa cum era şi mai bine să construiască o lume nouă nouţă.

Porunci aşadar să fie întocmit un glob la fel de mare ca şi lumea ceva veche şi pe care absolut totul, fiecare casă, fiecare copac precum şi toţi munţii, mările şi apele să fie reprezentate în mărime naturală. Întreaga omenire din vremurile acelea a fost obligată, sub ameninţarea pedepsei cu moartea, să contribuie muncind la imensa lucrare.

Mai întîi a fost construit un postament pe care să stea acel glob gigantic. Dumneavoastră vedeţi aci ruina acelui postament.

Pe urmă a fost începută construcţia globului propriu-zis, o sferă uriaşă, la fel de mare ca şi planeta Terra. Iar cînd sfera a fost în sfîrşit terminată, s-a construit cu grijă pe ea tot ce se găsea pe vechiul pămînt.

Desigur că a fost nevoie de foarte mult material pentru acea construcţie, iar materialul n-avea de unde să fie luat decît de pe vechiul pămînt. Aşadar încetul cu încetul Terra devenea tot mai mică în timp ce noul glob creştea mereu. Iar cînd noul glob a fost terminat, fusese necesar să se ia tocmai ultima pietricică ce mai rămăsese din vechiul pămînt. Fireşte că şi toţi oamenii se mutaseră pe noul glob, căci cel vechi fusese consumat. Cînd tiranul fu silit să recunoască faptul că în pofida strădaniilor sale totul rămăsese ca şi mai înainte, îşi trase toga peste cap şi plecă. Nu s-a aflat niciodată unde a plecat.

Vedeţi, doamnelor, această scobitură în formă de pîl-nie care se mai poate distinge şi astăzi în ruină, a fost înainte vreme fundamentul sprijinit pe suprafaţa vechiului pămînt. Prin urmare trebuie să vă imaginaţi că totul e răsturnat.

Cele două doamne în vîrstă atît de distinse din America au pălit, iar una din ele întrebă:

— Unde e acum acel glob?

— Vă aflaţi cu picioarele pe el! răspunse Gigi. Lumea de astăzi, doamnelor, e tocmai noul glob.

La aceste cuvinte cele două doamne în vîrstă atît de distinse scoaseră ţipete îngrozite şi o luară la fugă. Zadarnic îşi mai întinse Gigi chipiul cu cozoroc.

Cel mai mult îi plăcea însă lui Gigi să-i povestească numai micuţei Momo singură, fără ca nimeni altul să stea să asculte. De cele mai multe ori erau basme, căci acelea îi plăceau cel mai mult lui Momo, iar aproape întotdeauna erau basme unde era vorba despre Gigi şi Momo înşişi. Ele erau destinate numai lor amîndorura şi sunau cu totul altfel decît tot ceea ce povestea Gigi de obicei.

Într-o seară frumoasă şi caldă şedeau amîndoi alături, tăcuţi, pe marginea de sus a treptelor de piatră. Pe cer începuseră să şi licărească primele stele, iar luna răsărea mare şi argintie peste siluetele negre ale pinilor.

— Îmi spui un basm? se rugă Momo încetişor.

— Bine, răspunse Gigi. Despre ce să fie vorba?

— Despre Momo şi Girolamo mi-ar place cel mai mult, spuse Momo.

Gigi se gîndi puţin, apoi întrebă:

— Cum să se numească?

— Poate — basmul cu oglinda fermecată?

Dus pe gînduri, Gigi dădu din cap.

— Sună destul de bine. Să vedem cum o să meargă.

Îşi petrecu braţul peste umerii lui Momo şi începu:

— A fost odată o frumoasă domniţă cu numele de Momo. Umbla îmbrăcată numai în catifele şi mătăsuri şi locuia sus de tot, mai presus de lumea toată, pe un pisc de munte acoperit cu zăpezi veşnice, într-un castel din sticlă multicoloră.

Avea tot ce şi-ar fi putut dori cineva, mînca numai felurile cele mai delicioase şi bea numai vinurile cele mai dulci. Dormea pe perne de mătase şi şedea pe scaune din fildeş. Avea de toate — dar era singură de tot.

Totul din jurul ei, servitorimea, subretele, cîinii şi pisicile, chiar şi florile, toate acestea nu erau decît imagini în oglindă. Căci domniţa Momo avea o oglindă fermecată, mare şi rotundă, din argintul cel mai curat. În fiece zi şi în fiece noapte o trimitea afară, în lumea largă. Iar oglinda cea mare plutea peste mări şi ţări, peste oraş şi cîmpii. Văzînd-o, oamenii nu se mirau de fel, spuneau doar atît:

— Iată luna.

De fiecare dată cînd se întorcea oglinda fermecată ea revărsa înaintea domniţei toate imaginile prinse în călătoria sa. Erau unele frumoase şi altele urîte, unele interesante şi altele plicticoase, după cum se întîmplase. Domniţa îşi alegea cele care îi plăceau, iar pe celelalte le arunca pur şi simplu într-un pîrîu. Cu mult mai repede decît s-ar putea crede, imaginile oglindite eliberate lunecau înapoi spre proprietarii lor, trecînd prin apele pămîntului. De aceea se zăreşte întotdeauna propria imagine oglindită ori de cîte ori se apleacă cineva peste o fîntînă sau o băltoacă.

Am uitat să spun că domniţa Momo era nemuritoare. Nu se privise niciodată pe sine în oglinda fermecată. Căci cine vede propria sa imagine oglindită în oglinda fermecată, devine muritor. Domniţa Momo ştia foarte bine acest lucru şi de aceea nu-l făcea.

Prin urmare trăia cu numeroasele imagini din oglindă, se juca cu ele şi se simţea destul de mulţumită.

Într-o bună zi se întîmplă însă ca oglinda fermecată să-i aducă o imagine însemnînd pentru ea mai mult decît toate celelalte. Era imaginea unui tînăr prinţ. După ce zări imaginea, o cuprinse un dor atît de puternic încît voi neapărat să ajungă la el. Ce trebuia însă să facă? Nu ştia nici unde locuia, nici cine era, şi nu ştia nici măcar numele lui.

Deoarece nu ştia deloc cum să se descurce, hotărî să se privească totuşi şi pe ea însăşi în oglinda fermecată. Căci se gîndea: Poate că oglinda va duce imaginea mea la prinţ. Poate că va privi din întîmplare în sus tocmai atunci cînd oglinda fermecată pluteşte pe cer şi atunci va vedea imaginea mea. Poate că va urmări oglinda în drumul ei şi astfel mă găseşte aci.

Aşadar se privi îndelung în oglinda fermecată şi o trimise în lume cu imaginea ei. Desigur că în modul acesta devenise acum muritoare.

Vei auzi îndată ce i s-a întîmplat în continuare, dar mai întîi trebuie să-ţi povestesc despre prinţ.

Se numea Girolamo şi stăpînea o mare împărăţie creată de el însuşi. Unde se afla împărăţia? Nu era în ziua de ieri şi nici în cea de azi, ci se afla mereu înainte cu o zi în viitor. De aceea se numea Ţara de Mîine. Toţi oamenii de acolo îl iubeau şi-l admirau pe prinţ. Într-o bună zi miniştri îi spuseră prinţului Ţării de Mîine:

— Majestate, trebuie să vă căsătoriţi, căci aşa se cuvine.

Prinţul Girolamo n-avea nimic împotrivă, aşadar cele mai frumoase fete ale Ţării de Mîine fură aduse la palat pentru ca el să-şi aleagă pe una. Toate se gătiseră cit fuseseră în stare mai frumos, căci fireşte că fiecare dorea să fie aleasă.

Printre toate fetele se furişase însă în palat şi o zînă rea căreia nu-i curgea prin vine sînge roşu şi cald, ci unui verde şi rece. Lucrul acesta bineînţeles că nu se cunoştea, căci ea se fardase nemaipomenit de frumos.

În clipa cînd prinţul Ţării de Mîine păşi în marea sală de aur a tronului pentru a-şi face alegerea, zîna şopti în grabă o formulă magică şi atunci bietul Girolamo n-o mai văzu decît pe ea şi niciuna alta. I se păru atît de minunat de frumoasă încît o întrebă imediat dacă vrea să fie soţia lui.

— Cu plăcere, şuieră zîna cea rea, dar cu o condiţie.

— O voi îndeplini, se grăbi să răspundă prinţul Girolamo fără să mai stea să se gîndească.

— Bine, răspunse zîna cea rea surîzînd alît de dulce încît nenorocitul de prinţ ameţi, timp de un an de zile n-ai voie să priveşti în sus spre oglinda de argint plutind pe cer. Dacă o vei face totuşi trebuie să uiţi imediat tot ce-ţi aparţine. Trebuie să uiţi cine eşti în realitate şi trebuia să intri în Ţara de Azi unde nimeni nu te cunoaşte, şi acolo va trebui să trăieşti ca un biet şi necunoscut coategoale. Te învoieşti?

— Dacă nu-i decît atît! exclamă prinţul Girolamo. Condiţia e foarte uşoară!

Ce se întîmplase între timp cu domniţa Momo?

Aşteptase şi tot aşteptase, dar prinţul nu venise. Atunci se hotărî să pornească ea însăşi prin lume pentru a-l căuta. Eliberă toate imaginile oglindite ce o înconjurau. Apoi porni singură de tot, încălţată în pantofiorii ei gingaşi, plecînd din castelul de sticlă multicoloră, prin munţii înzăpeziţi, coborînd în lume. Trecu prin tot felul de ţări pînă ce ajunse în Ţara de Azi. Pantofiorii i se tociseră şi acum era nevoită să umble desculţă. Oglinda fermecată purtînd imaginea ei continua însă să plutească în înălţimi peste lumea toată.

Într-o noapte prinţul Girolamo şedea pe acoperişul palatului său de aur şi juca table cu zîna cea cu sîngele verde şi rece. Deodată o picătură micuţă căzu pe mîna prinţului.

— Începe să plouă, spuse zîna cu sîngele verde.

— Nu, răspunse prinţul, nu se poate, nu-i nici un nor pe cer.

Privi în sus, drept spre marea oglindă fermecată din argint ce plutea acolo sus. Zări atunci imaginea domniţei Momo şi văzu că plînge şi că una din lacrimile ei căzuse pe mîna lui. În aceeaşi clipă îşi dădu seama că zîna îl înşelase, că în realitate nici nu era frumoasă şi că avea în vine doar sînge verde şi rece. Domniţa Momo era cea pe care el o iubea.

— Ţi-ai călcat făgăduiala, spuse zîna verde, iar faţa i se schimonosi semănând cu un şarpe, şi acum trebuie să-mi plăteşti!

Cu degetele ei lungi şi verzi îl prinse pe prinţul Girolamo, rămas încremenit locului, îşi vîrî mîna în pieptul lui şi-i făcu un nod în inimă. În acea clipă el uită că era prinţul Ţării de Mîine. Plecă din castelul său şi din ţara sa ca un hoţ în timpul nopţii. Umblă mult prin lume pînă ce ajunse în Ţara de Azi unde trăi de atunci înainte ca un biet şi necunoscut neisprăvit, numindu-se doar Gigi. Singurul lucru ce-l luase cu sine era imaginea din oglinda fermecată. De atunci înainte aceasta rămase goală.

Între timp se zdrenţuiseră şi hainele din catifea şi mătăsuri ale domniţei Momo. Acum purta un surtuc bărbătesc vechi şi mult prea mare, împreună cu o fustă din petice colorate. Locuia într-o ruină străveche. Aci se întîlniră cei doi într-o bună zi. Domniţa Momo nu-l recunoscu însă pe prinţul din Ţara de Mîine, căci acum era doar un biet coate-goale. Nici Gigi n-o recunoscu pe domniţă, căci nu mai arăta deloc ca o prinţesă. În nenorocirea lor comună cei doi s-au împrietenit şi se consolau reciproc.

Într-o seară cînd oglinda fermecată din argint, goală acum, plutea din nou pe cer, Gigi luă imaginea oglindită şi i-o arătă lui Momo. Ajunsese foarte mototolită şi se mai ştersese, dar domniţa îşi dădu seama imediat că era propria ei imagine trimisă pe vremuri în lume. Iar acum recunoscu şi sub masca sărmanului coate-goale pe prinţul Girolamo pe care-l căutase mereu şi de dragul căruia devenise muritoare. Îi povesti totul lui Gigi.

Acesta clătină însă trist din cap şi spuse:

— Nu pot înţelege nimic din tot ce-mi spui căci în inima mea e un nod, aşa că nu-mi mai pot aminti nimic.

Atunci domniţa Momo îşi duse mîna pe pieptul lui şi-i deslegă încetişor inima înnodată. Deodată prinţul Girolamo îşi aminti

cine era şi unde era ţinutul său. O luă de mînă pe domniţă şi plecă cu ea departe — spre meleagurile unde se aflã Ţara de Mîine.

După ce Gigi sfîrşi povestea, tăcură amîndoi o vreme, apoi Momo întrebă:

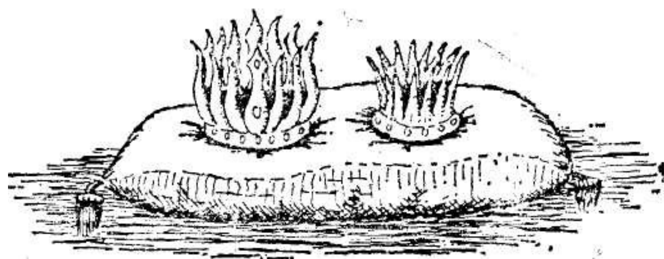
— Au devenit soţ şi soţie mai tîrziu?

— Cred că da, spuse Gigi, — mai tirziu.

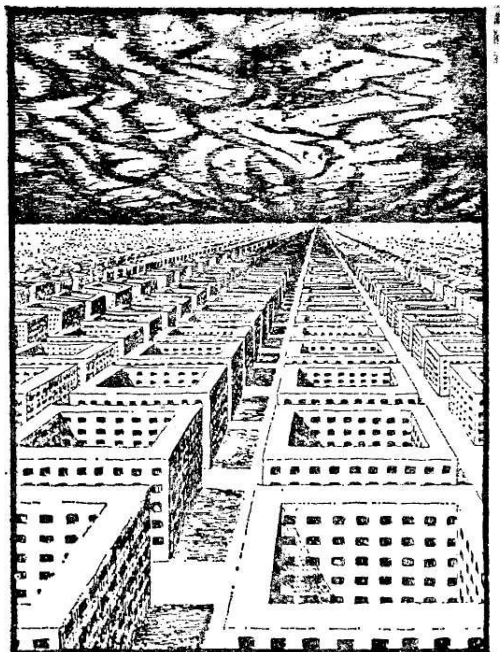
— Şi au murit între timp?

— Nu, spuse Gigi hotărît, din întîmplare ştiu asta cu precizie. Oglinda fermecată te face muritor numai dacă priveşti singur în ea. Dacă privesc însă cîte doi împreună spre ea, devii nemuritor. Şi chiar aşa au făcut amîndoi.

Luna se ridicase mare şi argintie peste pinii întunecaţi făcînd să lucească tainic vechile pietre ale ruinei. Momo şi Gigi şedeau tăcuţi alături privind îndelung în sus spre ea, iar amîndoi simţeau foarte limpede că în timpul acelei clipe erau nemuritori.

PARTEA A DOUA
DOMNII CENUŞII

Capitolul al şaselea
SOCOTEALA E GREŞITĂ DAR TOTUŞI SE REZOLVĂ

Există o taină foarte mare şi totuşi foarte obişnuită. Toţi oamenii iau parte la ea, fiecare o cunoaşte, dar numai foarte puţini se gîndesc vreodată la ea. Cei mai mulţi o iau ca atare şi nu se miră cîtuşi de puţin cu privire la ea. Taina aceasta e timpul.

Există calendare şi ceasuri pentru a-l măsura, ceea ce înseamnă însă prea puţin, căci oricine ştie că o singură oră poate părea o veşnicie, uneori poate trece însă într-o clipită — depinde de ceea ce trăieşti în ora respectivă.

Căci timpul e viaţă. Iar viaţa sălăşluieşte în inimă.

Era un adevăr pe care nimeni nu-l cunoaşte mai bine decît domnii cenuşii. Nimeni nu cunoştea mai bine decît ei valoarea unei ore, unui minut, ba a unei secunde de viaţă. Desigur că ei considerau totul din punctul lor de vedere, după cum lipitorile privesc sîngele din punctul lor de vedere, astfel că acţionau în consecinţă.

Aveau planurile lor în privinţa timpului omenirii. Erau planuri

de amplă perspectivă şi erau pregătite cu grijă.

Cel mai important lucru pentru ei era ca nimeni să nu observe activitatea lor. Se stabiliseră fără a atrage atenţia în viaţa marelui oraş şi a locuitorilor săi. Pas cu pas, fără ca nimeni să bage de seamă pătrundeau zilnic mai departe captînd oamenii.

Cunoşteau pe fiecare ce putea fi luat în consideraţie pentru scopurile lor cu mult înainte *ca.* respectivul să bănuiască ceva. Aşteptau doar momentul potrivit cînd să-l atace. Contribuiau cît puteau pentru ca acel moment să se ivească.

Aşa era. de pildă, domnul Fusi, frizerul. E drept că nu era unul dintre coaforii renumiţi, dar era foarte bine văzut în cartierul său. Nu era nici sărac, şi nici bogat. Atelierul său, situat în centrul oraşului, era mic şi nu lucra decît un singur ucenic în el.

Într-o zi, domnul Fusi stătea în uşa atelierului aştep-tîndu-şi clienţii. Ucenicul era liber şi domnul Fusi era singur. Privea cum ploaia clipocea pe stradă, era o zi cenuşie, iar în sufletul domnului Fusi vremea era la fel de cenuşie.

Îmi trece viaţa, gîndea el, numai cu zăngănit de foarfeci şi pălăvrăgeală şi clăbuc de săpun. Cu ce mă aleg de pe urma existenţei mele? După ce voi muri va fi ca şi cum nici n-aş fi fost.

În realitate nu era deloc adevărat că domnul Fusi ar fi avut ceva împotriva unui mic taifas. Îi plăcea chiar foarte mult să le expună pe larg muşteriilor părerile sale şi să audă de la ei ce gîndeau despre cele spuse. N-avea nimic nici împotriva zăngănitului de foarfeci şi a clăbu-cului. Munca sa îi făcea mare plăcere şi ştia că o face cum trebuie. În special în privinţa rasului sub bărbie şi cu briciul contra nu-l întrecea nimeni uşor. Există însă momente cînd toate acestea nu mai au nici o importanţă. Fiecăruia i se poate întîmpla.

— Toată viaţa mea e ratată, gîndea domnul Fusi. Cine sînt de fapt? Un frizer oarecare, atît am ajuns să fiu. Dacă aş putea duce o viaţă adevărată, aş fi cu totul alt om!

Domnului Fusi nu-i era prea limpede cum ar fi trebuit să fie acea viaţă adevărată. Îşi imagina doar ceva important, ceva luxos, ceva ce era publicat în unele reviste ilustrate.

— Pentru aşa ceva, gîndea amărît domnul Fusi, nu-mi lasă însă timp munca mea. Pentru o viaţă adevărată trebuie să ai

timp. Trebuie să fii liber, dar eu rămîn cîte zile voi avea doar un prizonier al zăngănitului foarfecilor, al palavrăgelilor şi al clăbucului.

În acest moment sosi o maşină elegantă, cenuşie, oprind drept în faţa frizeriei domnului Fusi. Un domn cenuşiu coborî şi intră în magazin. Îşi depuse servieta plumburie pe măsuţa din dreptul oglinzii, îşi atîrnă pălăria tare, rotundă de cuier, se aşeză pe scaunul pentru ras, scoase carneţelul de note din buzunar şi începu să-l răsfoiască, pufăind din trabucul său mic şi cenuşiu.

Domnul Fusi închise uşa magazinului, căci avea impresia că dintr-o dată s-a făcut neobişnuit de frig în mica încăpere.

— Cu ce vă pot servi? întrebă zăpăcit. Ras sau tuns? dar în aceeaşi clipă se blestemă singur din pricina lipsei sale de tact, căci domnul avea o chelie lucie.

— Nici una, spuse domnul cenuşiu fără să zîmbească, cu un glas straniu, lipsit de orice inflexiune, un glas oarecum cenuşiu. Vin din partea Casei de Economie a Timpului. Sînt agentul nr. XYQ/384/b. Am aflat că doriţi să deschideţi la noi un cont de economii.

— Aud pentru prima oară aşa ceva, declară domnul Fusi încă şi mai zăpăcit. Ca să fiu sincer, pînă acum nici n-am ştiut măcar că există o asemenea instituţie.

— Ei bine, acum ştiţi, răspunse scurt agentul.

Răsfoi carneţelul său de note şi continuă:

— Sînteţi domnul Fusi, frizerul?

— Exact, eu sînt, spuse domnul Fusi.

— Înseamnă că am nimerit unde trebuia, spuse domnul cenuşiu şi închise carneţelul. Sînteţi solicitant la instituţia noastră.

— Cum aşa? întrebă domnul Fusi, tot mai mirat.

— Vedeţi, stimate domn, spuse agentul, vă irosiţi viaţa cu zăngănitul foarfecilor, pălăvrăgeala şi clăbucul. După ce muriţi, va fi ca şi cum n-aţi fi existat niciodată. Dacă aţi avea timp să trăiţi o viaţă adevărată, precum doriţi, aţi fi cu totul alt om. Prin urmare singurul lucru de care aveţi nevoie e timp. N-am dreptate?

— Tocmai aşa gîndeam şi eu, murmură domnul Fusi înfiorîndu-se, căci cu toate că uşa era închisă, se făcea tot mai frig.

— Ei, vedeţi, spuse domnul cenuşiu pufăind satisfăcut din

micul său trabuc. De unde se poate însă lua timp? El trebuie economisit. Dumneavoastră, domnule Fusi, vă irosiţi timpul într-un mod cu totul iresponsabil. Vă voi dovedi printr-o mică socoteală. Un minut are şaizeci de secunde. Iar o oră are şaizeci de minute. Mă puteţi urmări?

— Desigur, spuse domnul Fusi.

Agentul nr. XYQ/384/b începu să scrie cu un condei cenuşiu cifrele pe oglindă.

— De şaizeci de ori şaizeci fac trei mii şi şase sute. Prin urmare o oră are trei mii şi şase sute de secunde.

O zi are douăzeci şi patru de ore, prin urmare de trei mii şi şase sute de ori douăzeci şi patru fac optzeci şi şase de mii şi patru sute de secunde pe zi.

După cum se ştie, un an are trei sute şi şaizeci şi cinci de zile. Rezultă prin urmare treizeci şi unul de milioane, cinci sute şi treizeci şi şase de mii de secunde pe an.

Sau trei sute şi cincisprezece milioane, trei sute şi şaizeci de mii de secunde în zece ani.

La cît timp evaluaţi durata vieţii dumneavoastră, domnule Fusi?

— Ştiu şi eu, bîlbîi ameţit domnul Fusi, sper să ating vreo şaptezeci, optzeci de ani, dacă vrea soarta.

— Bine, continuă domnul cenuşiu, ca să fim mai prudenţi, să socotim pentru moment numai şaptezeci de ani.

Asta ar însemna trei sute şi cincisprezece milioane, trei sute şi şaizeci de mii înmulţit cu şapte. Rezultă două miliarde, două sute şi şapte milioane, cinci sute şi douăzeci de mii de secunde.

Scrise cifrele cu caractere mari pe oglindă:

2 207 520 000 secunde

Le sublinie de mai multe ori şi spuse:

— Prin urmare, domnule Fusi, aceasta e averea ce o aveţi la dispoziţie.

Domnul Fusi înghiţi şi îşi trecu mîna peste frunte. 11 ameţea suma. Nu i-ar fi trecut niciodată prin minte că era atît de bogat.

— Da, spuse agentul dînd din cap şi trăgînd din nou din micul său trabuc cenuşiu. E o cifră impresionantă, nu-i aşa? Să vedem mai departe. Cîţi ani aveţi, domnule Fusi?

— Patruzeci şi doi, bîigui acesta simţindu-se dintr-o dată

vinovat, ca şi cum ar fi comis o delapidare.

— Cît timp dormiţi noaptea, în medie? cercetă în continuare domnul cenuşiu.

— Aproximativ opt ore, mărturisi domnul Fusi.

Agentul calcula fulgerător. Condeiul scîrţîia peste sticla oglinzii încît domnului Fusi i se încreţea pielea.

— Patruzeci şi doi de ani, zilnic opt ore — se şi ajunge la patru sute patruzeci şi unul de milioane, cinci sute şi patru mii. Suma o putem considera pe bună dreptate ca pierdută. Cît timp consacraţi zilnic lucrului, domnule Fusi?

— Tot opt ore, cu aproximaţie, admise abătut domnul Fusi.

— Aşadar trebuie să mai trecem încă o dată aceeaşi sumă în contul deficitar, continuă neînduplecat agentul. Mai pierdeţi însă şi un anumit timp datorită necesităţii de a vă hrăni. Cît timp vă trebuie în total pentru toate mesele dintr-o zi?

— Nu ştiu exact, spuse înspăimîntat domnul Fusi, poate că vreo două ore?

— Mi se pare prea puţin, spuse agentul, dar să presupunem că aşa este, rezultă în patruzeci şi doi de ani un total de o sută şi zece milioane trei sute şi şaptezeci şi şase de mii. Să continuăm! După cum ştim, locuiţi singur cu mama dumneavoastră care e în vîrstă. Zilnic îi consacraţi bătrînei o oră întreagă, adică şedeţi lîngă ea şi îi vorbiţi, deşi e surdă şi abia vă mai aude. Prin urmare e un timp irosit care face cinzeci şi cinci de milioane, o sută şi optzeci şi opt de mii. Mai aveţi şi un cintezoi, în mod cu totul inutil, iar îngrijirea lui vă costă zilnic un sfert de oră, ceea ce înseamnă, calculat în secunde, treisprezece milioane, şapte sute şi nouăzeci şi şapte de mii.

— Bine, dar... întrerupse rugător domnul Fusi.

— Nu mă întrerupeţi, se răsti la el agentul care începuse să calculeze din ce în ce mai repede. Deoarece mama dumneavoastră nu mai e în stare, trebuie ca dumneavoastră, domnule Fusi, să faceţi singur o bună parte din treburile gospodăreşti. Trebuie să faceţi cumpărăturile, să lustruiţi ghetele şi încă alte asemenea corvezi. Cît timp vă costă ele zilnic?

— Poate o oră, dar...

— Încă cincizeci şi cinci de milioane, o sută şi optzeci şi opt de mii pe care îi pierdeţi, domnule Fusi. Mai ştim că o dată pe săptămînă vă duceţi la cinematograf, o dată pe săptămînă

participaţi la o asociaţie corală, vă întîlniţi cu prietenii într-un local de două ori pe săptămînă, iar în celelalte zile vă vedeţi seara cu cîte un prieten, ba uneori citiţi chiar o carte. Pe scurt, vă ucideţi timpul cu lucruri inutile, timp de vreo trei ore pe zi, ceea ce face o sută şaizeci şi cinci de milioane, cinci sute şi şaizeci şi patru de mii. — Nu vă simţiţi bine, domnule Fusi?

— Nu, răspunse domnul Fusi — vă rog să mă scuzaţi...

— Isprăvim îndată, spuse domnul cenuşiu. Trebuie să mai discutăm însă un capitol special al vieţii dumneavoastră. Mai aveţi şi acel mic secret. Ştiţi despre ce vorbesc.

Domnului Fusi începură să-i clănţăne dinţii, atît de frig i se făcuse.

— Ştiţi şi asta? şopti el istovit. Credeam că în afară de mine şi de domnişoara Daria...

— În lumea noastră modernă, îl întrerupse agentul nr. XYQ/384/b secretele nu mai există. Priviţi faptele în mod obiectiv şi realist, domnule Fusi. Răspundeţi-mi la o întrebare. Aveţi de gînd să vă căsătoriţi cu domnişoara Daria?

— Nu, spuse domnul Fusi, asta nu se poate...

— Desigur, continuă domnul cenuşiu, deoarece domnişoara Daria va rămîne toată viaţa ţintuită de scaunul ei rulant, fiindcă picioarele îi sînt schiloade. Totuşi o vizitaţi zilnic timp de o jumătate de oră ca să-i aduceţi cîte o floare. În ce scop?

— Se bucură atît de tare de fiecare dată, răspunse domnul Fusi căruia îi erau cît pe aci să-i izbucnească lacrimile.

— Considerînd lucrurile în mod lucid, replică agentul, ea reprezintă pentru dumneavoastră, domnule Fusi, doar timp pierdut. Pînă acum în total douăzeci şi şapte de milioane, cinci sute nouăzeci şi patru de mii de secunde. Iar dacă mai adăugăm că aveţi obiceiul ca în fiecare seară, înainte de culcare, să staţi un sfert de oră la fereastră gîndindu-vă la ziua petrecută, mai obţinem încă o sumă de scăzut în valoare de treisprezece milioane, şapte sute nouăzeci şi şapte de mii. Acum să vedem ce vă mai rămîne, domnule Fusi.

Pe oglindă era scrisă următoarea socoteală:

Somn	441 504 000 secunde
Muncă	441 504 000
Hrană	110 504 000

Mamă	55 188 000
Cintezoiul	13 797 000
Cumpărături, etc.	55 188 000
Prieteni, corul, etc.	165 564 000
Secretul	27 594 000
Fereastra	13 797 000
Total	1 324 512 000

— Această sumă, spuse domnul cenuşiu bătînd de mai multe ori cu condeiul în oglindă atît de tare încît parcă răsunau împuşcături de revolver, această sumă e prin urmare timpul pe care l-aţi şi cheltuit pînă acum. Ce aveţi de spus, domnule Fusi?

Domnul Fusi n-avea nimic de spus. Se aşeză pe un scaun în colţul camerei ştergîndu-şi fruntea cu batista, căci în pofida frigului cumplit transpira acum.

Domnul cenuşiu dădea sever din cap.

— Da, constataţi prea bine, aţi şi trecut de mai mult de jumătate din averea totală iniţială ce vă aparţine, domnule Fusi. Ia să vedem acum cît v-a mai rămas de fapt din cei patruzeci şi doi de ani. După cum ştiţi un an cuprinde treizeci şi unul de milioane cinci sute treizeci şi şase de mii de secunde. Înmulţit cu patruzeci şi doi face un miliard trei sute douăzeci şi patru de milioane cinci sute şi douăsprezece de mii de secunde.

Scrise această cifră sub suma timpului cheltuit:

1 324 512 000 secunde
— 1 324 512 000 "
0 000 000 000 secunde

Îşi vîrî condeiul în buzunar şi făcu o pauză mai lungă, pentru ca vederea numeroaselor zerouri să-şi facă efectul asupra domnului Fusi.

Efectul se produse.

— Iată prin urmare bilanţul întregii mele vieţi de pînă acum, gîndea zdrobit domnul Fusi.

Era atît de impresionat de calculul care se potrivea cu atît de mare precizie încît accepta totul fără nici un fel de opoziţie. Iar socoteala era exactă. Era unul din trucurile prin care domnii cenuşii îi excrocau pe oameni în mii de împrejurări.

— Nu consideraţi, luă acum din nou cuvîntul, cu un ton

blajin, agentul nr. XYQ/384/b, că în felul acesta nu mai puteţi continua, domnule Fusi? N-ar fi mai bine să începeţi să economisiţi?

Domnul Fusi aprobă dînd din cap în tăcere. Avea buzele vinete.

— Dacă aţi fi început de pildă cu douăzeci de ani în urmă, răsună glasul cenuşiu al agentului în urechile domnului Fusi, să economisiţi doar o singură oră pe zi, aţi avea acum un capital de douăzeci şi şase de milioane două sute şi optzeci de mii de secunde. Fireşte că dacă ar fi fost vorbe de cîte două ore pe zi, ar fi fost o cifră dublă, adică cincizeci şi două de milioane, cinci sute şi şaizeci de mii. Vă rog să vă gîndiţi, domnule Fusi, ce sînt două prăpădite de ore în comparaţie cu o asemenea sumă?

— Nimic! exclamă domnul Fusi, un fleac ridicol!

— Mă bucur că vă daţi seama, continuă calm agentul. Iar dacă am mai calcula şi ceea ce aţi fi economisit în aceleaşi condiţii în încă alţi douăzeci de ani, am ajunge la suma respectabilă de o sută şi cinci milioane o sută şi douăzeci de mii de secunde. Tot acest capital v-ar sta la dispoziţie în al şaizeci şi doilea an al dumneavoastră.

— Straşnic! bîigui domnul Fusi căscîndu-şi ochii.

— Aşteptaţi, continuă domnul cenuşiu, să vedeţi şi mai multe. Noi, şi anume Casa de Economii a Timpului, nu păstrăm doar pentru dumneavoastră timpul economisit, ci vă mai plătim şi dobîndă pentru el. Cu alte cuvinte, în realitate aţi avea încă şi mai mult.

— Cu cît mai mult? întrebă domnul Fusi cu răsuflarea tăiată.

— Depinde întru totul de dumneavoastră, explică agentul, e în funcţie de cît aţi economisi şi de cît timp aţi lăsa suma economisită în depozit la noi.

— S-o las în depozit la dumneavoastră, se interesă domnul Fusi, ce înseamnă asta?

— Foarte simplu, spuse domnul cenuşiu, dacă nu ne cereţi înapoi timpul economisit înainte de cinci ani, noi vă plătim în plus încă aceeaşi sumă. Averea dumneavoastră se dublează la fiecare cinci ani, înţelegeţi? După zece ani ar fi ajuns la de patru ori suma iniţială, după cincisprezecece ani, de opt ori, şi aşa mai departe. Dacă aţi fi început cu douăzeci de ani în urmă să economisiţi zilnic doar două ore, atunci în momentul cînd aţi împlini şaizeci şi doi de ani, prin urmare după o perioadă de

patruzeci de ani, aţi avea la dispoziţie de două sute cincizeci şi şase de ori timpul economisit de dumneavoastră pînă atunci. Ar fi douăzeci şi şase de miliarde nouă sute şi zece milioane şapte sute şi douăzeci de mii.

Îşi scoase încă o dată condeiul cenuşiu şi scrise şi cifra aceasta pe oglindă

26 910 720 000 secunde

— Vedeţi aşadar, domnule Fusi, spuse apoi zîmbind subţire pentru prima dată, ar fi mai mult decît de zece ori durata totală iniţială a întregii dumneavoastră vieţi. Pentru numai două ore economisite zilnic. Gîndiţi-vă cît de rentabilă e oferta.

— Într-adevăr! spuse istovit domnul Fusi. Fără nici o îndoială. N-am avut norocul să încep mai de mult să economisesc. Abia acum îmi dau pe deplin seama, şi trebuie să vă mărturisesc — sînt disperat.

— Nu-i nici un motiv, răspunse blînd domnul cenuşiu. Nu-i niciodată prea tîrziu. Dacă doriţi, puteţi începe chiar azi. Veţi vedea că merită.

— Desigur că doresc! exclamă domnul Fusi. Ce trebuie să fac?

— Păi bine, domnule dragă, răspunse agentul ridicîn-du-şi sprîncenele, bănuiesc că ştiţi cum se poate economisi timpul! De pildă trebuie să lucraţi mai repede şi să lăsaţi deoparte tot ce-i inutil. În loc de o jumătate de oră vă ocupaţi de fiecare client numai un sfert de oră. Evitaţi conversaţiile ce vă răpesc din timp. Scurtaţi ora petrecută cu bătrîna dumneavoastră mamă la o jumătate de oră. Cel mai bun lucru ar fi s-o duceţi într-un azil bun şi ieftin unde va fi îngrijită, şi în acest caz aţi şi cîştigat cîte o oră pe zi. Descotorosiţi-vă de pasărea complet inutilă! N-o mai vizitaţi pe domnişoara Daria decît o dată la două săptîmîni, dacă trebuie neapărat. Renunţaţi la sfertul de oră de retrospectivă a zilei şi înainte de toate nu vă mai pierdeţi preţiosul timp atît de des cu cîntatul în cor, cititul sau cu aşa numiţii dumneavoastră prieteni. Pe de altă parte vă îndemn ca pe lîngă acestea să vă puneţi în magazin un ceas mare şi exact pentru a putea controla precis munca ucenicului.

— Foarte bine, spuse domnul Fusi, le pot face pe toate, dar timpul care-mi rămîne — ce să fac cu el? Trebuie să-l depun?

Unde? Sau să-l păstrez? Cum se procedează?

— Despre acestea să nu vă faceţi nici o grijă, spuse domnul cenuşiu zîmbind subţire pentru a doua oară. Lăsaţi totul în seama noastră. Puteţi fi sigur că nu se pierde nici o fărîmă din timpul ce l-aţi economisit. Veţi observa singur că nu vă rămîne nimic din el.

— Bine, răspunse uluit domnul Fusi, prin urmare mă bizui pe dumneavoastră.

— O puteţi face liniştit, domnule dragă, spuse agentul ridicîndu-se. Prin urmare vă pot saluta ca un nou membru în comunitatea celor ce economisesc timpul. Acum sînteţi cu adevărat un om modern şi progresist. Domnule Fusi, vă felicit!

Cu aceste cuvinte îşi luă pălăria şi servieta.

— O clipă! strigă domnul Fusi. Nu trebuie să mai încheiem vreun contract? Nu trebuie să iscălesc nimic? Nu capăt vreun document?

Agentul nr. XYQ/384/b se întoarse în uşă şi-l examină pe domnul Fusi cu oarecare neplăcere.

— În ce scop? întrebă. Economisirea timpului nu se poate compara cu alte forme de economisire. E o chestiune de încredere deplină — din ambele părţi! Nouă ne ajunge acceptarea dumneavoastră. E irevocabilă. Iar noi ne ocupăm de economiile dumneavoastră. Cît veţi economisi, asta depinde numai de dumneavoastră. Noi nu vă silim defel. Rămîneţi cu bine, domnule Fusi!

Agentul se urcă în maşina sa elegantă, cenuşie şi demară rapid.

Domnul Fusi privi după el frecîndu-şi fruntea. Încetul cu încetul începu să-i fie mai cald, dar se simţea bolnav şi suferind. Fumul albastru din micul trabuc al agentului mai pluti multă vreme gros şi dens prin încăpere şi nu voia deloc să se risipească.

Abia după ce fumul dispăruse, domnul Fusi se simţi ceva mai bine. Pe măsură ce trecea fumul păleau şi cifrele de pe oglindă. Iar cînd ele nu se mai zăriră deloc, se stinsese şi amintirea vizitatorului cenuşiu în memoria domnului Fusi — se stinsese amintirea vizitatorului, nu însă şi cea cu prvire la hotărîrea luată! Acum credea că luase hotărîrea din propria sa iniţiativă. Intenţia ca de aci înainte să-şi economisească timpul pentru a putea începe o altă viaţă cîndva în viitor i se înfipsese în suflet

ca un ghimpe cu cîrlig.

Pe urmă sosi primul client din ziua aceea. Domnul Fusi îl servi cu proastă dispoziţie, lăsă la o parte tot ce era inutil, tăcea mereu şi într-adevăr isprăvi în douăzeci de minute în loc de o jumătate de oră.

Exact la fel proceda acum cu fiecare client. În acest mod munca nu-i mai făcea deloc plăcere, dar acum lucrul nu mai prezenta importanţă. Pe lîngă ucenicul său mai tocmi încă două ajutoare şi-i păzea cu stricteţe să nu piardă nici o secundă. Fiecare manevrare era fixată după un anumit plan de timp. În prăvălioara domnului Fusi era agăţată o firmuliţă cu textul: TIMPUL ECONOMISIT E TIMP DUBLU!

Domnişoarei Daria îi scrise o scrisoare scurtă şi concisă spunînd că din lipsă de timp nu va mai putea veni la ea, din păcate. Cintezoiul şi-l vîndu la un magazin specializat în păsărele. Pe mama sa o cază într-un cămin pentru bătrîni, bun dar ieftin, unde o vizita o dată pe lună. Şi în afară de acestea urmă toate sfaturile domnului cenuşiu, crezînd însă că ar fi propriile sale decizii.

Devenea tot mai nervos şi mai agitat, căci era ciudat: Din tot timpul ce şi-l economisea mereu în realitate nu-i rămînea niciodată nimic. Dispărea pur şi simplu în mod misterios şi nu mai exista. Zilele îi deveneau pe nesimţite dar în mod evident, considerabil mai scurte şi mereu tot mai scurte. Înainte de a-şi da seama trecea o săptămînă, o lună, un an şi încă un an, şi încă unul.

Deoarece nu-şi mai amintea de vizita domnului cenuşiu ar fi trebuit să se întrebe cu toată seriozitatea ce se întâmpla cu timpul lui. O asemenea întrebare şi-o punea însă la fel de puţin ca şi toţi ceilalţi ce-şi economisesc timpul. Îl cuprinsese un soi de obsesie oarbă. Iar dacă uneori îşi dădea seama înspăimîntat cît de vertiginos treceau zilele lui. atunci economisea timpul cu şi mai mare înverşunare.

La fel ca şi cu domnul Fusi se întîmpla cu mulţi oameni din marele oraş. Zilnic erau tot mai mulţi incepînd să facă ceea ce ei numeau „Economia de timp". Cu cît erau mai mulţi, îi urmau încă şi mai mulţi, căci şi cei care de fapt n-o doreau, nu le mai rămînea nimic altceva de făcut decît să participe şi ei.

La radio, la televiziune şi în ziare erau zilnic explicate şi lăudate noile dispozitive de economisire a timpului ce vor dărui

cîndva oamenilor libertatea de a duce o „viaţă adevărată". Pe zidurile caselor şi pe panourile de afişare erau lipite afişe unde puteau fi văzute tot soiul de imagini ale fericirii. Sub ele scria în litere strălucitoare:

CELOR CE ECONOMISESC TIMPUL LE MERGE TOT MAI BINE!
sau: VIITORUL E AL CELOR CE ECONOMISESC TIMPUL!
sau: ÎMBUNĂTĂŢEŞTE-ŢI VIAŢA — ECONOMISEŞTE TIMPUL!

Realitatea arăta însă cu totul altfel. E drept că cei ce economiseau timpul erau mai bine îmbrăcaţi decît locuitorii din apropierea vechiului amfiteatru. Cîştigau mai mulţi bani şi puteau să şi cheltuiască mai mult. Aveau însă feţe obosite, prost dispuse sau morocănoase şi ochi neprietenoşi. Fireşte că pentru ei vorbele: „Du-te la Momo" erau necunoscute. N-aveau pe nimeni care să-i asculte într-un asemenea mod încît să devină mai deştepţi, mai prietenoşi sau chiar veseli. Pînă şi în cazul că ar fi existat cineva de felul acesta printre ei, ar fi fost extrem de îndoielnic dacă s-ar fi dus vreodată într-acolo, decît dacă ar fi putut rezolva treaba în maximum cinci minute. Altfel ar fi considerat că e timp pierdut. După părerea lor pînă şi orele lor libere trebuiau folosite la maximum încît să le ofere în mare grabă atît de multe distracţii şi relaxare pe cît era posibil.

Astfel nu mai erau în stare să-şi facă adevărate sărbători, nici vesele şi nici solemne. A visa era considerat de ei aproape o crimă. Cel mai puţin erau în stare să suporte liniştea. Căci atunci cînd era linişte îi cuprindea frica deoarece bănuiau ce se întîmplă în realitate cu viaţa lor. De aceea făceau zgomot ori de cîte ori îi ameninţa liniştea. Desigur că nu era un zgomot vesel ca acela de la un loc de joacă al copiilor, ci un zgomot furios, cu rea dispoziţie, şi care umplea zilnic tot mai mult marele oraş.

Era lipsit de importanţă dacă cineva îşi făcea datoria cu plăcere sau cu drag faţă de lucrul său — dimpotrivă, însemna că-şi pierde doar timpul. Important era numai ca în timpul cel mai scurt să lucreze cît mai mult.

De aceea pretutindeni în marile fabrici şi birouri erau agăţate afişe unde scria:

TIMPUL E PREŢIOS — NU PIERDEŢI TIMPUL!
sau:

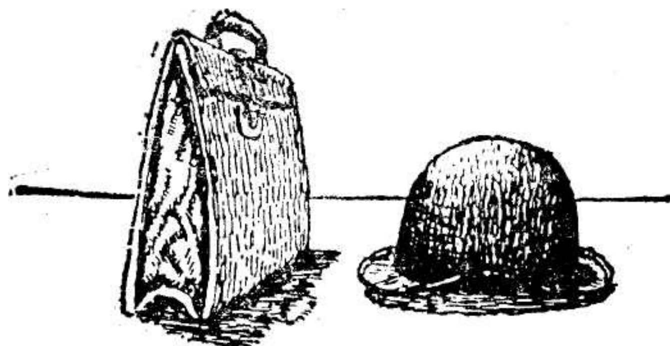
TIMPUL E BANI — DE ACEEA ECONOMISEŞTE-L!

Afişe asemănătoare se aflau şi peste birourile şefilor, peste fotoliile directorilor, în camerele de consultaţie ale medicilor, în ateliere, restaurante şi magazine, pînă şi în şcoli şi grădiniţe. Nimeni nu era exceptat.

Pînă la sfîrşit marele oraş. Îşi schimbase şi el tot mai mult înfăţişarea. Vechile cartiere fură dărîmate şi noi case ridicate. În ele erau lăsate deoparte toate cele considerate inutile. Nu-şi mai dădeau silinţa să fie clădite astfel încît să fie potrivite cu oamenii ce urmau să locuiască în ele, căci atunci ar fi trebuit să fie construite altfel. Era mult mai ieftin şi totodată o mare economie de timp să fie făcute astfel.

La nordul marelui oraş se şi întindeau uriaşe cartiere cu clădiri noi. În şiruri nesfîrşite se înălţau cazărmi cu multe etaje, asemănîndu-se între ele ca şi ouăle. Deoarece toate casele arătau la fel, fireşte că şi toate străzile arătau la fel. Iar străzile uniforme creşteau şi tot creşteau, se şi extindeau în linie dreaptă pînă în zare — un deşert al ordinei! Tot astfel decurgea şi viaţa oamenilor care locuiau acolo: în linie dreaptă pînă în zare! Căci totul era dinainte exact calculat şi plănuit, fiecare centimetru fiecare clipă.

Se părea că nimeni nu observă că economisindu-şi timpul, în realitate economisea cu totul altceva. Nimeni nu voia să admită că propria viaţă îi devenea tot mai săracă, mai uniformă şi mai rece.

Copiii erau însă cei ce o simţeau cel mai tare, căci nimeni nu mai avea vreme pentru ei.

Timpul este însă însăşi viaţa. Iar viaţa sălăşluieşte în inimă.

Cu cît oamenii economiseau mai mult, cu atît aveau mai

puţin.

Capitolul al şaptelea
MOMO ÎŞI CAUTĂ PRIETENII ŞI E VIZITATĂ DE UN DUŞMAN

— Nu ştiu, spuse într-o zi Momo, îmi face impresia că toţi vechii noştri prieteni vin tot mai rar la mine. Pe unii nu i-am mai văzut de foarte multă vreme.

Gigi Ghidul şi Beppo Măturătorul şedeau lîngă ea pe treptele de piatră năpădite de iarbă ale ruinei şi priveau la apusul soarelui.

— Da, spuse Gigi îngîndurat, şi mie mi se întîmplă la fel. Se împuţinează mereu cei ce-mi ascultă poveştile. Nu mai e ca înainte. Se întîmplă ceva.

— Dar ce se întîmplă? întrebă Momo.

Gigi ridică din umeri şi, dus pe gînduri, şterse cu scuipat cîteva litere ce le zgîriase pe o veche tăbliţă neagră. Cu cîteva săptămîni în urmă, bătrînul Beppo găsise tăbliţa de scris într-o ladă de gunoi şi i-o aduse lui Momo. Desigur că nu era nouă iar la mijloc avea o crăpătură mare, dar altfel mai era bună de întrebuinţat. De atunci Gigi îi arăta zilnic lui Momo cum se scria o literă sau alta. Avînd în vedere că Momo avea o memorie foarte bună, învăţase între timp să citească binişor. Doar cu scrisul nu prea mergea încă.

Beppo Măturătorul, care se tot gîndise la întrebarea lui Momo, dădu încet din cap spunînd:

— Da, e adevărat. Se apropie. În oraş s-a şi instalat pretutindeni. De mult mi-am dat seama.

— Ce s-a instalat? întrebă Momo.

Beppo se gîndi o vreme, pe urmă răspunse:

— Nimic bun.

Din nou mai trecu o vreme, apoi adăugă:

— Se face frig.

— Da' de unde! spuse Gigi petrecîndu-i lui Momo braţul peste umăr, pentru a o consola. În schimb vin acum tot mai mulţi copii încoace.

— Da, tocmai de aceea, spuse Beppc, tocmai de aceea.

— Ce vrei să spui? întrebă Momo.
Beppo chibzui îndelung şi răspunse într-un tîrziu
— Nu vin de dragul nostru. Îşi caută doar un refugiu.
Toţi trei priviră în jos spre terenul rotund acoperit cu iarbă din mijlocul amfiteatrului unde mai mulţi copii erau ocupaţi cu un joc nou cu mingea, joc născocit de ei abia în acea după amiază.
Printre ei se aflau şi unii din vechii prieteni ai lui Momo: Băiatul cu ochelari numit Paolo, fetiţa Maria cu frăţiorul cel mic Dedé, băiatul gras cu vocea subţire al cărui nume era Massimo, precum şi celălalt băiat ară-tînd întotdeauna oarecum neîngrijit cu numele de Franco. În afară de ei mai erau şi alţi copii veniţi pe acolo abia de puţine zile, precum şi un băieţel mai mic venit pentru prima dată în după amiaza aceea. Se părea că era într-adevăr precum spusese Gigi: Din zi în zi veneau tot mai mulţi.
De fapt lui Momo i-ar fi plăcut să se bucure, dar cei mai mulţi dintre noii veniţi nu ştiau să se joace. Şedeau îmbufnaţi şi plictisiţi privindu-i pe Momo şi pe prietenii ei cum se joacă. Uneori tulburau intenţionat jocul stricînd totul. Nu de puţine ori se năşteau acum certuri şi conflicte. Desigur că situaţia nu rămînea astfel căci prezenţa lui Momo îşi făcea efectul chiar şi la aceşti copii şi curînd începeau să aibă ei înşişi cele mai bune idei şi să participe entuziasmaţi la joacă. Soseau însă aproape zilnic copii noi, veneau chiar de departe, din alte cartiere. Astfel totul începea din nou de la capăt şi, după cum se ştie, adesea e de ajuns un singur element potrivnic pentru a distruge totul pentru cei din jur.
Mai era însă ceva ce Momo nu prea înţelegea. Începuse abia în timpul din urmă. Se întîmpla acum tot mai des ca unii copii să aducă tot felul de jucării cu care nu se puteau juca într-adevăr, de pildă un tanc teleghidat ce putea fi lăsat să umble singur — dar altfel nu era bun de nimic. Sau o rachetă spaţială, care, legată de un băţ, vîjîia învîrtindu-se în jurul lui — dar în afară de aceasta nu aveai ce face cu ea. Sau un robot mititel care ştia să umble clătinindu-se, avea ochii scînteietori şi întorcea capul — clar care nu era bun de folosit la nimic altceva.
Bineînţeles că erau jucării foarte scumpe, cum prietenii lui Momo nu avuseseră niciodată — nici chiar Momo. Înainte de toate jucăriile erau atît de desăvîrşite pînă în cele mai mici amănunte încît nu mai era nevoie sa contribui deloc cu propria

imaginaţie. Aşadar copiii şedeau de multe ori ore întregi privind fascinaţi şi totuşi plictisiţi la un asemenea obiect zbîrnîind acolo, sau clătinîndu-se, sau vîjîind în cerc — dar nu le trecea nimic în plus prin minte. De aceea se întorceau din nou la vechile lor jocuri pentru care le ajungeau cîteva cutii goale, o faţă de masă ruptă, un muşuroi de cîrtiţă sau un pumn de pietricele. Pe lîngă ele erau în stare să-şi imagineze orişice.

În această seară se părea că e ceva ce împiedică jocul să-şi ia avînt. Unul după altul copii se lăsau de joacă pînă ce în sfîrşit se aflară cu toţii şezînd în jurul lui Beppo, Gigi şi Momo. Sperau că poate va începe Gigi să povestească ceva, dar nu se putea. Băiatul mai mic apărut astăzi pentru prima oară avea cu el un aparat de radio portativ. Şedea puţin mai departe de ceilalţi şi pusese aparatul la intensitatea maximă. Era o emisiune de reclame.

— N-ai putea să faci să sune mai încet cutia ta tîmpită? întrebă pe un ton ameninţător băiatul neîngrijit numit Franco.

— Nu înţeleg ce-mi spui, spuse băiatul străin rîn-jind, radio-ul meu merge foarte tare.

— Fă-l imediat mai încet! strigă Franco ridicîndu-se în picioare.

Băiatul străin se făcu alb la faţă, dar răspunse dîrz:

— N-ai să-mi comanzi nimic şi nici altcineva. Pot să-mi las radioul atît de tare cît poftesc.

— Are dreptate, spuse bătrînul Beppo, nu-i putem interzice. Cel mult îl putem ruga.

Franco se aşeză la loc.

— Să se ducă în altă parte, spuse exasperat, toată după amiaza ne-a stricat-o.

— Probabil că are vreun motiv, răspunse Beppo privindu-l pe băiatul străin prietenos şi atent prin micii săi ochelari. Cu siguranţă că-şi are motivul lui.

Băiatul străin tăcu. După un timp îşi făcu radioul încet şi privi în altă parte. Momo se duse la el şi se aşeză în tăcere alături. Atunci el închise complet radioul.

Cîtva timp fu linişte.

— Ne povesteşti ceva, Gigi? se rugă unul dintre copiii noi veniţi.

— Da, da, te rog, strigară ceilalţi, o poveste veselă! — Nu, una palpitantă! — Ba nu, un basm! — O poveste de aventuri!

Gigi nu voia însă. Era pentru prima oară că se întîm-pia aşa ceva.

— Mi-ar place mai mult, spuse el în sfîrşit, ca voi să-mi povestiţi ceva, despre voi şi cum e la voi acasă, ce faceţi şi de ce sînteţi aici.

Copii amuţiră. Dintr-o dată feţele lor erau triste şi închise.

— Acum avem un automobil foarte frumos, se făcu auzit în sfîrşit unul din copii. Sîmbăta, cînd tăticul şi mămica au timp, automobilul e spălat. Dacă am fost cuminte am voie să ajut şi eu. Mai tîrziu doresc să am şi eu unul la fel.

— Şi eu am acum voie, spuse o fetiţă, să mă duc în fiecare zi la cinematograf dacă vreau. Ca să fiu într-un loc sigur, fiindcă ei nu au timp.

După o mică pauză mai adăugă:

— Dar eu nu vreau să fiu într-un loc sigur. De aceea vin pe ascuns aici şi economisesc banii. Cînd voi avea destui, îmi cumpăr un bilet de tren şi plec la cei şapte pitici.

— Eşti o proastă! strigă alt copil, piticii nici nu există.

— Ba da, există, spuse încăpăţînată fetiţa. Am văzut chiar într-un prospect de călătorii.

— Am adunat unsprezece discuri cu basme, declară un băieţel, şi pot să le ascult de cîte ori vreau. Mai înainte tata îmi povestea el singur cîte ceva, seara cînd venea de la lucru. Era frumos. Acum însă nu mai e niciodată acasă. Sau e obosit şi nu are chef.

— Şi mama ta? întrebă fetiţa Maria.

— E şi ea plecată toată ziua.

— Da, spuse Maria, şi la noi e exact la fel. Din fericire îl am pe Dedé, şi îşi sărută frăţiorul pe care-l ţinea în braţe, apoi continuă: Cînd mă întorc de la şcoală încălzesc mîncarea pentru noi. Pe urmă îmi fac lecţiile. Pe urmă…, ridică din umeri, pe urmă ne mai învîrtim încolo şi încoace, pînă se face seară. De cele mai multe ori venim aici.

Toţi copiii dădeau din cap, căci tuturor li se întîmpla mai mult sau mai puţin la fel.

— De fapt sînt foarte bucuros, spuse Franco şi pe faţa lui nu se vedea deloc că ar fi bucuros, că bătrînii mei n-au timp pentru mine acum. Altfel încep mereu să se certe şi apoi mănînc bătaie.

Băiatul cu radioul portativ se întoarse acum deodată spre ei spunînd:

— Acum capăt însă mult mai mulţi bani de buzunar decît mai înainte!

— Bineînţeles! răspunse Franco, ei fac asta ca să scape de noi! Nu le mai sîntem dragi, dar nici ei înşişi nu-şi mai sînt dragi. Nimic nu le mai e drag. Asta e părerea mea.

— Nu-i adevărat! strigă furios băiatul străin. Pe mine mă iubesc chiar foarte mult părinţii mei. N-au nici o vină că nu mai au timp. Asta este. În schimb mi-au dăruit acum radioul portativ. A fost foarte scump. Nu-i asta o dovadă?

Toţi tăcură.

Dintr-o dată băiatul care în tot timpul după amiezii le stricase joaca începu să plîngă. Încerca să se stăpînească şi-şi ştergea ochii cu pumnii murdari, lacrimile curgeau însă în dîre mai deschise pe petele murdare de pe obrajii săi.

Ceilalţi copii îl priveau compătimitor sau îşi îndreptau privirile în jos. Acum îl înţelegeau. De fapt fiecare din ei avea oarecum aceeaşi dispoziţie. Cu toţii se simţeau părăsiţi.

— Da, spuse după o vreme bătrînul Beppo, repetînd, se face frig.

— Poate că în curînd nu voi mai avea voie să vin aici, spuse Paolo, băiatul cu ochelari.

— Da' de ce nu? întrebă mirată Momo.

— Părinţii mei spun, explică Paolo, că voi nu sînteţi decît nişte trîntori şi pierde-vară. Îi furaţi bunului Dumnezeu timpul, aşa au spus. De aceea aveţi atît de mult timp. Pentru că există mult prea mulţi de felul vostru alţi oameni au tot mai puţin timp, aşa au spus. Iar eu să nu vin încoace căci altfel am să devin la fel ca voi.

Din nou cîţiva copii dădură din cap deoarece şi lor li se spusese ceva asemănător.

Gigi îi privi pe rînd pe copii:

— Gîndiţi cumva şi voi la fel despre noi? Atunci de ce mai veniţi totuşi încoace?

După o scurtă tăcere Franco spuse:

— Mie îmi e totuna. În orice caz cînd mă fac mare am să fiu un hoţ de drumul mare, aşa îmi spune mereu bătrînul meu. Eu sînt de partea voastră.

— Aşa? spuse Gigi ridicîndu-şi sprâncenele, prin urmare şi voi ne consideraţi nişte pierde-vară?

Stingheriţi, copiii priveau în jos. În sfîrşit Paolo îl privi

întrebător pe bătrânul Beppo drept ân faţă.

— Părinţii mei nu mă mint, spuse încetişor. Pe urmă întrebă şi mai încet: Oare nu sînteţi?

Atunci bătrînul măturător se ridică în toată înălţimea sa, nu prea considerabilă, întinse trei degete în sus ţi grăi:

— Încă niciodată — niciodată în toată viaţa mea n-am furat nici o fărîmă de timp nici bunului Dumnezeu şi nici vreunui seamăn de-al meu. Jur. Aşa să-mi ajute Dumnezeu.

— Şi eu! adăugă Momo.

— Şi eu de asemeni, spuse grav Gigi.

Copiii tăceau impresionaţi, Nici unul dintre ei nu punea la îndoială cuvintele celor trei prieteni.

— Să ştiţi că ţi eu vreau să vă spun ceva, continuă Gigi. Mai înainte oamenii veneau cu plăcere la Momc pentru ca ea să stea să-i asculte. Totodată se regăseau pe ei înşişi, dacă înţelegeţi ce vreau să vă spun. Acum nu-i mai interesează însă şa ceva. Mai înainte oamenii veneau de asemeni cu plăcere ca să asculte ce povestesc. Totodată se uitau pe sine. Nici aşa ceva nu-i mai interesează acum, N-au timp pentru aşa ceva, aşa spun. Nici pentru voi nu mai au timp. Vă daţi seama? E foarte straniu? E foarta straniu *pentru ce* nu mai au timp!

Miji ochii şi dădu din cap. Apoi urmă:

— Deunăzi m-am întîlnit în oraş cu un vechi cunoscut, un frizer, îl chemă Fusi. De multă vreme nu l-am mai văzut şi era cit pe-aci să nici nu-l recunosc, atît era de schimbat, nervos, morocănos, lipsit de orice bucurie, înainte fusese un om plăcut, ştia să cinte frumos şi avea idei foarte personale despre toate. Dintr-o dată nu mai are timp pentru toate acestea. Omul a ajuns propria sa fantomă, nici nu mai este Fusi, înţelegeţi? Dacă ar fi vorba numai despre el singur aş gîndi pur şi simplu că a înnebunit puţin, dar oriunde ai privi vezi asemenea oameni. Se înmulţesc tot mai mult. Acum încep pînă şi vechii noştri prieteni să aibă asemenea obiceiuri! Am ajuns să mă întreb dacă există o nebunie care să fie contagioasă?

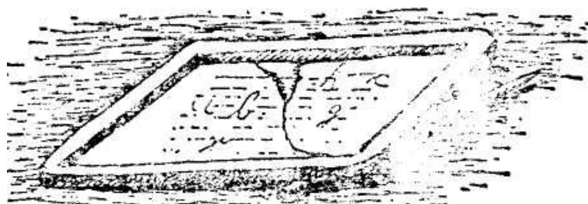
Bătrînul Beppo dădu din cap:

— Cu siguranţă, spusa el, trebuie să fie un fel de contagiune.

— Atunci trebuie să-i ajutăm pe prietenii noştri, spuse Momo îngrijorată.

În aceeaşi seară se sfătuiră împreună încă multă vreme pentru a vedea ce ar fi de făcut. Cu privire la domnii cenuşii

precum şi la activitatea lor neobosită nu bănuiau însă nimic.

În următoarele zile Momo porni în căutarea vechilor ei prieteni pentru a afla de la ei ce se întîmplă şi din ce cauză nu mai vin pe la ea.

Mai întîi se duse la Nicola, zidarul. Cunoştea bine casa unde locuia el într-o cămăruţă sub acoperiş. Nu era însă acolo. Ceilalţi locatari ştiau doar că acum lucrează la şantierele mari ale noilor cartiere în cealaltă parte a oraşului cîştigînd o groază de bani. Mai spuneau că acum nu mai vine decît rar pe acasă, iar cînd vine, e de cele mai multe ori foarte tîrziu. Adeseori e băut, şi în general nu te mai prea puteai înţelege cu el.

Momo hotărî să-l aştepte. Se aşeză pe scări în dreptul uşii din faţa cămăruţei lui. Se întunecă încetul cu în-cetul, iar ea adormi.

Era desigur tîrziu noaptea cînd fu trezită de paşi tro-păitori şi un cîntec răguşit. Era Nicola urcînd nesigur scările. Văzînd copilul, se opri uluit.

— Hei, Momo, mormăi el, vădit stingherit că ea îl vedea într-o asemenea stare, uite că mai exişti şi tu. Ce cauţi aici?

— Pe tine, răspunse sfioasă Momo.

— Ia te uită cine-mi eşti! spuse Nicola dînd, zîmbind, din cap. Vii aici în mijlocul nopţii pentru a vedea ce-i cu vechiul tău prieten Nicola. Aş fi vrut şi eu de mult să mai trec pe la tine, dar nu mai am timp pentru asemenea... chestiuni particulare.

Făcu cu mîna un gest confuz şi se aşeză greoi pe scară, lîngă Momo.

— N-ai idee ce-i acum la mine, fetiţo! Nu mai e ca înainte. Vremurile se schimbă. Dincolo, unde sînt acum, există un alt ritm. Se munceşte în viteză. În fiecare zi construim un etaj întreg. Unul după altul. E cu totul altceva decît înainte! Totul e organizat, fiecare manevră, înţelegi, pînă în cel mai mic amănunt...

Vorbi în continuare, iar Momo îl asculta cu atenţie. Pe

măsură ce asculta mai multă vreme, cuvintele lui erau tot mai puţin entuziaste. Dintr-o dată se opri şi trecîndu-şi mîinile bătătorite peste obraji, spuse cu tristeţe:

— Tot ce spun nu sînt decît prostii. Vezi bine, Momo, că iar am băut prea mult. Recunosc. Acum beau de multe ori prea mult. Altfel nu pot suporta tot ce facem acolo. E împotriva conştiinţei unui zidar cinstit. Mult prea mult nisip în mortar, înţelegi? Totul nu ţine decît, patru, cinci ani, apoi se prăbuşeşte dacă cineva tuşeşte mai tare. Totul nu-i decît cîrpăceală, o cîrpăceală jalnică! Asta nu-i însă ce-i mai rău. Ce-i mai rău sînt casele pe care le clădim. Nici nu sînt case, sînt — sînt — silozuri de suflete! Ţi se întoarce stomacul pe dos! Ce mă priveşte asta pe mine? Îmi capăt banii şi gata. Da, da, vremurile se schimbă. Înainte lucrurile erau altfel la mine, eram mîndru de munca mea atunci cînd se clădea, ceva ce merita să fie admirat. Acum însă... Cîndva, după ce voi fi cîştigat destul, las la o parte meseria mea şi mă apuc de altceva.

Îşi lăsă capul în jos privind cu tristeţe fix înaintea sa. Momo nu spunea nimic, îl asculta numai.

— Poate că ar trebui, urmă după o vreme Nicola vorbind încetişor, să mai trec într-adevăr odată pe la tine şi să-ţi povestesc totul. Da, într-adevăr, aşa ar trebui să fac. Să spunem mîine, da? Sau mai bine poimîine? Ei, mai trebuie să văd cum mă pot descurca. Vin însă sigur. Aşadar ne-am înţeles?

— Ne-am înţeles, răspunse Momo şi se bucură.

Pe urmă s-au despărţit căci amîndoi erau tare obosiţi.

Nicola nu veni însă nici a doua zi şi nici în cea următoare. Nu mai veni deloc. Poate că într-adevăr nu mai avu niciodată timp.

Următorii vizitaţi de Momo au fost birtaşul Nino şi nevasta lui cea grasă. Micuţa casă veche cu tencuiala pătată de ploi şi cu bolta de viţă în faţa uşii se afla situată la marginea oraşului. Ca şi mai înainte, Momo se îndreptă spre intrarea dosnică prin uşa bucătăriei. Era deschisă iar Momo auzi încă de departe că Nino avea un schimb de vorbe violent cu nevasta sa, Liliana. Femeia trebăluia cu cratiţele şi tigăile pe lîngă plită. Obrazul gras îi lucea de transpiraţie. Gesticulînd, Nino îi vorbea insistent nevestei. Într-un colţ şedea într-un coş de nuiele copilaşul lor şi ţipa.

Momo se aşeză încetişor lîngă copilaş. Îl luă în braţe şi-l legănă încet pînă ce tăcu. Cei doi soţi încetară controversa lor şi priviră într-acolo.

— A, tu eşti, Momo, spuse Nino surîzînd în treacăt. Mă bucur că te mai vedem. rţ

— Vrei ceva de mîncare? întrebă Lilinna oarecum răstit.

Momo făcu din cap semn că nu vrea.

— Atunci ce vrei? întrebă nervos Nino. În momentul de faţă într-adevăr n-avem timp pentru tine.

— Voiam doar să vă-ntreb, răspunse cu glas scăzut Momo, de ce n-aţi mai trecut pe la mine de atîta vreme?

— Nici eu nu ştiu, răspunse iritat Nino, acum avem alte griji.

— Da, strigă Liliana zdrăngănind din oale, acum el are cu totul alte griji! De pildă cum să-i facă pe vechii clienţi să plece, iată grijile ce le are acum! Îţi aminteşti de bătrînii aceia, Momo, care şedeau întotdeauna la masa din colţ? I-a gonit! I-a dat afară!

— N-am făcut una ca asta! se apără Nino. I-am rugat politicos să-şi caute un alt local. În calitate de birtaş am tot dreptul.

— Dreptul, dreptul! replică supărată Liiiana. Aşa ceva nu se face. E neomenos şi josnic. Ştii foarte bine că ei nu găsesc un alt local. La noi nu supărau pe nimeni.

— Desigur că nu supărau pe nimeni! strigă Nino. Fiindcă la noi nu venea un public ca lumea şi care să plătească, atît timp cît bătrînii aceia nebărbieriţi încurcau locul pe aici. Crezi că aşa ceva le place oamenilor? Şi din singurul pahar de vin roşu ieftin ce-l consumă într-o seară întreagă, noi nu cîştigăm nimic! Astfel nu ajungem niciodată la nimic!

— Pînă acum ne-am descurcat destul de bine, răspunse Liliana.

— Pînă acum, da! răspunse violent Nino. Ştii însă foarte bine că aşa nu mai merge. Proprietarul mi-a urcat chiria. Acum trebuie să plătesc mai mult cu o treime faţă de înainte. Totul se scumpeşte. De unde să iau banii dacă fac din localul meu un azil pentru hodorogi săraci şi bă-trîni? De ce să-i cruţ pe ceilalţi? Nici pe mine nu mă cruţă nimeni.

Liliana cea grasă trînti o tigaie atît de tare pe plită încît aceasta pocni.

— Acum arn să-ţi spun şi eu ceva, strigă proptin-du-şi mîinile

în şoldurile largi. Printre aceşti hodorogi săraci şi bătrîni, cum spui tu, se află şi unchiul meu Ettore! Nu-ţi permit să-mi vorbeşti de rău familia! E un om bun şi cinstit, chiar dacă nu are tot atîţia bani ca şi publicul tău, „ca lumea" să plătească bine.

— Ettore n-are decît să se întoarcă, răspunse Nino făcînd un gest larg. I-am şi spus-o că poate rămîne dacă vrea, dar el nu vrea!

— Fireşte că nu vrea, fără vechii săi prieteni! Ce-ţi închipui? Crezi poate că-i place să stea singur cuc, acolo, într-un ungher?

— Atunci n-am ce face! ţipă Nino. N-am poftă să-mi închei viaţa ca un mărunt birtaş dintr-o spelunca — numai din considerente pentru unchiul tău Ettore! Vreau şi eu să ajung la ceva? E cumva o crimă? Vreau ca negoţul meu să ia avînt! Vreau să fac ceva din localul meu! N-o fac numai pentru mine. O doresc la fel de mult şi pentru tine şi pentru copilul nostru. Nu eşti în stare să mă înţelegi, Liliana?

— Nu, spuse aspru Liliana, dacă nu se poate decît cu nesimţire — dacă chiar la început o porneşti aşa, atunci fără mine. Într-o bună zi să ştii că o iau din loc. Fă ce vrei!

Luă din braţele lui Momo copilaşul care începuse din nou să plîngă şi fugi din bucătărie.

Multă vreme Nino nu spuse nimic. Îşi aprinse o ţigară şi o învîrti între degete.

Momo îl privea.

— I-adevărat, spuse el într-un tîrziu, erau oameni plăcuţi. Ţineam şi eu la ei. Ştii, Momo, îmi pare şi mie rău că... dar ce vrei să fac? Vremurile se schimbă.

— Poate că Liliana are dreptate, mai continuă el după un timp. De cînd nu mai vin bătrînii, localul meu mi se pare întrucîtva străin. Rece, mă înţelegi? Nici eu nu-l mai pot suferi. Chiar că nu ştiu ce să fac. Totuşi cu toţii procedează aşa în ziua de azi. De ce numai eu să procedez altfel? Sau eşti cumva de părere să mă port altfel?

Momo dădu imperceptibil din cap.

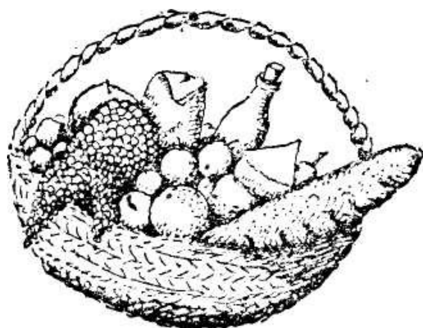
Nino o privi şi aprobă şi el din cap. Apoi surîseră amîndoi.

— E bine că ai venit, spuse Nino. Uitasem cu totul că mai înainte cînd ni se ivea vreo problemă obişnuiam să spunem: Du-te la Momo! — Acum am să viu însă din nou, cu Liliana. Poimîine e închis la noi, şi atunci venim. E bine?

— E bine, răspunse Momo.

Pe urmă Nino îi mai dădu o pungă cu mere şi cu portocale, iar ea plecă acasă.

Nino şi nevasta lui cea grasă veniră într-adevăr. Aduseră cu ei şi copilaşul precum şi un coş plin cu bunătăţi.

— Imaginează-ţi, Momo, spuse Liliana radiind de bucurie, Nino s-a dus la unchiul Ettore şi la ceilalţi bă-trîni, la fiecare în parte, s-a scuzat şi i-a rugat să vină din nou.

— Da, adause surîzînd Nino şi scărpinîndu-se după ureche, s-au întors cu toţii — probabil că nu se va mai produce cu un avînt al localului meu. Dar mie îmi place din nou.

Rîdea, iar nevasta lui spuse:

— O s-o scoatem noi la capăt, Nino!

Au petrecut o după amiază foarte plăcută, iar cînd au plecat au făgăduit să revină curînd.

Astfel Momo se duse la unul după altul dintre vechii ei prieteni. Se duse la tîmplarul care îi făcuse pe vremuri măsuţa şi scaunele din scîndurile unor lăzi. Se duse la femeile care îi aduseseră patul şi aşternutul. Pe scurt, îi căută pe toţi cei pe care îi ascultase mai înainte şi care, datorită ei, deveniseră mai înţelepţi, mai hotărîţi sau mai mulţumiţi. Cu toţii făgăduiau să vină din nou la ea. Unii nu-şi ţineau făgăduiala sau nu erau în stare s-o facă pentru că nu-şi găseau timpul necesar. Mulţi prieteni vechi se întoarseră într-adevăr la ea şi lucrurile erau aproape ca înainte.

Fără să ştie, Momo se împotrivea astfel planurilor domnilor cenuşii. Iar ei nu puteau îngădui una ca asta.

Scurt timp după aceea — era o amiază deosebit de

călduroasă — Momo găsi pe treptele de piatră ale ruinei o păpuşă.

Se întîmplase de mai multe ori ca unii dintre copii să fi uitat sau pur şi simplu să fii lăsat acolo vreuna din jucăriile scumpe cu care nu se puteau juca efectiv. Momo nu-şi putea însă aminti să fi văzut acea păpuşă la vreunul dintre copii. I-ar fi atras cu siguranţă atenţia căci era o păpuşă cu totul deosebită.

Era aproape tot atît de mare ca şi Momo însăşi şi cu un aspect atît de natural încît făcea aproape impresia unui mic om adevărat. Nu arăta însă ca un copil sau ca un sugar, ci ca o elegantă tînără doamnă sau ca un manechin dintr-o vitrină. Purta o rochie roşie foarte scurtă şi sandale cu barete şi tocuri înalte.

Momo se uita fix la ea, fascinată.

După o vreme, cînd o atinse cu mîna, păpuşa clipi de cîteva ori din pleoape, mişcă gura şi spuse cu o voce su-nînd oarecum zbîrnîitor ca şi cum ar fi răsunat dintr-un telefon:

— Bună ziua. Sînt Bibigirl, păpuşa perfectă.

Momo tresări speriată, apoi răspunse însă fără să vrea:

— Bună ziua, mă numesc Momo.

Din nou păpuşa îşi mişcă buzele şi spuse:

— Îţi aparţin ţie. Toţi te invidiază pentru mine.

— Nu cred că-mi aparţii mie, spuse Momo. Mai degrabă cred că cineva te-a uitat aci.

Luă păpuşa în braţe şi o ridică. Atunci buzele păpuşii se mişcară din nou şi spuse:

— Aş dori să am mai multe lucruri.

— Da? răspunse Momo şi se gîndi. Nu ştiu dacă am ceva ce să ţi se potrivească. Stai, am să-ţi arăt lucrurile mele şi n-ai decît să spui ce ţi-ar place.

Luă păpuşa şi se strecură prin gaura din zid jos in camera ei. Scoase o cutie cu tot soiul de comori de sub pat şi o aşeză în faţa Iui Bibigirl.

— Uite, îi spuse, asta-i tot ce am, Dacă-ţi place ceva, spune-mi.

Îi arătă o frumoasă pană multicoloră, o piatră marmorată în diverse nuanţe, un nasture aurit, un ciob de sticlă colorată. Păpuşa nu spunea nimic şi atunci Momo o împinse puţin.

— Bună ziua, zbîrnîi păpuşa, sînt Bibigirl, păpuşa perfectă.

— Da, spuse Momo, ştiu. Voiai să-ţi alegi ceva, Bibigirl. De

pildă mai am aici o scoică trandafirie foarte frumoasă. Îţi place?

— Îţi aparţin ţie, răspunse păpuşa. Toţi te invidiază pentru mine.

— Da, ai mai spus-o o dată, zise Momo.

— Dacă nu-ţi place nimic din toate lucrurile mele, poate am putea să ne jucăm, da?

— Aş dori să am mai multe lucruri, repetă păpuşa.

— N-am mai multe lucruri, spuse Momo.

Luă păpuşa şi ieşi din nou afară. Acolo o aşeză pe Bibigirl cea perfectă pe jos şi luă şi ea loc în faţa ei.

— Acum ne jucăm că tu vii la mine în vizită, propuse Momo.

— Bună ziua, spuse păpuşa, sînt Bibigirl. păpuşa perfectă.

— Ce drăguţ din partea dumneavoastră că aţi venit să mă vizitaţi răspunse Momo. Do unde veniţi, stimată doamnă?

— Îţi aparţin ţie, continuă Bibigirl, toţi te invidiază pentru mine.

— I-ascultă, spuse Momo, aşa nu ne putem juca, dacă spui mereu acelaşi lucru.

— Aş dori să am mai multe lucruri, răspunse păpuşa clipind din pleoape.

Momo încercă un alt joc, şi cînd dădu greş şi cu el un altul şi încă unul şi încă unul. Nu izbuti însă nimic. Da, dacă păpuşa n-ar fi spus nimic, atunci ar fi putut Momo să răspundă în locul ei şi ar fi avut loc cea mai interesantă conversaţie. Astfel însă Bibigirl împiedică orice convorbire tocmai prin faptul că vorbea.

După un timp Momo fu copleşită de o senzaţie pe care nu o mai resimţise niciodată înainte. Pentru că era ceva cu totul nou pentru ea trecu un timp pînă ce îşi dădu seama că era plictiseala.

Momo se simţi neputincioasă. I-ar fi plăcut să lase deoparte păpuşa perfectă şi să se joace într-altfel, dar dintr-un anumit motiv nu se putea desprinde de ea.

Astfel că pînă la sfîrşit Momo şezu nemişcată uitîndu-se fix la păpuşa care, la rîndul ei se uita fix la Momo cu ochii ei albaştri sticloşi, ca şi cum s-ar fi hipnotizat una pe cealaltă.

În sfîrşit Momo făcu un efort de voinţă şi îşi întoarse privirile de la păpuşă. Se sperie puţin. Căci foarte aproape se afla un automobil elegant cenuşiu a cărui sosire nu o băgase în seamă. În automobil şedea un domn într-un costum de culoarea pînzei de păianjen cu o pălărie tare cenuşie pe cap şi fumînd un mic

trabuc cenuşiu. Obrazul îi arăta şi el ca şi cum ar fi fost din cenuşă.

Probabil că domnul o observase de mai mult vreme, căci dădu zîmbind din cap în spre Momo. Deşi era foarte cald în această amiază încît aerul licărea în arşiţa soarelui, pe Momo începură dintr-o dată s-o treacă fiori de gheaţă.

Domnul deschise uşa automobilului, coborî şi se îndreptă către Momo. În mînă ducea o servietă plumburie.

— Ce păpuşă frumoasă ai! spuse cu glas straniu, lipsit de orice intonaţie. Toţi camarazii tăi de joacă ar putea să te invidieze pentru ea.

Momo ridică doar din umeri şi tăcu.

— Cu siguranţă că a fost foarte scumpa? urmă domnul cenuşiu.

— Nu ştiu, bîigui intimidată Momo, am găsit-o.

— Ce spui! răspunse domnul cenuşiu. Mi se pare că eşti tare norocoasă.

Momo tăcu iar şi îşi strînse mai bine pe trup surtucul ei bărbătesc mult prea larg. Frigul se înteţea.

— În tot cazul n-am impresia, spuse domnul cenuşiu surîzînd subţire, că te bucuri prea mult, fetiţo.

Momo clătină puţin capul. I se părea dintr-o dată că întreaga bucurie a dispărut pentru totdeauna din lume — ba nu, i se părea că niciodată n-a existat ceva asemănănător. Tot ceea ce i se păruse ei că ar fi bucurie nu fusese decît imaginaţie. Totodată simţea însă ceva ce o punea în gardă.

— Mă tot uit la tine de mai multă vreme, urmă domnul cenuşiu, şi am impresia că nu ştii cum te poţi juca cu o păpuşă atît de extraordinară. Vrei să-ţi arăt eu?

Momo îl privi surprinsă şi dădu din cap.

— Doresc să am mai multe lucruri, zbîrnîi dintr-o dată păpuşa.

— Vezi, fetiţo, spuse domnul cenuşiu, ţi-o declară ea singură. Cu o păpuşă atît de extraordinară nu te poţi juca la fel cum te-ai juca cu una obişnuită, e limpede. Nu pentru asta e făcută. Trebuie să i se ofere ceva dacă nu vrei să te plictiseşti cu ea. Fii atentă, fetiţo!

Se duse la automobil şi deschise portbagajul.

— În primul rînd, spuse, îi trebuie multe haine. Iată spre exemplu o rochie de seară încîntătoare.

O scoase şi i-o aruncă lui Momo.

— Şi aci e o haină de blană din nurcă veritabilă. Uite şi un capot de mătase. Şi un ansamblu pentru tenis. Şi un costum pentru schi. Şi un costum de baie. Un costum de călărie. O pijama. O cămaşă de noapte. Încă o rochie. Şi încă una. Şi încă una. Şi încă una...

Aruncă toate lucrurile între Momo şi păpuşa unde se îngrămădeau cu încetul într-un maldăr.

— Aşa, spuse şi zîmbi din nou subţire, acum ai cu ce te juca un timp, nu-i aşa, fetiţo? Eşti de părere că după cîteva zile va fi iar plictisitor? Ei bine, atunci îţi trebuie încă şi mai multe lucruri pentru păpuşă.

Se apleca din nou peste portbagaj şi aruncă lucruri spre Momo.

— Iată spre exemplu o mică geantă adevărată din piele de şarpe, cu un mic ruj adevărat pentru buze şi o pu-drieră. Uite şi un mic aparat de fotografiat. O rachetă de tenis. Un binoclu pentru păpuşi care funcţionează însă cu adevărat. O brăţară, un colier, cercei, un revolver pentru păpuşi, ciorăpei de mătase, o pălărioară cu pene, o pălărioară din paie, o pălărioară de primăvară, crose micuţe pentru golf, un mic carnet de cecuri, sticluţe cu parfum, săruri pentru baie, sprayuri parfumate...

Făcu o pauză şi o privi cercetător pe Momo care şedea ca paralizată pe jos printre toate lucrurile.

— După cum vezi, adaugă domnul cenuşiu, totul e foarte simplu. Trebuie doar să ai mereu mai mult şi tot mai mult, iar atunci nu te plictiseşti niciodată. Poate te gîndeşti însă că Bibigirl cea perfectă ar putea avea într-o bună zi *totul* şi atunci s-ar ivi iar plictiseala. Nu, fetiţo, nici o grijă! Căci mai avem şi o companie potrivită pentru Bibigirl.

Acum scoase din portbagaj o altă păpuşă. Era la fel de mare ca şi Bibigirl, la fel de desăvîrşită, atît doar că era un tînăr. Domnul cenuşiu îl aşeză alături de Bibigirl cea perfectă şi explică:

— Acesta e Bubiboy. Pentru el există de asemenea o cantitate nesfîrşită de accesorii. Iar cînd toate, toate acestea au ajuns plictisitoare, mai există şi o prietenă a lui Bibigirl avînd un trusou propriu, numai pe măsura ei. Iar pentru Bubiboy există un prieten asortat care, la rîn-dul său, are prieteni şi prietene. Vezi aşadar că nu mai trebuie niciodafă să se ivească plictiseala,

căci lucrurile pot continua la nesfîrşit şi mereu mai rămîne încă ceva ce-ţi poţi dori.

În timp ce vorbea, scotea o păpuşă după alta din portbagajul automobilului său cu un conţinut ce părea inepuizabil. Aşeza toate lucrurile în jurul lui Momo. Ea şedea însă în continuare nemişcată privindu-l mai degrabă speriată pe domnul cenuşiu.

— Ei? spuse el într-un tîrziu, pufăind norişori groşi de fum, acum ai înţeles cum trebuie să te joci cu o astfel de păpuşă?

— Am înţeles, răspunse Momo, începînd să tremure de frig.

Domnul cenuşiu dădu mulţumit din cap sugîndu-şi trabucul.

— Acum desigur ai dori să-ţi râmînă aceste lucruri atît de frumoase, nu-i aşa? Bine, fetiţo, ţi le dăruiesc! Le capeţi pe toate, — nu imediat, ci unul după altul, se înţelege — şi încă mult, mult mai multe. Nu trebuie să faci nimic pentru asta. Doar să te joci cu ele după cum ţi-am explicaţi. Ei, ce ai de spus?

Domnul cenuşiu îi zîmbea nerăbdător lui Momo, dar deoarece ea nu spunea nimic ci îl privea doar cu seriozitate, el mai adăugă grăbit:

— Atunci nici nu mai ai nevoie de prietenii tăi, înţelegi? Acum ai destul de multă distracţie, dacă toate lucrurile acestea frumoase îţi aparţin şi capeţi încă mereu altele, nu-i aşa? Asta îţi doreşti, nu-i aşa? Vrei să fie a ta păpuşa aceasta extraordinară? Vrei neapărat s-o ai, aşa-i?

Momo simţea că o aştepta o luptă, ba că se şi afla în toiul ei. Nu ştia încă pentru ce pornise lupta şi împotriva cui. Căci cu cît asculta mai multă vreme ce-i spunea vizitatorul ei, i se întîmpla acelaşi lucru ce i se întîmplase mai înainte şi cu păpuşa: Auzea un glas vorbindu-i, auzea cuvinte, dar nu-l auzea pe cel ce vorbea. Făcu din cap semn că nu vrea.

— Cum se poate, cum se poate? spuse domnul cenuşiu ridicînd din sprîncene. Tot nu eşti mulţumită? Voi copiii din ziua de azi sînteţi într-adevăr clin cale afară de pretenţioşi! Vrei să-mi spui oare ce-i mai lipseşte păpuşii perfecte?

Momo privi în jos şi se gîndi.

— Cred, spuse încetişor, că nu poate fi iubită.

Multă vreme domnul cenuşiu nu răspunse nimic. Privea fix şi sticlos ca şi păpuşile. Într-un tîrziu făcu un efort.

Momo îl privi drept în ochi. Omul o înfricoşa, înainte de toate prin răceala din priviri. În mod ciudat îi era însă şi oarecum milă de el fără să poată spune din ce cauză.

— Pe prietenii mei îi iubesc, spune Momo.

Domnul cenuşiu îşi schimonosi faţa ca şi cum ar fi avut dintr-odată dureri de dinţi, dar îndată se stăpîni şi zîmbi iar subţire ca un tăiş de cuţit.

80

— Sînt de părere, răspunse el cu blîndeţe, că ar trebui să stăm serios de vorbă, fetiţo, ca să te lămureşti ce are importanţă.

Scoase din buzunar un carneţel cenuşiu pentru notiţe şi-l răsfoi pînă ce găsi ceea ce căutase.

— Te numeşti Momo, nu-i aşa?

Momo dădu din cap. Domnul cenuşiu închise carneţelul, îl vîrî la loc în buzunar şi se aşeză, gemînd uşor, pe jos lîngă Momo. Cîtva timp nu spuse nimic ci pufăi doar gînditor din trabucul mic şi cenuşiu.

— Prin urmare Momo, ascultă-mă cu atenţie! începu în sfîrşit.

Era un lucru pe care Momo încercase să-l facă tot timpul, dar îi venea cu mult mai greu să-l asculte pe el faţă de toţi cei pe care îi ascultase vreodată. De obicei era în stare să se transpună cu totul în celălalt şi să înţeleagă ce voia să spună şi cum era în realitate. La acest musafir nu izbutea. De cîte ori încerca, avea senzaţia că se prăbuşeşte în gol şi în beznă ca şi cum nici n-ar fi cineva acolo. Nu i se mai întîmplase niciodată una ca asta.

— Singurul lucru important în viaţă, continuă domnul cenuşiu, este să realizezi ceva, să devii cineva, să ai ceva. Cel ce ajunge mai departe, cel care parvine şi posedă mai mult decît ceilalţi, aceluia îi revin de la sine şi toate celelalte: prietenia, dragostea, onorurile şi aşa mai departe. Prin urmare eşti de părere că-ţi iubeşti prietenii. Să discutăm despre asta în mod foarte realist.

Domnul cenuşiu pufăi cîteva zerouri în văzduh. Momo îşi vîrî picioarele goale sub fustă şi se înfăşură cît putu mai mult în surtucul ei cel prea mare.

— În primul rînd se ridică întrebarea, începu acum din nou domnul cenuşiu, cu ce se aleg de fapt prietenii tăi de pe urma existenţei tale? Le foloseşte la ceva? Nu. Îi ajută să progreseze, să cîştige mai mult, să facă ceva cu viaţa lor? Desigur că nu. Îi sprijini în strădania lor de a economisi timpul? Dimpotrivă. Îi reţii de la toate, eşti o piedică în calea lor, le distrugi ascensiunea!

Poate că pînă acum nu ţi-ai dat seama limpede, Momo — în orice caz le dăunezi prietenilor tăi prin simplul fapt că exişti. Fără să ştii, eşti în realitate duşmanul lor! Şi asta numeşti tu a iubi pe cineva?

Momo nu ştia ce să răspundă. Niciodată nu privise lucrurile astfel. O clipă a fost chiar nesigură dacă nu cumva are dreptate domnul cenuşiu.

— De aceea, continuă el, vrem să-i apărăm pe prietenii tăi împotriva ta. Iar dacă îi iubeşti într-adevăr ne vei ajuta. Noi dorim ca ei să ajungă să realizeze ceva. Noi sîntem adevăraţii lor prieteni. Nu putem sta şi privi inactivi cum tu îi împiedici de la ce e important. Vrem să avem grijă ca să-i laşi în pace. De aceea îţi dăruim toate acele lucruri frumoase.

— Cine „noi?" întrebă Momo cu buzele tremurînde.

— Noi cei de la Casa de Economii a Timpului, răspunse domnul cenuşiu. Sînt agentul BLW/553/c. Personal îţi vreau numai binele, căci Casa de Economii a Timpului nu înţelege de glumă.

În clipa aceea Momo îşi aminti dintr-o dată de cele spuse de către Beppo şi Gigi despre economisirea timpului şi despre contagiune. Avu îngrozitoarea bănuială că domnul cenuşiu avea vreo legătură cu ele. Îşi dorea din toată inima ca cei doi prieteni să fie alături de ea. Nu se simţise încă niciodată atît de singură. Hotărî ca totuşi să nu se lase înfricoşată. Îşi adună toate puterile şi curajul şi se aruncă cu totul în bezna şi golul îndărătul cărora domnul cenuşiu se ascundea faţă de ea. El o observase pe Momo cu coada ochiului. Nu-i scăpase transformarea expresiei ei. Surîse ironic în timp ce-şi aprindea un trabuc cu mucul celui vechi.

— Nu te strădui, spuse el, nu te poţi măsura cu noi.

Momo nu ceda.

— Pe tine nu te iubeşte nimeni? întrebă fetiţa în şoaptă.

Domnul cenuşiu se încovoie dintr-o dată şi se prăbuşi oarecum în sine. Apoi răspunse cu un glas cenuşiu:

— Trebuie să recunosc că n-am mai întîlnit niciodată pe cineva ca tine, într-adevăr nu. Totuşi cunosc mulţi oameni. Dacă ar exista mulţi de felul tău am putea să închidem curînd Casa de Economii a Timpului iar noi înşine să ne topim în neant — căci din ce să mai existăm în acest caz?

Agentul se întrerupse. Se uita fix la Momo şi părea că luptă

împotriva a ceva ce nu putea înţelege şi învinge. Faţa îi deveni încă şi mai cenuşie.

Cînd începu să vorbească din nou era ca şi cum ar fi fost împotriva voinţei sale, ca şi cum cuvintele izbucneau de la sine din el fără ca să le poată împiedica. Faţa i se schimonosea tot mai mult din pricina groazei de ceea ce se întîmplă cu el. Iar acum Momo auzi în sfîrşit adevăratul lui glas:

— Trebuie să rămînem necunoscuţi, auzi ea ca de departe, nimeni nu trebuie să ştie că existăm şi ce facem... Avem grijă ca nici un om să nu ne păstreze în memorie... Numai atît timp cît rămînem necunoscuţi ne putem vedea de treburile noastre... o treabă chinuitoare să socoti oamenilor timpul lor de viaţă cu ora, cu minutul, cu secunda... căci tot timpul pe care ei şi-l economisesc e pierdut pentru ei... ni-l însuşim noi... îl înmagazinăm... avem nevoie de el... ne e foame de el... Ah, voi nu ştiţi ce este timpul vostru... Noi ştim însă şi vi-l sugem pînă în măduva oaselor... Şi ne trebuie mai mult... tot mai mult... căci şi noi sîntem tot mai mulţi... tot mai mulţi... tot mai mulţi...

Domnul cenuşiu rostise ultimele cuvinte aproape horcăind, acum îşi astupă însă gura cu amîndouă mîinile. Ochii i se holbau şi o privea ţintă pe Momo. După un timp se păru că îşi revine după un soi de buimăceală.

— Ce — ce-a fost asta? bolborosi el. M-ai tras de limbă! Sînt bolnav! Tu m-ai îmbolnăvit, tu!

Pe urmă continuă, aproape implorînd-o:

— Am vorbit numai prostii, fetiţă dragă. Uită tot! Trebuie să uiţi, la fel cum ne uită toţi ceilalţi! Trebuie! Trebuie!

O apucă pe Momo şi o scutură. Ea mişcă buzele dar nu era în stare să spună nimic.

Domnul cenuşiu sări în picioare, privi în jur ca şi cum ar fi fost hăituit, înşfăcă servieta plumburie şi alergă spre automobilul său. Atunci se petrecu ceva extrem de ciudat. Ca într-o explozie inversă toate păpuşile precum şi lucrurile răsfirate zburară din toate părţile intrînd în portbagajul care se închise pocnind. Pe urmă maşina porni într-o asemenea goană că pietrişul împroşca în jur. Momo mai şezu multă vreme pe acelaşi loc încercînd să înţeleagă tot ce auzise, încetul cu încetul frigul cumplit îi ieşi din oase şi în aceeaşi măsură pricepea lucrurile tot mai limpede. Nu uită nimic. Căci auzise adevăratul glas al unui domn cenuşiu.

În iarba uscată din faţa ei se înălţa o micuţă coloană de fum. Acolo mai fumega mucul strivit al trabucului cenuşiu prefăcîndu-se cu încetul în scrum.

Capitolul al optulea
O MULŢIME DE VISE ŞI UNELE ÎNDOIELI

În după amiaza următoare veniră Gigi şi Beppo. O găsiră pe Momo şezînd la umbra zidului, încă palidă şi tulburată. Se aşezară lîngă ea şi o întrebară îngrijoraţi ce se întîmpla cu ea. Momo începu să le povestească, oprindu-se mereu din vorbă, tot ce se petrecuse. La sfîrşit repetă cuvînt cu cuvînt întreaga convorbire avută cu domnul cenuşiu.

În timpul povestirii, bătrînul Beppo o privise pe Momo foarte grav şi cercetător. Zbîrciturile de pe fruntea sa se adînciră. Chiar şi după ce terminase Momo, el tot mai tăcea.

Dimpotrivă Gigi ascultase într-o agitaţie tot mai mare. Ochii lui începură să strălucească aşa cum se întîmpla adeseori cînd el însuşi se înflăcăra povestind.

— Momo, acum, spuse el punindu-i mina pe umăr, a sosit ora noastră cea mare! Ai descoperit ceea ce nu ştia nimeni pînă acum! Acum îi vom salva nu numai pe vechii noştri prieteni, ci şi întregul oraş! Noi trei, eu, Beppo şi cu tine, Momo!

Sărise în picioare şi ridicase amîndouă braţele. În imaginaţia sa se şi vedea în faţa unei imense mulţimi de oameni ovaţionîndu-l pe el, eliberatorul.

— Bine, spuse Momo oarecum încurcată, dar cum să facem

treaba asta?

— Ce vrei să spui? spuse iritat Gigi.

— Vreau să spun, îi explică Momo, cum să facem ca să-i înfrîngem pe domnii cenuşii?

— Fireşte că pentru moment nu ştiu nici eu precis, spuse Gigi. Trebuie să ne mai gîndim. Un lucru e însă limpede. Deoarece acum ştim că ei există şi care este activitatea lor, trebuie să pornim la luptă împotriva lor, — sau îţi e cumva teamă?

Momo dădu încurcată din cap:

— Cred că nu sînt oameni obişnuiţi. Cel care a fost la mine arăta oarecum altfel. Iar frigul e aprig de tet. Şi dacă sînt mulţi, cu siguranţă că sînt foarte primejdioşi. Ba mie mi-e frică.

— Da' de unde! strigă entuziasmat Gigi. Lucrurile sînt foarte simple. Aceşti domni cenuşii nu-şi pot urmări afacerile tenebroase decît dacă rămîn necunoscuţi. Musafirul tău a spus-o doar el însuşi. Aşadar! N-avem decît să avem grijă ca ei să devină cunoscuţi. Căci cine i-a recunoscut o dată îi păstrază în memorie, iar cine îşi aminteşte de ei îi recunoaşte imediat! Prin urmare ei nu pot să ne facă nimic — sîntem inatacabili!

— Crezi? întrebă Momo cu oarecare îndoială.

— Bineînţeles! continuă Gigi strălucindu-i ochii. Altfel musafirul tău n-ar fi rupt-o la fugă atît de grăbit. Ei tremură în faţa noastră!

— Atunci poate că nici nu-i vom găsi? spuse Momo. Poate se ascund de noi.

— Ar putea-o face într-adevăr uşor, recunoscu Gigi. În acest caz trebuie să-i scoatem din ascunziş prin şiretlic.

— Dar cum? întrebă Momo. Cred că sînt foarte vicleni.

— Nimic mai uşor! strigă Gigi rîzînd. Îi prindem prin propria lor lăcomie. Şoarecii se prind cu slăninuţă, deci hoţii de timp se pot prinde cu timp.

Noi avem doar destul timp! De pildă tu ar trebui să stai şi să-i atragi în chip de momeală. Iar atunci cînd apar, Beppo şi cu mine vom năvăli din ascunzişul nostru şi-i vom învinge.

— Dar pe mine ei mă cunosc acum, replică Momo. Nu cred că astfel i-am putea păcăli.

— Bine, spuse Gigi ale cărui idei începuseră să se precipite, atunci vom face altceva. Domnul cenuşiu a vorbit despre Casa de Economii a Timpului. Trebuie să fie o clădire. Şe află undeva

în oraş. Trebuie s-o găsim. Vom izbuti cu siguranţă căci sînt convins că e o clădire foarte deosebită, cenuşie, sinistră, fără ferestre, o uriaşă casă de bani din beton! O văd în faţa ochilor! După ce am găsit-o intrăm. Fiecare din noi are în amîndouă mîinile cîte un revolver. „Restituiţi imediat tot timpul furat!" le spun eu...

— Dar noi nici n-avem revolvere! îl întrerupse amă-rîtă Momo.

— Atunci acţionăm fără revolvere, răspunse Gigi gro-zăvindu-se. Se vor speria încă şi mai mult. Singură apariţia noastră va fi de ajuns pentru a-i băga în panică.

— Poate că ar fi bine, spuse Momo, dacă am fi ceva mai mulţi, nu numai noi trei. Cred că am găsi şi mai repede Casa de Economii a Timpului dacă ar mai căuta şi alţii.

— E o idee foarte bună, spuse Gigi. Ar trebui să-i mobilizăm pe toţi vechii noştri prieteni. Şi pe copiii cei mulţi care vin acum mereu pe aici. Propun ca toţi să pornim imediat şi fiecare din noi înştiinţează pe toţi cei ce-i găseşte. La rîndul lor, ei să anunţe pe alţii. Ne întîlnim cu toţii mîine după amiaza la trei, tot aci, la o largă consfătuire.

Aşadar porniră imediat la drum. Momo într-o direcţie, Beppo şi Gigi in altele.

După ce cei doi bărbaţi merseră o bucată de drum, Beppo, care tăcuse mereu pînă acum, se opri deodată locului.

— Ascultă, Gigi, spuse, sînt îngrijorat.

Gigi se întoarse pînă la el.

— De ce?

Beppo îşi privi cîtva timp prietenul şi apoi spuse:

— O cred pe Momo.

— Ei şi? întrebă mirat Gigi.

— Vreau să spun, continuă Beppo, cred că tot ce ne-a povestit Momo e adevărat.

— Bine, şi ce-i cu asta? întrebă Gigi neînţelegînd ce urmărea Beppo.

— Ştii, explică Beppo, dacă tot ce-a spus Momo e adevărat, trebuie să ne gîndim bine ce facem. Dacă e într-adevăr vorba despre o bandă secretă de răufăcători — unor asemenea oameni nu te poţi opune cu uşurinţă, înţelegi? Dacă îi provocăm, s-ar putea ca Momo să ajungă într-o situaţie periculoasă. Despre noi nu vreau să discut, dar dacă îi mai atragem şi pe copii în

toată afacerea, s-ar putea să-i primejduim *şi* pe ei. Trebuie să ne gîndim foarte bine ce facem.

— Da' de unde! strigă rîzînd Gigi, întotdeauna îţi faci fel de fel de griji! Cucît acţionează mai mulţi cu atît e mai bine.

— Mi se pare, replică foarte serios Beppo, că nici nu crezi că ce-a povestit Momo e adevărat.

— Ce înseamnă adevărat! răspunse Gigi. Eşti un om lipsit de fantezie, Beppo. Întreaga lume e o mare poveste în care apărem şi noi. Ba da, Beppo, ba da, cred tot ce ne-a povestit Momo, la fel ca şi tine.

Beppo nu ştia ce să mai replice, dar grijile sale nu scăzuseră datorită răspunsului lui Gigi.

Pe urmă s-au despărţit, fiecare din ei plecînd în altă direcţie pentru a-i înştiinţa pe prieteni şi pe copii despre adunarea din ziua următoare. Gigi plecă cu inima uşoară, Beppo o avea însă grea.

În acea noapte Gigi visă despre gloria sa viitoare în calitate de eliberator al oraşului. Se vedea în frac, Beppo în haine negre iar Momo într-o rochie din mătase albă. Pe urmă li se puneau la toţi trei coliere de aur în jurul gîtului iar pe cap cununi de laur. Răsuna o muzică solemnă iar oraşul organiza în cinstea salvatorilor săi o re tragere cu torţe cum nu mai avusese loc vreodată în cinstea nimănui, atît de grandioasă şi de strălucitoare.

În acelaşi timp bătrînul Beppo stătea întins în pat şi nu putea să adoarmă. Cu cît se gîndea mai mult, cu atît mai limpede vedea primejdia acţiunii lor. Desigur că nu-i va lăsa pe Gigi şi pe Momo să înfrunte singuri nimicirea lor — va merge cu ei, orice s-ar întîmpla. Trebuia totuşi cal puţin să încerce să-i oprească.

În după amiaza următoare la ora trei ruina vechiului amfiteatru răsuna de strigătele şi pălăvrăgeala agitată a multor glasuri. E drept că dintre prietenii vechi adulţii din păcate nu veniseră (fireşte în afară de Beppo şi de Gigi), dar erau acolo vreo cincizeci pînă la şaizeci de copii din apropiere şi din depărtare, săraci şi bogaţi, unii bine crescuţi, alţii sălbăticiţi, mai mari şi mai mici. Ca şi fetiţa Maria, mulţi aveau cu ei frăţiori şi surioare mai mici, duşi de mînă sau purtaţi în braţe şi privind acum cu ochii măriţi şi cu degetul în gură adunarea neobişnuită.

Franco, Paolo şi Massimo erau acolo, ceilalţi copii făceau aproape cu toţii parte dintre cei veniţi abia în ultima vreme în amfiteatru. Se interesau în mod cu totul deosebit de chestiunea despre care urma să fie vorba. De altfel apăruse şi băieţelul cu radioul portativ — în orice caz acum era fără radio. Şedea lîngă Momo şi îi spusese de la bun început că se numea Claudio şi că e bucuros că are voie să participe şi el.

Cînd fu limpede că nu vor mai sosi alţi întîrziaţi, Gigi Ghidul se ridică în picioare şi, cu un gest amplu, impuse liniştea. Convorbirile şi pălăvrăgelile amuţiră, şi o tăcere plină de aşteptare se aşternu în rotonda de piatră.

— Dragi prieteni, începu Gigi cu o voce tare, ştiţi cu toţii întrucîtva despre ce e vorba. Vi s-a comunicat odată cu invitaţia la prezenta adunare secretă. Pînă astăzi lucrurile stăteau astfel încît tot mai mulţi oameni aveau tot mai puţin timp, deşi timpul se economisea în continuu prin toate mijloacele. Vedeţi însă că tocmai acel timp economisit le era luat oamenilor. De ce? Momo e cea care a descoperit! Timpul le este literalmente furat oamenilor de către o bandă de hoţi ai timpului. Oprirea activităţii înfiorătoare a organizaţiei criminale constituie scopul pentru care avem nevoie de ajutorul vostru. Dacă sînteţi cu toţii gata să colaboraţi, toată nenorocirea ce-a copleşit oamenii va înceta dintr-o dată. Nu sînteţi de părere că merită să se ducă o luptă pentru această cauză?

Făcu o pauză şi copiii aplaudară.

— Mai tîrziu ne vom sfătui pentru a vedea ce trebuie să întreprindem. Acum să vă povestească însă mai întîi Momo cum l-a întîlnit pe unul dintre indivizii respectivi şi cum s-a trădat el singur.

— O clipă, spuse bătrînul Beppo ridicîndu-se în picioare, ascultaţi-mă, copii! Sînt împotrivă ca Momo să vorbească. Nu e bine. Dacă vorbeşte o va paşte şi pe ea şi pe voi toţi cea mai mare primejdie...

— Ba da! strigară cîţiva copii. Să povestească Momo!

Alţi copii îşi uniră glasurile, şi pînă la sfîrşit strigau cu toţii în cor:

— Momo! Momo! Momo!

Bătrînul Beppo se aşeză, îşi scoase ochelarii şi îşi trecu obosit degetele peste ochi.

Momo se ridică încurcată. Nu ştia prea bine care dorinţă să

îndeplinească, cea a lui Beppo sau cea a copiilor. Pînă la sfîrşit începu să istorisească. Toţi o ascultau cu răsuflarea tăiată. După ce isprăvi, urmă o lungă tăcere.

În timpul povestirii lui Momo simţiseră cu toţii o oarecare teamă. Nu-şi imaginaseră că hoţii de timp ar putea fi atît de înfricoşători. Un frăţior mititel începu să plîngă zgomotos dar fu liniştit curînd.

— Ei? întrebă Gigi în toiul tăcerii, care din voi se încumetă să pornească cu noi la luptă împotriva domnilor cenuşii?

— De ce n-a vrut Beppo să ne povestească Momo păţania ei? întrebă Franco.

— Părerea lui e, explică Gigi surîzînd încurajator, că domnii cenuşii consideră că oricine cunoaşte secretul lor constituie o primejdie pentru ei şi-l vor urmări în consecinţă. Eu sînt sigur însă că e tocmai invers şi că oricine le cunoaşte secretul e apărat împotriva lor iar ei nu-i mai pot face nici un rău. E limpede! Admite şi tu, Beppo!

Dar bătrînul clătină doar uşor din cap.

Copiii tăceau.

— Un lucru e sigur, Gigi luă din nou cuvîntul, acum trebuie să facem cauză comună pînă-n pînzele albe! Trebuie să fim precauţi, dar să nu ne lăsăm înfricoşaţi. De aceea vă întreb acum din nou, care din voi vrea să colaboreze?

— Eu! strigă Claudio ridicîndu-se în picioare. Era cam palid.

Exemplul lui îl urmară mai întîi şovăielnic, apoi din ce în ce mai hotărît şi alţii, pînă ce în sfîrşit acceptară cu toţii.

— Ei, Beppo, spuse Gigi arătîndu-i copiii, ce mai spui acum?

— Bine, spuse trist Beppo, desigur că particip şi eu.

— Prin urmare, spuse Gigi adresîndu-se din nou copiilor, să ne sfătuim acum despre ce e de făcut. Cine are o propunere?

Toţi se gîndeau. Într-un tîrziu, Paolo, băiatul cu ochelari, intrebă:

— Cum procedează ei? Vreau să spun, cum poate fi furat timpul? Cum se face una ca asta?

— Da, strigă Claudio, de fapt ce e timpul?

Nimeni nu ştia să răspundă.

Pe cealaltă parte a rotondei de piatră se ridică acum fetiţa Maria cu frăţiorul Dedé în braţe şi spuse:

— Poate e ceva asemănător cu atomii? Şi ei sînt în stare să scrie cu o maşină gîndurile pe care cineva le gîndeşte doar în

cap. Am văzut eu la televizor. În ziua de azi există specialişti pentru orişice.

— Am o idee! strigă Massimo cel gras cu vocea sa de fată. Cînd se face un film, totul se vede pe film. La înregistrările sonore totul e pe bandă. Poate că ei au un aparat cu care se poate înregistra timpul. Dacă am şti unde e înregistrat am putea să-l derulăm, şi atunci ar fi regăsit timpul!

— În orice caz, spuse Paolo împingîndu-şi ochelarii în sus pe năsuc, ar trebui să găsim mai întîi un om de ştiinţă pentru a ne ajuta. Altfel nu putem face nimic!

— Tu cu oamenii tăi de ştiinţă! strigă Franco. Nu se poate avea încredere în ei! Să presupunem că găsim unul care să se pricepă — de unde poţi şti că nu colaborează cu hoţii de timp? Atunci ni s-au încurcat iţele de-a binelea!

Era o obiecţie îndreptăţită.

Acum se ridică o fată vădit bine crescută şi spuse:

— Cred că cel mai bun lucru ar fi să anunţăm poliţia.

— Mai e pînă atunci! protestă Franco. Ce-ar putea face poliţia! Nu-i vorba despre hoţi obişnuiţi! Sau poliţia e de mult informată, şi atunci e limpede că n-are ce face. Sau nici n-a băgat de seamă toată porcăria — şi atunci totul e lipsit de orice nădejde. Asta e părerea mea.

Urmă o tăcere perplexă.

— Totuşi trebuie să întreprindem ceva, spuse într-un tîrziu Paolo. Chiar cît se poate de repede, mai înainte ca hoţii de timp să bage de seamă în legătură cu complotul nostru.

Atunci se ridică Gigi Ghidul.

— Dragi prieteni. începu, am reflectat bine în legătură cu toată chestiunea. Am elaborat sute de planuri şi le-am respins pînă ce am găsit unul care va reuşi cu siguranţă, dacă voi toţi colaboraţi. Voiam să ascult dacă vreunul din voi propune un plan mai bun. Să vă spun acum ce vom face.

Făcu o pauză plimbîndu-şi încet privirile în jur. Mai mult de cincizeci de feţe de copil erau îndreptate spre el. De mult nu mai avusese atît de mulţi ascultători.

— Forţa domnilor cenuşii, continuă Gigi, constă în faptul, după cum ştiţi acum, că pot lucra necunoscuţi şi în secret. Prin urmare mijlocul cel mai simplu şi mai folositor pentru a-i face inofensivi este ca toţi oamenii să afle adevărul despre ei. Cum vom proceda? Vom organiza o mare demonstraţie a copiilor!

Vom confecţiona pancarte şi lozinci cutreierînd toate străzile cu ele. Vom atrage atenţia oficialităţilor. Vom invita întregul oraş aci la noi în vechiul amfiteatru pentru a da toate explicaţiile.

Vom stîrni o imensă agitaţie!

Mii şi mii de oameni vor veni încoace! Iar cînd se va fi adunat aci o mulţime nemărginită vom dezvălui secretul înfiorător! Şi atunci — atunci lumea se va transforma dintr-o dată. Niciodată nu va mai putea fi furat timpul cuiva. Fiecare va avea atît de mult cît doreşte, căci din clipa aceea va fi deajuns pentru toţi. Acest lucru, prieteni, îl putem realiza noi, noi cu toţii, împreună în cazul cînd vrem. Vrem s-o facem?

Răspunsul fu un strigă de bucurie din nenumărate glasuri.

— Prin urmare am constatat, Gigi îşi încheie cuvîn-tarea, că am luat în mod unanim hotărîrea să invităm tot oraşul pentru duminica viitoare după amiaza în vechiul amfiteatru. Pînă atunci trebuie însă păstrată cea mai de-săvîrşită tăcere cu privire la planul nostru. S-a înţeles? Iar acum, prieteni — la muncă!

În ziua aceea precum şi în cele următoare în ruine domni o activitate intensă, febrilă dar tainică. S-au adus bidoane cu vopsea, hîrtie, pensule, clei, scînduri, cartoane şi şipci. (E preferabil să nici nu întrebăm cum şi de unde).

În timp ce unii fabricau pancarte şi firme şi lozinci, ceilalţi care ştiau să scrie mai bine imaginau texte impresionante scriindu-le apoi pe pancarte.

Erau chemări comunicînd de plidă următoarele:

Pe toate scria şi locul împreună cu data invitaţiei.

Cind totul fu în sfîrşit gata, copiii se înşirară în amfiteatru, cu Gigi, Beppo şi Momo în fruntea lor, pornind cu lozincile şi pancartele într-un lung convoi spre oraş. Făceau zgomot cu tinichele şi fluiere, strigau în cor lozinci şi cîntau următorul cîntec cu textul scris de Gigi anume pentru acea împrejurare:

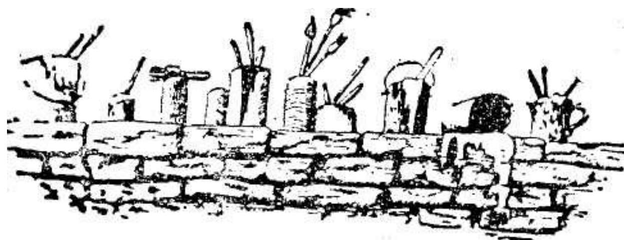
Oameni buni, staţi, ascultaţi!
Nu vă mai lăsaţi furaţi!
Ieşiţi din încurcătură!
Timpul vostru vi se fură!

Ora trei, duminica,
Dacă ne veţi asculta
Nu veţi fi mereu grăbiţi
Nu veţi mai fi păcăliţi.

Fireşte că poezia avea mai multe strofe, în total douăzeci şi opt, dar nu-i necesar să le înşirăm pe toate aci.

De cîteva ori poliţia interveni şi-i împrăştie pe copii, atunci cînd împiedicau circulaţia. Copiii nu se lăsau însă descurajaţi. Se

adunau din nou în alte locuri şi o luau de la capăt. Altfel nu li se întîmplă nimic, şi în pofida celei mai riguroase atenţii nu izbutiră să descopere nicăieri vreun domn cenuşiu.

Mulţi alţi copii care pînă atunci nu aflaseră nimic despre toată chestiunea, văzînd convoiul i se alăturară pînă ce se adunară mai multe sute iar pînă la sfîrşit chiar o mie. Pretutindeni în marele oraş treceau acum prin străzi convoaie de copii invitîndu-i pe adulţi la importanta adunare ce urma să transforme lumea.

Capitolul al nouălea
O ADUNARE CU UN SCOP BUN CARE NU MAI ARE LOC, ŞI O ADUNARE CU UN SCOP RĂU CARE ARE LOC

Ora cea mare trecuse.

Trecuse şi nu venise nici unul dintre invitaţi. Tocmai adulţii pe care îi privea în modul cel mai direct nici nu observară convoiul copiilor.

Prin urmare totul fusese inutil.

Soarele începuse să coboare în zare aflîndu-se mare şi roşu într-un ocean de nori purpurii. Acum razele lui nu mai atingeau decît treptele de sus ale amfiteatrului unde de mai multe ore sute de copii şedeau în aşteptare. Nu se mai auzea nici o învălmăşeală de glasuri şi nici o gălăgie veselă. Toţi şedeau tăcuţi şi trişti.

Umbrele se alungeau rapid, în curînd avea să se întunece. Copiii începeau să tremure căci se răcorise. Ceasul dintr-un turn de biserică din depărtare bătu de opt ori. Acum nu mai încăpea nici o îndoială că treaba nu izbutise de loc.

Primii copii se ridicară şi plecară în tăcere, alţii li se

alăturară. Nimeni nu spunea vreun cuvînt. Dezamăgirea era prea mare.

În sfîrşit, Paolo se duse la Momo şi-i spuse:

— Nu mai are nici un rost să mai aşteptăm, Momo. Acum nu mai vine nimeni. Noapte bună, Momo.

Plecă şi el.

Pe urmă veni Franco la ea şi-i spuse:

— Nu se poate face nimic. Nu ne putem bizui pe adulţi, după cum s-a văzut acum. Din totdeauna eram neîncerezător faţă de ei, acum însă nu mai vreau deloc să am de-a face cu ei.

Apoi plecă şi el. Îl urmară alţii. La sfîrşit, după ce se întunecase, pînă şi ultimii copii renunţară la speranţă şi plecară.

Momo rămase singură cu Beppo şi cu Gigi. După un timp se ridică şi bătrînul măturător.

— Pleci şi tu? întrebă Momo.

— Trebuie, răspunse Beppo, am ore suplimentare.

— Noaptea?

— Da, în mod excepţional ne-a repartizat la descărcatul gunoaielor. Trebuie să mă duc acum acolo.

— Doar azi e duminică! Şi niciodată n-a trebuit să faci aşa ceva!

— I-adevărat, dar acum ne-a repartizat acolo. Au spus că în mod excepţional. Altfel nu termină. Lipsă de personal şi aşa mai departe.

— Îmi pare rău, spuse Momo, aş fi fost bucuroasă să rămii azi aci.

— Da, nici mie nu-mi face deloc plăcere că trebuie să plec acum, spuse Beppo. La revedere, pe mîine.

Se urcă pe bicicleta scîrţîitoare şi dispăru în întuneric.

Gigi fluiera încetişor o melodie melancolică. Se pricepea să fluiere foarte frumos şi Momo stătea să-l asculte. Dintr-o dată melodia se opri brusc.

— Şi eu trebuie să plec i spuse Gigi. Azi e duminică, trebuie să-l fac pe paznicul de noapte! Ţi-am povestit că e ultima mea meserie? Era cît pe-aci să uit.

Momo îl privea lung şi nu spunea nimic.

— Nu fi tristă, fiindcă planul nostru n-a reuşit aşa cum ne gîndeam, continuă Gigi. Şi eu îmi imaginasem totul altfel. Totuşi — de fapt ne-a făcut plăcere! A fost grozav.

Deoarece Momo tăcea stăruitor, îşi trecu mîna mîngîietor

peste părul ei şi mai adaugă:

— Nu lua lucrurile atît de tragic, Momo. Mîine totul va arăta altfel. O să ne imaginăm ceva nou, o poveste nouă. Da?

— Asta n-a fost o poveste, spuse Momo încetişor.

Gigi se ridică:

— Înţeleg ce vrei să spui, dar mai discutăm mîine dimineaţă. De acord? Trebuie s-o pornesc acum, şi aşa am întîrziat. Iar tu ar trebui să te culci.

Plecă, fluierînd melodia sa melancolică.

Astfel Momo rămase singură de tot, şezînd în rotonda de piatră. Noaptea era fără stele. Cerul se acoperise cu nori. Se stîrni un vînt straniu. Nu era puternic, dar neîntrerupt, şi de o răceală ciudată. S-ar fi putut spune că era un vînt cenuşiu.

Afară, departe de marele oraş, se înălţau enormele halde de gunoaie. Era un adevărat lanţ de munţi din cenuşă, cioburi, cutii de tinichea, saltele vechi, resturi de materiale plastice, cutii de carton şi toate celelalte lucruri zilnic aruncate în marele oraş şi aşteptînd aci să plece treptat spre uriaşele crematorii.

Bătrînul Beppo împreună cu colegii săi ajută pînă tîr-ziu noaptea să descarce gunoiul de pe camioanele înşirate în rînduri lungi şi cu farurile mari aprinse în aşteptarea descărcării lor. Pe măsură ce se descărcau veneau încă şi mai multe să prelungească şirul ce aştepta.

— Grăbiţi-vă! se striga mereu. Haideţi, haideţi! Altfel nu mai isprăvim niciodată!

Beppo muncise şi tot muncise pînă ce cămaşa i se lipise de trup. Către miezul nopţii se isprăvise în sfîrşit.

Deoarece Beppo era bătrîn şi în orice caz nu era de constituţie prea robustă, acum şedea istovit pe o cadă de plastic găurită şi întoarsă în jos şi încerca să-şi tragă răsuflarea.

— Hei, Beppo, îl strigă unul dintre colegii săi, plecăm acasă cu camionul. Vii cu noi?

— O clipă, spuse Beppo apăsîndu-şi cu mîna inima care îl durea.

— Nu te simţi bine, bătrîne? îl întrebă altul.

— E totul în ordine, răspunse Beppo, puteţi pleca. Mai mă odihnesc puţin.

— Atunci noapte bună! strigară ceilalţi.

Plecară cu camionul. Se lăsă liniştea. Numai şobolanii mai foşneau ici şi colo prin gunoaie şi uneori chiţăiau. Beppo adormi cu capul sprijinit pe braţe.

Nu ştia cît timp dormise astfel cînd îl sculă o rafală de vînt rece. Deschise ochii şi brusc fu complet treaz.

Pe tot uriaşul munte de gunoaie se aflau domnii cenuşii în costume elegante cu pălării tari şi rotunde pe cap, serviete plumburii în mînă şi mici trabucuri cenuşii în gură. Tăceau cu toţii privind neclintit spre punctul cel mal înalt al haldei de gunoaie unde fusese instalată un fel de catedră pentru judecători la care erau aşezaţi trei domni ce nu se deosebeau întru nimic faţă de ceilalţi.

În primul moment Beppo fu cuprins de teamă. Îi fu frică să nu fie descoperit. Ii era limpede că nu avea voie să se afle aci, nici nu mai avea nevoie să se întrebe mult.

Pe urmă observă însă curînd că domnii cenuşii priveau ca hipnotizaţi în sus spre masa cu judecători. Poate că nici nu-l vedeau sau îl luau doar drept vreun lucru aruncat la gunoi. Beppo hotărî ca în orice caz să stea mut ca pămîntul şi nemişcat.

— Agentul BLW/553/c să se prezinte în faţa Curţii supreme, răsună în liniştea generală vocea domnului şezînd la mijloc sus la masa de judecată.

Chemarea fu repetată mai departe jos şi răsună ca un al doilea ecou încă o dată şi mai departe. Pe urmă se deschise o cărare în mulţimea adunată şi un domn cenuşiu urcă încet pe halda de gunoaie. Singurul lucru ce-l deosebea în mod evident de ceilalţi era faptul că cenuşiul feţei sale era aproape alb.

În sfîrşit ajunse în faţa mesei judecătorilor.

— Sînteţi agentul BLW/553/c? întrebă cel din miiloc.

— Da.

— De cînd lucraţi pentru Casa de Economii a Timpului?

— De cînd am luat fiinţă.

— Se înţelege de la sine. Scutiţi-ne de asemenea observaţii inutile! Cînd aţi luat fiinţă?

— În urmă cu unsprezece ani, trei luni, şase zile, opt ore, treizeci şi două de minute şi — exact în acest moment — optsprezece secunde.

Deşi convorbirea era purtată cu glasurile scăzute şi la o distanţă foarte mare, în mod straniu Beppo putea desluşi fiecare

cuvînt.

— Vă este cunoscut, continuă chestionarul domnul din mijloc, că în acest oraş există un număr considerabil de copii care au umblat azi pretutindeni cu lozinci şi cu pancarte avînd chiar planul nemaipomenit să invite tot oraşul la ei pentru a da explicaţii cu privire la noi?

— Îmi este cunoscut, răspunse agentul.

— Cum vă explicaţi, urmă neînduplecat judecătorul cu întrebările, că aceşti copii sînt informaţi despre noi şi despre activitatea noastră?

— Nu pot să-mi explic, fu răspunsul agentului. Dacă-mi pot însă permite o observaţie, aş dori să expun înaltei curţi că toată chestiunea nu trebuie luată mai în serios decît merită. Nu-i mai mult decît o copilărie neajutorată! Pe lîngă aceasta mai rog înalta curte să ia în consideraţie faptul că am izbutit fără nici un efort să zădărnicim adunarea plănuită, nelăsîndu-i pe oameni să aibă timp pentru ea. Chiar dacă n-am fi izbutit, sînt sigur că aceşti copii n-ar fi ştiut să comunice oamenilor nimic altceva decît vreo poveste de groază copilărească. După părerea mea ar fi trebuit chiar să lăsăm să aibă loc adunarea, pentru ca astfel...

— Acuzat! îl întrerupse cu asprime domnul din mijloc, vă daţi seama unde vă aflaţi?

Agentul se frînse din mijloc.

— Da, şopti.

— Nu vă aflaţi în faţa unui juriu omenesc, continuă judecătorul, ci în faţa semenilor dumneavoastră. Ştiţi foarte bine că nu puteţi să ne minţiţi. De ce încercaţi totuşi?

— Este — o deformaţie profesională, bîigui acuzatul.

— Cît de serioasă sau ba trebuia considerată acţiunea copiilor constituie un lucru pe care vă rog să-l lăsaţi în seama aprecierii prezidiului. Dar chiar dumneavoastră singur, acuzat, ştiţi foarte bine că nimic şi nimeni nu reprezintă o primejdie atît de mare pentru munca noastră ca tocmai copiii.

— Ştiu, recunoscu spăsit acuzatul.

— Copiii sînt inamicii noştri fireşti, declară judecătorul. Dacă n-ar fi ei, de mult toată omenirea ar fi sub stă-pînirea noastră. Copiii se lasă mult mai greu convinşi să economisească timpul decît toţi ceilalţi oameni. De aceea una dintre cele mai riguroase legi ale noastre spune că abia în ultimul rînd vin copiii. Aţi avut

cunoştinţă de această lege, acuzat?
— Am cunoscut-o foarte bine, înaltă curte, gîfîi acuzatul.
— Cu toate acestea avem dovezi indiscutabile, spuse judecătorul, că unul din noi, repet, *unul din noi* a stat de vorbă cu un copil şi în plus i-a mai şi trădat adevărul despre noi. Acuzat, ştiţi poate cine a fost acel *unul din noi?*
— Eu am fost, răspunse zdrobit agentul BLW/553/c.
— Şi de ce aţi încălcat astfel cea mai severă lege a noastră?
— Deoarece acel copil, se apără acuzatul, împiedică foarte tare munca noastră prin efectul ce-l exercită asupra celorlalţi oameni. Am acţionat cu cele mai bune intenţii faţă de Casa de Economii a Timpului.
— Intenţiile dumneavoastră nu ne interesează, întrerupse glacial judecătorul. Ne interesează exclusiv rezultatul. Iar în cazul dumneavoastră, acuzat, nu numai că n-a fost nici un fel de cîştig de timp pentru noi, ci în plus i-aţi mai trădat copilului şi cîteva dintre secretele noastre cele mai importante. Recunoaşteţi, acuzat?
— Recunosc, şopti acuzatul plecîndu-şi capul.
— Prin urmare vă recunoaşteţi vinovăţia?
— Da, rog însă înalta curte să ia în considerare şi circumstanţa atenuantă că am fost efectiv vrăjit. Prin modul cum mă asculta copilul a smuls toate secretele din mine. Nici eu însumi nu-mi pot explica de ce s-a ajuns atît de departe, dar jur că aşa a fost.
— Nu ne interesează scuzele dumneavoastră. Nu se iau în considerare circumstanţe atenuante. Legea noastră e ineluctabilă şi nu admite nici un fel de excepţie. În tot cazul ne vom ocupa puţin de acest copil ciudat. Cum se numeşte?
— Momo.
— Băiat sau fată?
— O fetiţă.
— Domiciliul?
— La ruinele amfiteatrului.
— Bine, spuse judecătorul după ce-şi notase totul în carneţelul său de notiţe. Puteţi fi sigur, acuzat, că acest copil nu ne va mai dăuna niciodată. Vom avea grijă prin toate mijloacele. Să vă fie spre mîngîiere cînd vom trece acum neîntîrziat la executarea sentinţei.
Acuzatul începu să tremure.

— Cum sună sentinţa? şopti.

Cei trei domni aşezaţi la masa judecătorească se aplecară unul către celălalt, şuşotiră şi dădură din cap.

Apoi cel din mijloc se întoarse iar către acuzat şi declară:

— Sentinţa referitoare la agentul BLW/553/c e unanim următoarea: Acuzatul a fost găsit vinovat de înaltă trădare. Şi-a mărturisit el însuşi vina. Legea noastră prescrie ca drept pedeapsă să i se retragă de îndată întreg timpul.

— Îndurare! îndurare! strigă acuzatul.

Dar alţi doi domni cenuşii aflaţi lîngă el îi şi smulseseră servieta plumburie precum şi micul trabuc.

Iar atunci se petrecu ceva straniu. În aceeaşi clipă cînd condamnatul rămase fără trabuc, începu să devină rapid tot mai străveziu şi mai străveziu. Ţipetele sale deveneau şi ele mai stinsa şi mai încete.

Stătea acolo. Îşi ţinea mîinile în faţa obrazului şi se topea efectiv în neant. La sfîrşit de tot fu ca şi cum vîntul ar stîrni cîteva fărîme de scrum învîrtejindu-le, apoi dispărură şi ele.

Toţi domnii cenuşii care priviseră şi judecaseră se îndepărtară în tăcere. Îi înghiţi întunericul, şi numai vîntul cenuşiu mai sufla peste haldele pustii.

Beppo Măturătorul mai şedea încă nemişcat la locul său privind fix punctul unde dispăruse acuzatul. Avea impresia că se transformase într-un bloc de gheaţă şi că abia acum începe încet să se topească. Acum ştia din proprie experienţă că domnii cenuşii existau într-adevăr.

Pe la aceeaşi oră — orologiul din turnul depărtat sunase miezul nopţii — micuţa Momo şedea încă pe treptele de piatră ale ruinei. Aştepta. N-ar fi ştiut să spună ce aştepta. Oarecum avea însă senzaţia că mai trebuie să aştepte. Aşadar pînă acum nu se putuse hotărî să plece la culcare. Dintr-o dată simţi că ceva o atinge încetişor pe piciorul gol. Se plecă fiindcă era tare întuneric şi recunoscu o mare broască ţestoasă care o privea drept în obraz, ţinîndu-şi capul ridicat şi cu un soi de zîmbet în jurul gurii. Ochii ei negri şi înţelepţi o priveau atît de prietenos ca şi cum ar fi vrut să-i vorbească de îndată.

Momo se aplecă de tot spre ea şi o scărpină cu degetul sub bărbie.

— Cine eşti tu de fapt? o întrebă încetişor. Drăguţ din partea ta că cel puţin tu vii să mă vizitezi, broască ţestoasă. Ce doreşti de la mine?

Momo nu ştia dacă la început nu băgase de seamă sau dacă abia în acel moment apăreau, în orice caz pe ţeasta de pe spatele broaştei se formau dintr-o dată litere lumi-nînd slab şi părînd alcătuite din desenele plăcii cornoase.

VINO CU MINE descifra cu greu Momo.

Se ridică mirată:

— Mie îmi spui?

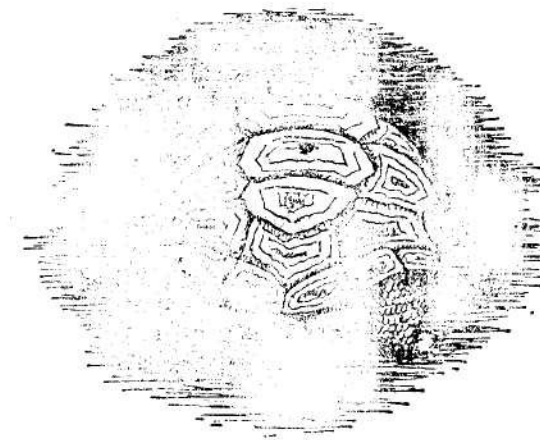
Broasca ţestoasă se şi pusese însă în mişcare. După cîţiva paşi se opri şi se întoarse spre copil.

— Într-adevăr mie îmi spune, îşi spuse Momo.

Apoi se ridică în picioare şi porni după broască.

— Mergi, mergi, îi spuse încetişor. Te urmez.

Pas cu pas mergea după broasca ţestoasă care o conduse încet, foarte încet afară din rotonda de piatră pornind apoi în direcţia marelui oraş.

Capitolul al zecelea O URMĂRIRE VIJELIOASĂ Ş! O FUGĂ DOMOALĂ

Bătrînul Beppo venea prin noapte pe bicicleta sa scîr-ţîitoare. Se grăbea cît putea mai tare. Tot mereu îi sunau în urechi

cuvintele judecătorului cenuşiu: „...ne vom ocupa puţin de acest copil ciudat... puteţi fi sigur, acuzat, că acest copil nu ne va mai dăuna niciodată... vom avea grijă prin toate mijloacele..."

Nu încăpea nici o îndoială, Momo se afla în mare primejdie! Trebuia să ajungă cît de curînd la ea, trebuia s-o prevină împotriva celor cenuşii, trebuia s-o apere de ei deşi nu prea ştia cum. Va găsi el vreun mijloc. Beppo călca apăsat pe pedale. Smocul său de păr cărunt flutura în vînt. Drumul pînă la amfiteatru era lung.

Întreaga ruină era iluminată orbitor de către farurile numeroaselor automobile elgante cenuşii care o înconjuraseră din toate părţile. Zeci de domni cenuşii alergau în sus şi în jos pe treptele năpădite de iarbă scotocind fiecare ascunziş. Pînă la sfîrşit descoperiră şi spărtura din zid îndărătul căreia se afla camera lui Momo. Cîţiva dintre ei se strecurară înăuntru, căutară sub pat şi chiar şi în soba zidită.

Pe urmă ieşiră din nou afară, îşi scuturară distinsele costume cenuşii şi ridicară din umeri.

— Păsărica a zburat, spuse unul din ei.

— E revoltător, spuse altul, că în timpul nopţii copiii hoinăresc în loc să stea frumos în patul lor.

— Nu-mi place absolut deloc, declară al treilea. Face aproape impresia că cineva a prevenit-o din timp.

— Nu sa poate, spuse primul. Respectivul ar fi trebuit să fie informat de hotărîrea noastră încă înaintea noastră.

Domnii cenuşii se priveau alarmaţi, unul pe celălalt.

— Dacă a fost într-adevăr prevenită de respectivul, îşi dădu părerea al treilea, atunci cu siguranţă nu se mai aflã pe aci. N-am face decît să pierdem timpul în mod inutil dacă am căuta în continuare aci.

— Aveţi vreo propunere mai bună?

— După opinia mea ar trebui să înştiinţăm imediat centrala pentru ca ea să dea ordinul de angajare generală a forţelor.

— Centrala ne va întreba în primul rînd dacă într-ade-văr am cercetat foarte amănunţit împrejurimile, şi pe bună dreptate.

— Bine, spuse primul domn cenuşiu, atunci să cercetăm mai întîi împrejurimile. Dar dacă fetiţa a fost ajutată între timp de către respectivul atunci comitem astfel o mare greşală.

— Ridicol! se repezi celălalt supărat la el. În acest caz centrala mai poate totuşi să ordone angajarea generală a forţelor. Atunci vor participa toţi agenţii disponibili la urmărire. Copilul n-are nici cea mai mică şansă să ne scape. Iar acum — la lucru, domnilor! Ştiţi foarte bine ce-i în joc.

Mulţi oameni din împrejurimi s-au mirat în noaptea aceea că zgomotul automobilelor care goneau nu mai înceta. Pînă şi cele mai mici străduţe lăturalnice şi potecile cu pietriş, cele mai pline de gropi fură pînă dis-de-dimi-neaţă atît de pline de larmă cum de obicei erau numai căile principale de circulaţie.

Nimeni nu putea să închidă ochii. În aceleaşi ore micuţa Momo, condusă de broasca ţestoasă, umbla tacticos prin marele oraş care acum nu mai dormea niciodată, nici chiar la astfel de ore tîrzii din noapte.

Fără răgaz goneau şi grăbeau oamenii învălmăşindu-se în mase uriaşe, se împingeau nerăbdător la o parte unii pe alţii, se înghionteau sau mărşăluiau unii după alţii în coloane nesfîrşite. Pe carosabil se îngrămădeau automobilele iar printre ele duduiau uriaşe autobuze mereu supraaglomerate. Pe faţadele caselor se aprindeau reclamele luminoase inundînd forfota cu luminile lor colorate, iar apoi se stingeau din nou.

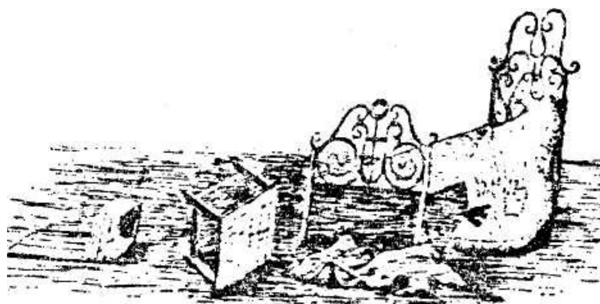
Momo care nu văzuse încă niciodată toate acestea umbla ca în vis şi cu ochii larg deschişi, mereu în urma broaştei ţestoase. Traversau pieţe largi şi străzi puternic luminate, automobilele treceau gonind în faţa şi în urma lor. Trecătorii se îmbulzeau în jurul lor, dar nimeni nu observa fetiţa cu broasca ţestoasă.

Ele nu erau niciodată nevoite să ocolească pe cineva, nu erau niciodată înghiontite, nici un automobil nu trebuia să frîneze din pricina lor. Era ca şi cum broasca ţestoasă ştia cu absolută siguranţă mai dinainte unde şi în ce moment nu va trece nici un automobil, nu va păşi nici un pieton. Aşadar nu trebuiau niciodată să se grăbească şi niciodată să se oprească pentru a aştepta. Iar Momo începea să se mire cum de era posibil să umbli atît de încet şi totodată să înaintezi atît de repede.

Cînd Beppo Măturătorul sosi în sfîrşit la vechiul amfiteatru descoperi la lumina slabă a farului încă înainte de a coborî de pe bicicletă numeroasele urme de cauciucuri în jurul ruinei. Lăsă

să-i cadă bicicleta în iarbă şi alergă la spărtura din zid.

— Momo! şopti mai întîi iar pe urmă încă o dată, mai tare: Momo!

Nici un răspuns.

Beppo înghiţi în sec. Gîtlejul i se uscase. Se strecură prin spărtura zidului în încăperea cufundată în beznă, se împiedică şi îşi scrînti piciorul. Cu degetele tremurînde aprinse un chibrit şi privi în jur.

Măsuţa şi cele două scaune din scînduri de ladă erau răsturnate, aşternutul şi salteaua erau smulse din pat. Iar Momo nu era acolo.

Beppo îşi muşcă buzele şi înăbuşi un hohot răguşit de plîns care era să-i spargă pieptul timp de o clipă.

— Doamne, vorbi el încetişor, o doamne, au şi luat-o. Mi-au şi luat fetiţa. Am venit prea tîrziu. Ce să fac acum? Ce pot face acum?

Chibritul îi arse degetele. Aruncă chibritul şi rămase în întuneric.

Se strecură iar afară cît putu mai repede şi şchiopătă cu piciorul scrîntit pînă la bicicleta sa. O încălecă şi porni să pedaleze.

— Gigi trebuie să facă ceva! repeta mereu în sinea sa. Acum trebuie Gigi să facă ceva! Sper să găsesc şopronul unde doarme.

Beppo ştia că de scurtă vreme Gigi mai cîştiga cîţiva bănuţi suplimentari dormind în fiecare duminică noaptea în şopronul unui mic atelier de reparat automobile. Acolo urma să bage de seamă ca nu cumva să dispară piese încă bune de folosit, aşa cum se mai întîmplase de multe ori pînă atunci.

Cînd Beppo ajunse într-un tîrziu la şopron şi începu să bată

cu pumnii în uşă, Gigi nu se clinti gîndind că ar putea fi hoţii de piese de automobil. Pe urmă recunoscu însă vocea lui Beppo şi îi deschise.

— Ce s-a întîmplat? se vaită speriat. Nu pot suferi să fiu trezit atît de brutal din somn.

— Momo!... îngăimă Beppo cu suflarea tăiată. Lui Momo i s-a întîmplat ceva îngrozitor!

— Ce spui? întrebă Gigi descumpănit aşezîndu-se pe culcuşul său. Momo? Ce s-a întîmplat?

— Nici eu nu ştiu încă, gîfîi Beppo, s-a întîmplat ceva rău.

Se apucă să povestească toate prin cîte trecuse, curtea supremă de pe haldele de gunoaie, urmele de cauciucuri din jurul ruinei şi dispariţia lui Momo. Desigur trecu cîtva timp pînă ce istorisi totul, căci în pofida temerilor şi grijilor pentru soarta fetiţei, bătrînul nu era în stare să vorbească mai repede.

— Am ştiut de la bun început, spuse încheindu-şi raportul, am ştiut că n-o să meargă bine. Acum s-au răzbunat. Au răpit-o pe Momo! O doamne, trebuie s-o ajutăm, Gigi! Dar cum? Dar cum?

În timpul spuselor lui Beppo orice urmă de culoare dispăruse din obrajii lui Gigi. Avea senzaţia că dintr-o dată i-a fost tras de sub picioare pămîntul pe care călca. Pînă în acea clipă totul fusese pentru el doar o gigantică joacă. Luase lucrurile în serios numai în măsura în care lua în serios orice joc şi orice poveste spusă de el — fără. a cîn-tări vreodată urmările posibile. Pentru prima dată în viaţa lui o poveste continua fără el, devenea independentă şi toată imaginaţia din lume nu era în stare s-o desfiinţeze! Se simţea ca şi cum ar fi fost paralizat.

— Ştii, Beppo, începu Gigi să vorbească după o vreme, s-ar putea ca Momo să fi plecat doar să se plimbe puţin. Uneori obişnuieşte s-o facă. O dată a hoinărit chiar trei zile şi trei nopţi prin jur. Sînt de părere că pînă acum poate că n-avem nici un motiv să ne facem asemenea griji.

— Dar urmele de cauciucuri? întrebă iritat Beppo. Dar salteaua smulsă din pat?

— Bine, să presupunem, răspunse evaziv Gigi, că a fost într-adevăr cineva pe acolo. Dar cine îţi spune că a găsit-o pe Momo? Poate că plecase mai înainte. Altfel n-ar fi fost totul răscolit şi răsturnat.

— Dar dacă totuşi au găsit-o? strigă Beppo, atunci ce ne

facem? îl apucă pe prietenul mai tînăr de reverele hainei şi-l zgîlţîi. Gigi, nu fi caraghios! Domnii cenuşii sînt reali! Trebuie să facem ceva, şi chiar imediat!

— Linişteşte-te, Beppo, bîlbîi speriat Gigi. Fireşte că vom face ceva. Trebuie să ne gîndim însă bine. Pentru moment nici nu ştim unde s-o căutăm pe Momo.

Beppo îi dădu drumul lui Gigi şi izbucni:

— Mă duc la poliţie!

— Fii serios! strigă îngrozit Gigi. Nu poţi face una ca asta! Să presupunem că ei pornesc s-o caute şi o găsesc într-adevăr pe Momo a noastră. Ştii ce vor face atunci cu ea? Ştii unde sînt duşi copiii orfani ce rătăcesc hoinărind? Sînt băgaţi într-un fel de azil cu gratii la ferestre! Asta-i ce vrei să-i faci tu lui Momo a noastră?

— Nu, şopti Beppo privind perplex, sigur că nu vreau. Dacă totuşi e în primejdie?

— Ia închipuiţie-ţi că poate nu e, continuă Gigi, poate într-adevăr ... hoinăreşte puţin, şi tu îi trimiţi poliţia pe cap. N-aş vrea să fiu în pielea ta cînd te va privi fata pentru ultima oară.

Beppo se prăbuşi pe un scaun de lîngă masă şi îşi puse faţa pe braţe.

— Nu ştiu deloc ce să fac. gemu, nu ştiu deloc.

— Sînt de părere, spuse Gigi, că ar trebui în orice caz să aşteptăm pînă mîine sau pînă poimîine înainte de a întreprinde ceva. Dacă pînă atunci tot nu s-a întors putem merge la poliţie. Probabil că pînă atunci totul va fi în ordine şi vom rîde toţi trei de toată chestia.

— Aşa crezi tu? şopti Beppo copleşit dintr-o dată de o oboseală cumplită. Fusese o zi prea istovitoare pentru bietul bătrîn.

— Cu siguranţă, răspunse Gigi trăgîndu-i lui Beppo gheata de pe piciorul scrîntit.

Îl ajută să se culce în pat şi înveli piciorul într-o cîrpă udă.

— Se rezolvă, spuse cu blîndeţe, totul se rezolvă.

Cînd văzu că Beppo adormise, suspină şi se culcă pe jos cu haina vîrîtă sub cap în chip de pernă. Nu putea însă să adoarmă. Toată noaptea se gîndi la domnii cenuşii. Pentru prima dată din viaţa lui atît de lipsită de griji de pînă atunci îl cuprinsese frica.

Ordinul de mobilizare generală a tuturor forţelor fusese dat la centrala Casei de Economii a Timpului. Toţi agenţii din marele

oraş primiseră dispoziţia de a întrerupe orice altă activitate şi de a se îndeletnici exclusiv cu căutarea fetiţei Momo. În toate străzile mişunau figurile cenuşii; şedeau pe acoperişuri şi în şanţurile de canalizare, controlau pe neobservate gările şi aeroportul, autobuzele şi tramvaiele — pe scurt, erau pretutindeni.

Dar pe fetiţa Momo n-o găseau.

— I-ascultă, broască ţestoasă, întrebă Momo, încotro mă duci?

Amîndouă treceau în momentul acela printr-o curte dosnică şi întunecată.

„NU TE TEME" scria pe spinarea broaştei ţestoase.

— Nici nu mă tem, spuse Momo după ce descifrase scrisul.

O spunea însă mai mult ei însăşi pentru a se îmbărbăta, căci puţin îngrijorată era totuşi.

Drumul pe care o conducea broasca ţestoasă devenea tot mai ciudat şi mai întortocheat. Trecuseră prin grădini, peste poduri, prin pasaje subterane, porţi ale unor curţi şi chiar prin vestibuluri, de cîteva ori pînă şi prin pivniţe. Dacă Momo ar fi ştiut că o întreagă armată de domni cenuşii o urmăreau şi o căutau, probabil că i-ar fi fost frică de-a binelea. Nu bănuia însă nimic, aşa că o urma răbdătoare şi pas cu pas pe broasca ţestoasă pe drumul în aparenţă atît de încîlcit. Era bine că proceda astfel. După cum mai înainte broasca ţestoasă îşi croise calea prin circulaţia străzilor tot astfel părea să prevadă acum cu exactitate cînd şi unde vor apărea urmăritorii. Uneori domnii cenuşii treceau cu o clipă mai tirziu pe locul unde cele două fuseseră înainte. Nu le întîlneau însă niciodată.

— Ce noroc că acum ştiu să citesc atît de bine, spuse Momo fără a bănui nimic, nu eşti şi tu de părere?

Pe platoşa de pe spinarea broaştei ţestoase sclipi ca un semnal de alarmă cuvîntul: „TACI".

Momo nu înţelese de ce, dar urmă instrucţiunea. La o mică depărtare treceau trei personaje întunecate.

Casele cartierului unde se aflau acum erau tot mai cenuşii şi mai sărăcăcioase. Blocuri înalte cu camere de închiriat şi cu tencuiala căzută se înşirau pe marginea străzilor pline de gropi cu apă. Pe aci totul era întunecat şi pustiu.

La Centrala Casei de economii a timpului ajunse ştirea că fetiţa Momo a fost văzută.

— Bine, fu răspunsul. Aţi pus mina pe ea?

— Nu, dintr-o dată a dispărut ca şi cum ar fi înghiţit-o pămîntul. I-am pierdut iar urma.

— Cum se poate?

— Ne întrebăm şi noi. Ceva nu e în ordine.

— Unde se afla cînd aţi văzut-o?

— Tocmai asta e. E vorba despre un cartier al oraşului care ne e complet necunoscut.

— Un asemenea cartier nu există, constată centrala.

— Se pare că totuşi există. Este — cum s-ar putea spune? — ca şi cum zona s-ar afla la limita timpului. Copilul se îndrepta către acea limită.

— Cum? strigă centrala. Reluaţi urmărirea! Trebuie s-o prindeţi, cu orice preţ! S-a înţeles?

— S-a înţeles! veni răspunsul cenuşiu.

Momo crezu mai întîi că sînt zorii zilei, lumina stranie apăruse însă atît de neaşteptat, exact în clipa cînd cotise în acea stradă. Aci nu mai era noapte, dar nici nu era încă zi. Iar semiîntunericul nu semăna nici cu cel al zorilor şi nici cu cel al amurgului. Era o lumină ce desena neobişnuit de limpede şi de precis contururile tuturor lucrurilor şi totuşi părea că nu vine de nicăieri — sau mai degrabă de pretutindeni în acelaşi timp. Căci umbrele lungi şi negre aparţinînd pînă şi celor mai mici pietricele de pe stradă se îndreptau în direcţii total diferite, ca şi cum acel pom de acolo ar fi fost luminat din spre stînga iar casa aceea din spre dreapta, dar monumentul de colo din faţă.

De altfel chiar monumentul însuşi arăta destul de ciudat. Pe un mare soclu cubic din piatră neagră era aşezat un uriaş ou alb. Doar atît.

Casele erau însă şi ele altfel decît tot ce văzuse Momo vreodată. Erau de un alb aproape orbitor. Îndărătul ferestrelor se vedeau umbre negre încît nu se putea şti dacă cineva locuieşte acolo. Momo avea însă oarecum sentimentul că acele case nici nu erau construite pentru a fi locuite ci pentru a sluji

unui alt scop misterios.

Străzile de aci erau complet goale, nu numai de oameni, ci şi de cîini, păsări şi automobile. Totul părea nemişcat şi ca închis sub sticlă. Nu adia nici cel mai uşor vînticel.

Momo era uimită văzînd cît de repede înainta, deşi broasca ţestoasă mergea mai degrabă încă şi mai încet decît pînă atunci.

În exteriorul acestui straniu cartier, acolo unde era noapte, goneau trei automobile elegante cu farurile mari aprinse de-a lungul străzii cu gropi. În fiecare şedeau mai mulţi domni cenuşii. Unul, şezînd în automobilul din fruntea convoiului, o descoperise pe Momo cînd cotise în strada cu casele albe unde începuse lumina ciudată.

Cînd. ajunseră la acel colţ de stradă se întîmplă ceva cu totul de neînţeles. Dintr-o dată automobilele nu se mai puteau urni din loc. Şoferii apăsau pe acceleraţie, roţile scrîşneau dar automobilele mergeau pe loc, oarecum ca şi cum s-ar afla pe o bandă rulantă depănîndu-se cu aceeaşi viteză dar în sens opus. Cu cît accelerau mai mult cu atît mai puţin se deplasau. Cînd domnii cenuşii îşi dădură seama, săriră blestemînd din automobile şi încercară s-c ajungă pe jos pe Momo pe care abia o mai zăreau în depărtare. Alergau cu feţele schimonosite iar cînd pînă la sfîrşit fură nevoiţi să se oprească istoviţi, abia înaintaseră cu totul vreo zece metri. Iar fetiţa Momo dispăruse undeva în depărtare printre casele albe ca zăpada.

— Gata! spuse unul dintre domni, gata s-a isprăvit! Acum n-o mai prindem.

— Nu pot înţelege, spuse altul, de ce n-am înaintat mai mult.

— Nici eu, răspunse primul, dar întrebarea e numai dacă ni se va considera ca o circumstanţă atenuantă pentru nereuşita noastră.

— Sînteţi de părere că vom fi daţi în judecată?

— Laude cu siguranţă că nu vom primi.

Toţi domnii participanţi îşi plecară capetele şi se aşezară pe radiatoarele şi barele din faţă ale automobilelor lor. Nu se mai grăbeau.

Momo ajunsese departe, foarte departe prin întorto-chierile străzilor şi pieţelor goale, albe ca zăpada, mergînd în urma broaştei ţestoase. Tocmai pentru că umblau atît de încept se părea că strada lunecă repede sub picioarele lor, iar clădirile zboară în trecere. Din nou broasca ţestoasă coti după un colţ, Momo o urmă — şi se opri surprinsă. Strada avea cu totul alt aspect decît toate cele precedente.

De fapt era mai curînd o ulicioară îngustă. Casele înghesuite una într-alta atît la dreapta cît şi la stînga arătau toate ca palate delicate din sticlă, pline de turnuleţe, balconaşe şi terase ce ar fi zăcut din vremuri imemoriale pe fundul mării şi ar fi apărut acum dintr-o dată, cu alge crescute pe ele şi acoperite cu scoici şi mărgean, bătînd pastelat în toate culorile ca şi sideful.

Ulicioara ducea spre o sigură casă care o încheia, fiind situată transversal faţă de celelalte. În mijlocul casei se afla o poartă mare verde acoperită artistic cu diferite figuri.

Momo îşi ridică ochii spre tăbliţa agăţată de perete chiar deasupra ei şi purtînd numele străzii. Era din marmură albă şi pe ea scria în litere aurii:

ULIŢA NICICÎND

Privind şi descifrînd Momo nu zăbovise decît cîteva clipe şi totuşi broasca ţestoasă ajunsese departe, aproape de sfîrşitul uliţei, în dreptul ultimei case.

— Aşteaptă-mă şi pe mine, broască ţestoasă! strigă Momo, dar în mod straniu nu-şi putea auzi propria voce.

Dimpotrivă se părea că broasca ţestoasă o auzise căci se opri şi îşi întoarse capul. Momo voia s-o urmeze, dar cînd intră acum în uliţa Nicicînd simţi brusc ca şi cum ar trebui să lupte împotriva unui puternic curent aflîn-du-se sub ape, sau împotrtiva unui vînt năprasnic şi totuşi intangibil care o împingeau înapoi. Se opinti oblu faţă de presiunea misterioasă, se trase mai departe ţinîndu-se de ieşiturile zidurilor şi uneori înainta în patru labe.

— Nu izbutesc să înaintez, îi strigă broaştei ţestoase pe care o vedea mică în depărtare, şezînd la capătul străzii, ajută-mă!

Broasca ţestoasă se întoarse încetişor. Cînd se află în sfîrşit în dreptul lui Momo pe carapacea din spinarea ei apăru sfatul:

„UMBLA DE-A-NDĂRATELEA"

Momo încercă. Se întoarse cu spatele şi începu să meargă înapoi. Izbuti de îndată să înainteze fără nici un fel de greutate. Era foarte straniu ce se întîmpla cu ea în acest timp. Căci în timp ce umbla de-a-ndăratelea ea şi gîndea de-a-ndăratelea, respira de-a-ndăratelea, simţea de-a-ndăratelea, pe scurt — trăia de-a-ndăratelea!

Într-un tîrziu se lovi de ceva tare. Se întoarse şi văzu că se afla în faţa ultimei case ce închidea strada de-a curmezişul. Se sperie oarecum fiindcă poarta din metal verde acoperită de figuri părea uriaşă văzută atît de aproape.

— Oare voi fi în stare s-o deschid? se întreba Momo îndoindu-se. În aceeaşi clipă se deschiseră însă de la sine cele două imense canaturi. Momo se mai opri locului cîteva momente căci descoperise încă o firmuliţă peste uşă. Era purtată de un inorog alb, şi pe ea se putea citi:

CASA NICIUNDE

Deoarece Momo nu ştia să citească prea repede, cele două canaturi ale porţii erau tocmai gata să se închidă din nou pînă ce fetiţa isprăvi. Se mai strecură repede printre ele. apoi uriaşa poartă se închise cu un mic tunet în urma ei.

Momo se afla într-un coridor înalt şi foarte lung. La dreapta şi la stînga erau înşiraţi la distanţe egale bărbaţi şi femei goale din piatră ce păreau să susţină tavanul. Aci nu se mai simţea deloc misteriosul contracurent.

Momo o urma pe broasca ţestoasă tîrîndu-se înaintea ei de-a lungul coridorului. La capătul lui, broasca ţestoasă se opri în dreptul unei uşiţe foarte mici, abia îndeajuns de mare pentru ca Momo să poată trece prin ea aplecîndu-se.

„AM SOSIT"

se putea citi pe carapacea de pe spinarea broaştei ţestoase. Momo se lăsă în jos şi zări direct în faţa nasului pe mica uşiţă o firmuliţă cu inscripţia:

MAESTRUL SECUNDUS MINUTIUS ORA

Momo respiră adînc şi apoi apăsă hotărît pe micuţa clanţă. Cînd uşiţa se deschise se auziră dinăuntru o mulţime de voci muzicale în tic-tac, sunînd, zbîrnîind şi zumzăind. Copilul urmă broasca ţestoasă iar uşiţa se închise trîntindu-se îndărătul lor.

Capitolul al unsprezecelea
CÎND CEI RĂI TRANSFORMĂ CE E MAI RĂU ÎN CE E MAI BUN

În lumina cenuşie a unor ganguri şi coridoare lăturalnice fără sfîrşit agenţii Casei de Economii a Timpului alergau fără zgomot încolo şi încoace şoptindu-şi agitaţi vestea cea mai recentă: Toţi domnii din prezidiu se adunaseră într-o şedinţă extraordinară!

Faptul nu putea însemna decît că se ivise o mare primejdie; astfel deduceau unii.

Faptul nu putea însemna decît că se ivise o nouă posibilitate nebănuită pînă acum de cîştig al timpului, astfel deduceau alţii. În sala cea mare de şedinţe se întruniseră domnii cenuşii din prezidiu. Şedeau unul lîngă altul la o masă de conferinţe părînd nesfîrşită. Ca întotdeauna, fiecare avea cu sine servieta sa plumburie şi fiecare îşi fuma micul trabuc cenuşivi. Doar pălăriile tari rotunde fuseseră scoase şi acum se vedea că aveau cu toţii chelii lucii ca oglinda.

Dispoziţia — în măsura în care se poate vorbi despre dispoziţie în cazul domnilor cenuşii — era în general apăsată.

Preşedintele din capul mesei cele lungi se ridică. Şoaptele se opriră şi două şiruri nesfîrşite de feţe cenuşii se întoarseră spre

el.

— Domnilor, începu preşedintele, situaţia noastră e gravă. Mă văd silit să vă aduc tuturor la cunoştinţă faptele foarte neplăcute dar de neschimbat.

Pentru urmărirea fetiţei Momo am mobilizat toţi agenţii noştri disponibili. Urmărirea a durat în total şase ore, treisprezece minute şi opt secunde. A fost inevitabil ca toţi agenţii participanţi să omită adevăratul scop al existenţei lor, anume agonisirea de timp. La această pagubă se mai adaugă însă şi timpul întrebuinţat de agenţii noştri În vederea urmăririi. Adunînd aceste două sume negative rezultă o pierdere de timp care în urma unor calcule foarte exacte se ridică la trei miliarde şapte sute treizeci şi opt de milioane două sute cincizeci şi nouă de mii o sută şi paisprezece secunde.

Domnilor, aceasta reprezintă mai mult decît o întreagă viaţă de om! Socotesc că nu mai e necesar să vă explic ce înseamnă suma pentru noi.

Făcu o pauză şi arătă cu un gest amplu o uriaşă uşă blindată cu numeroase încuietori de siguranţă şi cifrate situată în peretele din partea frontală a sălii.

— Depozitele noastre de timp, domnilor, strigă preşedintele cu vocea ridicată, nu sînt inepuizabile! Cel puţin dacă ar fi fost folositoare urmărirea! E vorba însă de un timp irosit în mod absolut inutil! Fetiţa Momo ne-a scăpat.

Domnilor, un asemenea lucru n-are voie să ni se mai întîmple a doua oară. Mă voi opune în modul cel mai categoric oricărei alte întreprinderi de asemenea dimensiuni costisitoare. Trebuie să economisim, domnilor, nu să risipim! Aşadar vă rog să elaboraţi toate viitoarele planuri în acest sens. N-am să vă spun mai mult. Vă mulţumesc.

Se aşeză pufăind nori groşi de fum. Şoapte agitate se auzeau în şirurile de domni cenuşii.

Se ridică un al doilea orator la celălalt capăt al mesei cele lungi, iar toate feţele se îndreptară spre el.

— Domnilor, începu să spună, dorim din toată inima şi în egală măsură prosperitatea Casei noastre de Economii a Timpului. Mi se pare însă total inutil să ne lăsăm alarmaţi de toată chestiunea sau chiar să facem din ea un fel de catastrofă. Nu-i deloc cazul. Ştim cu toţii că depozitele noastre de timp conţin provizii atît de considerabile încît chiar un multiplu al

pagubei suferite n-ar putea să reprezinte o primejdie serioasă pentru noi. Ce e pentru noi o viaţă de om? Doar un fleac!

Totuşi sînt de acord cu stimatul nostru preşedinte că ceva asemănător n-ar trebui să se mai repete. O întîm-plare ca aceea cu fetiţa Momo e însă absolut unică. Pînă acum nu s-a petrecut niciodată ceva de felul acesta şi e cît se poate de improbabil că se va repeta vreodată a doua oară.

În sfîrşit, domnul preşedinte ne-a mustrat pe bună dreptate fiindcă ne-a scăpat fetiţa Momo. Oare ce urmăream noi însă decît ca s-o facem inofensivă? Iar acest ţel a fost atins pe deplin. Fata a dispărut, a evadat din domeniul timpului. Am scăpat de ea. Cred că putem fi mulţumiţi cu rezultatul obţinut.

Vorbitorul se aşeză zîmbind satisfăcut de sine. Din cîteva părţi se auziră aplauze uşoare.

Se ridică un al treilea orator pe la mijlocul mesei cele lungi.

— Voi vorbi concis, declară cu faţa crispată. Consider că vorbele liniştitoare auzite acum de noi sînt de-a dreptul iresponsabile. Copilul despre care e vorba nu-i un copil obişnuit. Ştim cu toţii că dispune de însuşiri ce ar putea deveni extrem de periculoase atît nouă cît şi cauzei noastre. Faptul că întîmplarea a fost unică pînă acum nu dovedeşte de fel că nu s-ar mai putea repeta. Se impune vigilenţă! N-avem voie să ne declarăm mulţumiţi mai înainte ca fetiţa să fie într-adevăr în mîinile noastre. Numai astfel putem fi siguri că nu ne va mai face niciodată vreun rău. Deoarece a fost în stare să părăsească domeniul timpului poate să se şi întoarcă în orice moment. Şi se va întoarce!

Se aşeză. Ceilalţi domni din prezidiu îşi traseră capetele între umeri şezînd ghemuiţi.

Luă cuvîntul un al patrulea vorbitor care şedea în faţa celui de al treilea:

— Domnilor, vă rog să mă scuzaţi dar trebuie s-o spun cu toată limpezimea: şovăim mereu să spunem lucrurilor pe nume. Trebuie să privim drept în faţă faptul că o putere străină a intervenit în chestiune. Am calculat exact toate posibilităţile. Probabilitatea ca o fiinţă omeneasca să poată părăsi vie şi cu propriile sale forţe domeniul timpului este exact de 42 milioane. Cu alte cuvinte, e practic exclus.

Un murmur agitat se auzi în rîndurile membrilor comitetului.

După ce murmurul se potoli, vorbitorul continuă:

— Totul pledează pentru faptul că fetiţa Momo a fost ajutată să se sustragă intervenţiei noastre. Ştiţi eu toţii despre cine vorbesc. E vorba despre acel aşa zis Maestrul Ora.

La auzul numelui cei mai mulţi dintre domnii cenuşii tresăriră ea şi cum ar fi fost loviţi, alţii săriră în picioare şi începură să strige învălmăşindu-şi vorbele şi gesticulînd violent.

— Vă rog, domnilor, strigă al patrulea orator cu braţele larg întinse, vă rog insistent să vă stăpîniţi. Ştiu la fel de bine ca şi dumneavoastră că pronunţarea acelui nume nu e — să spunem — destul de cuviincioasă. Şi mie îmi trebuie multă stăpînire de sine, dar vrem şi trebuie să vedem limpede! Dacă acel — aşa numit a ajutat-o pe fetiţa Momo înseamnă că a avut motivele sale. Iar motivele lui, e evident, sînt îndreptate împotriva noastră. Pe scurt, domnilor, trebuie să contăm pe faptul că acel — aşa numit nu va trimite numai copilul înapoi, ci pe lîngă aceasta îl va şi înarma împotriva noastră. Astfel va deveni o primejdie de moarte pentru noi. Prin urmare nu trebuie să fim numai gata să mai jertfim încă o dată timpul unei vieţi omeneşti pentru a doua oară sau de mai multe ori nu, domnilor, dacă va fi necesar trebuie să riscăm *totul,* repet: *totul.* Într-un asemenea caz, orice fel de economie ne-ar costa extrem de scump. Cred că înţelegeţi ce vreau să spun.

Agitaţia printre domnii cenuşii creştea, cu toţii vorbeau de-a valma. Un al cincilea orator sări pe scaunul său dînd furios din mîini:

— Linişte, linişte! striga. Domnul antevorbitor se limitează din păcate numai la indicarea a tot soiul de posibilităţi catastrofale. E însă clar că nici el singur nu ştie ce am putea face ca să le evităm. Spune să fim gata la orice sacrificiu — ei bine! Să fim hotărîţi pentru toate alternativele — ei bine! Să nu facem economii cu proviziile noastre — ei bine! Toate nu sînt însă decît vorbe goale. Să ne spună ce putem face efectiv. Nimeni dintre noi nu ştie în ce mod acel aşa numit va înarma fetiţa Momo împotriva noastră! Ne vom afla în faţa unei primejdii complet necunoscute nouă. Aceasta e problema ce trebuie rezolvată.

Gălăgia din sală se înteţi devenind un adevărat tumult. Cu toţii strigau laolaltă, unii loveau cu pumnul în masă, alţii îşi duseseră palmele în faţa obrajilor, panica îi cuprinsese pe toţi.

Cu greu se făcu ascultat şi un al şaselea orator.

— Domnilor, vă rog, domnilor, repeta mereu căutînd să-i potolească pînă ce se făcu linişte, vă rog, domnilor, vă implor să reveniţi la un raţionament rece. E lucrul cel mai important acum. Să presupunem în linişte că fetiţa Momo se întoarce — indiferent cum ar fi înarmată — de la acel aşa numit. N-ar fi nevoie să luptăm noi personal. Noi înşine nu sîntem prea potriviţi pentru o asemenea întîlnire, după cum ne-a demonstrat-o atît de convingător soarta nenorocită a agentului BLW/553/c, topit acum. Nu-i deloc necesar. Avem doar destui complici printre oameni! Dacă îi vom folosi într-un mod priceput şi fără să atragem atenţia vom putea elimina din lumea noastră atît pe fetiţa Momo cît şi primejdia legată de ea, fără să apărem noi direct. Procedeul ar fi economic, lipsit de orice pericol pentru noi şi fără îndoială foarte eficace.

Mulţimea membrilor prezenţi răsuflă uşurată. Propunerea le surîdea tuturor. Probabil că ar fi fost imediat acceptată dacă un al şaptelea orator aşezat la capătul de sus al mesei n-ar fi cerut cuvîntul.

— Domnilor, spuse el, ne gîndim mereu numai la modul cum am putea scăpa de fetiţa Momo. S-o mărturisim, deschis, ne îndeamnă frica. Dar frica e un rău sfătuitor,-domnilor. Căci mie mi se pare că lăsăm să ne scape o ocazie importantă, ba chiar unică. Un proverb spune: Pe cel ce nu-l poţi învinge să ţi-l faci prieten. De ce n-am încerca s-o atragem pe fetiţa Momo de partea noastră?

— I-auzi! I-auzi! strigară cîteva glasuri, explicaţi mai amănunţit!

— E evident, continuă oratorul, că fetiţa a găsit într-adevăr calea către aşa-numitul, calea pe care de la bun început noi am căutat-o zadarnic! Deci e de presupus că fetiţa ar putea probabil să regăsească drumul oricînd, ar putea să ne ducă pînă acolo! În acest caz am putea trata după metodele noastre cu aşa-numitul. Sînt sigur că am termina repede cu el. Iar dacă ne vom afla pe locul lui nu va mai trebui să adunăm cu trudă orele, minutele şi secundele, nu, ci dintr-o singură lovitură am avea întregul timp al tuturor oamenilor la dispoziţia noastră! Iar cel ce dispune de timpul oamenilor are întreaga putere! Domnilor, daţi-vă seama, am atinge ţelul nostru! În acest scop ar putea să ne fie folositoare fetiţa Momo pe care vreţi cu toţii s-o înlăturaţi!

În sală se lăsase o linişte mormîntală.

— Ştiţi însă foarte bine, strigă unul, că fetiţa Momo nu poate fi minţită! Amintiţi-vă de agentul BLW/553/c! Fiecare din noi ar avea aceeaşi soartă 1

— Cine a spus ceva despre minciuni? răspunse oratorul. Fireşte că îi vom comunica deschis întregul nostru plan.

— În acest caz, strigă gesticulînd un altul, nu va accepta niciodată! E de neînchipuit!

— N-aş fi chiar atît de sigur, dragul meu. se mai amestecă şi un al nouălea vorbitor în dezbatere, desigur că ar trebui doar să-i oferim ceva, un lucru care s-o ispitească. De pildă mă gîndesc să-i promitem ei însăşi atît timp cît va dori...

— O promisiune, îl întrerupse celălalt, pe care bineînţeles nu o vom respecta!

— Bineînţeles că ba da, o vom respecta! replică cel de-al nouălea vorbitor surîzînd glacial. Căci dacă nu vom proceda cinstit cu ea, îşi va da seama.

— Nu, nu! strigă preşedintele bătînd cu mîna în masă, nu pot admite una ca asta! Dacă i-am da într-adevăr atîta timp cît va dori ar putea să ne coste o avere!

— Nu chiar, îl linişti oratorul. Cît poate să cheltuiască un singur copil? Desigur, ar fi vorba de o mică pagubă continuă, dar gîndiţi-vă ce am căpăta în schimb! Timpul tuturor oamenilor! Puţinul pe care l-ar putea consuma din el Momo ar trebui înregistrat la cheltuieli în rubrica respectivă a contului. Gîndiţi-vă la imensele avantaje, domnilor!

Oratorul se aşeză şi toţi se gîndiră la avantaje.

— Totuşi, spuse într-un tîrziu oratorul al şaselea, nu merge.

— Cum aşa?

— Din simplul motiv că, din păcate, fetiţa are şi aşa atît timp cît vrea. N-are nici un sens să încercăm s-o mituim cu ceva ce are în prisosinţă.

— Atunci ar trebui ca mai întîi să-i luăm timpul de care dispune, replică cel de-al nouălea orator.

— Of, dragul meu, spuse obosit preşedintele, ne învîr-tim în cerc. Nici nu putem lua contact cu copilul. Tocmai asta e problema.

Suspine de dezamăgire se auziră în rîndul membrilor prezenţi.

— Aş avea o propunere, se ridică un al zecelea orator. Cu voia dumneavoastră.

— Aveţi cuvîntul, spuse preşedintele.

Domnul cenuşiu făcu o mică plecăciune preşedintelui şi continuă:

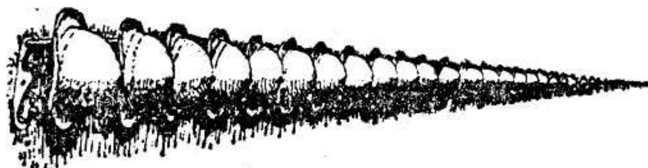
— Fetiţa nu se poate lipsi de prietenii ei. Îi place să-şi dăruiască altora timpul. Să ne gîndim însă ce s-ar face ea dacă n-ar mai fi nimeni lingă ea cu care să-şi împartă timpul?

Deoarece Momo nu va sprijini planurile noastre de bună voie, ar trebui să acţionăm prin prietenii ei. Îşi scoase din servietă un dosar şi-l deschise.

— E vorba în primul rînd de un oarecare Beppo Măturătorul precum şi unul Gigi Ghidul. Mai există şi o listă mai lungă de copii care o vizitează cu regularitate. Vedeţi, domnilor, că nu-i mare lucru!

Vom îndepărta pur şi simplu toate aceste persoane în aşa fel de la ea încît nu-i va mai putea vedea niciodată. Atunci biata micuţă Momo va fi absolut singură. Ce va mai reprezenta pentru ea timpul mult de care dispune? O povară, ba chiar un blestem! Mai curînd sau mai tîrziu nu va mai putea să suporte. Dar în acel moment, domnilor, noi vom fi la faţa locului şi ne vom pune condiţiile. Pariez o mie de ani contra unei zecimi de secundă că fata ne va conduce pe calea căutată de noi numai pentru a-şi recăpăta prietenii.

Domnii cenuşii care fuseseră atît de abătuţi îşi ridicară capetele. Un zîmbet triumfător, subţire ca o lamă de cuţit, se vedea pe buzele lor. Aplaudau iar zgomotul răsuna prin nesfîrşitele coridoare şi ganguri lăturalnice făcînd impresia unei avalanşe de pietre.

Capitolul al doisprezecelea
MOMO AJUNGE ACOLO DE UNDE PORNEŞTE SPRE NOI

Momo se afla în cea mai mare sală văzută vreodată de ea. Era mai mare decît cea mai uriaşă biserică şi decît cea mai

imensă gară. Coloane enorme sprijineau plafonul mai degrabă bănuit decît zărit foarte sus în semiîntuneric. Nu existau ferestre. Lumina aurie ce străbătea încăperea gigantică izvora din nenumărate luminări înfipte pretutindeni şi ale căror flăcări ardeau atît de nemişcate ca şi cum ar fi fost zugrăvite cu culori strălucitoare neavînd nevoie să consume ceară pentru a lumina.

Zbîrnîitul, zumzăitul, tictacul şi sunetele înmiite pe care le auzise Momo în momentul intrării proveneau de la nenumărate ceasuri de toate formele şi de toate mărimile. Erau aşezate şi culcate pe mese lungi, în vitrine de sticlă, pe console de perete aurite şi pe rafturi nesfîrşite.

Erau cesuleţe mititele de buzunar împodobite cu pietre scumpe, deşteptătoare obişnuite din tablă, clepsidre, ceasuri muzicale cu păpuşele ce dansau pe ele. ceasuri din lemn şi ceasuri din piatră, ceasuri din sticlă şi ceasuri puse în funcţiune de un şuvoi clipocind de apă. Pe pereţi atîrnau toate soiurile de ceasuri cu cuc precum şi alte ceasuri cu greutăţi şi pendule oscilînde, unele care mergeau încet şi solemn şi altele ale căror pendulase micuţe se zbăteau grăbite încolo şi încoace. O galerie unde ducea o scară în spirală înconjura întreaga sală la înălţimea primului etaj. Mai sus era o a doua galerie, peste ea încă una şi apoi încă una. Iar peste tot erau atîrnate, aşezate şi culcate ceasuri. Erau şi ceasuri sferice universale, indicînd ora exactă pentru orice punct de pe glob, precum şi planetarii mari şi mici cu soarele, luna şi stelele. În mijlocul sălii se înălţa o întreagă pădure de pendule cu picior, o pădure de ceasuri începînd cu obişnuitele pendule de cameră şi pînă la adevărate orologii de turnuri.

Necontenit bătea său suna pe undeva cîte un mecanism căci fiecare din toate acele ceasuri arăta o altă oră.

Totuşi nu era un zgomot neplăcut, ci un foşnet uniform şi zumzăitor, ca vara în pădure.

Momo se plimba dintr-un loc în altul privind cu ochii larg deschişi toate ciudăţeniile. Tocmai se afla în faţa unui ceas muzical bogat împodobit pe care două păpuşele micuţe, o femeie şi un bărbat, îşi dădeau mîinile pentru a dansa. Fetiţa voia să-i împingă puţin cu degetul pentru a vedea dacă vor începe să se mişte, cînd auzi un glas prietenos spunînd:

— A! Iată că te-ai întors, Casiopeea! Nu mi-ai adus-o pe micuţa Momo?

Copilul se întoarse şi zări într-o potecă dintre ceasurile cu picior un delicat domn bătrîn cu părul argintiu, aplecîndu-se şi privind broasca ţestoasă care şedea pe jos în faţa lui. Domnul purta o jachetă lungă brodată cu fir de aur, pantaloni scurţi din mătase albastră, ciorapi albi şi pantofi cu catarame mari de aur. La încheieturile mîinilor precum şi la gît ieşeau din jachetă dantele, iar părul său argintiu era împletit într-o codiţă la ceafă. Momo nu mai văzuse niciodată o asemenea costumaţie, dar cineva mai puţin neştiutor decît ea ar fi recunoscut imediat că era o modă purtată cu două sute de ani în urmă.

— Ce spui? continuă domnul bătrîn încă aplecat spre broasca ţestoasă, că a şi sosit? Dar unde e?

Îşi puse mici ochelari asemănători cu cei ai lui Beppo, aceştia fiind însă de aur, şi privi căutînd în jur.

— Aici sînt! strigă Momo.

Domnul bătrîn veni spre ea cu mîinile întinse şi surîzînd bucuros. În acelaşi timp lui Momo i se părea că odată cu fiecare pas prin care se apropia devenea tot mai tînăr şi încă şi mai tînăr. Cînd se află în sfîrşit în faţa ei, îi luă amîndouă mîinile strîngîndu-i-le cu căldură, arăta abia cu puţin mai mare decît Momo însăşi.

— Bine ai venit! strigă vesel, din toată inima fii binevenită în Casa Niciunde. Dă-mi voie să mă prezint, micuţă Momo. Sînt maestrul Ora — Secundus Minutius Ora.

— M-ai aşteptat într-adevăr? întrebă mirată Momo.

— Desigur! Doar anume ţi-am trimis broasca mea ţestoasă Casiopeea ca să te aducă.

Scoase din vestă un ceas de buzunar plat şi împodobit cu diamante şi apăsă pe capac care se deschise brusc, împins de un arc.

— Ai venit chiar neobişnuit de punctual, constată surîzînd şi îi întinse ceasul.

Momo văzu că pe cadran nu erau nici arătătoare şi nici cifre, ci numai două spirale extrem de subţiri ce se încrucişau în sens opus învîrtindu-se încet. În locurile unde se întretăiau liniile apărea uneori strălucirea unor minuscule puncte.

— E un ceas care arată ora stelară, spuse maestrul Ora. Arată cu precizie orele stelare atît de rare şi chiar acum a început o asemenea oră.

— Ce-i o oră stelară? întrebă Momo.

— În decursul vremii apar în lumea noastră momente deosebite, explică maestrul Ora, cînd se întîmplă ca toate lucrurile şi toate fiinţele, pînă la cele mai îndepărtate stele, acţionează în mod armonios împreună într-un mod cu totul unic, încît se poate realiza ceva ce n-ar fi fost altfel niciodată posibil, nici înainte şi nici după aceea. Din păcate în general oamenii nu se pricep să le folosească astfel că de cele mai multe ori orele stelare trec fără a fi băgate în seamă. Cînd există însă cineva care le recunoaşte se petrec lucruri mari în lume.

— Poate e nevoie de un astfel de ceas, spuse Momo.

Maestrul Ora negă dînd surîzător din cap:

— Ceasul singur n-ar folosi nimănui. Trebuie să te şi pricepi să-l descifrezi.

Închise ceasul şi-l vîrî la loc în buzunarul vestei. Văzînd privirea mirată a lui Momo care îi examina costumul, se privi şi el gînditor şi examinîndu-se, îşi încreţi fruntea şi spuse:

— O, cred însă că *eu* am cam întîrziat — cu moda, vreau să spun. Cîtă lipsă de atenţie din partea mea i Voi corecta imediat.

Pocni din degete şi cît ai clipi din ochi se află în faţa ei îmbrăcat într-un costum negru cu jachetă şi cu un guler înalt, scrobit.

— E mai bine aşa? întrebă şovăitor.

Cînd zări însă faţa şi mai surprinsă a lui Momo, continuă îndată:

— Fireşte că nu! Unde mi-e mintea!

Pocni din degete, iar acum purta o îmbrăcăminte cum nici Momo şi nici vreo altă fiinţă n-a văzut-o vreodată, căci era moda ce va fi purtată abia peste o sută de ani.

— Tot nu-i bine? se informă la Momo. Ei, în numele lui Orion, trebuie s-o nimeresc! Aşteaptă, mai încerc o dată!

Pocni pentru a treia oară din degete, şi în sfîrşit se ivi în faţa copilului în haine de stradă obişnuite cum se poartă în ziua de azi.

— Acum e cum trebuie, nu-i aşa? spuse făcîndu-i cu ochiul lui Momo. Sper că nu te-am speriat. A fost doar o mică glumă a mea. Poate că acum te pot pofti la masă, fetiţă dragă. Micul dejun e pregătit. Ai făcut un drum lung şi sper că-ţi va cădea bine.

O luă de mînă şi o duse drept în mijlocul pădurii de ceasuri. Broasca ţestoasă îi urmă rămînînd puţin în urmă. Cărarea se

desfăşura ca într-un labirint, mergînd cruciş şi curmeziş şi terminîndu-se la capăt într-o mică încăpere formată de pereţii din spate ale unor mari pendule. Într-un colţ se afla o măsuţă cu picioarele curbate şi o sofa gingaşă precum şi fotolii asortate. Aci totul era de asemenea luminat de strălucirea aurie a flăcărilor nemişcate ale luminărilor.

Pe măsuţă stătea o carafă voluminoasă de aur, două ceşcuţe şi alături farfurii, linguriţe şi cuţitaşe, totul din aur strălucitor. Într-un coşuleţ erau franzeluţe rumene aurii şi crocante, într-o micuţă strachină unt galben auriu iar în alta miere ce părea aur lichid. Maestrul Ora turnă din carafa voluminoasă în amîndouă ceşcuţele ciocolata lichidă şi spuse cu un gest îmbietor:

— Pofteşte, ia şi mănîncă din plin, micul meu oaspete!

Momo nu aşteptă să i se spună a doua oară. Pînă atunci nici nu ştiuse că există ciocolată care poate fi băută. De asemenea şi franzeluţele unse cu unt şi miere făceau parte din cele mai rare lucruri întîlnite de ea în viaţă. Erau atît de delicioase încît nimic nu-i plăcuse vreodată mai mult.

Pentru început fu cu totul ocupată de micul ei dejun şi se desfăta ospătînd cu nesaţ şi fără a se gîndi la altceva. În mod straniu, în timpul mîncării îi dispăru toată oboseala, se simţea odihnită şi vioaie deşi toată noaptea nu dormise nici o clipă. Cu cît mînca mai mult cu atît mai mult îi plăcea totul. Avea impresia că ar putea să tot mănînce înainte încă zile întregi.

Maestrul Ora o privea cu prietenie cum mănîncă şi era destul de înţelegător să n-o stingherească deocamdată prin convorbiri. Îşi dădea seama că era foamea suferită timp de mulţi ani pe care oaspetele său încerca acum s-o potolească. Poate că acesta era motivul pentru care în timp ce-o privea începu treptat să arate din ce în ce mai bătrîn pînă ce deveni din nou un bărbat cu părul cărunt. Cînd văzu că Momo nu se prea descurcă cu cuţitul îi unse el franzeluţele şi i le puse în farfurie. El însuşi nu mînca decît puţin, doar ca să-i ţină tovărăşie.

În sfîrşit Momo fu totuşi sătulă. În timp ce-şi sorbea ciocolata privea cercetător peste marginea ceşcuţei de aur spre amfitrionul ei începînd să reflecteze ce şi cine ar putea fi el. Bineînţeles îşi dăduse seama că nu era cineva obişnuit, dar pînă acum nu ştia mai mult despre el decît numai numele lui.

— De ce, întrebă Momo punînd ceşcuţa pe masă, ai pus broasca ţestoasă să mă aducă la tine?

— Pentru a te apăra împotriva domnilor cenuşii, răspunse maestrul Ora serios. Ei te caută pretutindeni şi nu eşti în siguranţă faţă de ei decît aci la mine.

— Vor să-mi facă vreun rău? se informă speriată Momo.

— Da, fetiţo, suspină maestrul Ora, s-ar putea spune aşa.

— De ce? întrebă Momo.

— Se tem de tine, îi explică maestrul Ora, căci le-ai făcut cel mai mare rău cu putinţă pentru ei.

— Nu le-am făcut nimic, spuse Momo.

— Ba da. Ai făcut pe unul dintre ei să se trădeze. Ai povestit-o şi prietenilor tăi. Voiaţi chiar să comunicaţi tuturor adevărul despre domnii cenuşii. Crezi că nu-i suficient pentru a face din ei duşmanii tăi de moarte?

— Am trecut doar prin tot oraşul, broasca ţestoasă şi cu mine, spuse Momo. Dacă mă caută pretutindeni ar fi putut să mă prindă foarte uşor. Am şi mers foarte încet.

Maestrul Ora luă broasca ţestoasă care ajunsese acum la picioarele lui, o aşeză pe genunchii săi şi o scărpină pe gît.

— Ce părere ai, Casiopeea? întrebă zîmbind. Ar fi putut să vă prindă?

Pe carapace apărură literele „NICIODATĂ" licărind atît de vesel încît se putea crede că se aude o chicoteală.

— Casiopeea, explică maestrul Ora, are darul de a prevedea puţin viitorul. Nu mult, dar totuşi cam o jumătate de oră.

„PRECIS" apăru pe carapace.

— Scuze, se corectă maestrul Ora, precis o jumătate de oră. Ştie cu precizie dinainte ce se petrece în următoarea jumătate de oră. De aceea fireşte că ştie de pildă şi dacă va întilni pe domnii cenuşii sau nu.

— A, ce folositor! spuse mirată Momo. Dar dacă ştie dinainte că s-ar întîlni cu domnii cenuşii într-un anume loc, o ia pe alt drum.

— Nu, răspunse maestrul Cra, din păcate lucrurile nu sînt chiar atît de simple. Ea nu poate schimba cu nimic ceea ce ştie dinainte, căci prevede numai ceea ce se va întîmpla cu adevărat. Prin urmare dacă ar şti că într-un anume loc se va întîlni cu domnii cenuşii, atunci i-ar întîlni într-adevăr, n-ar putea schimba nimic.

— Nu prea înţeleg, spuse Momo oarecum dezamăgită, înseamnă că nu foloseşte la nimic să ştii ceva dinainte.

— Uneori totuşi foloseşte, răspunse maestrul Ora, în cazul tău, de pildă, ştie că trebuie să urmeze un anumit drum şi nu un altul, iar pe drumul urmat nu-i va întîlni pe domnii cenuşii. Are şi aceasta o oarecare importanţă, nu găseşti?

Momo tăcea. Gîndurile i se învălmăşeau ca un ghem de aţe învălătucite.

— Dar să revenim la tine şi la prietenii tăi, continuă maestrul Ora, trebuie să-ţi aduc laudele mele. Pancartele şi inscripţiile voastre m-au impresionat profund.

— Le-ai citit cumva? întrebă bucuroasă Momo.

— Toate, răspunse maestrul Ora, cuvînt cu cuvînt.

— Din păcate, spuse Momo, nu le-a mai citit nimeni altcineva, aşa se pare.

Maestrul Ora dădu din cap cu părere de rău.

— Da, din păcate. Au avut grijă domnii cenuşii.

— Îi cunoşti bine? se interesă Momo.

Din nou maestrul Ora dădu din cap şi suspină:

— Îi cunosc. Şi ei mă cunosc pe mine.

Momo nu prea ştia ce să înţeleagă din acest răspuns ciudat.

— Ai fost de mai multe ori pe la ei?

— Nu, încă niciodată. Nu părăsesc niciodată casa Niciunde.

— Dar domnii cenuşii, vreau să spun — ei te vizitează uneori?

Maestrul Ora surîse:

— Nici o grijă, micuţă Momo. Aci nu pot intra. Chiar dacă ar cunoaşte drumul pînă la uliţa Nicicînd. Dar nu-l cunosc.

Momo se gîndi o vreme. E drept că explicaţiile maestrului o linişteau, dar ar fi dorit să ştie mai multe despre el.

— De unde le ştii pe toate, despre pancarte şi despre domnii cenuşii? începu fetiţa din nou discuţia.

— Îi ţin mereu sub observaţie, pe ei şi tot ce-i în legătură cu ei, spuse maestrul. Astfel te-am observat şi pe tine împreună cu prietenii tăi.

— Dar ai spus că nu ieşi niciodată din casă?

— Nici nu-i nevoie, spuse maestrul în timp ce devenea tot mai tînăr, văzînd cu ochii, de vreme ce am ochelarii mei Vedetot.

Îşi scoase ochelarii săi mici de aur şi îi întinse lui Momo.

Momo îi puse pe nas, clipi, privi saşiu şi spuse:

— Nu disting absolut nimic.

Căci nu vedea decît un vibraj de culori, lumini şi umbre neclare. Îi şi venea ameţeală.

— Da, auzi vocea maestrului, aşa se întîmplă la început. Nu-i tocmai uşor să vezi cu ochelarii Vedetot. Te vei obişnui însă repede cu ei.

Se ridică în picioare, veni în spatele scaunului lui Momo şi puse uşor amîndouă mîinile pe braţul ochelarilor de pe nasul lui Momo. Imaginea deveni imediat limpede.

Momo zări mai întîi grupul domnilor cenuşii cu cele trei automobile la marginea acelei zone a oraşului cu lumina cea stranie. Erau tocmai ocupaţi să-şi împingă înapoi automobilele.

Pe urmă privi mai departe şi văzu alte grupuri în străzile oraşului, vorbind între ei cu gesturi agitate şi părînd să strige unul altuia o comunicare.

— Vorbesc despre tine, explică maestrul, nu pot înţelege că le-ai putut scăpa.

— De ce au feţele atît de cenuşii? dori să afle Momo în timp ce continua să privească.

— Pentru că îşi bazează existenţa pe ceva mort, răspunse maestrul. Ştii doar că se menţin datorită timpului de viaţă al oamenilor. Dar acel timp moare efectiv atunci cînd e smuls de la adevăraţii săi proprietari. Fiindcă fiecare om are *propriul* său timp. Numai atît timp cît e într-adevăr al său, timpul rămîne viu.

— Asta înseamnă că domnii cenuşii nici nu sînt oameni?

— Nu, şi-au luat numai înfăţişarea de oameni.

— Şi ce sînt de fapt?

— În realitate na sînt nimic.

— Dar de unde vin?

— Apar fiindcă oamenii le dau posibilitatea să apară. E suficient ca faptul să se producă. Pe urmă oamenii le mai dau şi posibilitatea să fie stăpîniţi de ei. Aceasta e de asemenea îndeajuns pentru ea să se şi producă.

— Dar dacă n-ar mai putea să fure timp?

— Atunci ar trebui să se întoarcă în neantul din care au venit.

Maestrul îi scoase lui Momo ochelarii şi-i vîrî în buzunar.

— Din păcate, mai continuă după o vreme, au ajuns să aibă o mulţime de complici printre oameni. E un lucru foarte rău.

— Eu una, spuse foarte hotărît Momo, nu las pe nimeni să-mi ia timpul meu!

— Vreau să sper, răspunse maestrul. Vino, Momo, vreau să-ţi arăt colecţia mea.

Acum arăta din nou dintr-o dată ca un om bătrîn.

O luă de mînă pe Momo şi o duse afară în sala cea mare. Acolo îi arătă cîte un ceas, puse în funcţiune ceasuri cu muzicuţe, îi prezentă planetarii şi ceasuri cu ora universală şi începu să întinerească iar treptat văzînd cît de mult se bucură micuţa sa vizitatoare de toate minunăţiile...

— Îţi place să dezlegi ghicitori? o întrebă în treacăt în timp ce mergeau mai departe.

— Da, sigur, cu multă plăcere! răspunse Momo. Ştii vreuna?

— Da, spuse maestrul Ora privind-o zîmbind, dar e foarte grea. Numai puţini sînt în stare s-o ghicească.

— Foarte bine, spuse Momo. am s-o ţin minte şi mai tîrziu am s-o spun şi prietenilor mei.

— Sînt foarte curios să văd dacă tu o poţi dezlega. Ascultă cu atenţie:

Într-o singură casă locuiesc trei fraţi
Dar se prezintă diferit îmbrăcaţi.
Şi dacă vrei să-i deosebeşti
Pe fiecare cu ceilalţi l-asemuieşti.
Primul nu-i aci, abia va veni.
Nici al doilea nu e, căci o şi porni.
Doar al treilea e aci, dintre ei cel mai mic,
Şi fără el ceilalţi n-ar fi chiar nimic.
Totuşi al treilea, de care se vorbeşte,
Există fiindcă primul soseşte
Şi totul astfel se petrece
Cînd primul în al doilea trece
Şi se produce o preschimbare.
Numai atunci mezinul apare,
De vrei să-l prinzi însă, nu izbuteşti
Căci tot pe unul din ceilalţi nimereşti.
Spune-mi acum: Sînt cei trei, doar unul?
Sau sînt numai doi? Sau poate niciunul?
De vei putea să mi-i spui pe nume
Vei şti cine sînt atotputernici în lume.
Stăpînesc împreună împărăţia cea mare
Fiind ei înşişi chiar ea. Cine sînt ei oare?

Maestrul Ora o privi pe Momo dînd încurajator din cap. Fetiţa ascultase cu mare atenţie. Avînd o memorie excelentă, repetă acum ghicitoarea cuvînt cu cuvînt.

— Uf, suspină apoi, e într-adevăr foarte greu. N-am idee ce-ar putea fi. Nici nu ştiu de unde să încep.

— Hai, încearcă, spuse maestrul.

Momo mai murmură încă o dată întreaga ghicitoare. Pe urmă clătină capul.

— Nu ştiu, recunoscu.

Între timp venise după ei şi broasca ţestoasă. Şedea lîngă maestrul Ora şi o privea pe Momo cu atenţie.

— Ei, Casiopeea, spuse maestrul, ştii doar totul cu o jumătate de oră înainte. Va fi Momo în stare să dezlege ghicitoarea?

„VA FI" apăru pe carapacea din spinarea Casiopeei.

— Vezi, spuse maestrul întorcîndu-se către Momo, vei ghici. Casiopeea nu se înşeală niciodată.

Momo îşi încreţise fruntea şi începu din nou să se gîndească intens. Ce fel de fraţi existau care să locuiască împreună în aceeaşi casă? Era limpede că nu putea fi vorba despre oameni. În toate ghicitorile fraţii reprezentau întotdeauna sîmburi de mere sau dinţi sau altceva de acest fel, în orice caz lucruri de acelaşi soi. Aci era însă vorba despre trei fraţi care se transformau într-un mod oarecare unul într-altul. Ce putea să fie şi să se transforme unul într-altul? Momo privi în jurul ei. Erau spre exemplu lumînările cu flăcările lor nemişcate. Acolo ceara se transforma prin flacără în lumină. Da, puteau fi trei fraţi. Totuşi nu era exact, căci erau de faţă toţi trei. Iar doi dintre ei *nu* trebuiau să fie de faţă. Aşadar poate că era ceva ca floarea, fructul şi sămînţa. Da, într-adevăr, în acest caz se potriveau multe. Totuşi nu mergea! Căci o sămînţă o puteai foarte bine privi. Iar în ghicitoare se spunea că dacă vrei să-l prinzi pe mezin nimereşti întotdeauna pe unul din ceilalţi fraţi.

Gîndurile lui Momo rătăceau în toate direcţiile. Nu putea şi nu putea găsi nici o urmă care s-o ducă mai departe. Casiopeea spusese însă că va dezlega ghicitoarea. Aşadar începu încă o dată de la capăt şi murmură încet cuvintele ghicitorii.

Cînd ajunse la locul „Primul nu-i aci, abia va veni" văzu că broasca ţestoasă îi face cu ochiul. Pe spinarea ei apărură

cuvintele „CEEA CE PREVĂD EU" şi se stinseră apoi imediat.

— Taci, Casiopeea, spuse zîmbind maestrul fără ca să fi privit spre ea, nu sufla ca la şcoală! Momo se descurcă şi singruă.

Momo desigur că văzuse cuvintele de pe carapacea broaştei ţestoase şi începu acum să se gîndească ce-o fi vrut să spună. Oare ce prevedea Casiopeea? Prevedea că Momo va dezlega ghicitoarea. Dar din asta nu rezulta nici un sens.

Prin urmare ce altceva mai prevedea? Ştia întotdeauna tot ce se va întîmpla. Prevedea...

— Viitorul! strigă Momo cu glas tare. Primul nu-i aci — abia va veni — asta înseamnă Viitorul!

Maestrul Ora aprobă dînd din cap.

— Nici al doilea nu e, căci o şi porni — atunci asta înseamnă Trecutul!

Din nou maestrul dădu din cap surîzînd cu bucurie.

— Acum devine însă mai greu — spuse Momo gînditoare. Cine poate fi al treilea? Se spune că doar al treilea e aci, dintre ei cel mai mic şi fără el ceilalţi n-ar fi chiar nimic şi este singurul prezent.

Se mai gîndi şi apoi exclamă:

— Asta e! Clipa de faţă! Trecutul e format din clipele care au fost iar viitorul din cele ce vor veni! Prin urmare amîndoi nici n-ar exista dacă n-ar fi prezentul. E exact!

Obrajii lui Momo se înroşeau de atîta rîvnă:

— Dar ce înseamnă urmarea:

Totuşi al treilea, de care se vorbeşte
Există doar pentru că primul soseşte
Şi totul astfel se petrece
Cînd primul în al doilea trece.

Înseamnă deci că prezentul nu există decît fiindcă viitorul se transformă în trecut!

Îl privi surprinsă pe maestrul Ora:

— E într-adevăr exact! Nu m-am gîndit niciodată la aşa ceva. Prin urmare clipa de faţă nici nu există, ci numai trecutul şi viitorul! Spre exemplu acum, clipa prezentă — dacă vorbesc despre ea, s-a şi preschimbat în trecut! A, acum înţeleg ce vrea să spună:

De vrei să-l prinzi însă, nu izbuteşti
Căci tot pe unul din ceilalţi nimereşti.

Acum înţeleg şi restul, căci s-ar putea crede că nu există decît unul singur din cei trei fraţi, şi anume prezentul, sau numai trecutul sau viitorul. Sau poate nici unul, fiindcă fiecare nu există decît deoarece există şi ceilalţi doi! Ţi se învîrteşte totul în cap!

— Ghicitoarea nu s-a terminat încă, spuse maestrul. Ce e împărăţia cea mare pe care cei trei fraţi o stăpînesc împreună, fiind ei înşişi chiar ea?

Momo îl privi descumpănită. Ce ar putea fi? Ce reprezintă prezentul, trecutul şi viitorul, totul luat împreună?

Privi în jurul ei, prin sala uriaşă. Privirea îi trecu peste miile de ceasuri şi dintr-o dată ochii îi străluciră.

— Timpul! strigă Momo bătînd din palme, da, e vorba despre timp! Răspunsul e timpul!

De bucurie sări de cîteva ori în sus.

— Acum mai spune-mi şi ce e casa unde locuiesc cei trei fraţi, o îndemnă maestrul.

— E lumea, răspunse Momo.

— Bravo! exclamă maestrul bătînd şi el din palme. Tot respectul, Momo! Te pricepi la dezlegarea ghicitorilor! Asta mă bucură cu adevărat.

— Şi pe mine! răspunse Momo mirîndu-se puţin în sinea ei de ce se bucura maestrul atît de tare fiindcă ea dezlegase o ghicitoare.

Trecură mai departe prin sala cu ceasuri şi maestrul îi mai arătă şi alte lucruri rare, dar Momo era în continuare cu gîndul la ghicitoare.

— Spune-mi, îl întrebă ea într-un tîrziu, ce *este* de fapt timpul?

— Ai văzut tu singură chiar acum, răspunse maestrul Ora.

— Nu, vreau să spun, îi explică Momo, timpul însuşi — trebuie să fie ceva. Doar există. Ce e în realitate?

— Ar fi frumos, spuse maestrul, dacă ai putea tu singură să răspunzi şi la această întrebare.

Momo se gîndi multă vreme.

— El există, murmură pierdută în gînduri, e un lucru sigur.

Nu poţi însă să pui mîna pe el. Nici nu-l poţi apuca şi reţine. Poate că e ceva ca o mireasmă? Dar mai e şi ceva ce trece mereu. Prin urmare trebuie să vină de undeva. Poate că e ceva ca vîntul? Sau nu! Acum ştiu! Poate că e un fel de muzică pe care n-o auzi deoarece răsună mereu. Deşi mi se pare că am auzit-o uneori, foarte încet.

— Ştiu, aprobă dînd din cap maestrul, din această cauză am şi fost în stare să te chem la mine.

— Mai trebuie însă să mai fie şi altceva, spuse Momo urmîndu-şi firul gîndurilor, căci muzica a venit de foarte departe dar a răsunat adînc înăuntrul meu. Poate că aşa se petrec lucrurile şi cu timpul.

Tăcu încurcată şi mai adaugă apoi neputincioasă:

— Vreau să spun aşa cum se formează valurile de apă din cauza vîntului. Ah, probabil că vorbesc numai prostii!

— Sînt de părere, spuse maestrul, că ai vorbit foarte frumos. De aceea am să-ţi încredinţez o mare taină. De aci, din casa Niciunde de pe strada Nicicînd porneşte timpul tuturor oamenilor.

Momo îl privi cu veneraţie.

— Oh, spuse fetiţa încetişor, îl faci tu însuţi?

Maestrul Ora surîdea din nou.

— Nu, copile, nu sînt decît administratorul. Datoria mea e să distribui fiecărui om timpul care îi e hărăzit.

— N-ai putea ca în acest caz să orînduieşti lucrurile astfel ca hoţii de timp să nu mai poată fura timpul oamenilor? întrebă Momo.

132

— Nu, nu pot să fac aşa ceva, răspunse maestrul Ora, căci ceea ce fac oamenii cu timpul lor e ceva ca hotărăsc ei singuri. Tot ei înşişi trebuie să-şi apere timpul. Eu nu pot decît să-l distribui lor.

Momo mai privi în jurul ei prin sală, pe urmă îl întrebă:

— De aceea ai atît de multe ceasuri? Pentru fiecare om cîte unul, da?

— Nu, Momo, răspunse maestrul, ceasurile acestea nu reprezintă decît o pasiune a mea. Nu sînt decît imitaţi: cît se poate de nereuşite a ceva ce are fiecare om în pieptul său. Căci la fel cum aveţi ochi pentru a vedea lumina şi urechi pentru a auzi sunetele, tot astfel aveţi şi o inimă pentru a simţi timpul cu

ea. Întregul timp care nu e simţit cu inima e la fel de pierdut ca şi culorile curcubeului pentru un orb sau cîntecul unei păsărele pentru un surd. Din păcate există însă inimi oarbe şi surde care nu simt nimic, deşi bat.

— Iar dacă inima mea va înceta odată să bată? întrebă Momo.

— Atunci încetează şi timpul pentru tine, copilă, răspunse maestrul Ora. S-ar mai putea spune că tu însăţi eşti cea care se întoarce înapoi în timp, trecînd prin toate zilele şi nopţile, lunile şi anii tăi. Călătoreşti înapoi prin viaţa ta pînă ce ajungi la marea poartă rotundă din argint prin care ai intrat cîndva. Pe acolo ieşi iar afară.

— Ce e de partea cealaltă?

— Tu vei afla acolo de unde porneşte muzica pe care ai auzit-o uneori foarte încet. Atunci faci însă parte din ea, eşti tu însăţi un sunet al ei.

O privi cercetăor pe Momo.

— Probabil că încă nu poţi înţelege toate acestea.

— Ba da, spuse Momo încetişor, cred că pot.

Îşi aminti de drumul făcut prin uliţa Nicicînd în care trăise de-a-ndaratelea şi-l întrebă:

— Tu eşti moartea?

Maestrul Ora surîse şi tăcu o vreme înainte de a răspunde:

— Dacă oamenii ar şti ce e moartea nu s-ar mai teme de ea. Iar dacă nu le-ar fi frică de moarte nimeni n-ar mai putea vreodată să le fure timpul vieţii.

— Atunci n-ar trebui decît să li se spună, propuse Momo.

— Aşa crezi tu? întrebă maestrul, dar eu le spun cu fiecare oră pe care le-o dau. Mă tem însă că nici nu vor* să asculte. Preferă să-i creadă pe cei ce le provoacă frică. Şi acesta e un mister.

— Mie nu mi-e frică, spuse Momo.

Maestrul Ora dădu încet din cap. O privi multă vreme pe Momo, apoi o întrebă:

— Ai vrea să vezi de unde vine timpul?

— Da, şopti fetiţa.

— Am să te duc acolo, spuse maestrul. În acel loc trebuie însă să taci. Nu-i voie să întrebi nimic şi nici să spui ceva. Îmi făgăduieşti?

Momo dădu din cap în tăcere.

Maestrul se aplecă spre ea, o ridică şi o ţinu strîns în braţe. Dintr-o dată fetei i se păru foarte înalt şi nespus de vîrstnic, dar nu ca un moşneag, ci ca un pom sau un munte de piatră străvechi. Pe urmă el îi acoperi ochii cu mîna iar ea simţea ca un fel de zăpadă uşoară şi răcoroasă căzîndu-i peste obraz.

Momo avea impresia că maestrul păşeşte cu ea printr-un gang lung şi întunecos. Se simţea însă ocrotită şi nu se temea. La început credea că aude bătăile propriei ei inimi, pe urmă i se păru însă tot mai mult că în realitate era răsunetul paşilor maestrului.

Fusese un drum lung, dar la capătul lui o puse jos pe Momo. Faţa lui era aproape de a ei, o privi lung şi îşi pusese degetul pe buze. Pe urmă maestrul se îndreptă şi se retrase. În jurul ei era un amurg auriu.

Încetul cu încetul Momo îşi dădu seama că se află sub o uriaşă boltă perfect rotundă care îi păru la fel de mare ca şi bolta cerului. Iar bolta cea uriaşă era din aur curat. Sus de tot la mijloc era o deschidere circulară de unde cădea drept în jos o coloană de lumină peste un lac la fel de rotund ale cărui ape negre stăteau nemişcate şi netede ca o oglindă întunecată.

Aproape de suprafaţa apei lucea ceva în coloana de lumină, ceva ca o stea lucitoare. Se mişca cu o încetineală maiestuoasă iar Momo recunoscu un pendul imens oscilînd încolo şi încoace peste oglinda neagră, dar care nu era atîrnat de nimic. Plutea şi părea să fie lipsit de orice greutate.

Pe măsură ce pendulul stelar se apropia cu încetul tot mai mult de marginea lacului, acolo se ridica din apele întunecate un mare boboc de floare. Cu cît se apropia mai mult pendulul, bobocul se deschilea tot mai larg pînă ce fu pe deplin înflorit pe suprafaţa apei.

Era o floare de o asemenea minunăţie cum Momo nu mai văzuse niciodată pînă atunci. Părea să nu fie făcută din nimic altceva decît din culori strălucitoare. Momo nici nu bănuise vreodată că pot exista astfel de culori. Pendulul stelar se opri o clipă peste floare, iar Momo era cu totul cufundată în priveliştea din faţa ochilor ei, ui-tînd tot ce era în jur. Mireasma singură i se părea ceva de care îi fuse întodeauna dor, fără să ştie ce era anume.

Pe urmă pendulul începu încet, încet să balanseze ina-poi. În timp ce se îndepărta treptat, Momo zări spre consternarea ei că

splendida floare începe să se ofilească. O petală după alta se desprindea cufundîndu-se în adîncurile întunecate. Momo era atît de îndurerată ca şi cum ceva de neînlocuit s-ar fi despărţit pentru totdeauna de ea.

Cînd pendulul ajunse peste mijlocul lacului întunecat floarea cea minunată se desfăcuse cu totul. În acelaşi timp începuse însă pe partea opusă să se ridice un alt boboc de floare din apele negre. Iar cînd pendulul se apropie acum cu încetul de el, Momo văzu că o floare încă şi mai minunată începea să se deschidă acolo. Fetiţa ocoli lacul pentru a o putea privi de aproape.

Arăta cu totul altfel decît floarea dinaintea ei. Nici culorile ei nu le mai văzuse vreodată Momo, dar i se păru că floarea de acum e încă şi mai bogată şi mai preţioasă. Mireasma ei era cu totul alta, mult mai încîntătoare şi pe măsură ce fetiţa o privea mai îndelung îi descoperea tot mai multe amănunte minunate.

Din nou se întoarse însă pendulul stelar şi întreaga minunăţie trecu şi se desfăcu şi se cufundă, petală cu petală, în adîncurile de nepătruns ale lacului întunecat.

Încet, încet pendulul se îndrepta acum înapoi spre partea opusă dar nu chiar spre acelaşi loc ca mai înainte ci cu puţin mai încolo. La un pas depărtate de primul loc începu din nou să se ridice un boboc şi să se deschidă treptat.

Lui Momo i se păru că ultima floare era cea mai frumoasă. Era floarea florilor, o minune nemaiîntîlnită!

Momo ar fi vrut să plîngă cu glas tare văzînd că şi această perfecţiune începe să se ofilească şi sa se cufunde în adîncurile întunecate. Îşi aminti însă de făgăduiala făcută maestrului Ora şi tăcu chitic.

Pe partea opusă pendulul trecuse de asemenea cu un pas mai departe şi o nouă floare se ridicase din ape.

Încetul cu încetul Momo începu să înţeleagă că fiecare nouă floare era întodeauna cu totul altfel decît toate cele dinaintea ei şi mereu i se părea că tocmai cea care înfloreşte atunci e cea mai frumoasă din toate.

Ocolind toată vremea lacul privea cum o floare după alta se deschide şi se ofileşte. Avea impresia că n-ar obosi niciodată privindu-le.

După un timp îşi dădu seama că se mai petrece încă ceva ce nu-i atrăsese atenţia pînă atunci.

Coloana de lumină strălucind din mijlocul boitei nu putea fi numai văzută — Momo începu s-o şi audă!

La început era doar un foşnet precum al vîntului auzit în copacii din depărtare. Pe urmă vuietul deveni mai puternic, pînă ce se asemănă cu cel al unei cascade sau cu tunetul valurilor mării lovindu-se de un ţărm stîncos.

Momo desluşea tot mai clar că vuietul se compunea din nenumărate sunete care se orînduiau între ele mereu altfel, se transformau alcătuind mereu alte armonii. Era muzică dar în acelaşi timp cu totul altceva. Dintr-o dată Momo o recunoscu: era muzica auzită de ea uneori foarte încet şi ca din mare depărtare, atunci cînd ascultase tăcerea stînd sub bolta strălucitoare de stele.

Acum sunetele deveneau însă tot mai limpezi şi mai strălucitoare. Momo bănui că lumina ce cînta chema din adîncurile apelor întunecate, făurindu-le, fiecare din flori în altă plăsmuire, fiecare într-o unică şi irepetabilă înfăţişare.

Cu cît asculta mai multă vreme, cu atît mai limpede izbutea să desluşească vocile diferite.

Nu erau însă voci omeneşti, ci se auzeau ca şi cum ar cînta aurul şi argintul şi toate celelalte metale. Pe urmă apăreau, oarecum îndărătul lor, voci de cu totul alt fel. Voci din depărtări neînchipuite şi de o măreţie de nedescris. Deveneau tot mai desluşite astfel că Momo auzea acum uneori chiar şi cuvinte. Erau cuvinte într-o limbă pe care n-o mai auzise niciodată şi totuşi o înţelegea. Erau soarele şi luna şi planetele şi toate stelele dezvălu-indu-şi numele lor cele adevărate. Iar în numele lor era şi hotărîrea a tot ce aveau de făcut şi cum aveau să conlucreze cu toţii pentru a plăsmui şi a lăsa să se ofilească fie-care dintre minunăţiile de flori.

Dintr-o dată Momo înţelese că toate acele cuvinte îi erau destinate *ei!* Întregul univers pînă la cele mai îndepărtate stele era îndreptat spre ea, ca un singur chip neînchipuit de mare care o privea şi îi vorbea!

Fu copleşită de ceva ce era mai mare decît teama.

În aceeaşi clipă îl zări pe maestrul Ora făcîndu-i semn cu mîna în tăcere. Fetiţa se repezi spre el, maestrul o luă în braţe şi ea îşi ascunse faţa pe pieptul lui. Din nou mîinile lui i se aşezară uşoare ca zăpada pe ochi, se întunecă, se lăsă liniştea şi se simţi ocrotită. Maestrul se întoarce cu ea pe gangul lung.

Cînd se aflară din nou în camera mică printre ceasuri, o culcă pe sofaua cea gingaşă.

— Maestre Ora, şopti Momo, n-am ştiut niciodată că timpul tuturor oamenilor e atît de .... căuta cuvîntul potrivit şi nu-l putea găsi — ...atît de mare, spuse în sfîrşit.

— Ceea ce ai văzut şi ai auzit, Momo, răspunse maestrul, n-a fost timpul tuturor oamenilor. N-a fost decît propriul tău timp. În fiecare om există tărîmul unde ai fost tu acum. Nu poate însă ajunge acolo decît cine se lasă purtat de mine. Cu ochii obişnuiţi nu poate fi zărit.

— Da' unde am fost eu acum?

— În propria ta inimă, spuse maestrul Ora mîngîind-o blînd pe părul zbîrlit.

— Maestre Ora, şopti din nou Momo, am voie să-mi aduc şi prietenii la tine?

— Nu, răspunse maestrul, nu se poate încă.

— Cît timp am voie să rămîn la tine?

— Pînă ce simţi nevoia să te întorci la prietenii tăi, copilă.

— Am voie să le povestesc ce-au spus stelele?

— Ai voie, dar nu vei fi în stare.

— De ce nu?

— Ar trebui ca mai întîi să crească în tine cuvintele potrivite.

— Aş dori însă să le povestesc, tuturor! Aş dori să le pot cînta vocile auzite. Cred că în acest caz totul ar merge spre bine.

— Dacă într-adevăr doreşti, atunci trebuie să ştii să aştepţi, Momo.

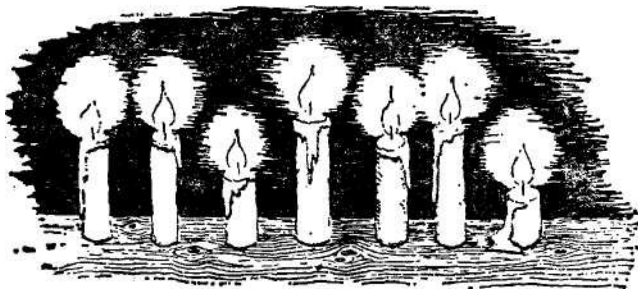
— Mie nu mi-e greu să aştept.

— Să aştepţi, fetiţo, ca o sămînţă care doarme în pă-mînt timp de un întreg ciclu solar înainte de a putea răsări. Atît va dura pînă ce cuvintele vor fi crescut în tine. Vrei?

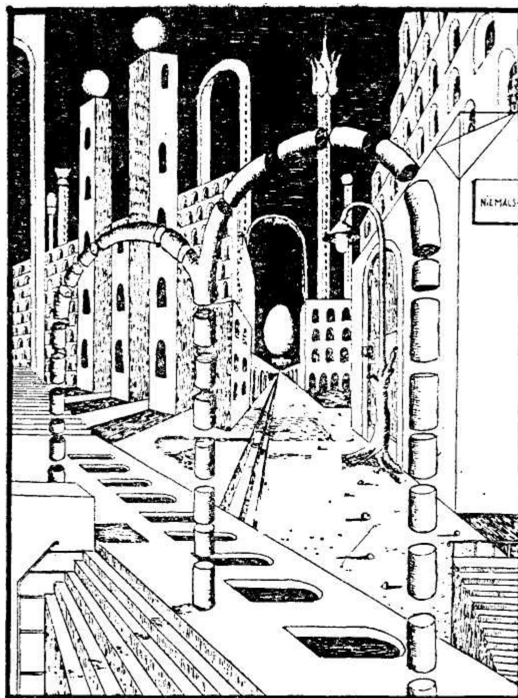
— Da, şopti Momo.

— Atunci dormi, spuse maestrul trecîndu-i mîna peste ochi, adormi!

Momo respiră adînc şi fericită adormi.

PARTEA A TREIA
FLORILE CLIPELOR

Capitolul al treisprezecelea
COLO O ZI ŞI AICI UN AN

Momo se trezi şi deschise ochii.

Trecu o vreme pînă ce îşi dădu seama unde se află. Era zăpăcită regăsindu-se pe treptele de piatră acoperite de iarbă ale vechiului amfiteatru. Nu fusese oare abia cu cîteva clipe în urmă la maestrul Ora în casa Niciunde? Cum de ajunsese dintr-o dată aci?

Era întuneric şi răcoare. În zarea din răsărit se crăpa de ziuă. Momo tremura de frig şi îşi strînse mai bine pe trup surtucul ei mult prea mare.

Îşi amintea foarte limpede toate prin cîte trecuse, cutreierarea marelui oraş în timpul nopţii pe urmele broaştei ţestoase, cartierul cu lumina cea stranie şi casele orbitor de albe, uliţa Nicicînd, sala cu ceasuri nenumărate, ciocolata lichidă şi franzeluţele cu miere, fiecare cuvînt în parte al discuţiilor ei cu maestrul Ora precum şi ghicitoarea. Înainte de toate îşi amintea însă de întîmplările de sub bolta de aur. Nu trebuia decît să închidă ochii pentru a revedea minunăţia de culori nemaivăzute vreodată a florilor. Iar glasurile soarelui, al lunei şi al stelelor încă îi mai răsunau în urechi şi chiar atît de limpede încît era în stare să îngîne şi melodiile.

În timp ce cînta încetişor, cuvinte luau naştere în ea, cuvinte ce exprimau într-adevăr mireasma florilor precum şi culorile lor nemaivăzute vreodată. Cuvintele erau rostite de vocile din amintirea lui Momo — iar cu amintirea însăşi se întîmplase o minune! Acum fetiţa găsea în ea nu numai ceea ce văzuse şi auzise ci mai multe şi mereu mai multe. Ca dintr-o nesecată fîntînă fermecată apăreau mii şi mii de imagini de flori ale clipelor, iar la fiecare floare răsunau noi cuvinte. Momo nu trebuia decît să asculte cu atenţie înlăuntrul ei pentru a le repeta, ba chiar a le cînta. Era vorba despre lucruri minunate şi tainice şi repetînd cuvintele, Momo putea înţelege semnificaţia lor.

Prin urmare la aceasta se gîndise maestrul Ora cînd spusese că din lăuntrul ei trebuie să crească cuvintele!

Sau nu fusese cumva totul doar un vis? Nu cumva toate nici nu se petrecuseră cu adevărat?

Pe cînd Momo stătea şi se gîndea văzu cum jos în rotondă se mişcă ceva. Era o broască ţestoasă căutîndu-şi tacticos ceva ierburi de ronţăit!

Momo se strecură repede pînă jos la ea aşezîndu-se alături pe iarbă. Broasca ţestoasă ridică o clipă capul, examină fata cu ochii ei negri, bătrîni şi apoi se hrăni liniştită mai departe.

— Bună dimineaţa, broască ţestoasă, spuse Momo.

Nici un răspuns nu apăru pe carapacea de pe spinarea broaştei ţestoase.

— Tu ai fost cea care m-a dus noaptea trecută la maestrul Ora? întrebă Momo.

Din nou nici un răspuns. Dezamăgită, Momo suspină.

— Păcat, murmură fetiţa, prin urmare nu eşti decît o broască ţestoasă obişnuită şi nu... ah, am uitat numele, Era un nume frumos dar foarte lung şi neobişnuit. Nu l-am mai auzit niciodată mai înainte.

„CASIOPEEA!" apăru dintr-o dată în litere slab luminate pe carapace. Momo descifră cu încîntare.

— Da! exclamă bătînd din palme, acesta era numele! Prin urmare totuşi eşti chiar tu? Eşti broasca ţestoasă a maestrului Ora, nu-i aşa?

„CINE ALTFEL?"

— Atunci de ce nu mi-ai răspuns de la început?

„ÎMI IAU MICUL DEJUN" apăru scris pe carapace.

— Iartă-mă! răspunse Momo. N-am vrut să te stingheresc. Aş dori numai să ştiu cum se face că dintr-o dată sînt din nou aci?

„DORINŢA TA" apăru drept răspuns.

— Ciudat, murmură Momo, nu-mi amintesc deloc. Dar tu, Casiopeea? De ce n-ai rămas la maestrul Ora ci ai venit cu mine?

„DORINŢA MEA" scria pe carapace.

— Mulţumesc foarte mult, spuse Momo, e drăguţ din partea ta.

„CU PLĂCERE" fu răspunsul. Astfel se părea că broasca ţestoasă a încheiat convorbirea căci păşi apăsat mai departe pentru a-şi continua micul dejun întrerupt.

Momo se aşeză pe treptele de piatră bucurîndu-se că-i va revedea pe Beppo, Gigi şi pe ceilalţi copii. Ascultă muzica ce nu contenise să răsune în lăuntrul ei. Deşi era singură de tot şi nimeni n-o auzea, începu să cînte tot mai tare şi mai inimos melodiile şi cuvintele auzite în ea. I se părea că şi păsările, şi greierii şi pomii, ba chiar şi străvechile pietre o ascultă acum.

N-avea de unde să ştie că pentru multă vreme nu avea să

mai găsească alţi ascultători. N-avea de unde să ştie că-şi aştepta cu totul zadarnic vechii prieteni, că lipsise foarte multă vreme şi că lumea se schimbase între timp.

Cu Gigi Ghidul le-a mers destul de uşor domnilor cenuşii.

Totul începuse aproximativ cu un an în urmă, scurtă vreme după ziua în care Momo dispăruse fără urmă, cînd apăruse în ziar un articol despre Gigi. „Ultimul povestitor adevărat de basme" scria acolo. Pe urmă se mai spunea unde şi cînd poate fi întîlnit şi că el reprezintă o atracţie ce nu trebuie scăpată.

După aceea începură să vină tot mai des oameni la vechiul amfiteatru pentru a-l vedea şi a-l asculta pe Gigi. Fireşte că băiatul nu avea nimic împotrivă.

Ca întotdeauna povestea ce-i trecea prin cap iar la sfîrşit colinda cu chipiul său ce se umplea de fiecare dată cu monezi şi cu bancnote. În curînd fu angajat de o întreprindere turistică ce-i mai plătea în plus şi o sumă fixă pentru dreptul de a-l prezenta ea însăşi ca o atracţie. Turiştii erau aduşi în autobuze şi după scurtă vreme Gigi fu nevoit să respecte un adevărat plan orar pentru ca într-adevăr toţi cei ce plătiseră pentru acest scop să aibă prilejul să-l asculte.

Momo începu să-i lipsească foarte tare încă de pe atunci căci poveştile lui nu mai aveau aripi, deşi tot se mai opunea cu perseverenţă povestirii de două ori a aceluiaşi basm, chiar şi atunci cînd i se oferi suma îndoită pentru a repeta cîte o poveste.

Peste cîteva luni nu mai avu nevoie să apară în vechiul amfiteatru şi să colinde apoi cu chipiul. Radioul îl angajă şi mai tîrziu chiar şi televiziunea. Acolo îşi povestea acum de trei ori pe săptămînă istoriile în faţa a milioane de ascultători şi cîştiga o mulţime de bani.

Între timp se şi mutase din apropierea vechiului amfiteatru într-un cartier cu totul diferit unde locuiau toţi bogătaşii şi celebrităţile. Închinase o casă mare şi modernă situată într-un parc îngrijit. De asemenea nu se mai numea Gigi ci Girolamo.

Încetase de mult să mai născocească mereu noi poveşti, ca înainte. Nu mai avea timp pentru aşa ceva.

Începu să-şi gospodărească economic ideile. Dintr-una singură făcea acum cinci poveşti diferite. Cînd nici aceasta nu

mai fu suficient pentru a răspunde cererii mereu crescînde, într-o bună zi făcu ceva ce n-ar fi trebuit să facă. Istorisi una din poveştile care nu-i aparţineau de-cît lui Momo singură.

Fu înghiţită la fel de grăbit ca şi toate celelalte şi apoi uitată imediat. Se cereau încă multe alte poveşti de la el. Gigi era atît de ameţit de un asemenea ritm încît, fără să mai stea mult pe gînduri, încît divulgă în şir, una după alta, toate poveştile ce fuseseră destinate numai lui Momo. După ce o povestise pe cea din urmă, simţi dintr-o dată cît de gol e pe dinăuntru şi pustiit, şi că acum nu mai poate născoci nimic nou. Era surprinzător că nimeni nu părea să observe aceasta. În orice caz cererea nu fu cu nimic influenţată.

De ea se agăţase Gigi precum se agaţă unul ce se îneacă de o scîndură. Căci acum doar era bogat şi celebru — nu visase întotdeauna să ajungă aici?

Totuşi uneori noaptea, culcat în patul său cu plapuma; de puf şi îmbrăcată în mătase, i se făcea dor de cealaltă viaţă cînd fusese împreună cu Momo şi cu bătrînul Beppo şi cu ceilalţi copii şi cînd mai ştia într-adevăr să povestească.

Într-acolo nu mai ducea însă nici un drum căci Momo era şi rămînea dispărută. La început Gigi făcuse cîteva încercări serioase pentru a o regăsi dar mai tîrziu nu mai avusese timp. Acum avea trei secretare foarte capabile care încheiau contractele pentru el, lor le dicta poveştile, se ocupau de reclama sa şi îi fixau programele şi datele, dar un termen pentru căutarea lui Momo nu mai putu fi inclus niciodată.

Nu mai rămăsese decît foarte puţin din vechiul Gigi. Totuşi într-o bună zi îşi adună cît mai rămăsese şi se hotărî sa se gîndească la sine. Îşi spuse că acum ajunsese să fie cineva a cărui voce avea greutate şi care era ascultat de milioane de oameni. Cine, dacă nu el, ar fi putut spune oamenilor adevărul! Avea de gînd să le povestească despre domnii cenuşii. Mai avea de gînd să le spună că nu e vorba despre o poveste inventată şi că îi roagă pe toţi ascultătorii săi să-l ajute în căutarea lui Momo.

Luase hotărîrea într-una din nopţile cînd i se făcuse dor de vechii săi prieteni. Cînd se iviră zorile îl găsiră şezînd la masa sa de lucru pentru a-şi face note în vederea planului său. Înainte însă de a fi scris primul cu-vînt sună telefonul. Ridică receptorul, ascultă şi încremeni de spaimă.

O voce straniu de lipsită de orice intonaţie, oarecum cenuşie,

îi vorbea şi totodată simţea cum se răspîndeşte în el un frig părînd să izvorască din măduva oaselor.

— Renunţă! spunea vocea. Te sfătuim cu binele.

— Cine e la aparat? întrebă Gigi.

— Ştii foarte bine, răspunse vocea. Desigur că nu mai e nevoie să ne prezentăm. E drept că pînă acum n-ai avut încă direct plăcerea să ne întîlneşti, dar de mult ne aparţii cu totul şi cu totul. Îndrăzneşte să spui că n-ai ştiut!

— Ce vreţi de la mine?

— Nu ne place ceea ce ai hotărît să faci. Fii cuminte şi renunţă, da?

Gigi îşi adună toată îndrăzneala.

— Nu, spuse Gigi, nu renunţ. Nu mai sînt micul şi necunoscutul Gigi Ghidul. Acum sînt un om vestit. Vom vedea dacă puteţi să mă înfruntaţi.

Glasul rîse fără nici o intonaţie iar lui Gigi începură să-i clănţăne dinţii.

— Eşti un nimeni, spuse glasul. Noi te-am creat. Eşti o păpuşă de cauciuc. Noi te-am umflat, dar dacă ne superi lăsăm să iasă tot aerul din tine. Nu cumva crezi serios că ceea ce eşti acum ţi se datorează numai ţie şi neînsemnatului tău talent?

— Da, aşa cred, răspunse răguşit Gigi.

— Bietul, micuţul Gigi, spuse glasul, eşti şi rămîi un fantezist. Mai înainte erau prinţul Girolamo sub masca sărmanului coate-goale. Dar acum ce eşti? Sărmanul coate-goale Gigi sub masca prinţului Girolamo. Totuşi ar trebui să ne fii recunoscător căci în definitiv noi am fost cei care ţi-am împlinit toate visurile.

— Nu-i adevărat! bîigui Gigi. E o minciună!

— Ce idee! răspunse glasul şi rîse din nou fără nici o intonaţie, tocmai tu vrei să ne înveţi care-i adevărul? Mai înainte spuneai doar mereu tot felul de fraze frumoase despre ce-i adevărat şi ce' nu e. O, nu, bietule Gigi, n-o să-ţi meargă deloc bine dacă vei încerca să te referi la adevăr. Cu ajutorul nostru ai ajuns celebru pentru scornelile tale. Pentru adevăruri nu eşti însă competent. De aceea trebuie să renunţi.

— Ce-aţi făcut cu Momo? şopti Gigi.

— Nu-ţi mai sparge drăguţul tău căpşor confuz cu problema asta. Pe ea n-o mai poţi ajuta — şi cu atît mai puţin povestind acum istoriile despre noi. Singurul lucru ce-l vei realiza astfel va fi că frumosul tău succes va dispărea tot atît de repede pe cît a

apărut. Desigur că tu singur trebuie să hotărăşti. Nu vrem să te împiedicăm să faci pe eroul şi să te ruinezi, dacă ţii atît de mult. Să nu te aştepţi însă din partea noastră că vom ţine şi în continuare mîinile noastre ocrotitoare peste tine, dacă te arăţi atît de nerecunoscător. Nu-ţi este cu mult mai plăcut să fii bogat şi celebru?

— Ba da, răspunse Gigi cu glasul sugrumat.

— Ei vezi! Prin urmare — nu te mai ocupa de noi, da? Mai bine povesteşte-le oamenilor în continuare lucrurile ce doresc să le audă de la tine!

— Cum aş putea s-o mai fac? rosti Gigi cu mare efort. Acum cînd ştiu totul.

— Îţi dau un sfat bun. Nu te lua atît de tare în serios. N-ai atîta importanţă. Privind lucrurile astfel poţi foarte frumos să continui ca şi pînă acum.

— Da, şopti Gigi privind fix, privind lucrurile astfel...

Pe urmă se auzi un pocnet în receptor iar Gigi închise şi el telefonul. Se prăbuşi pe tăblia mesei sale mari de lucru ascunzîndu-şi obrazul în mîini. Un hohot mut îl zguduia.

Începînd din acea zi Gigi pierduse orice fel de stimă faţă de sine. Renunţă la planul său şi continuă ca şi pînă atunci, dar în acelaşi timp se simţea un şarlatan. În realitate chiar era unul. Mai înainte fantezia lui îl purtase pe căile ei din văzduh iar el o urmase fără nici o grijă. Acum însă minţea!

Ştia bine că acum făcea pe paiaţa, pe măscăriciul publicului, începu să-şi urască activitatea. Astfel poveştile lui deveneau tot mai stupide sau sentimentaliste.

Toate acestea nu-i scădeau însă întru nimic succesele, dimpotrivă, se vorbea despre un nou stil şi mulţi încercau să-l imite. Devenise marea modă. Gigi n-avea însă nici o bucurie. Acum ştia doar cui i se datorează totul. Nu cîş-tigase nimic. Pierduse totul.

Totuşi gonea mai departe cu automobilul de la o programare la alta, zbura cu avioanele cele mai rapide şi dicta neîncetat secretarelor sale, oriunde s-ar fi aflat, vechile poveşti îmbrăcate într-o haină nouă. După cum se scria în toate ziarele el era „surprinzător de fecund". Astfel visătorul Gigi se transformase în mincinosul Girolamo.

Domnilor cenuşii le fusese cu mult mai greu s-o ducă la capăt cu bătrînul Beppo Măturătorul.

După noaptea cînd dispăruse Momo el şedea în fiecare noapte, de cîte ori era liber de muncă, în vechiul amfiteatru şi aştepta. Grija şi neliniştea sa creşteau de la o zi la alta. Cînd în sfîrşit nu mai putu să rabde, hotărî să meargă la poliţie în pofida obiecţiilor îndreptăţite expuse de Gigi.

— Tot e mai bine, îşi spunea el, s-o bage pe Momo din nou într-un astfel de cămin cu gratii la ferestre decît s-o ţină închisă domnii cenuşii. În caz că mai e în viaţă. Dintr-un astfel de cămin a mai evadat o dată şi ar putea s-o facă din nou. Poate că aş putea şi eu să am grijă ca să nici n-o mai bage acolo, dar în primul rînd trebuie să fie găsită.

Aşadar se duse la cel mai apropiat post de poliţie situat la marginea oraşului. Cîtva timp mai şovăi în faţa uşii învîrtindu-şi pălăria în mîini, pe urmă se îmbărbătă singur şi intră.

— Ce doriţi? întrebă poliţistul ocupat cu completarea unui formular lung şi complicat.

Lui Beppo îi trebui o vreme pînă ce izbuti să spună:

— Trebuie să se fi întîmplat ceva îngrozitor.

— Aşa? întrebă poliţistul care încă mai scria în continuare, despre ce-i vorba?

— E vorba despre Momo a noastră, răspunse Beppo.

— Un copil?

— Da, o fetiţă.

— E copilul dumneavoastră?

— Nu, spuse încurcat Beppo, adică da, dar nu sînt tatăl ei.

— Nu, adică da, spuse supărat poliţistul. Al cui copil e? Cine sînt părinţii săi?

— Nimeni nu ştie, răspunse Beppo.

— Unde-i anunţat copilul?

— Anunţat? întrebă Beppo. Cred că la noi. Cu toţii o cunoaştem.

— Prin urmare *nu-i* anunţat, constată suspinînd poliţistul. Ştiţi că e interzis? Unde am ajunge? La cine lo-cuieşte copilul?

— La ea acasă, răspunse Beppo. adică în vechiul amfiteatru. Acum nu mai locuieşte însă acolo. A dispărut.

— Un moment, spuse poliţistul. Dacă am înţeles bine locuia pînă acum în ruinele de acolo, de afară o fetiţă vagabondă cu numele de... cum aţi spus?

— Momo, răspunse Beppo.

Poliţistul începu să noteze totul.

— ...cu numele de Momo. Momo şi mai cum? Numele întreg, vă rog.

— Momo şi atît, spuse Beppo.

Poliţistul se scărpină sub bărbie şi-l privi întristat pe Beppo.

— Aşa nu se poate, dragul meu. Vreau să vă ajut, dar în felul acesta nu se poate redacta un anunţ. Spuneţi-mi în primul rînd cum vă numiţi.

— Beppo, spuse Beppo.

— Şi mai cum?

— Beppo Măturătorul.

— Am întrebat de nume, nu de ocupaţie.

— E amîndouă, explică cu răbdare Beppo.

Poliţistul puse pe masă tocul şi îşi acoperi faţa cu mîinile.

— Doamne Dumnezeule, murmură disperat. De ce trebuia tocmai eu să fiu de serviciu acum.

Pe urmă se îndreptă, îşi duse umerii spre spate, îi zîmbi încurajator bătrînului şi spuse cu blîndeţea unei infirmiere:

— Datele personale le putem nota şi mai tîrziu. Acum povestiţi-mi mai întîi pe rînd ce a fost de fapt şi cum s-a întîmplat totul.

— Totul? întrebă şovăitor Beppo.

— Tot ce-i în legătură cu problema, răspunse poliţistul. E drept că n-am timp deloc, pînă la prînz trebuie să completez tot maldărul de formulare, sînt la capătul puterilor şi al nervilor — totuşi nu vă grăbiţi şi povestiţi-mi ce aveţi pe inimă.

Se rezemă de spătarul scaunului şi închise ochii cu expresia unui martir pus la frigare. În felul său complicat şi amănunţit bătrînul Beppo începu să istorisească întreaga poveste, începînd cu apariţia lui Momo şi însuşirile ei neobişnuite şi pînă la domnii cenuşii de pe haldele de gunoaie unde chiar el trăsese cu urechea.

— Şi în aceeaşi noapte, îşi încheie povestirea, Momo a dispărut.

Poliţistul îl privi lung şi îndurerat.

— Cu alte cuvinte, declară într-un tîrziu, a fost odată o fetiţă cît se poate de neverosimilă a cărei existenţă nu poate fi dovedită şi care a fost răpită şi dusă cine ştie unde de către un fel de stafii despre care se ştie foarte bine că nici nu există, dar

nici aceasta nu-i absolut sigur. Şi cu problema aceasta vreţi să se ocupe poliţia?

— Da, vă rog! spuse Beppo.

Poliţistul se aplecă spre el şi strigă răstit:

— Ia suflaţi spre mine!

Beppo nu înţelese porunca, ridică din umeri şi pe urmă suflă ascultător spre faţa poliţistului.

Aceasta adulmecă şi clătină capul:

— E clar că nu sînteţi beat.

— Nu, murmură Beppo roşindu-se intimidat, nici n-am fost vreodată.

— Atunci de ce-mi povestiţi atîtea tîmpenii? întrebă poliţistul. Credeţi că poliţia e atît de idioată încît să creadă basmul cu cocoşul roşu.

— Da, răspunse Beppo cu naivitate.

Atunci poliţistul îşi pierdu cu totul răbdarea. Sări de pe scaun şi trînti cu pumnul în formularul lung şi complicat.

— Acum mi-ajunge, strigă învineţindu-se. Ştergeţi-o imediat, dacă nu, vă arestez pentru insultă adusă autorităţilor.

— Iertaţi-mă, murmură intimidat Beppo, n-am vrut să... voiam să spun...

— Afară! urlă poliţistul.

Beppo se întoarse şi ieşi.

În zilele următoare apăru în diferite alte sedii ale poliţiei. Scenele desfăşurate acolo nu se prea deosebeau de prima. Fu dat afară, fu trimis acasă în mod prietenos, sau fu amînat pentru a scăpa de el.

O dată Beppo nimeri însă un funcţionar superior cu mai puţin simţ al umorului decît colegii săi. Ascultă întreaga poveste cu faţa imobilă, apoi spuse rece:

— Bătrînul acesta e nebun. Va trebui să se constate dacă e şi primejdios societăţii. Duceţi-l în celula de arest.

În celulă Beppo fu nevoit să aştepte o jumătate de zi, pe urmă fu încărcat de către doi poliţişti într-o dubă. Trecură cu el prin tot oraşul pînă la o clădire mare şi albă cu gratii în faţa ferestrelor. Nu era vreo închisoare sau altceva asemănător, cum crezuse Beppo la început, ci un spital pentru bolnavi mintal.

Aici fu examinat temeinic. Profesorul şi infirmierii se purtau prietenos cu el, nu rîdeau de el şi nu-l certau, păreau chiar să fie foarte interesaţi de povestea lui, căci îl puneau s-o istorisească

mereu din nou. Cu toate că nu-î contraziceau niciodată, Beppo avea impresia că nu-l credeau cu adevărat. Nu se dumirea exact ce era cu ei, dar nu-l mai lăsau să plece.

De cîte ori întreba cînd i se va da voie să plece, i se spunea:

— În curînd, dar pentru moment mai avem nevoie de dumneata. Trebuie să înţelegi, cercetările n-au fost încheiate, dar progresează.

Iar Beppo, crezînd că e vorba despre cercetări privind soarta micuţei Momo, se hotărî să aibă răbdare.

I se repartizase un pat într-un dormitor mare unde mai dormeau încă mulţi alţi pacienţi. Într-o noapte se trezi şi zări în lumina slabă a becului roşu că cineva stătea lîngă patul lui. Mai întîi descoperi doar punctul roşu şi scînte-ietor al unui trabuc aprins, pe urmă recunoscu însă şi pălăria tare rotundă precum şi servieta persoanei din întuneric. Înţelese că era unul din domnii cenuşii, i se făcu frig pînă în măduva oaselor şi voi să strige după ajutor.

— Tăcere! spuse glasul cenuşiu în întuneric, am fost însărcinat să vă fac o propunere. Ascultaţi-mă şi nu-mi răspundeţi decît cînd vă spun eu! Pînă acum aţi putut constata oarecum cît de departe ni se extinde puterea. Depinde întru totuşi de dumneavoastră dacă vreţi să cunoaşteţi mai mult din ea. E drept că nu ne puteţi dăuna întru nimic răspîndind la toată lumea povestea despre noi, totuşi nu ne e plăcut. De altfel desigur că aveţi completă dreptate presupunînd că mica dumneavoastră prietenă Momo e prizoniera noastră. Renunţaţi însă la speranţa că ar putea fi găsită vreodată la noi. Niciodată nu se va întîmpla aşa ceva. Iar prin strădaniile dumneavoastră de a o elibera nu faceţi decît ca situaţia bietului copil să devină mai neplăcută. Trebuie să ispăşească pentru fiecare din încer-cările dumneavoastră, dragul meu. Aşadar gîndiţi-vă bine în viitor ce faceţi şi ce spuneţi.

Domnul cenuşiu pufăi cîteva rotogoale de fum cons-tatînd cu satisfacţie efectul cuvintelor sale asupra bătrî-nului Beppo. Căci bătrînul credea fiecare cuvînt.

— Pentru a fi cît mai concis posibil, căci şi timpul meu e preţios, continuă domnul cenuşiu, vă fac următoarea propunere. Vă restituim copilul cu condiţia ca să nu mai pronunţaţi niciodată vreun cuvînt referitor la noi şi la activitatea noastră. În afară de aceasta mai pretindem de la dumneavoastră, ca să

spun aşa, în chip de taxă de răscumpărare, suma de una sută de mii de ore de timp economisit. Nu vă faceţi nici o grijă cu privire la modul cum să ajungeţi în posesia sumei de timp, totul e treaba noastră. Dumneavoastră aveţi doar misiunea să economisiţi timpul. În ce mod, e treaba dumneavoastră. Dacă sînteţi de acord vom avea noi grijă ca în decursul următoarelor zile să fiţi eliberat de aci. Dacă nu sînteţi de acord, rămîneţi pentru totdeauna aci iar Momo rămîne pentru totdeauna la noi. Gîndiţi-vă. Vă facem această generoasă propunere numai o singură dată, anume acum. Ce spuneţi?

Beppo înghiţi de două ori în sec, apoi spuse răguşit:

— De acord.

— Foarte înţelept, spuse mulţumit domnul cenuşiu, prin urmare să nu uitaţi: tăcere absolută şi o sută de mii de ore. Îndată ce le vom primi o recăpătaţi pe mica Momo. Procedaţi cum trebuie.

Cu aceste cuvinte domnul cenuşiu părăsi dormitorul. Dîra de fum rămasă în urma lui părea să lucească slab în întunecime ca o luminiţă rătăcitoare.

Începînd cu acea noapte Beppo nu-şi mai povesti istorioara. Iar dacă era întrebat de ce o povestise mai înainte, ridica trist din umeri. Cîteva zile mai tîrziu fu trimis acasă.

Beppo nu se duse însă acasă, ci de-a dreptul la casa cea mare cu curte unde el şi cu colegii săi îşi primeau de obicei măturile şi roabele. Îşi luă mătura, plecă cu ea în oraşul cel mare şi începu să măture.

Dar nu mai mătura ca mai înainte, la fiecare pas o respiraţie şi la fiecare respiraţie o mişcare cu mătura, ci acum muncea în grabă şi fără dragoste de muncă şi numai pentru a cîştiga ore. Ştia cu o dureroasă limpezime că astfel işi reneagă şi-şi trădează cele mai profunde convingeri, ba chiar întreaga sa viaţă de pînă atunci, îmbolnăvindu-se de scîrbă faţă de modul cum proceda. Dacă ar fi fost vorba numai de el, ar fi preferat să moară de foame decît să se trădeze pe sine. Era însă vorba de Momo, pe care trebuia s-o răscumpere şi acesta era singurul mod la care se pricepea pentru a economisi timpul.

Mătura ziua şi noaptea fără a se duce vreodată acasă. Cînd îl dobora istovirea se aşeza pe o bancă dintr-un parc sau mai simplu pe o bordură de trotuar şi aţipea cîte puţin. Apoi tresărea din somn după scurt timp şi mătura mai departe. La fel de grăbit

mai înghiţea între timp cîte ceva de mîncare. Nu se mai întoarse la coliba sa de lîngă amfiteatru.

Mătură săptămîni de-a rîndul şi luni de-a rîndul. Sosi toamna şi sosi şi iarna. Beppo mătura.

Veni primăvara şi din nou vara. Beppo nici nu-şi dădu seama, căci mătura şi tot mătura pentru a economisi cele o sută de mii de ore pentru răscumpărare.

Oamenii din marele oraş n-aveau vreme să-l bage în seamă pe micuţul bătrîn. Iar puţinii care totuşi îl priveau îşi atingeau fruntea cu degetul în spatele lui cînd zorea gîfîind pe lîngă ei mînuindu-şi mătura ca şi cum ar fi fost o problemă de viaţă şi de moarte. Nu era însă nimic nou pentru Beppo ca oamenii să-l considere ţicnit aşa că nu le dădea nici o atenţie.

Numai dacă cineva îl întreba uneori de ce se grăbeşte atît de tare, îşi întrerupea pentru o clipă lucrul, îl privea cu teamă şi trist pe celălalt şi îşi ducea degetul la buze.

Pentru domnii cenuşii cea mai grea misiune a fost să-i facă pe copiii prieteni cu Momo să urmeze planurile lor. După dispariţia lui Momo copiii se adunaseră totuşi în vechiul amfiteatru de cîte ori aveau posibilitatea. Născociseră mereu jocuri noi, cîteva lăzi vechi şi cutii le erau de ajuns pentru a întreprinde în ele miraculoase călătorii în lumea întreagă sau pentru a construi din ele cetăţi şi castele. Îşi făureau planuri şi îşi spuneau poveşti în continuare, într-un cuvînt se purtau ca şi cum Momo ar mai fi fost printre ei. În mod surprinzător astfel se dovedise că totul era aproape ca şi cum ea ar fi fost într-adevăr încă acolo.

Pe lîngă aceasta copiii nu se îndoiseră nici o clipă că Momo se va întoarce. Nu se discutase niciodată chestiunea, dar nici nu era nevoie. Convingerea neexprimată îi lega pe copii între ei. Momo făcea parte din ei şi reprezenta centrul lor tainic, indiferent dacă era acolo sau ba.

Împotriva acestui fapt domnii cenuşii nu fuseseră în stare să lupte.

Dacă nu erau în stare să-i influenţeze direct pe copii pentru a-i desprinde de Momo, trebuiau s-o facă pe ocolite, prin intermediul adulţilor care aveau dreptul de ho-tărîre asupra copiilor. Se înţelege că nu toţi adulţii, ci cei potriviţi pentru a le fi complici şi care, din păcate, nu erau puţini la număr. În plus domnii cenuşii foloseau acum împotriva copiilor propriile lor

arme.

Unii dintre localnici îşi amintiră dintr-o dată de cortegiul copiilor, de lozincile şi pancartele lor.

— Trebuie să întreprindem ceva, se spunea, nu se poate ca tot mai mulţi copii să rămînă neîngrijiţi. Părinţilor nu li se poate reproşa nimic căci viaţa modernă nu le lasă timpul necesar pentru a se ocupa de copiii lor. Administraţia oraşului e cea care ar trebui să aibă grijă de ei...

— Nu se poate admite, spuneau alţii, ca desfăşurarea fără piedici a circulaţiei pe străzi să fie primejduită de către copii vagabonzi. Creşterea numărului accidentelor pricinuite pe străzi datorită copiilor costă tot mai mulţi bani ce ar putea fi cheltuiţi mai raţional în alte scopuri.

— Copiii nesupravegheaţi, mai spuneau alţii, decad sub aspect moral şi devin răufăcători. Administraţia oraşului trebuie să aibă grijă ca astfel de copii să fie prinşi. Trebuiesc înfiinţate instituţii unde să fie crescuţi pentru a ajunge membri folositori societăţii şi să devină capabili de muncă.

Iar alţii erau de următoarea părere:

— Copiii reprezintă materialul uman al viitorului, iar viitorul va fi epoca reactoarelor şi a creierelor electronice. Va fi necesară o întreagă armată de specialişti şi muncitori calificaţi pentru a lucra cu toate acele maşini, dar în loc de a pregăti pe copiii noştri pentru lumea de mîine, mai îngăduim încă să-şi irosească mulţi dintre ei ani întregi din timpul lor preţios cu jocuri inutile. E o ruşine pentru civilizaţia noastră şi o crimă faţă de viitoarea omenire!

Asemenea cuvinte îi convingeau întru totul pe economisitorii de timp. Deoarece erau foarte mulţi din ei în marele oraş, izbutiră într-un timp destul de scurt să convingă administraţia oraşului să întreprindă ceva pentru copiii nesupravegheaţi.

Aşadar au fost înfiinţate în toate cartierele aşa numitele „Depozite de copii". Erau case mari unde trebuiau să fie aduşi copiii de care nimeni nu avea timp să se ocupe şi de unde puteau fi ridicaţi din nou în funcţie de posibilităţi.

S-a interzis riguros ca vreun copil să se mai joace pe stradă sau într-o zonă verde sau oriunde în altă parte. Dacă un copil era totuşi prins că se joacă în aer liber apărea imediat cineva şi-l ducea la cel mai apropiat depozit de copii. Iar părinţii copilului

erau puşi la o amendă considerabilă.

Nici prietenii lui Momo nu scăpaseră de noua reglementare. Fuseseră despărţiţi după cartierul de unde proveneau, fiind băgaţi în diferite depozite de copii. Fireşte că nici nu mai putea fi vorba ca acolo să li se îngăduie să-şi născocească ei înşişi jocurile. Supraveghetorii erau cei ce le prescriau jocurile şi erau numai dintre acelea prin care puteau învăţa cîte ceva folositor. E drept că în acelaşi timp uitau alte lucruri şi anume, să se bucure, să se entuziasmeze şi să viseze.

Treptat feţele copiilor căpătau o înfăţişare de mici economisitori de timp. Morocănoşi, plictisiţi şi duşmănoşi făceau ceea ce li se cerea. Iar dacă uneori rămîneau totuşi nesupravegheaţi, nu le mai venea în minte nimic ce ar fi putut face.

Singurul lucru la care se mai pricepeau după toate acelea era să facă zgomot — dar fireşte nu era un zgomot vesel, ci unul furios şi rău.

Domnii cenuşii nu veneau la copii. Reţeaua ţesută de ei peste marele oraş era acum deasă şi, după cîte se părea, indestructibilă. Nici chiar copiii cei mai isteţi nu izbuteau să se strecoare printre ochiurile ei. Planul domnilor cenuşii fusese îndeplinit. Totul fusese pregătit pentru întoarcerea lui Momo.

Începînd de atunci vechiul amfiteatru rămăsese gol şi părăsit.

Aşadar acum Momo şedea pe treptele de piatră aştep-tîndu-şi prietenii. De cînd se întorsese stătuse astfel în aşteptare toată ziua. Nu venise însă nimeni. Nimeni.

Soarele cobora către apus. Umbrele creşteau şi se făcea frig.

Într-un tîrziu Momo se ridică. Îi era foame, căci nimeni nu se gîndise să-i aducă ceva de mîncare. Niciodată nu se mai întîmplase aşa ceva. Se părea că pînă şi Gigi şi Beppo uitaseră azi de ea. Momo credea însă că fără îndoială totul nu era decît o omisiune, vreo întîmplare neplăcută ce va fi lămurită a doua zi.

Coborî pînă la broasca ţestoasă care se şi retrăsese sub carapace pentru a se culca. Momo se lăsă jos lîngă ea şi bătu sfios cu degetul îndoit în carapacea din spinarea ei. Broasca ţestoasă îşi scoase capul şi o privi pe Momo.

— Iartă-mă te rog, spuse Momo, îmi pare rău dacă te-am

trezit, dar n-ai putea să-mi spui de ce n-a venit azi toată ziua nici unul din prietenii mei?

Pe carapace apărură cuvintele: „NU MAI E NICI UNUL".

Momo citi dar nu înţelese ce-ar putea însemna.

— Ei bine, spuse încrezătoare fetiţa, mîine se va lămuri totul. Mîine vor veni cu siguranţă prietenii mei.

„NICIODATĂ" fu răspunsul.

Momo privi o vreme ţintă la literele slab luminate.

— Ce vrei să spui? întrebă speriată în sfîrşit. Ce s-a întîmplat cu prietenii mei?

„PLECAŢI" citi fetiţa.

Făcu din cap semn că nu şi tspuse încetişor:

— Nu. Nu se poate. Cu siguranţă că te înşeli, Casio-peea. Abia ieri au fost cu toţii aci pentru marea adunare din care n-a mai ieşit nimic.

„AI DORMIT MULT TIMP" fu răspunsul.

Momo îşi aminti că maestrul Ora îi spusese că trebuie să doarmă timp de un întreg ciclu solar precum o sămînţă în pămînt. Fusese de acord fără a se gîndi cît timp ar putea dura. Acum începea însă să bănuiască.

— Cît de mult timp? întrebă în şoaptă.

„UN AN ÎNTREG"

Lui Momo îi trebui cîtva timp pînă să priceapă răspunsul.

— Dar Beppo şi Gigi, bîigui fata în sfîrşit, ei doi mă aşteaptă încă cu siguranţă!

„NU MAI E NIMENI" scria pe carapace.

— Cum se poate? lui Momo îi tremurau buzele. Nu se poate să fi dispărut totul — tot ce a fost...

Încet apăru pe spinarea lui Casiopeea cuvîntul „DISPĂRUT".

Pentru prima dată în viaţă Momo resimţi puternic ce înseamnă acest cuvînt. Inima îi fu grea ca niciodată mai înainte.

— Dar eu, murmură descumpănită, eu mai sînt doar aci...

Ar fi dorit să plîngă dar nu putea.

După o vreme simţi că broasca ţestoasă o atinge de piciorul desculţ.

„SÎNT EU CU TINE" scria pe carapace.

— Da, spuse Momo zîmbind curajos, eşti tu cu mine, Casiopeea. Şi mă bucur că eşti. Hai să ne culcăm.

Ridică în braţe broasca ţestoasă şi o duse în camera ei, strecurîndu-se prin crăpătura din zid. În lumina apusului de

soare Momo văzu că totul era precum lăsase ea. (Beppo făcuse ordine în cameră.) Peste tot era însă un strat gros de praf şi pînze de păianjen.

Pe măsuţa din scînduri de lăzi era o scrisoare sprijinită de o cutie de tinichea. Scrisoarea era de asemenea acoperită cu pînze de păianjen.

„Către Momo" scria pe plic.

Inima lui Momo începu să bată mai repede. Nu mai primise niciodată vreo scrisoare. O luă în mînă privind-o din toate părţile, pe urmă rupse plicul, scoase un bilet şi citi:

„Dragă Momo, eu m-am mutat. Dacă te întorci te rog să mă anunţi imediat. Îmi fac multe griji din pricina ta. Îmi lipseşti foarte mult. Sper că nu ţi s-a întîmplat nimic rău. Dacă ţi-e foame te rog să te duci la Nino. Îmi trimite socoteala şi eu plătesc tot. Prin urmare mănîncă cît vrei, auzi? Nino îţi va spune tot. Iubeşte-mă mereu! Şi eu te iubesc mereu!

Pentru totdeauna al tău

Gigi."

Dură multă vreme pînă ce Momo silabisi scrisoarea, deşi era evident că Gigi îşi dăduse multă silinţă să scrie frumos şi clar. Cînd termină într-un tîrziu cu descifrarea scrisorii se stinse şi ultima licărire de lumină a zilei.

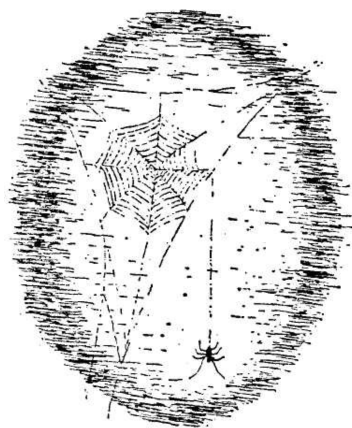
Acum Momo era consolată.

Ridică broasca ţestoasă şi o aşeză lîngă ea pe pat. În timp ce se învelea în plapuma plină de praf spuse încetişor:

— Vezi, Casiopeea, că nu sînt singură.

Se părea însă că broasca ţestoasă a şi adormit. Iar Momo care citind scrisoarea îl văzuse pe Gigi aievea înaintea ochilor nu se gîndi nici o clipă că scrisoarea stătea acolo de aproape un an.

Îşi lipi obrazul de hîrtie. Acum nu-i mai era frig.

Capitolul al paisprezecelea

PREA MULT DE MÎNCARE ŞI PREA PUŢINE RĂSPUNSURI

A doua zi spre prînz Momo îşi luă broasca ţestoasă sub braţ şi porni pe drumul ce ducea spre micul local al lui Nino.

— Ai să vezi, Casiopeea, spuse fetiţa, acum se va lămuri totul. Nino ştie unde se află Gigi şi Beppo. Pe urmă ne ducem să adunăm şi copiii şi vom fi din nou cu toţii împreună. Poate că Nino şi soţia lui vin şi ei cu noi împreună cu toţi ceilalţi. Cu siguranţă că-ţi vor place mult toţi prietenii mei. Poate că diseară facem o mică serbare. Am să le povestesc despre flori şi despre muzică şi despre maestrul Ora şi despre toate. Ah, mă bucur de pe acum să-i revăd pe toţi. În primul rînd mă bucur însă de o masă bună. Ştii că mi-e tare foame.

Astfel sporovăia veselă. Mereu punea mîna pe scrisoarea lui Gigi ce-o purta cu sine vîrîtă în buzunarul hainei. Broasca ţestoasă o privea doar cu ochii ei străvechi dar nu-i răspundea nimic.

Mergînd, Momo începu să fredoneze şi apoi chiar să cînte. Din nou erau melodiile şi cuvintele vocilor răsunînd în amintirea ei la fel de desluşit ca şi cu o zi mai înainte. Momo ştia acum că nu le va pierde niciodată.

Pe urmă se întrerupse însă brusc. În faţa ei se afla localul lui Nino. În prima clipă Momo gîndi că a greşit drumul. În locul casei vechi cu tencuiala pătată de ploi şi cu micul umbrar în faţa porţii

acum era acolo o cutie lungă de beton cu geamuri mari pe întreaga parte dinspre stradă. Strada însăşi fusese asfaltată şi o mulţime de automobile treceau pe ea. Pe partea opusă apăruse o mare benzinărie iar în apropiere o uriaşă clădire cu birouri. În faţa noului local erau parcate multe vehicole iar pe uşa de intrare strălucea cu litere mari inscripţia:

RESTAURANT RAPID „LA NINO"

Momo intră şi în primul moment fu dezorientată. De-a lungul peretelui cu ferestre erau înşirate multe mese cu tăblii mititele cocoţate pe picioare lungi, încît arătau ca un fel de ciuperci ciudate. Erau atît de înalte încît un om matur putea mînca stînd în picioare. Scaune nu mai existau.

De cealaltă parte a sălii era o lungă barieră din vergele metalice strălucitoare, un fel de gard. În spatele lui se înşirau la mică distanţă cutii lunguieţe din sticlă unde se găseau sandvişuri cu şuncă şi brînză, cîrnăciori, farfurii cu salate, budinci, prăjituri şi tot felul de alte lucruri necunoscute lui Momo.

Toate acestea Momo nu le putu zări decît cu încetul căci sala era plină ochi de oameni cărora se părea că fetiţa le stă mereu în drum, indiferent unde păşea, era mereu împinsă la o parte şi îmbrîncită ca să treacă înainte. Cei mai mulţi duceau tăvi cu farfurii şi sticle pe ele încercînd să-şi cucerească un loc lîngă măsuţe. În spatele celor ce se şi aflau acolo mîncînd la repezeală aşteptau mereu alţii grăbiţi să le ia locul. La unele măsuţe se isca un schimb de cuvinte mînioase între cei ce aşteptau şi cei ce mîncau. În general făceau cu toţii o impresie destul de nemulţumită.

Între gărduleţul metalic şi cutiile de sticlă înainta foarte încet o coadă de oameni. Din loc în loc, fiecare îşi lua cîte o farfurie sau o sticlă şi un pahar de carton din cutiile de sticlă.

Momo era uimită. Prin urmare aci fiecare putea să-şi ia tot ce voia! Nu putea vedea pe nimeni care să fi împiedicat oamenii sau cel puţin să fi cerut bani de plată. Poate că aci totul era gratuit! Ar fi fost o explicaţie pentru înghesuiala celor mulţi.

După o vreme Momo izbuti să-l zărească de departe pe Nino. Ascuns de şirul lung de oameni şedea la capătul rîndului cutiilor de sticlă în faţa unei case la care bătea neîntrerupt, primind

bani şi dînd restul. Prin urmare la el plăteau oamenii! Datorită gărduleţului metalic fiecare era condus astfel încît nu putea ajunge la măsuţe fără să fie obligat să treacă prin faţa lui Nino.

— Nino! strigă Momo încercînd să treacă înghesuindu-se printre oameni. Făcea semne cu scrisoarea lui Gigi, dar Nino n-o auzea. Casa făcea prea mult zgomot şi îi solicita întreaga atenţie.

Momo îşi luă inima în dinţi, se urcă peste gărduleţ şi se îmbulzi prin coadă căutînd să ajungă la Nino. Deoarece cîţiva oameni începură să ocărască ridicîndu-şi vocea, Nino îşi aruncă şi el privirea.

Văzînd-o pe Momo îi dispăru dintr-o dată expresia de proastă dispoziţie.

— Momo! strigă radios, exact ca mai înainte, te-ai întors! Ce surpriză!

— Circulaţi! strigau oamenii din coadă. Copilul să treacă la rînd ca şi noi. Nu-i voie să treci peste rînd! Ce plod obraznic!

— O clipă! strigă Nino ridicîndu-şi împăciuitor mîi-nile, vă rog puţină răbdare!

— Aşa poate veni oricine! strigă unul din coada celor ce aşteptau. Treceţi înainte, treceţi înainte! Copilul are mai mult timp decît noi.

— Gigi plăteşte totul pentru tine, Momo, îi şopti grăbit Nino fetiţei, aşa că poţi să-ţi iei de mîncare tot ce vrei. Aşază-te însă la rînd ca şi ceilalţi. Îi auzi doar!

Mai înainte ca Momo să fi putut întreba ceva, fu împinsă la o parte de oamenii din coadă. Nu-i rămase altceva de făcut decît să procedeze la fel cu toţi ceilalţi. Se aşeză la capătul cozii şi luă dintr-un raft o tavă şi dintr-o cutie mare un cuţit, o furculiţă şi o lingură. Apoi fu împinsă mai departe încet, pas cu pas.

Deoarece avea nevoie de amîndouă mîinile ca să ducă tava, o aşeză pe Casiopeea pe tavă. În trecere îşi scotea din loc în loc cîte ceva din cutiile de sticlă aşezînd mîncă-rurile în jurul broaştei ţestoase. Momo era oarecum zăpăcită de totul, aşa că rezultă o combinaţie destul de ciudată. O bucată de peşte prăjit, o felie de pîine unsă cu marmeladă, un cîrnăcior, un mic pateu şi un pahar de carton cu limonadă. La mijlocul tăvii, Casiopeea preferase să se retragă cu totul sub carapace fără a-şi da vreo părere.

Cînd Momo ajunse în sfîrşit la casă, îl întrebă repede pe Nino:

— Ştii unde-i Gigi?

— Da, spuse Nino, Gigi al nostru a ajuns celebru. Cu toţii sîntem foarte mîndri de el căci în definitiv e unul dintre ai noştri! Apare des la televiziune şi vorbeşte de asemenea la radio. Iar în ziare scrie mereu cîte ceva despre el. De curînd au venit chiar şi la mine doi reporteri ca să le povestesc despre vremurile de mai înainte. Le-am spus povestea cum o dată Gigi...

— Înaintaţi la casă! strigară cîteva voci din coadă.

— Şi de ce nu mai vine? întrebă Momo.

— Ah, ştii, şopti Nino care începuse să davină puţin nervos, acum nu mai are timp. Are de făcut lucruri mai importante şi de altfel la vechiul amfiteatru în orice caz nu mai e nimic.

— Ce se întîmplă acolo? strigară mai multe voci supărate de la capătul cozii. Credeţi că vrem să stăm aci o veşnicie?

—- Unde locuieşte el acum? se interesă perseverentă Momo.

— Undeva pe Dealul Verde, răspunse Nino, se spune că are acolo o vilă frumoasă cu un parc în jurul ei, dar te rog să treci acum mai departe.

În realitate Momo nu voia să treacă mai departe căci avea încă multe, multe întrebări de pus, totuşi fu împinsă înainte. Se duse cu tava ei la o măsuţă-ciupercă şi după o scurtă aşteptare apucă un loc. E drept că măsuţa era prea înaltă pentru ea încît abia ajungea cu nasul la tăblie.

Cînd îşi împinse tava pe masă cei. din jur priviră cu feţele scîrbite la broasca ţestoasă.

— Nemaipomenit, spuse Unul către vecinul său, ce eşti obligat să vezi în ziua de azi!

Iar celălalt mormăi:

— Ce vreţi — tineretul de azi!

Încolo nu mâi spuseră nimic şi nu-i mai dădură nici o atenţie lui Momo. Totuşi mîncatul se dovedi destul de anevoios pentru ea deoarece nu prea izbutea să privească în farfurie. Însă fiindcă era foarte flămîndâ înghiţi totul pînă la ultima fărîmă.

Era sătulă dar mai voia neapărat să afle ce se întîmplase cu Beppo. Aşadar se mai aşeză o dată la coadă. Deoarece se temea că oamenii se vor supăra din nou pe ea dacă stă doar degeaba la rînd, îşi mai luă încă o dată în trecere diferite mîncăruri din cutiile de sticlă.

Cînd ajunse în sfîrşit iar la Nino, îl întrebă:

— Unde e Beppo Măturătorul?

— Te-a aşteptat multă vreme, îi explică în mare grabă Nino deoarece se temea de noi supărări din partea clienţilor. Îşi închipuia că ţi s-a întîmplat ceva îngrozitor. Povestea mereu ceva despre domnii cenuşii dar nu-mi mai amintesc ce anume. Îl cunoşti doar, din totdeauna a fost cam trăsnit.

— Hei, voi acolo în faţă! strigă cineva din coadă, aţi adormit?

— Imediat, domnule! îi strigă Nino.

— Şi pe urmă? întrebă Momo.

— Pe urmă a înfuriat toată poliţia, continuă Nino tre-cîndu-şi nervos mîna peste obraz. Cerea ca ei să te caute neapărat. După cîte ştiu l-au dus pînă la sfîrşit la un fel de sanatoriu. Mai multe nu ştiu nici eu.

— Ei drăcie! strigă acum o voce furioase din coadă, ce-i aici, un restaurant rapid sau o sală de aşteptare? Aveţi o reuniune de familie acolo în faţă sau ce?

— Întucîtva! strigă rugător Nino.

— Mai e închis acolo? întrebă Momo.

— Nu cred, răspunse Nino, se spune că i-au dat drumul nefiind periculos.

— Bine, dar atunci unde-i acum?

— N-am nici o idee, crede-mă, Momo. Te rog mult, treci înainte acum.

Din nou Momo fu împinsă mai departe de către oamenii care se îmbulzeau din spate. Iar se duse la una din măsuţele-ciupercă, aşteptă pînă apucă un loc şi se îndopă cu mîncarea de pe tavă. De data aceasta îi plăcu mult mai puţin. Gîndul de a lăsa mîncarea acolo nici nu-i trecu fetiţei prin minte. Acum mai dorea să afle ce se întîmplase cu copiii care mai înainte veneau mereu s-o vadă. N-avea încotro, trebuia să se aşeze din nou în şirul celor ce aşteptau, să treacă pe lîngă cutiile din sticlă şi să-şi umple tava cu mîncare pentru ca oamenii să nu se supere pe ea.

În sfîrşit ajunse din nou la Nino, la casă.

— Dar copiii? întrebă Momo. Ce-i cu ei?

— Acum totul s-a schimbat, explică Nino a cărui frunte se acoperi de transpiraţie văzînd-o din nou pe Momo. Nu pot să-ţi explic acum, vezi bine cum merg lucrurile aici.

— De ce nu mai vin acum la mine? stărui încăpăţînată Momo cu întrebările.

— Toţi copiii de care nimeni nu poate avea grijă sînt acum

duşi la depozite de copii. Nu mai e voie să rămînă copiii de capul lor fiindcă... Într-un cuvînt, administraţia are acum grijă de ei,

— Grăbiţi-vă, trăncănitorilor de acolo de la casă! strigau iar voci din coadă. Vrem şi noi să ajungem odată să mîncăm.

— Prietenii mei? întrebă neîncrezătoare Momo. Au vrut ei într-adevăr una ca asta?

— Nici nu i-a întrebat rumeni, răspunse Nino agitîn-du-şi nervos mîinile peste clapele casei. Copiii nu pot hotărî singuri în asemenea chestiuni. S-a avut grijă ca să dispară de pe străzi. E lucrul cel mai important, nu-i aşa?

Momo nu răspunse nimic ci îl privi cercetător pe Nino ceea ce îl zăpăci cu totul.

— La naiba! strigă din nou o voce iritată din fundul sălii. Îţi vine să-ţi iei cîmpii văzînd cum se pierde vremea azi aici. Trebuie neapărat să staţi acolo la o parolă plăcută?

— Ce să mă fac eu acum fără prietenii mei? întrebă încetişor Momo.

Nino ridică din umeri frămîntîndu-şi degetele.

— Momo, spuse Nino respirînd adînc ca unul care SG străduie să se stăpînească cu forţa, fii înţelegătoare şi mai vino altădată, crede-mă că acum n-am timp să mă sfătuiesc cu tine ce să faci în viitor. Ştii bine că aici poţi mînca întotdeauna. Dacă aş fi în locul tău m-aş duce şi eu la un astfel de depozit de copii unde ai o ocupaţie şi eşti îngrijită şi pe deasupra mai şi înveţi cîte ceva. Te vor duce în orice caz acolo dacă te plimbi aşa singură prin lume.

Din nou Momo nu spuse nimic ci-l privi numai pe Nino. Mulţimea celor ce se înghesuiau din spatele ei o împinse mai departe. Se duse automat la una din măsuţe şi la fel de automat înghiţi şi a treia masă de prînz, deşi abia îi intra în gît avînd un gust de carton şi de talaj. După aceea i se făcu greaţă.

O luă pa Casiopeea sub braţ şi ieşi în tăcere fără să-şi întoarcă măcar capul.

— Hei, Momo, strigă Nino după ea zărind-o în ultimul moment, aşteaptă puţin! Nici nu mi-ai povestit pe vinde ai fost între timp!

Pe urmă se îmbulziră însă cei care veneau la rînd şi el începu din nou să bată clapele la casă, încasa banii şi dădea restul. Surîsul de pe faţa lui dispăruse de mult.

— Multă mîncare, spuse Momo către Casiopeea cînd

ajunseseră din nou la vechiul amfiteatru, multă nuncare am căpătat într-adevăr, chiar mult prea multă. Totuşi am senzaţia că nu sînt sătulă.

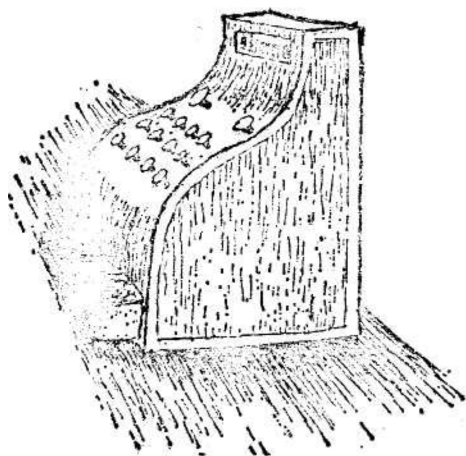
După cîtva timp mai adaugă:

— Nici n-aş fi putut să-i povestesc lui Nino despre flori şi despre muzică.

După ce mai trecu din nou cîtva timp mai spuse:

— Mîine ne ducem *însă* să-l căutăm pe Gigi. O să-ţi placă cu siguranţă, Casiopeea. Ai să vezi.

Pe spinarea broaştei ţestoase nu apăru decît un mare semn de întrebare.

Capitolul al cincisprezecelea
GĂSIT ŞI PIERDUT

A doua zi Momo porni dis-de-dimineaţă pentru a căuta locuinţa lui Gigi. Fireşte că luă şi broasca ţestoasă cu ea. Ştia unde se află Dealul Verde. Era un cartier de vile foarte depărtat de zona unde se găsea vechiul amfiteatru. Se găsea în apropierea cartierului cu clădirile noi şi uniforme, deci tocmai de cealaltă parte a marelui oraş.

Era un drum lung. E drept că Momo era obişnuită să umble desculţă dar cînd ajunse într-un tîrziu la Dealul Verde picioarele o dureau totuşi.

Se aşeză la marginea unui şanţ pentru a se odihni un

moment.

Era într-adevăr un cartier foarte distins. Aici străzile erau largi, foarte curate şi aproape goale de oameni. În grădinile de după zidurile înalte şi grilajele de fier, pomi bătrîni îşi înălţau vîrfurile către cer. Casele din grădini erau de cele mai multe ori clădiri lunguieţe din sticlă şi beton cu acoperişurile plane. Gazoanele bine tunse din faţa caselor erau de un verde crud şi invitau de-a dreptul să faci tumbe pe ele. Nicăieri nu se vedea însă careva plimbîndu-se prin grădină sau jucîndu-se pe iarbă. Probabil că proprietarii nu aveau timp pentru aşa ceva.

— Dacă aş şti numai, îi spuse Momo broaştei ţestoase, cum pot afla acum unde locuieşte Gigi.

„VEI ŞTI ÎNDATĂ" scria pe spinarea broaştei ţestoase.

— Aşa crezi tu? întrebă plină de speranţă Momo.

— Hei, nespălato, spuse dintr-o dată un glas lîngă fetiţă, ce cauţi aci?

Momo se întoarse. Văzu un bărbat cu o ciudată vestă în dungi.

Momo nu ştia că valeţii celor bogaţi purtau asemenea veste. Se ridică şi spuse:

— Bună ziua. Caut locuinţa lui Gigi. Nino mi-a spus că acum locuieşte pe aci.

— A cui casă o cauţi?

— A lui Gigi Ghidul, E prietenul meu.

Omul cu vesta vărgată privi neîncrezător copilul. Poarta grădinii rămăsese puţin crăpată în spatele lui şi Momo putu să-şi arunce o privire înăuntru. Văzu o peluză întinsă unde se jucau cîţiva ogari şi un havuz clipocind. Pe un pom plin de flori şedea o pereche de păuni.

— Oh! exclamă Momo cu admiraţie, ce pasări frumoase!

Voi să intre pentru a le privi din apropiere, dar omul cu vesta o reţinu apucînd-o de guler.

— Stai pe loc! spuse omul. Ce-ţi vine în minte, ne-spălato!

Apoi îi dădu drumul fetiţei şi îşi şterse mîna cu batista ca şi cum ar fi atins ceva dezgustător.

— Toate acestea sînt ale tale? întrebă Momo arătînd dincolo de poartă.

— Nu, spuse omul cu vesta parcă şi mai urîcios, dar acum cară-te! N-ai ce căuta aici!

— Ba da, îl asigură apăsat Momo, trebuie să-l caut pe Gigi

Ghidul. Căci el mă aşteaptă. Nu-l cunoşti?

— Pe aici nu sînt ghizi, răspunse omul cu vesta şi îi întoarse spatele.

Intră în grădină şi voi să închidă poarta, cînd în ultimul moment păru că-i mai trece ceva prin minte.

— Nu cumva vrei să spui Girolamo, vestitul povestitor?

— Ba da, chiar Gigi Ghidul, răspunse bucuroasă Momo, aşa îl cheamă. Ştii unde-i locuinţa lui?

— Într-adevăr te aşteaptă? se interesă omul.

— Da, spuse Momo, sigur de tot. E prietenul meu şi plăteşte tot ce mănînc eu la Nino.

Omul cu vesta ridică din sprîncene şi clătină din cap.

— Ce ţi-e şi cu artiştii! spuse acru. Ce capricii neaşteptate pot avea uneori! Dacă crezi într-adevăr că el ţine la vizita ta: casa lui e ultima pe stradă, sus de tot.

Poarta grădinii se închise trîntindu-se.

„MAIMUŢOIULE" scria pe carapacea Casiopeei dar literele se stinseră imediat.

Ultima casă de pe stradă, sus de tot, era înconjurată de un zid mai înalt de un stat de om. La fel ca şi cea de la omul cu vestă, poarta grădinii era de fier astfel încît nu se putea privi înăuntru. Nicăieri nu putea fi găsit vreun buton de sonerie sau vreo firmuliţâ cu un nume.

— Aş vrea să ştiu, spuse Momo. dacă aici e într-adevăr noua casă a lui Gigi. De fapt nici nu i se potriveşte.

„TOTUŞI ESTE" scria pe spinarea broaştei ţestoase.

— De ce e totul atît de încuiat? întrebă Momo. Aci nu pot intra.

„AŞTEAPTĂ" apăru drept răspuns.

— Ei bine, spuse suspinînd Momo, poate că trebuie să aştept mult şi bine. De unde să ştie Gigi că sînt aci afară — dacă el e cumva înăuntru.

„VINE ÎNDATĂ" se putea citi pe carapace.

Prin urmare Momo se aşeză drept în faţa porţii aştep-tînd cu răbdare. Multă vreme nu se petrecu nimic, iar Momo începu să se gîndească la posibilitatea ca broasca ţestoasă să se fi înşelat şi ea o dată.

— Eşti într-adevăr sigură de tot? o întrebă după un timp.

În locul vreunui răspuns aşteptat, apăru pe carapace cuvîntul: „ADIO".

Momo se sperie:

— Ce vrei să spui, Casiopeea? Vrei să mă părăseşti din nou? Ce ai de gînd?

„PLEC SĂ TE CAUT" fu explicaţia încă şi mai enigmatică a broaştei ţestoase.

În aceeaşi clipă poarta se deschise brusc şi un automobil lung şi elegant tîşni în plină viteză ieşind afară. Momo abia izbuti să se salveze sărind înapoi şi căzu.

Automobilul mai goni o mică distanţă, apoi frînă încît roţile scrîşniră. O uşă se deschise brusc şi Gigi sări afară.

— Momo! strigă întinzîndu-şi braţele. Iat-o chiar pe micuţa mea Momo!

Momo sărise în picioare şi alergă spre el, Gigi o prinse în braţe ridicînd-o în aer, o sărută de sute de ori pe amîndoi obrajii ţopăind cu ea pe stradă.

— Te-ai lovit? o întrebă cu răsuflarea tăiată, dar nici nu aşteptă să audă ce spune ea, ci vorbi agitat mai departe, îmi pare foarte rău că te-am speriat, dar mă grăbesc foarte tare, înţelegi? Iar am întîrziat. Unde mi-ai fost tot timpul? Trebuie să-mi povesteşti totul. Nici n-am mai crezut că te întorci vreodată. Mi-ai găsit scrisoarea? Da? Mai era acolo? Bine, şi te-ai dus să mănînci la Nino? Ţi-a plăcut? Ah, Momo, avem atît de multe să ne povestim, s-au întîmplat îngrozitor de multe între timp. Cum îţi merge ţie? Spune în sfîrşit şi tu ceva! Dar bătrînul nostru Beppo, ce mai face? Nu l-am mai văzut de o veşnicie. Dar copiii? Ah Momo, ştii, mă gîndesc de multe ori la vremea cînd eram cu toţii împreună şi eu vă spuneam poveşti. Erau vremuri frumoase. Acum e însă cu totul, cu totul altfel.

Momo încercase de mai multe ori să răspundă întrebărilor lui Gigi, dar deoarece el nu-şi întrerupea deloc torentul de cuvinte fetiţa aştepta privindu-l. Arăta altfel decît înainte, frumos, îngrijit şi mirosea plăcut. Totuşi întrucîtva îi era oarecum străin.

Între timp mai coborîseră încă alte patru persoane din maşină apropiindu-se: un bărbat într-o uniformă din piele pentru şoferi şi trei doamne cu feţele severe dar foarte fardate.

— S-a rănit copilul? întrebă una din ele, mai degrabă cu reproş decît îngrijorată.

— Nu, nu, nici vorbă, o asigură Gigi, s-a speriat numai.

— N-are decît să nu hoinărească prin faţa porţii, spuse cea de-a doua doamnă.

— Dar e Momo! strigă rîzînd Gigi. E vechea mea prietenă Momo!

— Ah, va să zică există într-adevăr fetiţa asta? întrebă mirată cea de-a treia doamnă. Credeam întotdeauna că e una din născocirile dumneavoastră. — Am putea anunţa imediat presa şi radioul! „Revederea cu domniţa din basme" sau aşa ceva, va impresiona nemaipomenit publicul! Am să organizez imediat! Va fi bomba sezonului!

— Nu, spuse Gigi, nu vreau.

— Dar tu, fetiţo, se adresă acum prima doamnă direct către Momo şi zîmbi, ţie ţi-ar face cu siguranţă plăcere să apari în ziare, nu-i aşa?

— Lăsaţi copilul în pace! spuse supărat Gigi.

Cea de-a doua doamnă îşi aruncă ochii pe ceasul brăţară.

— Dacă acum nu pornim cu viteză maximă avionul nava pleca în faţa nasului. Ştiţi şi dumneavoastră ce ar putea să însemne pentru noi.

— Doamne, spuse nervos Gigi, nu mai pot nici să schimb în linişte cîteva cuvinte cu Momo după atît de mult timp! Vezi tu singură, fetiţo, cum nu-mi îngăduie, aceşti zbiri, nu-mi îngăduie!

— Oh, nouă ne e complet indiferent, declară înţepată cea de-a doua doamnă. Nu ne facem decît datoria. Sîntem plătite pentru a vă organiza programul, stimate maestre.

— Da, desigur, desigur, încuviinţă Gigi. Aşadar să pornim acum! Ştii ceva, Momo? Vii cu noi la aeroport. Putem sta de vorbă pe drum. După aceea şoferul meu te duce acasă. Vrei?

Nici nu mai aşteptă să vadă ce ar avea de spus Momo, ci o trase de mînă după el pînă la automobil. Cele trei doamne luară loc pe bancheta din spate. Gigi se aşeză lîngă şofer şi o luă pe Momo pe genunchi. Porniră la drum.

— Aşa! spuse Gigi, acum povesteşte-mi, Momo! Frumos totul pe rînd. Cum de ai dispărut atunci aşa dintr-o dată?

Momo era gata să înceapă să povestească despre maestrul Ora şi despre florile clipelor, cînd una din doamne se aplecă spre ei în faţă.

— Scuzaţi-mă, spuse doamna, dar mi-a venit chiar acum o idee extraordinară. Ar trebui s-o ducem neapărat pe Momo la agenţia Public-Film. Ar fi exact starul pentru rolul de copil din povestea dumneavoastră cu vagabonzi ce urmează să fie filmată în curînd. Imaginaţi-vă ce ştire senzaţională! Momo joacă

rolul lui Momo!

— Nu m-aţi înţeles? întrebă răstit Gigi. Nu vreau în nici un caz să amestecaţi copilul în asemenea treburi!

— Chiar că nu ştiu ce vreţi, răspunse jignită doamna. Oricare altul s-ar da în vînt după o asemenea ocazie.

— Nu sînt oricare altul, ţipă Gigi dintr-o dată furios. Intorcîndu-se spre Momo mai adaugă:

— Scuză-mă, Momo, poate că nu poţi înţelege dar nu vreau cu nici un preţ ca banda asta să pună gheara şi pe tine.

Acum toate cele trei doamne erau jignite.

Gemînd, Gigi îşi duse mîna la frunte, apoi scoase o cutiuţă de argint din buzunarul vestei, scoase o pilulă şi o înghiţi.

Timp de cîteva minute nimeni nu mai spuse nimic.

Pe urmă Gigi se întoarse spre cele trei doamne.

— Iertaţi-mă, murmură sleit, nu m-am referit la dumneavoastră. Am ajuns la capăt cu nervii.

— Da, da, cunoaştem asta, răspunse prima din cele trei doamne.

— Acum, continuă Gigi zîmbindu-i puţin strîmb lui Momo, nu mai vorbim decît despre noi, Momo.

— Numai o singură întrebare înainte de a fi prea tîr-ziu, se amestecă în vorbă cea de-a doua doamnă. Ajungem îndată. N-aţi putea să mă lăsaţi să iau la repezeală cel puţin un interviu fetiţei?

— Terminaţi! urlă Gigi exasperat la culme. *Eu* vreau să stau de vorbă cu Momo şi anume în particular. E foarte important pentru mine! De cîte ori mai trebuie să v-o spun?

— Chiar dumneavoastră îmi reproşaţi mereu, răspunse doamna furioasă şi ea acum, că nu fac o reclamă destul de eficientă pentru dumneavoastră.

— E-adevărat, se lamentă Gigi. Dar nu acum! Nu *acum!*

— E foarte regretabil, spuse doamna. E ceva ce-ar excita glandele lacrimale ale publicului, dar cum doriţi. Poate putem s-o facem şi mai tîrziu, atunci cînd...

— Nu! o întrerupse brusc Gigi. Nici acum şi nici mai tîrziu şi nicicînd. Acum vă rog să tăceţi din gură în timp ce stau de vorbă cu Momo!

— Daţi-mi voie! replică violent doamna, în definitiv e vorba despre publicitatea *dumneavoastră* şi nu a mea! Ar trebui să vă gîndiţi mai bine dacă vă puteţi permite în momentul de faţă să

renunţaţi la o asemenea ocazie!

— Nu, strigă Gigi cu disperare, nu mi-o pot permite! Totuşi Momo nu trebuie amestecată în astfel de treburi! Iar acum — vă implor — lăsaţi-ne pe amîndoi în pace doar cinci minute!

Doamnele tăcură. Istovit, Gigi îşi trecu mîna peste ochi.

— Vezi şi tu — cît de departe au ajuns lucrurile cu mine. spuse Gigi hohotind amar. Nu mai pot da înapoi, chiar dacă aş vrea. S-a isprăvit cu mine. „Gigi rămîne Gigi!" Îţi mai aminteşti? Gigi n-a rămas însă Gigi. Îţi spun un lucru, Momo, cel mai primejdios eveniment ce ţi se poate întîmpla în viaţă este împlinirea unor visuri şi dorinţi fierbinţi. În orice caz dacă lucrurile se petrec ca la mine. Pentru mine nu mai există nimic la ce aş putea visa. Nici chiar la voi n-aş mai putea-o învăţa. Sînt sătul de toate. Privea amărît pe fereastra automobilului.

— Singurul lucru ce l-aş mai putea face acum ar fi — să tac din gură, să nu mai povestesc nimic, să amuţesc, poate pantru tot restul vieţii sau cel puţin atîta vreme pînă ce voi fi fost uitat şi pînă ce voi fi din nou un biet coate-goale necunoscut.

Să fii însă sărac şi fără visuri — nu, Momo, ar fi un iad. De aceea e mai bine să rămîn acolo unde sînt acum. E drept că şi astfel e un iad, dar cel puţin unul confortabil. — Ah, ce-mi veni să spun toate acestea? Fireşte că tu nu poţi înţelege.

Momo nu făcea decît să-l privească. Înţelegea înainte de toate că era bolnav, bolnav de moarte. Bănuia că domnii cenuşii aveau ceva de-a face cu boala lui. Nu ştia cum ar fi fost ea în stare să-l ajute tinînd seama că el nici nu dorea.

— Uite că vorbesc mereu numai despre mine, spuse Gigi, hai şi povesteşte-mi în sfîrşit ce ţi s-a întîmplat ţie între timp, Momo!

În clipa aceea automobilul opri în faţa aeroportului. Coborîră cu toţii şi se grăbiră în hala cea mare. Aci Gigi era aşteptat de stewardese în uniformă. Cîţiva reporteri de ziare îl fotografiară şi îi puseră întrebări. Stewardesele îl zoreau însă căci avionul urma să-şi ia zborul în cîteva minute.

Gigi se aplecă spre Momo şi o privi. Brusc îi veniră lacrimi în ochi.

— Ascultă, Momo, spuse Gigi atît de încet încît cei din jur nu-l putură auzi, rămîi cu mine! Te iau cu mine în călătorie şi peste tot. Locuieşti la mine în casa mea cea frumoasă şi te îmbraci numai cu catifele şi mătăsuri, ca o adevărată mică domniţă. Numai să fii lingă mine şi să mă asculţi. Poate că atunci mi-ar

veni din nou în minte poveşti adevărate, unele ca pe vremuri, ştii? N-ai decît să spui da, Momo, şi totul va fi fin nou în ordine. Te rog, ajută-mă!

Momo dorea foarte tare să-l ajute pe Gigi. O durea inima pentru el. Simţea însă că în felul acela nu era bine. că el trebuia să redevină Gigi şi că nu-i va folosi la nimic dacă ea n-ar mai fi Momo. Ochii ei se umplură de asemenea de lacrimi. Făcu semn, că nu se poate, clătinîndu-şi capul. Iar Gigi o înţelese. Dădu trist din cap şi fu tras mai departe de către doamnele plătite de el însuşi în acest scop. Din depărtare mai făcu o dată semn cu mîna. Momo îi făcu şi ea semn cu mîna, apoi Gigi dispăru. În tot timpul întîlnirii cu Gigi, Momo nu apucase să spună nici un cuvînt. Totuşi ar fi avut atît de multe să-i spună. Avea impresia că prin faptul că-l găsise l-a pierdut de tot.

Se întoarse încet şi se îndreptă către ieşirea din hala cea mare. Deodată tresări pătrunsă de o spaimă cumplită. O pierduse şi pe Casiopeea!

Capitolul al şaisprezecelea
NECAZURI DIN BELŞUG

— Acum încotro? întrebă şoferul cînd Momo se aşeză din nou în automobilul lung şi elegant al lui Gigi.

Dezorientată, fetiţa privea drept înainte. Ce să-i spună? Unde voia să se ducă? Trebuia s-o caute pe Casiopeea. Unde? Unde şi cînd o pierduse? În tot timpul drumului cu Gigi nu mai fusese cu ea, Momo ştia precis.

Prin urmare în faţa casei lui Gigi? Acum îşi aminti şi că pe carapace apăruse cuvîntul „ADIO" şi pe urmă "PLEC SÂ TE

CAUT". Desigur că broasca ţestoasă ştiuse dinainte că în curînd se vor pierde una de cealaltă. Deci acum Momo pleca s-o caute. Unde urma însă s-o caute pe Casiopeea?

— Ei, ce se aude? spuse şoferul bătînd cu degetele darabana pe volan. Mai am şi altceva de făcut decît să te plimb.

— Vă rog la casa lui Gigi, răspunse Momo.

Şoferul păru surprins şi spuse:

— Credeam că te duc la tine acasă. Sau vei locui cumva la noi de aci înainte?

— Nu, răspunse Momo, am pierdut ceva pe stradă. Trebuie să caut acum.

Şoferul acceptă căci în orice caz trebuia să ajungă acolo.

Cînd gosiră în faţa vilei lui Gigi, Momo coborî şi începu de îndată să caute pretutindeni în jur.

— Casiopeea! chema fetiţa mereu cu glas scăzut. Casiopeea!

— Ce cauţi tu de fapt? întrebă şoferul prin fereastra automobilului.

— Broasca ţestoasă a maestrului Ora, răspunse Momo, se numeşte Casiopeea şi cunoaşte întotdeauna viitorul cu o jumătate de oră mai devreme. Scrie literele pe carapacea din spinare. Trebuie s-o găsesc neapărat. Vreţi să mă ajutaţi, vă rog?

— N-am timp de glume idioate! mîrîi şoferul şi trecu prin poarta care se trînti în urma automobilului.

Aşadar Momo căută singură. Căută de-a lungul întregii străzi, dar nu găsi nici urmă de Casiopeea.

— Poate a şi pornit pe drumul spre acasă, gîndi Momo, spre vechiul amfiteatru.

Prin urmare Momo porni încet înapoi pe acelaşi drum pe care şi venise. Cerceta fiecare ungher de zid şi căuta în fiecare rigolă. Mereu striga numele broaştei ţestoase. Zadarnic.

Momo ajunse abia tîrziu noaptea la vechiul amfiteatru. Aici cercetă de asemenea cu mare grijă peste tot, în măsura în care era posibil pe întuneric. Nutrea sfios speranţa că printr-o minune broasca ţestoasă ar fi sosit înaintea ei acasă, dar desigur lucrul nici nu era posibil avînd în vedere cît de încet umbla.

Momo se vîrî în pat. Iar acum era într-adevăr pentru prima dată singură de tot.

Următoarele săptămîni Momo le petrecu rătăcind fără nici un ţel prin marele oraş şi căutîndu-l pe Beppo Măturătorul.

Deoarece nimeni nu ştia să-i spună nimic despre locul unde s-ar afla, nu-i rămînea fetiţei decît speranţa disperată că drumurile lor se vor întretăia din în-tîmplare. Fireşte în uriaşul oraş posibilitatea ca doi oameni să se întâlnească întîmplător era tot atît de infimă ca şi cea prin care un mesaj închis într-o sticlă şi aruncat în valurile întinsului ocean de către un naufragiat să fie pescuit de o barcă de pescari pe un ţărm îndepărtat.

Totuşi se aflau poate foarte aproape, îşi spunea Momo. Cine ştie cît de des se întîmpla ca ea să treacă tocmai într-un loc unde Beppo fusese abia de o oră, un minut, ba poate chiar cu o clipă în urmă. Sau invers, cît de des nu se putea întîmpla ca Beppo să sosească după mai mult sau mai puţin timp în urma ei exact în aceeaşi piaţă sau la acelaşi colţ de stradă. De aceea Momo aştepta adesea multe ore în acelaşi loc. Pînă la sfîrşit trebuia să o pornească odată, altfel că devenea din nou posibil ca ei să nu se nimerească la o foarte mică diferenţă.

Cît de bine i-ar fi prins acum Casiopeea! Dacă ar mai fi fost cu ea ar fi putut s-o sfătuiască „AŞTEAPTĂ" sau MERGI MAI DEPARTE" acum însă Momo nu ştia niciodată ce să facă. Trebuia să se teamă că nu-l întîlneşte pe Beppo fiindcă stătea şi aştepta, trebuia de asemenea să se teamă că nu-l întîlneşte fiindcă nu-l aştepta.

Îi căuta şi pe copiii care înainte veniseră mereu la ea, dar niciodată nu vedea vreunul. În general nu mai vedea nici un copil pe stradă şi îşi aminti de cuvintele lui Nino, anume că de copii are acum grijă administraţia oraşului.

Faptul că Momo însăşi nu fu niciodată prinsă de un poliţist sau de un alt adult pentru a fi dusă într-un depozit de copii se datora supravegherii secrete şi neîncetate de către domnii cenuşii. Nu s-ar fi potrivit cu planurile lor în pivniţa lui Momo. Dar ea nu ştia nimic despre acestea.

În fiecare zi se ducea o dată la Nino pentru a mînca. Totuşi nu izbuti niciodată să discute mai mult cu el decît la prima lor întâlnire. Nino era mereu la fel de grăbit şi nu avea niciodată timp.

Din săptămîni se făcură luni, iar Momo era tot singură.

Numai o dată, stînd în amurg pe parapetul unui pod, Momo zări în depărtare pe un alt pod o persoană mică şi încovoiată. Mînuia cu mare zor o mătură ca şi cum ar fi fost vorba de viaţă şi de moarte. Momo crezu că-l recunoaşte pe Beppo, strigă şi

făcu semne cu mîna, dar omul nu-şi întrerupse activitatea nici o clipă. Momo porni în fugă dar cînd ajunse la celălalt pod nu mai putu descoperi pe nimeni.

— Probabil că nici n-a fost Bappo. Îşi spuse Momo pentru a se consola. Nu, nici nu se poate să fi fost el. Doar ştiu cum mătură Beppo.

În unele zile rămînea şi acasă în vechiul amfiteatru, de-oarece spera că s-ar putea ca Eeppo să treacă pe acolo pentru a vedea dacă ea s-a întors. Iar dacă tocmai atunci ea ar lipsi, el ar trebui desigur să creadă că tot mai e dispărută, în astfel de cazuri o chinuia din nou gîndul că tocmai acest lucru se şi întîmplase, în urmă cu o săptămînă sau chiar ieri! Deci aştepta, dar desigur zadarnic. Se hotărî să deseneze cu litere mari pe peretele camerei sale: M-AM ÎNTORS, dar nimeni nu citi în afară de ea însăşi.

Un singur lucru n-o părăsi tot timpul. Amintirea vie a celor petrecute la maestrul Ora, a florilor şi a muzicii, îi era de ajuns să închidă ochii şi să asculte în lăuntrul ei pentru a i se înfăţişa frumuseţea strălucitoare a florilor şi să audă muzica glasurilor. Ca şi în prima zi era în stare să repete cuvintele şi să cînte melodiile deşi ele se alcătuiau din nou şi nu erau niciodată aceleaşi.

Uneori şedea zile întregi singură pe treptele de piatră vorbind şi cîntînd. Nu era nimeni acolo care s-o asculte în afară de copaci şi de păsări şi de vechile pietre.

Există multe feluri de singurătate, Momo însă o trăia pe aceea cunoscută doar cîtorva oameni, care totuşi n-o resimţeau cu aceeaşi intensitate.

Avea impresia că se află ca şi încuiată într-o peşteră cu comori, plină de nenumărate bogăţii devenind mereu mai multe şi ameninţînd s-o sufoce. Nu exista nici o ieşire! Nimeni nu putea pătrunde pînă la ea şi nici ea nu putea face semn nimănui, atît de adînc era îngropată sub un munte de timp.

Trăia chiar unele ore cînd îşi dorea să nu fi auzit niciodată muzica şi să nu fi văzut culorile. Totuşi dacă ar fi fost pusă să aleagă, n-ar mai fi renunţat la amintirea lor pentru nimic în lume. Chiar şi dacă ar fi trebuit să moară din pricina ei. Acesta era adevărul aflat acum de ea. Există bogăţii ce te nimicesc dacă nu le poţi împărtăşi şi altora.

O dată la cîteva zile Momo alerga pînă la vila lui Gigi şi

aştepta adesea multă vreme în faţa porţii. Spera să-l mai vadă o dată. Între timp acceptase totul. Voia să rămînă la el, să-l asculte povestind şi să vorbească cu el, indiferent dacă lucrurile vor fi din nou ca mai înainte sau ba, Poarta nu se deschise însă niciodată.

Nu trecuseră decît cîteva luni petrecute astfel şi totuşi era cea mai lungă vreme trăită vreodată de Momo. Căci adevăratul timp nu poate fi măsurat cu ornicul sau cu un calendar.

De fapt nu se poate povesti nimic despre o asemenea singurătate. Poate va fi suficient să mai spunem un singur lucru: Dacă Momo ar fi putut găsi drumul către maestrul Ora — şi a încercat adesea, — s-ar fi dus la el şi l-ar fi rugat să nu-i mai atribuie nici un timp, sau să-i îngăduie să rămînă pentru totdeauna la el în casa Niciunde.

Fără Casiopeea nu era însă în stare să mai găsească i drumul. Iar broasca ţestoasă era şi rămînea în continuare dispărută. Sau se rătăcise pe undeva prin lume. În orice caz nu se mai întorsese.

În loc de aceasta se întîmplă cu totul altceva.

Într-o zi Momo întîlni în oraş trei copii care mai înainte veniseră mereu pe la ea. Erau Paolo şi fetiţa Maria care obişnuia să poarte întotdeauna în braţe pe frăţiorul său Dedé. Toţi trei arătau foarte schimbaţi. Purtau un fel de uniformă cenuşie iar feţele lor făceau o impresie de încremenire şi de neînsufleţire. Chiar şi cînd Momo îi în-tîmpină plină de bucurie abia zîmbiră un pic.

— V-am căutat atît de mult, le spuse Momo cu răsuflarea tăiată, veniţi acum iar la mine?

Cei trei schimbară între ei o privire, apoi făcură din cap semn că nu.

— Atunci poate că mîine, da? întrebă Momo. Sau poimîine?

Din nou cei trei făcură semn că nu.

— Haindeţi, veniţi iar! se rugă Momo. Înainte veneaţi mereu.

— Înainte! răspunse Paolo, dar acum totul e altfel. Nu mai avem voie să ne pierdem timpul fără nici un folos.

— Niciodată n-am făcut aşa ceva, spuse Momo.

— Da, a fost frumos, spuse Maria, dar nu despre asta-i vorba.

Cei trei copii merseră mai departe. Momo alergă după ei.

— Unde vă duceţi acum? îi întrebă.

— La lecţia de joacă, răspunse Franco. Acolo învăţăm să ne jucăm.

— Ce anume învăţaţi? întrebă Momo.

— Azi ne jucăm de-a cartelele perforate, îi explică Paolo, e un joc extrem de util dar trebuie să fii extraordinar de atent.

— Şi cum e jocul?

— Fiecare din nou reprezintă o cartelă perforată. Fiecare cartelă perforată conţine o mulţime de date diferite: cît de mare, ce vîrstă, ce greutate, şi aşa mai departe. Desigur niciodată datele reale ale fiecăruia, căci ar fi mult prea simplu. Uneori sîntem numai cifre lungi şi complicate, de pildă MUX/763/y. Pe urmă ne amestecă şi ne bagă într-un fişier. Apoi unul dintre noi trebuie să găsească o anumită cartelă perforată. Trebuie să pună întrebări în aşa fel încît să elimine toate celelalte cartele şi pînă la sfîrşit să nu mai rămînă decît aceea căutată. Cel ce izbuteşte cel mai repede a cîştigat.

— Şi asta vă face plăcere? întrebă Momo oarecum îndoielnic.

— Nu-i vorba despre asta, spuse Maria cu teamă, nu-i voie să discutăm aşa ceva.

— Atunci despre ce-i vorba? se interesă Momo.

— E important faptul că-i folositor pentru viitor, răspunse Paolo.

Între timp ajunseseră în faţa porţii unei case mari şi cenuşii. Peste uşă era o firmă cu inscripţia „Depozit de copii".

— Aş avea multe să vă povestesc, spuse Momo.

— Poate ne mai vedem cîndva, răspunse Maria cu tristeţe.

În jurul lor erau mulţi copii şi intrau cu toţii prin aceeaşi uşă. Cu toţii arătau asemănător cu cei trei prieteni ai lui Momo.

— La tine era mult mai frumos, spuse dintr-o dată Franco. Acolo ne veneau de la sine o mulţime de idei, dar în felul acesta nu se învaţă nimic, aşa spun ei.

— Nu puteţi fugi de acolo? le propuse Momo.

Cei trei făcură semn că nu şi priviră în jur să vadă dacă nu cumva a mai auzit cineva.

— Am încercat de cîteva ori, la început, şopti Franco, dar e inutil. Te prind întotdeauna din nou.

— Nu-i voie să vorbeşti aşa, spuse Maria. În definitiv acum au grijă de noi.

Cu toţii tăcură privind fix înainte. Într-un tîrziu Momo îşi luă inima în dinţi şi întrebă:

— N-aţi putea să mă luaţi şi pe mine cu voi? Sînt mereu atît de singură.

În acel moment se întîmplă ceva neaşteptat. Înainte ca vreunul din copii să fi putut răspunde ceva, fură absorbiţi în casă ca de o uriaşă forţă magnetică. În urma lor porta se trînti răsunînd puternic.

Speriată Momo observase totul. Totuşi după cîteva momente se apropie de poartă pentru a suna sau a bate în ea. Voia să se roage încă o dată să fie lăsată şi ea să se joace cu copiii, indiferent ce fel de jocuri ar fi. Abia făcuse însă un pas către poartă cînd încremeni de spaimă. Între ea şi uşă se afla unul din domnii cenuşii.

— Inutil! spuse zîmbind subţire, cu trabucul în colţul gurii. Nici nu mai încerca! Nu-i în interesul nostru să intri şi tu acolo.

— De ce? întrebă Momo.

Simţea din nou răspîndindu-se în ea frigul acela cumplit.

— Fiindcă cu tine avem altceva de gînd, declară cenuşiul pufăind un rotogol de fum ce se aşeză ca un laţ în jurul gîtului lui Momo şi nu se risipi decît foarte încet.

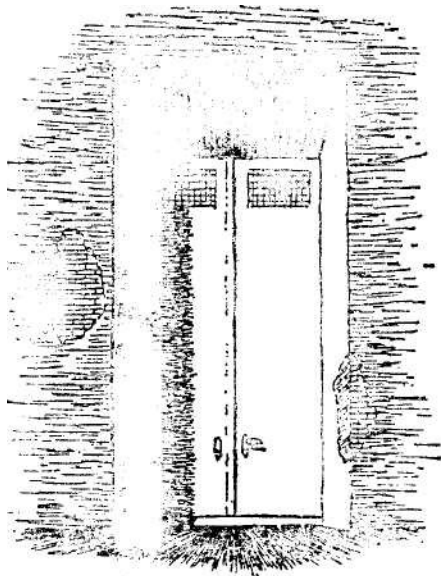
Treceau oameni pe acolo dar cu toţii erau foarte grăbiţi.

Momo îi arătă cu degetul pe domnul cenuşiu şi voi să strige după ajutor dar nu izbuti să scoată nici un sunet.

— Lasă asta! spuse domnul cenuşiu scoţînd un hohot de rîs lipsit cu totul de veselie şi cenuşiu. Tot nu ne cunoşti mai bine? Tot nu ştii cît de puternici sîntem? Ţi-am luat pe toţi prietenii. Nimeni nu te mai poate ajuta. Şi cu tine însăţi putem face tot ce vrem, dar te cruţăm, după cum vezi.

— De ce? izbuti cu mare greutate să spună Momo.

— Pentru că am vrea să ne faci un mic serviciu, răspunse domnul cenuşiu. Dacă eşti înţelegătoare poţi cîş-tiga mult şi pentru tine şi pentru prietenii tăi. Vrei?

— Da, şopti Momo.

Domnul cenuşiu zîmbi subţire.

— Atunci să ne întîlnim azi la miezul nopţii pentru a sta de vorbă.

Momo dădu din cap în tăcere. Domnul cenuşiu nu mai era însă acolo. Numai fumul trabucului mai plutea in aer. Nu spusese unde urmau să se întîlnească.

Capitolul al şaptesprezecelea

O MARE TEAMA ŞI O ÎNCUMETARE ÎNCA ŞI MAI MARE

Momo se temea să se reîntoarcă la vechiul amfiteatru. Cu siguranţă că domnul cenuşiu care voia s-o întîlnească la miezul nopţii va veni acolo.

Iar la gîndul că va fi acolo singură de tot numai cu el o apuca groaza.

Nu, nu mai voia să-l revadă deloc, nici acolo şi nici în altă parte. Indiferent ce-ar fi dorit să-i propună — faptul că în realitate nu urma să fie nimic bun pentru ea şi pentru prietenii ei îi fusese mai mult decît limpede.

Cum ar putea însă să se ascundă de el?

Cel mai sigur i se părea că ar fi în mijlocul altor oameni. E drept că văzuse cum nimeni nu-i băga în seamă, nici pe ea şi

nici pe domnul cenuşiu, totuşi dacă ar vrea să-i facă vreun rău şi ea ar striga după ajutor, atunci oamenii ar deveni atenţi şi ar salva-o. Îşi mai spunea că în afară de aceasta ar fi fost şi mult mai greu de găsit în mijlocul unei mulţimi mari de oameni.

În restul după-amiezii şi toată seara pînă tîrziu noaptea Momo umblă în mijlocul îmbulzelii trecătorilor prin cele mai populate străzi şi pieţe pînă ce reveni iar acolo unde îşi începuse drumul, ca într-un mare cerc. Îl mai parcurse a doua oară şi a treia oară. Se lăsa purtată de curentul maselor de oameni mereu grăbiţi.

Umblase însă toată ziua şi începură s-o doară picioarele din pricina oboselii. Se făcu tîrziu şi tot mai tîrziu, iar Momo mergea pe jumătate adormită, mai departe, tot mai departe, mai departe...

— Numai o clipă să mă odihnesc, gîndi fetiţa într-un tîrziu, numai o mică clipă, apoi voi putea să fiu mai atentă...

La marginea străzii se afla o motofurgonetă cu trei roţi unde erau încărcate cîteva lăzi şi diferiţi sad. Momo se sui pe furgonetă şi se rezemă de un sac plăcut şi moale.

Îşi ridică picioarele obosite vîrîndu-le sub fustă. Ah, ce bine se simţea acum! Suspină uşurată, se lipi de sac şi, mai înainte de a-şi da seama, adormi istovită.

Începu să visese confuz. Îl vedea pe bătrînul Beppo folosindu-şi mătura în chip de bară de echilibrare şi balansîndu-se pe o frînghie, sus de tot, peste o prăpastie întunecată.

— Unde e celălalt capăt? îl auzea strigînd mereu. Nu găsesc celălalt capăt!

Într-adevăr frînghia părea nesfîrşit de lungă. Se pierdea în întuneric la amîndouă capetele.

Momo dorea din toată inima să-l ajute pe Beppo dar nu era în stare nici măcar să-i atragă atenţia. Era mult prea departe, mult prea sus.

Apoi îl văzu pe Gigi scoţînd din gură o nesfîrşită bandă de hîrtie. Trăgea de ea şi tot trăgea, dar banda de hîr-tie nu se mai termina şi nici nu se rupea. Gigi se şi afla pe un adevărat munte din benzi de hîrtie. I se părea lui Momo că o priveşte rugător ca şi cum s-ar sufoca dacă nu-l ajută ea.

Voia să alerge la el dar picioarele i se încurcau în benzile de hîrtie. Cu cît încerca mai tare să se elibereze cu atît mai mult se încurca în ele.

Pe urmă îi văzu pe copii. Cu toţii erau plaţi precum cărţile de joc. În fiecare carte erau perforate diferite modele de mici găuri. Cărţile se învîrtejeau apoi trebuiau să se rearanjeze şi se ştanţau alte găuri în ele. Copiii în chip de cărţi de joc plîngeau în tăcere dar erau din nou învîrtejiţi şi cădeau unul peste altul zornăind şi huruind.

— Staţi! Opriţi! voia să strige Momo dar zornăitul şi huruitul îi acoperi vocea slabă.

Zgomotul devenea tot mai puternic pînă ce fetiţa se trezi din pricina lui.

În primul moment nici nu-şi dădu seama unde se află căci în jurul ei era întuneric.

Pe urmă îşi aminti că se urcase într-o motofurgonetă. Iar acum furgoneta pornise şi motorul ei era cel ce făcea atîta zgomot.

Momo îşi şterse obrajii încă uzi de lacrimi. Oare unde se afla?

Probabil furgoneta pornise de mai multă vreme fără ca ea să fi băgat de seamă, căci acum se găseau într-o zonă a oraşului cu totul pustie la o oră atît de tîrzie din noapte. Pe străzi nu era nici ţipenie de om iar casele înalte erau cufundate în întuneric.

Furgoneta nu mergea prea repede şi Momo sări din ea fără a se mai gîndi mult. Voia să se întoarcă pe străzile aglomerate unde credea că e în siguranţă faţă de domnii cenuşii. Apoi îşi aminti însă ceea ce visase şi se opri.

Zgomotul motorului se stinse treptat pe străzile întunecate şi se lăsă liniştea.

Momo nu mai voia să fugă. Fugise cu speranţa de a se salva. Toată vremea nu se gîndise decît la sine, la propria ei singurătate, la propria ei teamă! Totuşi prietenii ei erau cei ce se găseau în nevoie. Dacă mai exista cineva în stare să-i ajute, atunci numai ea era aceea. Chiar dacă posibilitatea de a-i îndupleca pe domnii cenuşii să-i elibereze prietenii ar fi fost infimă, trebuia cel puţin s-o încerce.

După ce gîndi astfel simţi dintr-o dată cum se petrece o transformare stranie cu ea. Sentimentul de teamă şi de neajutorare fusese atît de uriaş încît luă brusc o altă întorsătură şi se transformă în contrariul său. Fetiţa biruise încercarea. Acum se simţea atît de îndrăzneaţă şi plină de încredere ca şi cum nici o putere din lume n-ar putea să-i facă vreun rău, sau mai bine zis: nici n-o mai interesa ce s-ar putea întîmpla cu ea.

Acum *voia* să-l întîlnească pe domnul cenuşiu. Voia cu orice preţ.

— Trebuie să mă duc imediat la vechiul amfiteatru, îşi spuse. Poate că încă nu-i prea tîrziu, poate că mă aşteaptă.

Era însă mai uşor de hotărît decît de îndeplinit. Fetiţa nu ştia unde se află şi n-avea nici cea mai vagă bănuială în ce direcţie ar fi trebuit să pornească. Totuşi plecă la întîmplare.

Alerga mai departe şi mereu mai departe prin străzile întunecate şi liniştea mormîntală. Deoarece era desculţă nu auzea nici măcar zgomotul propriilor ei paşi. De fiecare dată cînd cotea în altă stradă spera să descopere ceva ce să-i indice încotro să meargă, vreun semn pe care să-l recunoască. Nu găsea însă nimic. Nici nu putea întreba pe careva căci singura fiinţă întîlnită era un cîine slab şi murdar căutînd ceva de mîncare într-o grămadă de gunoi; chiar şi el fugi înfricoşat cînd se apropie de el.

Într-un tîrziu Momo ajunse la o piaţă uriaşă şi goală. Nu era o piaţă frumoasă cu pomi sau cu fîntini, ci doar un spaţiu larg şi gol. Doar la margine se distingeau pe cerul nopţii formele întunecate ale caselor. Momo traversă piaţa. Tocmai cînd ajunsese în mijlocul ei începu să bată un ornic dintr-un turn oarecum în apropierea ei. Bătu de multe ori, prin urmare s-ar fi putut să fie miezul nopţii. Dacă domnul cenuşiu o aştepta acum la amfiteatru, gîndi Momo, atunci nu mai era cu putinţă ca ea să ajungă la timp acolo. Iar el va pleca fără să fi rezolvat nimic. Posibilitatea de a-şi ajuta prietenii va fi fost pierdută — poate pentru totdeauna!

Momo îşi muşcă pumnul. Ce trebuia, ce putea să mai facă acum? Nu avea nici o idee.

— Sînt aici! strigă cît putu mai tare în întuneric.

Nu avea însă nici o speranţă că o va auzi domnul cenuşiu. Se înşelase însă.

Căci îndată ce se stinsese ultima bătaie a clopotului? apăru o lumină slabă în acelaşi timp în toate străzile care duceau din jur spre piaţa mare şi goală. Lumina slabă se înteţi curînd. Apoi Momo îşi dădu seama că erau farurile multor automobile ce se apropiau acum încet din toate părţile îndreptîndu-se spre mijlocul pieţii, exact de locul unde se găsea ea. Indiferent în ce direcţie privea, de pre-tutindeni o orbea lumina puternică a farurilor şi trebuia să-şi apere ochii cu mîna. Prin urmare soseau!

Momo nu se aşteptase la o mobilizare atît de amplă. Pentru o clipă îi dispăru toată îndrăzneala. Deoarece era încercuită şi nu avea pe unde fugi, se ghemui cît mai mult posibil în surtucul ei bărbătesc, mult prea mare pentru ea.

Pe urmă se gîndi însă la flori şi la vocile din marea muzică şi se simţi alinată şi îmbărbătată.

Automobilele se apropiaseră mai mult şi tot mai mult cu motoarele zbîrnîind încetişor. În sfîrşit, cu o bară lîngă alta, se opriră într-un cerc al cărui centru era Momo.

Pe urmă coborîră domnii. Momo nu putea vedea cîţi erau căci rămaseră în întuneric în spatele farurilor. Simţea însă că asupra ei erau îndreptate multe priviri — priviri ce nu conţineau nimic prietenos. I se făcu frig.

Multă vreme nimeni nu spuse nici un cuvînt, nici Momo şi nici vreunul dintre domnii cenuşii.

Într-un tîrziu auzi glasul cenuşiu:

— Prin urmare aceasta e fetiţa Momo care a crezut cîndva că e în stare să ne provoace. Uitaţi-vă la ea, nenorocita de ea!

Cuvintelor le urmă un zgomot zornăitor semănînd de departe cu rîsetele mai multor voci.

— Atenţie! spuse mai în şoaptă o altă voce cenuşie, ştiţi bine cît de primejdioasă poate fi pentru noi această fetiţă. N-are nici un sens să căutăm s-o înşelăm.

Momo asculta atentă.

— Bine, spuse prima voce din întunericul din spatele farurilor, să încercăm atunci cu adevărul.

Din nou se produse o lungă tăcere. Momo simţea că domnii cenuşii se temeau să spună adevărul. Părea să le ceară un efort neînchipuit de mare. Momo auzea ceva ce semăna cu un gîfîit izbucnit din multe gîtlejuri.

În sfîrşit începu iar să vorbească unul din ei. Vocea venea din altă direcţie dar răsuna la fel de cenuşie..

— Aşadar să vorbim deschis. Eşti singură, biată copilă. Prietenii tăi îţi sînt inaccesibili. Nu mai există nimeni cu care să-ţi împarţi timpul.

Totul a fost premeditat. Vezi bine cît de puternici sîntem. N-are nici un rost să ni te opui. Multele ore petrecute în singurătate, ce reprezintă ele acum pentru tine? Un blestem ce te apasă, o povară ce te înăbuşe, o mare ce te îneacă, un chin ce te pîrjoleşte. Eşti izolată de toţi oameni.

Momo asculta şi tăcea în continuare.

— Odată, urmă vocea, va Veni şi momentul cînd nu vei mai putea îndura, mîine, peste a săptămînă, peste un an. Pentru noi e totuna, n-avem decît să aşteptăm. Ştim bine că vei veni cîndva tîrîndu-te să ne spui: Sînt gata la toate, numai să mă eliberaţi de această povară!

— Sau ai şi ajuns cumva atît de departe? N-ai decît s-o spui.

Momo făcu din cap semn că nu.

— Nu vrei să te laşi ajutată de noi? întrebă glacial vocea.

Un val de frig venea din toate părţile spre Momo, dar ea strînse din dinţi şi făcu semn că nu vrea.

— Ştie ce reprezită timpul, sîsîi o altă voce.

— E o dovadă că a fost într-adevăr la aşa-numitul, răspunse la fel de sîsîit prima voce.

Pe urmă întrebă cu glas tare:

— Îl cunoşi pe maestrul Ora?

Momo afirmă dînd din cap.

— Ai fost într-adevăr la el?

Momo dădu iar din cap.

— Prin urmare cunoşti şi — florile clipelor?

Pentru a treia oară Momo dădu afirmativ din cap. O, cît de bine le cunoştea!

Din nou se produse o tăcere mai îndelungată. Cînd se auzi iar o voce, ea venea acum din altă direcţie.

— Îţi iubeşti prietenii, nu-i aşa?

Momo afirmă dînd din cap.

— Şi ai dori să-i eliberezi de sub stăpînirea noastră?

Din nou Momo dădu din cap.

— Ai putea, dacă ai vrea într-adevăr.

Momo îşi înfăşură strîns surtucul pe trup căci tremura toată de frig.

— N-ar fi decît un fleac pentru tine să-ţi eliberezi prietenii. Noi te ajutăm pe tine şi tu ne ajuţi pe noi. E just şi echitabil.

Momo privea atentă în direcţia de unde venea acum vocea.

— Am dori şi noi să facem personal cunoştinţă cu acest maestru Ora, înţelegi? Nu ştim însă unde locuieşte. De la tine nu cerem mai mult decît să ne conduci pînă la el. Atîta tot. Ascultă-ne cu atenţie, Momo, ca să fii pe deplin sigură că vorbim sincer cu tine şi avem intenţii cinstite. În schimb îţi recapeţi prietenii şi puteţi duce iar viaţa voastră veselă de mai înainte. Iată o ofertă

avantajoasă!

Acum Momo îşi deschise gura pentru prima oară. Făcu un efort pentru a vorbi căci buzele îi erau ca şi îngheţate.

— Ce vreţi cu maestrul Ora? întrebă cu încetineală.

— Vrem să facem cunoştinţă cu el, răspunse tăioasă vocea şi frigul se înteţi. Mulţumeşte-te cu atît.

Momo amuţi şi aşteptă. Printre domnii cenuşii se iscă o mişcare, păreau să devină neliniştiţi.

— Nu te înţeleg, spuse vocea, gîndeşte-te la tine şi la prietenii tăi! Ce-ţi mai faci griji pentru maestrul Ora. Lasă-l în grija lui proprie. E destul de bătrîn ca să aibă singur grijă de sine. În afară de aceasta — dacă e destul de înţelept şi se înţelege cu binele cu noi nici nu ne vom atinge de el. Altfel avem mijloacele noastre pentru a-l sili.

— La ce să-l siliţi? întrebă Momo cu buzele vinete.

Brusc vocea răsună stridentă şi încordată cînd răspunse:

— Ne-am săturat să tot adunăm puţin cîte puţin orele, minutele şi secundele oamenilor. Vrem tot timpul tuturor oamenilor. Vrem ca maestrul Ora să ni-l predea!

Îngrozită, Momo privea ţintă în întuneric, într-acolo de unde venea vocea.

— Dar oamenii? întrebă fetiţa, ce se va întîmpla atunci cu ei?

— Oamenii, ţipă vocea frîngîndu-se, sînt de multă vreme cu totul de prisos. Ei înşişi sînt de vină că lumea nu îi mai încape. *Noi* vom stăpîni lumea!

Acum frigul devenise atît de înspăimîntător încît Momo nu-şi mai mişca buzele decît cu greutate dar nu mai era în stare să scoată nici o vorbă.

— N-avea nici o grijă, micuţă Momo, continuă vocea vorbind brusc mai încet şi aproape linguşitor, tu şi cu prietenii tăi sînteţi bineînţeles exceptaţi. Veţi fi ultimii oameni care se vor mai juca şi vor mai spune poveşti. Voi nu vă mai amestecaţi în treburile noastre iar noi vă lăsăm în pace.

Vocea amuţi dar începu de îndată să vorbească din altă direcţie:

— Ştii bine că am spus adevărul. Ne vom ţine făgă-duiala. Iar acum ne conduci la Ora.

Momo încercă să vorbească. Frigul o făcea cît pe aci să-şi piardă cunoştinţa. După mai multe încercări izbuti în sfîrşit să bîiguie:

— Chiar dacă aş putea, n-aş face-o.
De undeva vocea întrebă ameninţătoare:
— Ce înseamnă „dacă ai putea"? Poţi foarte bine. Doar ai fost la Ora, deci cunoşti drumul!
— Nu-l mai găsesc; şopti Momo, am încercat. Numai Casiopeea îl cunoaşte.
— Cine e Casiopeea?
— Broasca ţestoasă a maestrului Ora.
— Şi unde e acum?
Momo, abia păstrîndu-şi cunoştinţa, spuse cu greu:
— S-a întors — cu — mine — dar— am — pierdut-o.
Ca dintr-o mare depărtare auzea în jurul ei o învălmăşeală de voci agitate. Auzea cum se strigă:
— Să se dea imediat alarma maximă! Trebuie găsită acea broască ţestoasă. Orice broască ţestoasă trebuie cercetată! Casiopeea trebuie găsită! Trebuie! Trebuie!
Vocile se stinseră. Se lăsă liniştea. Cu încetul Momo începu să-şi revină. Stătea singură în piaţa largă peste care nu mai trecea decît cîte o pală de vînt rece părînd să vină dintr-un mare gol, un vînt oarecum cenuşiu.

Capitolul al optsprezecelea
CÎND PRIVEŞTI ÎNAINTE FĂRĂ A PRIVI ÎNAPOI

Momo nu ştia cît timp trecuse. Ornicul din turn bătea uneori, dar Momo abia dacă-l auzea. Căldura nu-i revenea în trupul îngheţat decît foarte încet. Se simţea ca paralizată şi nu era în stare să ia nici o hotărîre.
Oare să se întoarcă acasă la vechiul amfiteatru şi să se culce? Acum orice speranţă pentru ea şi pentru prietenii ei se pierduse pentru totdeauna? Căci acum înţelesese că niciodată

nu va mai fi bine, niciodată.
Se mai adăuga şi teama pentru Casiopeea. Ce se va întîmpla dacă domnii cenuşii o vor găsi într-adevăr? Momo începu să-şi aducă amare învinuire că pomenise despre Casiopeea. Fusese însă atît de ameţită încît nici nu apucase să se gîndească mai bine.
— Poate că totuşi, încerca să se consoleze Momo, Casiopeea a ajuns de mult la maestrul Ora. Da, să sperăm că nu mă mai caută. Ar fi un noroc pentru ea — şi pentru mine...
În clipa aceea ceva îi atinse uşor piciorul gol. Momo se sperie şi se aplecă încet pentru a vedea ce era.
În faţa ei şedea broasca ţestoasă! În întuneric începură să licărească literele: „SÎNT IAR ACI".
Fără să mai stea pe gînduri Momo o apucă şi o vîrî sub surtuc. Apoi se ridică, ascultă şi scrută întunericul din jur temîndu-se că domnii cenuşii ar mai putea fi prin apropiere.
Totul rămase însă liniştit.
Sub surtuc, Casiopeea dădea violent din picioare căutînd să se elibereze. Momo o ţinea strîns lipită de ea dar privi înăuntru şi îi şopti:
— Te rog stai liniştită!
— „CE-I CU AIUREALA ASTA?" scria cu litere strălucitoare pe carapace.
— Nu trebuie să fii văzută! şuşoti Momo.
Acum apărură pe spinarea broaştei ţestoase cuvintele: „NU TE BUCURI DELOC?"
— Ba da, spuse Momo aproape hohotind de plîns, ba da, Casiopeea, chiar foarte mult!
Apoi o sărută de mai multe ori pe nas.
Literele de pe spinarea broaştei ţestoase erau evident îmbujorate cînd apăru răspunsul: "TE ROG FOARTE MULT!"
Momo zîmbi.
— M-ai căutat în toată această lungă vreme?
„FIREŞTE"
— Şi cum de m-ai găsit tocmai acum şi tocmai aci? „ŞTIAM DINAINTE" fu răspunsul.
Prin urmare reieşea că broasca ţestoasă o căutase pe Momo toată vremea pînă acum deşi ştia că nu o va găsi? În acest caz nici n-ar mai fi trebuit să caute? Era din nou una din enigmele Casiopeei la care îţi stătea mintea în loc dacă te gîndeai prea

mult. În orice caz acum nu era momentul potrivit să meditezi la acea problemă.

Momo îi povesti în şoaptă broaştei ţestoase cele întîmplate între timp, iar la sfîrşit o întrebă:

— Ce să facem acum?

Casiopeea ascultase cu atenţie. Acum apărură pe carapace cuvintele: „MERGEM LA ORA"

— Acum? strigă foarte speriată Momo. Ei te caută paste tot. Numai aici nu sînt. N-ar fi mai înţelept să rămînem aici?

Pe spinarea broaşei ţestoase scria numai: „ŞTIU, MERGEM".

— Atunci, spuse Momo, vom nimeri drept în braţele lor.

„NU ÎNTÎLNIM PE NICI UNUL" fu răspunsul.

Ei bine, dacă ştia atît de precis, fireşte că te puteai bizui pe ea. Momo o aşeză jos pe Casiopeea. Pe urmă se gîndi însă la drumul lung şi greu pe care umblase odată şi dintr-o dată simţi că nu mai are destulă putere pentru a-l mai parcurge.

— Du-te singură, Casiopeea, îi spuse încetişor, eu nu mai pot, şi transmite maestrului Ora multe salutări din partea mea.

„E APROAPE DE TOT" scria pe spinarea Casiopeei.

Momo citi şi privi mirată în jur. Încetul cu încetul înţelese că se află în cartierul sărăcăcios ce părea pustiit. Din acest cartier trecuseră atunci într-o zonă diferită cu casele albe şi lumina stranie. Dacă aşa stăteau lucrurile, poate că într-adevăr ar putea fi în stare să mai ajungă pînă la uliţa Nicicînd şi la casa Niciunde.

— Bine, spuse Momo, vin cu tine. Nu s-ar putea să te port însă în braţe ca să mergem mai repede?

„NU DIN PĂCATE" era scris pe spinarea Casiopeei.

— De ce trebuie neapărat să te tîrăşti tu însăţi pe jos? întrebă Momo.

Atunci apăru răspunsul enigmatic: „DRUMUL E ÎN MINE".

Cu aceste cuvinte broasca ţestoasă se puse în mişcare iar Momo o urmă, încet, încet, şi cu paşi mici.

Abia dispăruse fetiţa împreună cu broasca ţestoasă într-una din străduţele alăturate că şi începu forfota în umbrele întunecate ale caselor din jurul pieţii. Acesta fu străbătută de un foşnet pîrîitor ca un fel de chicotit mut. Erau domnii cenuşii care pîndiseră şi ascultaseră din umbră toată scena. O parte din ei

rămăsese locului pentru a spiona fetiţa. Fuseseră nevoiţi să aştepte multă vreme, dar nici ei nu bănuiseră că aşteptarea lor va fi încununată de un asemenea succes întrecînd toate aşteptările lor.

— Uitaţi-vă cum pleacă, şopti o voce cenuşie. Să punem mîna pe ele?

— În nici un caz, şuşoti altă voce. Le lăsăm să plece.

— Cum aşa? întrebă prima voce. Trebuie să prindem broasca ţestoasă. Cu orice preţ, aşa ni s-a spus.

— Exact. Şi pentru ce avem nevoie de ea?

— Pentru a ne conduce la Ora.

— Întocmai. E ceea ce face chiar acum. Nici n-avem nevoie s-o silim. O face de bună voie — chiar dacă nu intenţionat.

Din nou adie un chicotit mut printre umbrele întunecate din jurul pieţii.

— Înştiinţaţi imediat toţi agenţii din oraş. Căutarea poate înceta. Cu toţii să ni se alăture nouă. Totuşi cu cea mai mare băgare de seamă, domnilor 1 Nimeni dintre noi să nu le taie drumul. Pretutindeni să aibă cale liberă. Nu trebuie să întîlnească pe nici unul dintre noi. Iar acum, domnilor, să urmărim în linişte pe cele două călăuze ale noastre, din fericire lipsite de orice bănuială!

Aşa se făcu că Momo şi Casiopeea într-adevăr nu întîlneau în cale pe nici unul din urmăritorii lor. Căci oriunde îşi îndreptau paşii, urmăritorii le ocoleau şi dispăreau la timp pentru a li se alătura colegilor lor în spatele fetiţei şi al broaştei ţestoase. Un cortegiu mereu crescînd de domni cenuşii, ascunşi pe după ziduri şi col-ţuri de case urmărea fără zgomot drumul celor două fugare.

Momo era atît de obosită cum nu mai fusese niciodată în viaţa ei. Uneori credea că în momentul următor va cădea şi va adormi. Pe urmă se mai străduia însă să mai facă un pas şi încă unul. Şi atunci se simţea puţin mai bine pentru foarte scurtă vreme.

Numai dacă broasca ţestoasă nu s-ar fi tîrît atît de îngrozitor de încet! Dar nu se putea schimba cu nimic acest fapt. Momo nu mai privea nici la dreapta şi nici la stînga, ci numai la propriile ei picioare şi la Casiopeea.

I se părea că trecuse o veşnicie pînă cînd observă că strada de sub picioarele ei se luminează. Momo îşi ridică pleoapele ce i

se păreau grele ca plumbul şi privi în jur.

Da, ajunseseră în sfîrşit în acel cartier al oraşului unde se răspîndea lumina ce nu era nici revărsatul zorilor şi nici amurgul şi unde toate umbrele se îndreptau în direcţii diferite. Casele cu ferestrele negre se înălţau orbitor de albe şi inaccesibile. Iar acel moment ciudat nereprezentînd nimic altceva decît un ou uriaş pe un soclu de piatră neagră era tot acolo.

Momo prinse curaj căci acum nu mai putea trece prea multă vreme pînă ce vor fi ajuns la maestrul Ora.

— Te rog, îi spuse Casiopeei, nu putem merge puţin mai repede?

„CU CÎT MAI ÎNCET, CU ATÎT MAI REPEDE" fu răspunsul broaştei ţestoase. Se tîra mai departe, parcă şi mai încet decît înainte. Iar Momo îşi dădu seama — la fel ca data trecută — că aici înaintau mai repede tocmai datorită mersului încet. Era ca şi cum strada le lunecă sub picioare cu atît mai repede cu cît mergeau mai încet.

Căci acesta era secretul cartierului alb al oraşului: Cu cît păşeai mai încet, cu atît mai repede te mişcai din loc, iar cu cît te grăbeai mai tare, cu atît mai încet înaintai. Era un lucru pe care domnii cenuşii nu-l ştiuseră atunci cînd o urmăreau cu trei automobile pe Momo. Astfel le scăpase Momo.

Atunci!

Acum lucrurile stăteau însă altfel. Căci acum nici un voiau s-o ajungă din urmă pe fetiţa cu broasca ei ţestoasă. Acum le urmau pe amîndouă la fel de încet precum mergeau şi ele. Aşadar descoperiră şi acel secret. În urma celor două fugare străzile albe se umpleau cu încetul de oastea domnilor cenuşii. Deoarece şi ei aflaseră acum cum trebuiau să se mişte aici, mergeau chiar ceva mai încet decît broasca ţestoasă, apropiindu-se astfel tot mai mult. Era ca o întrecere de alergare inversă, o cursă a încetinelii.

Drumul ducea cruciş şi curmeziş prin străzile de vis, pătrunzînd tot mai adînc în interiorul cartierului alb al oraşului. În cele din urmă a fost atins colţul uliţei Nicicînd.

Casiopeea cotise şi alerga spre casa Niciunde.

Momo îşi aminti că în acea străduţă nu putuse înainta pînă ce nu se întorsese şi mersese de-a-ndăratelea. De aceea făcu şi acum la fel.

Inima era cît pe-aci să i se oprească de spaimă.

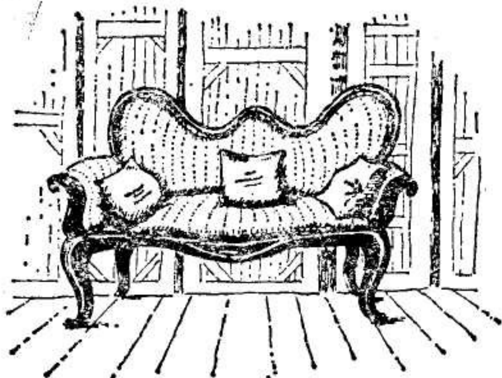
Ca un zid cenuşiu şi umblător se apropiau hoţii de timp, unul lîngă altul, umplînd întreaga lăţime a străzii, un şir după altul, cît vedeai cu ochii.

Momo scoase un ţipăt dar nu fu în stare să-şi audă propriul glas. Alerga de-a-ndăratelea pe strada Nicicînd cu ochii larg holbaţi spre oastea domnilor cenuşii ce o urmăreau.

Acum se petrecu din nou ceva ciudat. Cînd primii urmăritori încercară să pătrundă în strada Nicicînd se destrămară efectiv în neant în faţa ochilor lui Momo. Mai întîi dispăreau mîinile lor întinse înainte, apoi picioarele şi trupurile iar la sfîrşit şi obrazurile pe care se vedea o expresie surprinsă şi îngrozită.

Momo nu fusese singura care observase ce se petrece, ci fireşte şi ceilalţi domni cenuşii ce se îmbulzeau în urma celor dintîi veniţi. Cei din faţă se propteau împotriva mulţimii celor ce urmau şi pentru moment se produse un fel de încăierare între ei. Momo le vedea feţele furioase şi pumnii ridicaţi ameninţător. Nici unul nu îndrăzni însă s-o urmărească mai departe.

Pe urmă Momo ajunse în sfîrşit la casa Niciunde. Poarta cea mare şi grea din metal verde se deschise. Momo se repezi înăuntru, fugi prin gangul cu statuile de piatră, deschise uşa micuţă din celălalt capăt, se strecură prin ea, alergă prin sala cu nenumăratele ceasuri spre odăiţa dintre pendulele cu picior, se trînti pe canapeaua gingaşă şi îşi ascunse obrazul sub o pernă pentru a nu mai auzi şi vedea nimic.

Capitolul al nouăsprezecelea

ASEDIAŢII TREBUIE SĂ IA O HOTĂRÎRE

O voce coborîtă vorbea.

Momo se dezmeticea cu încetul din profunzimile somnului fără vise. Se simţea minunat de odihnită şi înviorată. Auzi cum vocea spunea:

— Copilul n-are nici o vină, dar tu, Casiopeea, cum de ai putut face una ca asta?

Momo deschise ochii. Lîngă măsuţa din faţa canapelei şedea maestrul Ora. Cu faţa mîhnită privea în faţa sa, într-acolo unde şedea broasca ţestoasă:

— Nu puteai să-ţi închipui că cei cenuşii vă vor urmări?

„NU ŞTIU DECÎT DINAINTE, apăru pe spinarea Ca-siopeei, NU GÎNDESC".

Maestrul Ora dădu din cap suspinînd:

— Ah, Casiopeea, Casiopeea — uneori eşti o enigmă chiar şi pentru mine!

Momo se aşeză.

— Ah, micuţa noastră Momo s-a trezit! spuse prietenos maestrul Ora. Sper că te simţi bine acum?

— Foarte bine, mulţumesc, răspunse Momo, scuzaţi-mă, vă rog, că am dormit aici.

— Nu-ţi face nici o grijă, răspunse Ora, totul e în ordine. Nu-i nevoie să-mi explici nimic. În măsura în care n-am observat singur totul prin ochelarii mei Vedetot, m-a mai informat şi Casiopeea.

— Ce-i cu domnii cenuşii? întrebă Momo.

Maestrul Ora îşi scoase din haină o batistă mare albastră:

— Ne asediază. Au înconjurat casa Niciunde din toate părţile. Adică atît cît au putut să se apropie.

— Dar nu pot să intre pînă la noi? întrebă Momo.

Maestrul Ora îşi suflă nasul:

— Nu, nu pot. Ai văzut chiar tu că se destramă în neant dacă intră în uliţa Nicicînd.

— Din ce cauză? se interesă Momo.

— Se datorează forţei de sucţiune a timpului, răspunse maestrul Ora. Ştii doar, nu-i aşa, că acolo trebuie făcut de-a-ndărătelea. Căci în jurul casei Niciunde timpul curge invers. De obicei lucrurile se desfăşoară astfel încît timpul intră în tine. Prin faptul că ai tot mai mult timp în tine, îmbătrîneşti. În uliţa

Nicicînd timpul iese însă din tine. S-ar putea spune că ai întinerit în timp ce ai trecut pe acolo. Nu prea mult, ci numai atît timp cît ţi-a trebuit ca să traversezi strada.

— Nu mi-am dat deloc seama, spuse mirată Momo.

— Desigur, îi explică zîmbind maestrul, pentru un om nu înseamnă prea mult deoarece el e cu mult mai mult decît timpul pe care-l conţine. La domnii cenuşii situaţia e însă alta. Ei se compun numai din timp furat. Acela iese din ei cît ai bate din palme cînd se află în curentul sucţiunii de timp, la fel ca şi aerul dintr-un balon plesnit. Doar că de pe urma balonului rămîne cel puţin învelişul iar de pe urma lor nu rămîne nimic.

Momo gîndea încordată, şi după un timp întrebă:

— N-ar fi posibil să se potrivească lucrurile astfel încît tot timpul să se desfăşoare invers? Vreau să spun că numai pentru foarte scurt timp. Atunci toţi oamenii ar întineri puţin, ceea ce n-ar strica nimănui, iar hoţii de timp s-ar destrăma în neant.

Maestrul Ora surîse:

— Desigur că ar fi foarte frumos. Din păcate nu se poate. Cele două curente se echilibrează. Dacă unul din ele se opreşte, dispare şi celălalt. Atunci n-ar mai exista deloc timpul...

Se opri şi îşi împinse pe frunte ochelarii Vedetot.

— Adică... murmură apoi, se ridică şi, adîncit în gînduri, se plimbă de cîteva ori în sus şi în jos prin mica încăpere.

Momo îl observa cu atenţie iar Casiopeea îl urmărea şi ea cu ochii.

Pe urmă maestrul se aşeză privind-o cercetător pe Momo.

— Mi-ai dat o idee, spuse, dar nu depinde numai de mine dacă poate fi pusă în practică.

Se întoarse către broasca ţestoasă aşezată la picioarele

— Casiopeea, scumpa mea! Ce e după părerea ta cel mai bun lucru de făcut în toiul unui asediu?

„LUAT MICUL DEJUN!" apăru pe carapace în chip de răspuns.

— Da, spuse maestrul nu-i o idee rea!

În aceeaşi clipă masa fu pregătită. Sau poate că fusese toată vremea, numai că Momo nu băgase de seamă pînă atunci. În orice caz se aflau din nou acolo micile ceşcuţe aurii şi tot restul dejunului strălucind auriu: cana cu ciocolată aburită, mierea, untul şi franzeluţele crocante.

Între timp Momo se gîndise de multe ori cu dor la toate acele bunătăţi şi începu de îndată să mănînce cu lăcomie. De data

aceasta aproape că-i plăceau încă şi mai mult decît prima dată. De altfel acum mînca pe săturate şi maestrul Ora.

După o vreme, mestecînd cu gura plină, Momo spuse:

— Ei vor să le dai întregul timp al tuturor oamenilor. N-ai să faci însă una ca asta, nu?

— Nu, fetiţo, răspunse maestrul. N-am s-o fac niciodată. Timpul a început odată, şi se va sfîrşi odată, dar abia atunci cînd oamenii nu vor mai avea nevoie de el. De la mine domnii cenuşii nu vor primi nici măcar o clipă.

— Au spus însă, continuă Momo, că te pot sili.

— Înainte de a discuta chestiunea, spuse maestrul cu mare seriozitate, aş dori să-i priveşti tu însăţi.

Îşi scoase ochelarii cei mici de aur şi îi întinse lui Momo care şi-i aşeză pe nas.

La început văzu din nou numai un vîrtej de culori şi de forme ameţind-o ca şi prima dată. Acum îi trecu însă repede. După scurtă vreme ochii i se adaptară la ochelarii Vedetot.

Acum vedea întreaga oaste a asediatorilor!

Umăr lingă umăr stăteau unul lîngă altul domnii cenuşii într-un şir nesfîrşit. Stăteau nu numai în dreptul uliţei Nicicînd, ci şi mai departe, tot mai departe într-un mare cerc trecînd prin cartierul cu casele albe ca zăpada şi al cărui centru era casa Niciunde. Împresurarea era neîntreruptă. Pe urmă Momo mai observă încă ceva, un lucru straniu. La început crezu doar că geamurile ochelarilor Vedetot sînt aburite, sau că ea e cea care nu poate vedea limpede, căci o negură ciudată făcea ca formele domnilor cenuşii să fie foarte neclare.

Pe urmă pricepu însă că acel abur nu avea nimic de-a face nici cu ochelarii şi nici cu ochii ei, ci că se răspîndea acolo afară pe străzi. În unele locuri devenise dens şi opac, în altele abia începea să apară. Domnii cenuşii stăteau nemişcaţi. Ca întotdeauna fiecare avea pe cap pălăria sa tare şi rotundă, servieta în mînă, iar în gură îi fumega micul trabuc cenuşiu. Norii de fum nu se risipeau însă ca de obicei în aerul obişnuit. Aici, unde nu sufla nici o adiere, fumul se prelingea în aerul sticlos în chip de văluri vîscoase ca şi pînzele de păianjen, se tîra peste străzi urcînd pe faţadele caselor albe şi se întindea în lungi flamuri de la o ieşitură de zid la alta. Se închega într-o ceaţă scîrboasă, albastră-verzuie care se îngrămădea încet dar statornic, înălţîndu-se tot mai mult şi înconjurînd casa Niciunde

din toate părţile precum un zid ce creştea necontenit.

Momo mai văzu cum din cînd în cînd soseau alţi domni trecînd în rînd în locul celor ce erau înlocuiţi. De ce se petreceau însă toate acestea? Ce plan urmăreau hoţii de timp? Fetiţa îşi scoase ochelarii privindu-l întrebător pe maestrul Ora.

— Ai văzut destul? întrebă maestrul. Atunci dă-mi te rog ochelarii înapoi.

În timp ce-şi punea ochelarii, urmă:

— M-ai întrebat dacă ei mă pot sili la ceva. Pe mine însumi nu mă pot atinge, după cum ştii şi tu acum. Pot însă să le facă oamenilor un rău mult mai cumplit decît tot ce le-au făcut pînă acum. Astfel încearcă să mă con-strîngă.

— Un rău şi mai cumplit? întrebă speriată Momo.

Maestrul Ora aprobă dînd din cap:

— Eu repartizez fiecărui om timpul său. împotriva acestei situaţii domnii cenuşii nu pot face nimic. Nici nu pot opri timpul pe care-l dau eu. Pot însă să-l otrăvească.

— Să otrăvească timpul? întrebă consternată Momo.

— Cu fumul trabucurilor, explică maestrul. Ai văzut vreodată pe vreunul din ei fără micul său trabuc cenuşiu? Desigur că nu, căci fără el n-ar mai putea exista.

— Da' ce fel de trabucuri sînt ele? se interesă Momo:

— Îţi aminteşti de florile clipelor, spuse maestrul Ora. Ţi-am spus atunci că fiecare om deţine un asemenea lăcaş de aur al timpului, deoarece fiecare are o inimă. Dacă oamenii îi lasă să pătrundă acolo pe domnii cenuşii aceştia izbutesc să-şi însuşească mereu mai multe din minunatele flori. Dar florile clipelor smulse astfel din inimile oamenilor nu pot muri, căci nu s-au trecut cu adevărat, şi nici nu pot trăi, căci au fost despărţite de adevăratul lor posesor. Cu toate fibrele fiinţei lor tind să se întoarcă la omul căruia îi aparţin.

Momo asculta cu răsuflarea tăiată.

— Trebuia să ştii, Momo că şi răul îşi are tainele lui. Nu ştiu unde păstrează domnii cenuşii florile furate. Ştiu numai atît, că prin propria lor răceală le congelează pînă ce florile devin tari precum paharele de cleştar. Astfel sînt Împiedicate să se întoarcă. Pe undeva, adînc sub pămînt, trebuie să existe cămări uriaşe unde se află tot timpul îngheţat. Nici acolo nu mor însă florile clipelor.

Obrajii lui Momo începură să ardă de indignare.

— Din acele depozite subterane se aprovizionează domnii cenuşii mereu. Smulg florilor clipelor petalele lor, le lasă să se usuce pînă ce devin tari şi cenuşii apoi îşi răsucesc din ele micile lor trabucuri. Pînă în acel moment mai e încă totuşi un rest de viaţă în petale. Dar timpul viu nu le prieşte domnilor cenuşii. De aceea îşi aprind trabucurile şi le distrug fumîndu-le. Abia în fumul lor timpul e cu adevărat mort de tot. Iar din acel timp mort al oamenilor îşi susţin existenţa.

Momo se ridicase şi spuse:

— Ah, atît de mult timp mort..:

— Da, zidul de fum produs de ei şi care creşte în jurul casei Niciunde se compune din timp mort. Încă mai e destul cer liber, eu încă mai pot trimite oamenilor timpul lor nevătămat. Totuşi în momentul cînd clopotul întunecat de fum se va fi închis în jurul nostru şi peste n©i, se va amesteca în fiecare oră trimisă de mine cîte ceva din timpul neînsufleţit, spectral al domnilor cenuşii. Iar cînd oamenii primesc un asemenea timp se îmbolnăvesc, se îmbolnăvesc chiar de moarte.

Înspăimântată, Momo se uită fix la maestrul Ora. Cu vocea scăzută îl întrebă:

— Ce fel de boală e?

— La început nu prea bagi de seamă. Într-o bună zi nu mai ai chef să faci nimic. Nimic nu te mai interesează, eşti plictisit. Iar indispoziţia nu dispare, se statorniceşte şi creşte mereu. Se înrăutăţeşte de la o zi la alta, de la o săptămînă la alta. Te simţi tot mai prost dispus, tot mai gol pe dinăuntru, tot mai nemulţumit cu sine şi cu lumea întreagă. Pe urmă treptat dispare chiar şi acest sentiment şi nu mai simţi nimic. Devii indiferent şi cenuşiu, lumea ţi se pare străină şi nu te mai priveşte întru nimic. Nu mai există nici un fel de furie şi nici entuziasm, nu te mai poţi bucura şi nici întrista, uiţi cum să rîzi şi cum să plîngi. Atunci s-a făcut frig înlăuntrul tău şi nu mai poţi iubi nimic şi pe nimeni. Odată ajunsă atît de departe boala a devenit incurabilă. Nu mai există nici o cale de întoarcere. Rătăceşti cu faţa goală şi cenuşie, ai devenit de o seamă cu domnii cenuşii înşişi. Ba ai devenit chiar unul dintre ei. Boala se numeşte: Plictiseala de moarte.

Momo se cutremură.

— Prin urmare dacă nu le dai tot timpul al tuturor oamenilor, întrebă fetiţa, vor face astfel ca toţi oamenii să devină de o

seamă cu ei?

— Da, răspunse maestrul Ora, astfel vor să mă constrîngă.

Se ridică şi se întoarse cu spatele.

— Am aşteptat pînă acum ca oamenii singuri să se elibereze de aceşti ticăloşi. S-ar fi putut, căci tot oamenii i-au ajutat să existe. Acum nu mai pot însă aştepta. Trebuie să fac ceva, dar nu pot singur.

O privi pe Momo:

— Vrei să-mi ajuţi?

— Da, şopti Momo.

— Trebuie să te trimit într-o primejdie ce nici nu poate fi evaluată, spuse maestrul Ora. Va depinde numai de tine, Momo, dacă lumea se va opri în loc pentru totdeauna sau dacă va începe din nou să trăiască. Vrei cu adevărat să încerci?

— Da, repetă Momo şi de data aceasta glasul îi era hotărît.

— Atunci fii foarte atentă la ceea ce îţi spun, explică maestrul, căci va trebui să te bizui numai şi numai pe tine iar eu nu te voi mai putea ajuta. Nici eu şi nimeni altul.

Momo aprobă dînd din cap şi privindu-l pe maestru cu cea mai mare atenţie.

— Trebuie să ştii, începu el, că eu nu dorm niciodată. Dacă aş adormi, în aceeaşi clipă ar înceta şi timpul. Lumea s-ar opri. Iar dacă nu mai există timpul, nici domnii cenuşii nu mai au pe cine să fure. E drept că ar mai putea exista în continuare o vreme, avînd în vedere că au în stăpînire provizii mari de timp. Cînd acestea vor fi fost însă consumate vor fi nevoiţi să se destrame în neant.

— În acest caz, spuse Momo, totul e foarte simplu.

— Din păcate nu-i chiar atît de simplu, altfel n-aş avea nevoie de ajutorul tău, fetiţo. Căci dacă nu mai există timp, nu mă mai pot nici eu trezi. Astfel lumea întreagă ar rămîne nemişcată şi încremenită în vecii vecilor. E însă în puterea mea să-ţi dau ţie, Momo, şi numai ţie, o floare a clipelor. Desigur că doar una deoarece *ele* înfloresc pe rînd. Prin urmare cînd tot timpul de pe lume se va fi oprit, tu singură ai mai avea la dispoziţie doar o oră.

— Atunci te-aş putea trezi eu! spuse Momo.

— Numai cu atît, răspunse maestrul n-am fi rezolvat nimic, căci proviziile domnilor cenuşii sînt cu mult mai mari. Într-o scurtă vreme ei n-ar fi consumat aproape nimic din ele. Prin

urmare ar continua să existe şi după aceea. Treburile pe care ar trebui să le rezolvi sînt cu mult mai grele! Îndată ce domnii cenuşii îşi vor fi dat seama că timpul a încetat să mai curgă — şi îşi vor da seama foarte curînd căci le va înceta reaprovizionarea cu trabucuri — îşi vor întrerupe asediul şi vor alerga către proviziile lor de timp. Trebuie să-i urmezi pînă acolo, Momo. După ce le-ai găsit ascunzişul trebuie să-i împiedici să mai ajungă la proviziile lor. Îndată ce li se termină trabucurile, se termină şi cu ei. După aceea mai rămîne încă ceva de rezolvat, şi va fi poate cel mai greu din toate. După ce a dispărut ultimul hoţ de timp, trebuie să eliberezi tot timpul furat. Căci abia cînd acesta se va reîntoarce la oameni va înceta lumea să rămînă încremenită iar eu însumi mă pot trezi. Iar pentru toate acestea nu ai la dispoziţie decît o singură oră.

Momo îl privea descumpănită pe maestrul Ora. Nu se gîndise la atît de multe dificultăţi şi primejdii.

— Vrei totuşi să încerci? întrebă maestrul. E singura şi ultima posibilitate.

Momo tăcea.

I se părea cu neputinţă să rezolve ea singură totul.

„MERG ŞI EU CU TINE!" citi dintr-o dată pe spinarea Casiopeei. Cu ce-ar fi putut să o ajute broasca ţestoasă în toate problemele? Totuşi era o micuţă rază de lumină pentru Momo. Ideea de a nu fi cu totul singură fi dădea curaj. E drept că era un curaj lipsit de orice bază raţională dar avu efectul de a o face brusc să se decidă.

— Vreau să încerc, spuse hotărît.

Maestrul Ora o privi lung şi începu să zîmbească.

— Multe vor fi mai uşoare decît crezi tu acum. Ai auzit glasurile stelelor. Nu trebuie să te temi.

Pe urmă se întoarse către broasca ţestoasă şi o întrebă:

— Şi tu, Casiopeea, vrei să mergi cu ea?

„FIREŞTE!" Scria pe carapace. Literele dispărură şi

apărură cuvintele: „DOAR TREBUIE CINEVA SA AIBĂ GRIJĂ DE EA!"

Maestrul Ora şi Momo îşi zîmbiră unul altuia.

— Va primi şi ea o floare a clipelor? întrebă Momo.

— Casiopeea n-are nevoie de aşa ceva, declară maestrul scărpinînd-o afectuos pe broasca ţestoasă de-a lungul gîtului, ea e o fiinţă în afară de timp. Îşi poartă propriul ei timp în sinea ei.

Ar putea să umble tîrîş prin lume chiar dacă totul ar fi mort pentru totdeauna.

— Bine, spuse Momo în care se trezise brusc dorinţa de fapte, ce trebuie să facem acum?

— Acum răspunse maestrul Ora, ne vom lua rămas bun.

Momo înghiţi, apoi întrebă cu vocea scăzută:

— Nu ne vom mai revedea?

— Ne vom revedea, Momo, răspunse maestrul, dar pînă atunci fiece oră a vieţii tale îţi va aduce un gînd bun din partea mea, căci rămînem prieteni, nu-i aşa?

— Da, spuse Momo dînd din cap.

— Acum voi pleca, urmă maestrul Ora, dar tu n-ai voie să mă urmezi şi nici să mă întrebi unde mă duc. Căci somnul meu nu-i un somn obişnuit şi e mai bine ca tu să nu fii de faţă. Încă un lucru: îndată ce am plecat trebuie să deschizi imediat cele două uşi, cea mică unde e scris numele meu şi cea mare din metal verde care duce afară pe uliţa Nicicînd. Căci îndată ce se opreşte timpul totul rămîne nemişcat şi nici acele uşi nu se mai pot mişca din loc prin nici o forţă din lume. Ai înţeles şi ai reţinut totul, copila mea?

— Da, spuse Momo, dar cum să-mi dau seama cînd s-a oprit timpul?

— N-avea nici o grijă, ai să-ţi dai seama.

Maestrul Ora se ridică, iar Momo se ridică şi ea. O mîngîie uşor peste părul zburlit.

— Rămîi cu bine, micuţă Momo, îi spuse, a fost o mare bucurie pentru mine că ai stat şi m-ai ascultat şi pe mine.

— Le voi povesti tuturor despre tine, răspunse Momo, dar mai tîrziu.

Acum maestrul Ora arăta iar nespus de bătrîn, la fel ca atunci cînd o purtase în braţe la templul de aur, bătrîn ca un munte de piatră sau ca un copac străvechi.

Se întoarse şi ieşi repede din micuţa cameră formată din pendule. Momo îi auzi paşii tot mai departe şi mai departe pînă ce nu le mai putu deosebi de tic-tacul ceasurilor. Poate că intrase în acel tic-tac.

Momo o ridică pe Casiopeea în braţe strîngînd-o tare la piept. Cea mai mare aventură a vieţii ei începuse irevocabil.

Capitolul al douăzecilea
URMĂRIREA URMĂRITORILOR

În primul rînd Momo se duse şi deschise mica uşă din interior unde era scris numele maestrului Ora. Pe urmă alergă repede prin gangul cu marile statui din piatră şi deschise de asemenea uşa cea mare exterioară din metal verde. Fu nevoită să folosească întreaga ei putere căci canaturile uriaşe erau foarte grele.

După ce termină, alergă înapoi în sala cu nenumărate ceasuri şi aşteptă, ţinînd-o pe Casiopeea în braţe, cele ce urmau să se petreacă.

Şi se porni!

Brusc avu loc un soi de cutremurare care nu făcu însă să se clatine spaţiul, ci timpul, s-ar fi putut spune un cutremur de timp. Nu există cuvinte pentru a exprima cum se resimţea acesta. Evenimentul fu însoţit de un sunet cum nici un om nu a auzit vreodată pînă atunci. Era ca un suspin venit din străfundul veacurilor.

Pe urmă totul încetă.

În aceeaşi clipă încetă brusc mulţimea de voci ale nenumăratelor ceasuri cu tic-tacurile, zbîrnîiturile, sunatul şi bătăile lor. Balansul limbii pendulelor se opri în poziţia în care se afla. Nimic, nimic nu se mai mişca. Se răspîndi o linişte atît de desăvîrşită cum mai înainte nu domnise niciodată şi nicăieri în lume. Timpul încetase.

Momo văzu că avea în mînă o minunată floare a clipei, neobişnuit de mare. Nu-şi dăduse seama cum a apărut în mîna ei acea floare. Se afla acolo, simplu, ca şi cum acolo ar fi fost din totdeauna.

Cu băgare de seamă, Momo făcu un pas. Într-adevăr era în stare să se mişte, fără nici un efort, la fel ca întotdeauna. Pe măsuţă se mai aflau resturile micului dejun. Momo se aşeză pe unul din fotolii dar pernele erau acum tari ca marmura şi nu se mai afundau. În ceşcuţa ei mai rămăsese o înghiţitură de ciocolată, dar ceşcuţa nu mai putea fi clintită din loc. Momo încercă să-şi moaie degetul în lichidul din ceaşcă, dar era tare ca sticla. Acelaşi lucru se întîmplase şi cu mierea. Chiar şi firimiturile de pîine de pe farfurie nu se puteau urni din loc. Nimic, nici chiar cel mai mărunt fleac nu mai putea fi schimbat acum, cînd nu mai exista timpul. Casiopeea dădea din picioare, iar Momo o privea.

„ÎŢI PIERZI TIMPUL!" scria pe carapacea din spinare.

O, doamne! Aşa era. Momo se ridică în grabă. Alergă prin sală, se strecură prin uşiţa mică, alergă mai departe prin gang iar la uşa cea mare îşi aruncă o privire după colţ dar se retrase în aceeaşi clipă. Inima începu să-i bată nebuneşte. Hoţii de timp nu fugeau deloc! Dimpotrivă, veneau prin uliţa Nicicînd unde încetase acum şi curentul invers al timpulu, şi se îndreptau spre casa Niciunde! Aceasta nu era prevăzut în plan!

Momo alergă înapoi în sala cea mare şi se ascunse, cu Casiopeea în braţe, în spatele unei mari pendule cu picior.

— Nu începe prea strălucit, murmură fetiţa.

Apoi auzi paşii domnilor cenuşii răsunînd afară în gang.

Se înghesuiră unul după altul prin uşiţa mică pînă ce un întreg grup se află în sală. Priveau în jur.

— Impresionant! spuse unul din ei. Prin urmare aceasta e noua noastră locuinţă.

— Fetiţa Momo ne-a deschis uşa, spuse o altă voce cenuşie, am observat-o precis. E un copil înţelept! Sînt foarte curios să ştiu cum a procedat pentru a-l convinge pe bătrîn.

O a treia voce, foarte asemănătoare, îi răspunse:

— După părerea mea aşa-numitul a cedat singur. Faptul că sucţiunea timpului, a încetat în uliţa Nicicînd nu poate însemna decît că el însuşi a oprit-o. Prin urmare şi-a dat seama că trebuie să ni se supună. Acum vom isprăvi repede cu el. Unde s-o fi

ascuns?

Domnii cenuşii priviră căutînd în jurul lor, pe urmă unul dintre ei spuse dintr-o dată, iar glasul său suna încă şi mai cenuşiu:

— Ceva nu-i în ordine, domnilor! Ceasurile! Priviţi ceasurile! Toate sînt oprite. Pînă şi clepsidra de aci.

— Se vede că el le-a oprit, spuse nesigur alt domn cenuşiu.

— O clepsidră nu poate fi oprită! exclamă primul. Totuşi, priviţi, domnilor, nisipul care curgea s-a oprit în toiul căderii sale! Ceasul nici nu poate fi mişcat! Ce înseamnă toate acestea?

Încă pe cînd vorbea se auzeau paşi alergînd pe gang, pe urmă un alt domn cenuşiu se înghesui gesticulînd agitat prin uşiţă şi strigă:

— Am primit chiar acum veşti de la agenţii noştri din oraş. Automobilele lor s-au oprit. Totul s-a oprit. E imposibil să mai smulgi cea mai mică picătură de timp vreunui om. Întreaga noastră aprovizionare de rezervă e distrusă. Nu mai există timp! Ora a oprit timpul!

Un moment domni o linişte mormîntală. Apoi unul întrebă:

— Ce spuneţi? Aprovizionarea noastră de rezervă e distrusă? Ce ne vom face cînd trabucurile aduse cu noi vor fi consumate?

— Ştiţi şi singur ce ne vom face! strigă altul. E o catastrofă îngrozitoare, domnilor!

Acum ţipau cu toţii de-a valma:

— Ora vrea să ne distrugă!

— Asediul trebuie imediat întrerupt!

— Trebuie să încercăm să ajungem la depozitele noastre de timp!

— Fără automobile? Nu putem ajunge la timp! Trabucurile mele nu ajung decît pentru douăzeci şi şapte de minute!

— Ale mele pentru patruzeci şi opt!

— Atunci daţi-mi-le încoace!

— Aţi înnebunit?

— Salvaţi-vă care puteţi!

Cu toţi se repeziseră la mica uşiţă şi se îmbulzeau în acelaşi timp prin ea pentru a ieşi. Momo putea zări din ascunzişul ei cum în panica lor se dădeau unul pe altul la o parte cu pumnii, se împingeau şi se trăgeau încăie-rîndu-se tot mai violent. Fiecare voia să iasă înaintea celorlalţi şi lupta pentru viaţa sa

cenuşie. Îşi trînteau pălăriile de pe capete, se băteau între ei şi îşi smulgeau unul altuia din gură trabucurile mici şi cenuşii. Cînd i se în-tîmpla aşa ceva, fiecare părea să-şi piardă brusc orice putere. Stătea locului cu mîinile întinse, cu o expresie plîngăcioasă şi înfricoşată, devenea repede tot mai străveziu şi pînă la sfîrşit dispărea. Nu rămînea nimic de pe urma lui, nici măcar pălăria sa.

Nu mai rămăseseră decît trei domni cenuşii în sală astfel că izbutiră în sfîrşit să se strecoare unul după altul prin uşiţă şi să scape.

Momo, ţinînd broasca ţestoasă sub un braţ iar în cealaltă mînă floarea clipei, fugi după ei. Acum totul depindea de faptul de a nu-i mai scăpa din ochi pe domnii cenuşii.

Cînd ieşi pe poarta mare văzu că hoţii de timp alergaseră pînă la începutul uliţei Nicicînd. Acolo stăteau în miezul palelor de fum alte grupuri de domni cenuşii, dis-cutînd agitaţi şi gesticulînd.

Văzînd că cei ieşiţi din casa Niciunde alergau, începură şi ei să alerge, alţii se alipiră de fugari şi în scurt timp întreaga oaste se retrăgea în debandadă. O coloană de domni cenuşii ce părea fără sfîrşit fugea spre centrul oraşului prin straniul cartier de vis cu casele albe ca zăpada şi cu umbre ce cădeau în toate direcţiile. Prin dispariţia timpului încetase fireşte şi aici misterioasa inversare a repeziciunii cu încetineala.

Convoiul domnilor cenuşii trecea pe lîngă marele monument al oului şi mai departe pînă acolo unde erau primele case obişnuite, acele blocuri cenuşii şi dărăpănate unde locuiau oamenii ce trăiau la limita timpului. Acum şi aici totul era încremenit.

Momo îi urma la o distanţă potrivită pe ultimii din convoi. Astfel începu o urmărire inversă prin marele oraş, o urmărire în care mulţimea uriaşă a domnilor cenuşii fugea iar o fetiţă cu o floare în mînă şi o broască ţestoasă sub braţ îi urmărea.

Cît de neobişnuit arăta acum oraşul! Pe partea carosabilă a străzii stăteau înşirate automobilele, în spatele volanelor şedeau nemişcaţi şoferii cu mîinile pe contacte sau pe claxoane (unul îşi atingea tocmai fruntea cu degetul şi se holba furios la vecinul său), biciclişti cu braţul întins pentru a semnala că vor să cotească, iar pe trotuare toţi pietonii, bărbaţi, femei, copii, cîini şi pisici, cu toţii nemişcaţi şi încremeniţi, pînă şi urmele gazelor

de eşapament.

La întretăierile străzilor agenţii de circulaţie înţepeniseră în toiul semnalizării, cu fluierul între buze. Peste o piaţă, un stol de porumbei plutea nemişcat în aer. Sus de tot, peste toate celelalte, un avion stătea pe cer ca şi cum ar fi fost pictat. Apa fîntînilor arăta precum gheaţa. Frunzele căzute din pomi rămăseseră nemişcate în văzduh. Iar un căţel care tocmai îşi ridicase piciorul lingă un stîlp rămăsese astfel ca şi cum ar fi fost împăiat.

Domnii cenuşii alergau prin oraşul încremenit ca a fotografie. Momo mereu în urma lor, dar cu băgare de seamă pentru a nu fi observată de către hoţii de timp. În orice caz aceştia nu mai băgau nimic în seamă căci goana lor se dovedea tot mai anevoioasă şi mai trudnică.

Nu erau obişnuiţi să parcurgă distanţe atît de mari în pas de alergare. Gîfîiau şi li se tăia răsuflarea. În acelaşi timp erau obligaţi să-şi menţină în gură micile trabucuri cenuşii fără de care ar fi fost pierduţi. Multora le cădeau din gură în toiul alergării şi mai înainte de a le fi regăsit de pe jos, se şi destrămau în văzduh.

Nu numai împrejurările exterioare făceau ca fuga lor să devină tot mai complicată, ci din ce în ce mai mult îi ameninţa acum primejdia din partea propriilor tovarăşi de suferinţă. Căci unii ai căror trabucuri arseseră pînă la capăt smulgeau în disperarea lor trabucul altuia din gura sa. Astfel că numărul lor se împuţina cu încetul dar mereu.

Cei ce mai aveau cîte o mică provizie de trabucuri în servietele lor trebuiau să fie foarte atenţi pentru ca ceilalţi să nu bage de seamă căci altfel cei ce nu mai aveau nimic se năpusteau asupra celor mai bogaţi încercînd să le răpească acele comori. Aveau loc încăierări sălbatice. Cete întregi se azvîrleau unii asupra altora pentru a înşfăca din provizii. Atunci trabucurile se rostogoleau în stradă şi erau strivite în tumultul iscat. Frica de a trebui să dispară de pe lume îi făcuse pe domnii cenuşii să-şi piardă capul cu totul.

Pe măsură ce se apropiau de centrul oraşului se ivise încă ceva ce le făcea dificultăţi crescînde. În unele locuri din marele oraş mulţimea de oameni era atît de compactă încît domnii cenuşii nu se puteau strecura decît cu mari eforturi printre oameni, ca şi cum ar fi fost copaci într-o pădure deasă. Momo,

fiind micuţă şi subţirică trecea cu mult mai uşor. Pînă şi un pufuleţ plutind nemişcat în aer era atît de ţeapăn încă domnii cenuşii aproape că îşi spărgeau capul de el dacă din neatenţie îl loveau în fuga lor.

Era un drum lung iar Momo n-avea nici cea mai mică idee cit de lung mai avea să fie. Îngrijorată îşi privi floarea din mînă. Dar între timp abia înflorise pe deplin. Prin urmare nu avea încă nici un motiv de grijă.

Pe urmă se întîmplă însă ceva ce o făcu pe Momo să uite imediat de toate. Într-o străduţă lăturalnică îl zări pe Beppo Măturătorul!

— Beppo! strigă plină de bucurie şi alergă spre el. Beppo, te-am căutat peste tot! Unde ai fast tot timpul? De ce n-ai venit niciodată? Ah, Beppo, dragul meu Beppo!

Voi să-l îmbrăţişeze dar se dădu înapoi căci se lovise de el ca de un perete din fier. O durea destul de rău şi în ochi i se iviră lacrimi. Hohotind de plîns stătea în faţa lui privindu-l.

Statura lui atît de măruntă părea încă şi mai încovoiată. Faţa lui atît de blajină devenise slabă, trasă şi foarte palidă. În jurul bărbiei îi crescuse o barbă albă, ţepoasă şi neîngrijită, deoarece nu-şi mai îngăduise timpul necesar pentru bărbierit. În mîini ţinea o mătură veche complet tocită de mult măturat. Astfel stătea Beppo acolo, nemişcat ca şi toate celelalte, privind prin micii săi ochelari spre murdăria străzii.

Prin urmare acum îl găsise în sfîrşit, acum cînd nu-i mai era cu nimic de folos pentru că el nici nu putea s-o observe. Poate că va fi ultima oară că-l mai vede. Cine putea şti cum se va sfîrşi totul. Iar dacă se va sfîrşi prost, bătrînul Beppo va sta în vecii vecilor nemişcat aci.

Broasca ţestoasă se zbătea în braţele lui Momo.

„MAI DEPARTE!" scria pe carapacea ei.

Momo fugi înapoi pe strada principală şi se sperie. Nu mai zărea pe nici unul dintre hoţii de timp! Momo alergă o bucată de drum în direcţia în care goniseră mai înainte domnii cenuşii, dar zadarnic. Le pierduse urma!

Se opri descumpănită. Ce putea face acum? O privi întrebător pe Casiopeea.

„ÎI REGĂSEŞTI. ALEARGĂ ÎNAINTE!" era sfatul broaştei ţestoase.

Ei bine, de vreme ce Casiopeea ştia mai dinainte că îi va găsi

pe hoţii de timp, lucrul era în orice caz exact, indiferent pe ce drum va porni Momo.

Prin urmare alergă mai departe după cum îi trecea prin minte, o dată la stînga, altă dată la dreapta, alte ori drept înainte.

Între timp ajunsese în zona din partea nordică a ma-relui oraş, unde cartierele clădirilor noi cu casele mereu identice şi străzile în linie dreaptă se întindeau pînă în zare. Momo alerga mai departe, tot mai departe, dar fiindcă toate casele şi străzile semănau atît de perfect între ele, fetiţa avea impresia că nici nu se mişcă din loc şi aleargă fără să înainteze.

Era un adevărat labirint, dar un labirint al ordinii şi al asemănării.

Momo era cît pe aci să-şi piardă curajul cînd zări din-tr-o dată un ultim domn cenuşiu venind de după un colţ. Şchiopăta, pantalonii îi erau sfîşiaţi, pălăria şi servieta îi lipseau, numai între buzele lui strînse şi îndîrjite mai fumega restul unui mic trabuc cenuşiu.

Momo îl urmări pînă într-un loc unde din şirul ne-sfîrşit al caselor lipsea una. În locul ei se înălţa un zaplaz înalt din scînduri negeluite înconjurînd o arie foarte extinsă. În zaplaz era o poartă puţin crăpată şi pe acolo se strecură ultimul întîrziat dintre domnii cenuşii.

Peste poartă se afla o placă indicatoare şi Momo se opri pentru a o descifra.

Capitolul al douăzeci şi unulea
SFÎRŞITUL ODATĂ CU CARE ÎNCEPE CEVA NOU

Momo zăbovise cu descifrarea tăbliţei de avertizare.

Cînd se strecură acum prin poartă nu mai zărea nimic nici din ultimul domn cenuşiu.

În fata ei se afla o imensă excavaţie pentru fundaţie cu o adîncime de vreo douăzeci, treizeci de metri. Excavatoare şi ale utilaje pentru construcţii erau risipite primprejur. Pe o rampă înclinată conducînd în jos spre fundul groapei fuseseră oprite cîteva camioane în cursul drumului lor. Ici şi colo stăteau constructori încremeniţi în diferite poziţii.

Acum încotro? Momo nu putea descoperi nici o intrare ce să fi fost folosită de domnul cenuşiu. Privi spre Casiopeea, dar nici ea nu părea să ştie ce rămînea de făcut mai departe. Nici o literă nu apărea pe carapacea ei.

Momo coborî în fundul excavaţiei şi privi în jur. Brusc zări încă o dată o faţă cunoscută. Era Nicola, zidarul, care îi pictase pe vremuri frumosul tablou cu flori pe peretele camerei ei. Desigur că şi el era nemişcat, ca şi toţi ceilalţi, dar atitudinea sa era neobişnuită. Stătea cu o mînă la gură, ca şi cum i-ar striga cuiva ceva, iar cu cealaltă mînă arăta deschiderea unei uriaşe conducte care ieşea chiar lîngă el din podeaua groapei de excavaţie. Din în-tîmplare se părea că în acelaşi timp o priveşte chiar pe Momo.

Momo nu rămase mult pe gînduri, luă totul drept un semn şi se vîrî în conductă. Abia intrase că şi începu să alunece căci conducta cobora abrupt. Avea tot soiul de cotituri aşa că fetiţa era zvîrlită încolo şi încoace ca pe un tobogan. Lunecarea vertiginoasă o ameţi cu totul în timpul coborîşului adînc, tot mai adînc. Uneori era în-vîrtită în jurul ei însăşi încît cădea valvîrtej cu capul înainte, însă nici broasca ţestoasă şi nici floarea nu-i scăpară din mîini în tot acest timp. Cu cît cobora mai adînc cu atît se făcea mai frig.

La un moment dat se şi gîndi în ce mod ar mai putea vreodată să iasă de acolo, dar mai înainte de a ajunge să-şi facă griji, conducta luă sfîrşit într-un gang subteran.

Aci nu mai era întuneric. Domnea o penumbră cenuşie ce

părea că porneşte chiar din pereţi.

Momo se ridică în picioare şi alergă mai departe. Deoarece era desculţă paşii ei nu făceau nici un zgomot, spre deosebire de cei ai domnului cenuşiu pe care îi auzea acum din nou în faţa ei. Urmări sunetul paşilor.

Din gang se ramificau în toate părţile alte ganguri, o întreagă reţea subterană care, după cum se părea, se extindea sub întregul cartier de blocuri noi.

Pe urmă auzi un zgomot confuz de voci. Se duse într-acolo şi privi cu băgare de seamă pe după un colţ.

În faţa ochilor avea o sală uriaşă cu o masă imensă pentru şedinţe. În jurul mesei şedeau în două şiruri lungi domnii cenuşii — sau, mai bine zis, grămăjoara ce mai rămăsese din ei. Cît de ponosiţi arătau acum ultimii hoţi ai timpului! Costumele le erau zdrenţuite, aveau vînătăi şi zgîrieturi pe cheliile lor cenuşii iar feţele le erau schimonosite de frică.

Numai trabucurile lor mai ardeau încă.

Momo văzu că în fund de tot, în peretele din spate al sălii, o uşă blindată enormă era puţin deschisă. Un frig glacial venea din sală. Deşi ştia bine că nu-i va folosi la nimic, se ghemui pe jos învelindu-şi picioarele goale în fustă.

Auzi cum unul din domnii cenuşii care şedea în capul mesei de şedinţe, drept în faţa uşii blindate, spunea:

— Trebuie să gospodărim cu mare economie proviziile, noastre căci nu ştim pentru cît timp vor trebui să ne ajungă. Trebuie să ne restrîngem.

— Nu mai sîntem decît puţini! strigă altul. Proviziile ajung pentru ani de zile!

— Cu cît începem mai devreme să economisim, continuă impasibil primul vorbitor, cu atît mai mult vom putea rezista. Ştiţi bine, domnilor, la ce mă gîndesc cînd spun că trebuie să economisim. E cu totul suficient dacă numai *cîţiva* dintre noi supravieţuiesc acestei catastrofe. Trebuie să privim lucrurile în mod realist! Aşa cum şedem aci, domnilor, sîntem prea mulţi! Trebuie să ne reducem considerabil numărul! E o poruncă a înţelepciunii. Acum îmi permit să vă rog, domnilor, să faceţi numărătoarea.

Domnii cenuşii făcură numărătoarea. După aceea preşedintele scoase o monedă din buzunar şi declară:

— Vom trage la sorţi. Cifra înseamnă că domnii cu numerele

pereche rămîn. Pajura înseamnă că rămîn cei cu numerele nepereche.

Aruncă banul în sus şi-l prinse în mînă.

— Cifră! strigă. Domnii cu numerele pereche rămîn, cei cu numerele nepereche sînt solicitaţi să se destrame fără întîrziere!

Un geamăt mut străbătu rîndurile păgubaşilor dar nici unul nu se opuse.

Hoţii de timp cu numerele pereche le luară celorlalţi trabucurile iar osîndiţii se destrămară în neant.

— Iar acum, grăi preşedintele în tăcerea ce se lăsase, vă rog să repetaţi acelaşi lucru încă o dată.

Aceeaşi procedură înfiorătoare se repetă a două, a. treia şi chiar a patra oară. În sfîrşit nu mai rămăseseră decît şase din toţi domnii cenuşii. Şedeau cîte trei faţă în faţă la capul mesei şi se priveau glacial.

Momo privise înfiorîndu-se cele petrecute. Îşi dăduse seama că de fiecare dată cînd se micşora numărul domnilor cenuşii frigul îngrozitor se mai reducea simţitor. În comparaţie cu situaţia de mai înainte acum era aproape suportabil.

— Şase, spuse unul dintre domnii cenuşii, e un număr urît.

— Ajunge acum, răspunse unul de pe partea cealaltă a mesei, n-are nici un sens să reducem încă şi mai mult numărul nostru. Dacă noi şase nu vom izbuti să supravieţuim catastrofei, atunci nu vor izbuti nici trei.

— Nu-i chiar aşa, spuse altul, dar dacă va fi nevoie avem timp să discutăm chestiunea. Vreau să spun, mai tîrziu.

Cîtva timp se lăsă tăcerea, apoi unul spuse:

— Ce bine că uşa spre cămările cu provizii era tocmai deschisă cînd a început catastrofa. Dacă în momentul decisiv ar fi fost închisă, nici o putere din lume n-ar mai fi putut s-o deschidă acum. Am fi fost pierduţi.

— Din păcate nu aveţi întru totul dreptate, domnul meu, răspunse altul. Prin faptul că poarta e deschisă, se reduce frigul din camerele de congelare. Încetul cu încetul florile clipelor se vor dezgheţa. Ştiţi foarte bine cu toţii că în acel moment noi nu le mai putem împiedica să se întoarcă acolo de unde au venit.

— Sînteţi de părere, întrebă al treilea, că frigul nostru nu mai e suficient pentru a menţine congelate proviziile noastre?

— Din păcate nu mai sîntem decît şase, răspunse cel de-al doilea domn, şi puteţi calcula singur cît mai putem rezista. Mi se

pare că ne-am cam pripit reducînd atît de riguros numărul nostru. Nu vom cîştiga nimic de pe urma acestei acţiuni.

— Trebuia să ne decidem pentru una din cele două posibilităţi, strigă primul domn, şi ne-am decis.

Din nou se lăsă tăcerea.

— Prin urmare s-ar putea ca acum să şedem astfel ani de zile fără să facem nimic altceva decît să ne păzim unul pe celălalt, spuse unul. Trebuie să vă mărturisesc că e o imagine destul de dezolantă.

Momo chibzui. Desigur că n-avea nici un sens să tot şadă aci şi să aştepte în continuare. Prin urmare dacă nu vor mai exista domnii cenuşii, florile clipelor se vor dezgheţa de la sine. Pentru moment mai existau însă domnii cenuşii. Şi vor exista mai departe dacă ea nu întreprindea nimic. Ce putea oare să facă avînd în vedere că uşa spre cămările cu provizii era deschisă iar hoţii de timp se puteau servi după pofta inimii?

Casiopeea dădea din picioruşe şi atunci Momo o privi.

„ÎNCHIZI UŞA" scria pe carapace.

— Nu se poate, şopti Momo, doar e încremenită.

„ATINGI CU FLOAREA" fu răspunsul.

— Pot s-o mişc din loc dacă o ating cu floarea clipei? şuşoti fetiţa.

„O VEI FACE" scria pe carapace.

De vreme ce Casiopeea o ştia mai dinainte, desigur că aşa se va şi întîmpla. Momo o depuse pe Casiopeea cu băgare de seamă pe podea. Apoi îşi ascunse sub haină floarea clipei care între timp se cam ofilise şi nu mai avea prea multe petale.

Fără a fi zărită de către cei şase domni cenuşii izbuti să se bage sub masa lungă de şedinţe. Acolo alergă în patru labe pînă ce ajunse la celălalt capăt al mesei.

Acum şedea printre picioarele hoţilor de timp. Inima îi bătea gata să se spargă.

Încet, încet, scoase floarea, o luă între dinţi şi se strecură, tot în patru labe, printre scaune fără ca vreunul din domnii cenuşii s-o vadă.

Ajunse pînă la uşa deschisă, o atinse cu floarea şi totodată o împinse şi cu mîna. Uşa se răsuci fără nici un zgomot în balamale, se roti în adevăr şi se închise cu un pocnet. Zgomotul fu repetat de mai multe ecouri atît în sala mare cît şi în miile de ganguri subterane.

Momo sări în picioare. Domnii cenuşii care nu se gîn-diseră nici de departe că în afară de ei s-ar fi putut ca vreo altă fiinţă să fie exceptată de la imobilizarea completă, şedeau încremeniţi de spaimă pe scaune şi se holbau la fetiţă.

Fără a mai sta pe gînduri, Momo fugi pe lîngă ei spre ieşirea din sală. Acum îşi revenirã însă şi domnii cenuşii şi porniră în goană după ea.

Auzi cum unul din ei strigă:

— E fetiţa aceea îngrozitoare! E Momo!

— Nu se poate! strigă altul. Cum de se poate mişca?

— Are o floare a clipei! urlă al treilea.

— Şi cu ea a putut să mişte uşa? întrebă al patrulea.

Al cincilea îşi plesni furios fruntea cu palma:

— Am fi putut face şi noi la fel! Doar avem destule flori!

— Am avut, am avut! zbieră al şaselea, dar acum uşa s-a închis! Nu mai e decît o singură scăpare. Trebuie să punem mîna pe floarea fetei căci altfel s-a isprăvit cu noi.

Între timp Momo dispăruse pe undeva prin gangurile ce se ramificau mereu. Desigur că pe aci domnii cenuşii se descurcau însă mai bine. Momo alerga în toate direcţiile, uneori aproape nimerea drept în braţele unuia ce o urmărea, dar izbutea mereu să scape.

Casiopeea participa şi ea în felul ei la luptă. E drept că nu putea umbla decît foarte încet, dar deoarece ştia întotdeauna dinainte încotro vor alerga urmăritorii, ajungea din timp la locul dorit şi le împiedica drumul astfel că cei cenuşii lunecau peste ea şi se rostogoleau pe jos. Cei ce veneau în urmă cădeau peste cei culcaţi pe jos şi astfel broasca ţestoasă salvă de mai multe ori fetiţa cît pe aci gata să fie prinsă. Fireşte că de multe ori ea însăşi se lovi de perete fiind nimerită de cîte un picior. Faptul n-o împiedică însă să facă în continuare exact ceea ce ştia mai dinainte că va face.

În cursul urmăririi, cîţiva dintre domnii cenuşii, zăpăciţi de lăcomia după floarea clipei, îşi pierdură trabucurile din gură şi se destrămară în neant. Pînă la sfîrşit nu mai rămaseră decît doi din ei.

Momo se refugiase înapoi în sala cea mare cu masa lungă. Cei doi hoţi de timp o fugăreau în jurul mesei dar nu erau în stare s-o ajungă din urmă. Apoi se despărţiră şi alergară în direcţii opuse.

Acum nu mai exista nici o scăpare pentru Momo. Stătea înghesuită într-un colţ al sălii privind plină de frică spre cei doi urmăritori ai ei. Ţinea floarea strîns lipită de trup. Numai trei petale sclipitoare erau prinse de ea.

Primul urmăritor voia tocmai să întindă mîna spre floare cînd cel de-al doilea îl trase înapoi.

— Nu, ţipă el, floarea e a mea! A mea!

Cei doi se porniră să se tragă înapoi unul pe celălalt. Totodată primul îi zvîrli din gură trabucul celui de-al doilea, acesta se învîrti în jurul său cu un vaiet fantomatic, deveni străveziu şi dispăru. Acum ultimul domn cenuşiu se îndreptă către Momo. În colţul gurii îi mai fumega un rest mititel din trabuc.

— Dă încoace floare, spuse gîfîind şi totodată îi căzu din gură restul cel mititel de trabuc şi se rostogoli departe. Cenuşiul se trînti pe jos şi căută să-l prindă cu braţul întins, dar nu fu în stare să ajungă pînă la el. Îşi îndreptă faţa cenuşie spre Momo, se ridică cu mare efort puţin întinzîndu-şi mîna tremurîndă şi şoptind:

— Te rog, te rog fetiţă dragă, dă-mi floarea!

Momo mai stătea încă ghemuită în colţ, îşi strîngea floarea la piept şi nefiind în stare să spună nici un cuvînt, făcu din cap semn că nu i-o dă.

Ultimul domn cenuşiu dădu încet din cap şi murmură:

— E bine — e bine — că acum — totul — a trecut...

Pe urmă dispăru şi el.

Uluită, Momo se uita fix la locul unde fusese culcat. Acolo umbla însă acum Casiopeea pe a cărei spinare scria: „DESCHIZI UŞA".

Momo se duse la uşă, o atinse din nou cu floarea clipei de care nu mai atîrna decît o singură şi ultimă petală, şi deschise larg cele două canaturi.

Odată cu dispariţia ultimului hoţ de timp trecuse şi frigul. Cu ochii mari, uimiţi, Momo intră în uriaşele cămări cu provizii. Nenumărate flori ale clipei stăteau înşirate aici pe rafturi nesfîrşite precum potirele de cleştar, iar una era mai minunat de frumoasă decît alta şi nici una nu semăna cu celelalte — sute de mii, milioane de ore de viaţă. Se făcea mai cald şi tot mai cald ca într-o seră.

În timp ce se desprindea ultima petală din floarea lui Momo,

începu brusc un fel de furtună. Întregi nori de flori ale clipei se învîrtejeau în jurul ei şi pe lîngă ea. Era ca o furtună caldă de primăvară dar o furtună de timp eliberat.

Momo privea în jurul ei ca în vis şi o zări pe Casiopeea pe jos în faţa ei. Pe carapacea din spinare scria cu litere strălucitoare: „ZBOARĂ ACASĂ, MICUŢA MOMO, ZBOARĂ ACASĂ!"

A fost ultima dată cînd Momo a mai văzut-o pe Casiopeea. Căci acum furtuna florilor se înteţi de nedescris, deveni atît de puternică încît Momo fu ridicată în văzduh şi purtată mai departe ca şi cum ar fi fost ea însăşi o floare, în afară, afară din gangurile întunecate, sus peste pămînt şi sus peste marele oraş. Zbura peste acoperişuri şi turnuri într-un uriaş nor de flori ce creştea şi tot creştea mereu. Era ca un dans zburdalnic după o muzică în-cîntătoare, plutind în sus şi în jos şi rotindu-se în jurul ei.

Pe urmă norul din flori începu să coboare încet şi domol iar florile cădeau precum fulgii de nea peste lumea încremenită. La fel ca şi fulgii de nea se topeau lin devenind din nou nevăzute pentru a se întoarce într-acolo unde era în realitate locul lor: în inimile oamenilor.

În acelaşi moment timpul începu din nou, totul se clinti din loc şi se mişcă din nou. Automobilele circulau, agenţii de circulaţie fluierau, porumbeii zburau şi căţelul de lîngă stîlp îşi depuse pîrîiaşul.

Oamenii nici nu băgaseră de seamă că lumea se oprise pentru un răstimp. Căci de fapt nici nu trecuse nici un timp între oprire şi noul început. Totul trecuse pentru ei precum o clipire a ochilor.

Totuşi ceva era altfel decît înainte. Dintr-o dată toţi oamenii aveau nesfîrşit de mult timp. Fireşte că toată lumea era extrem de mulţumită de acest lucru dar nimeni nu ştia că de fapt era propriul său timp economisit şi care se întorsese acum la el în chip miraculos.

Cînd îşi veni din nou în fire, Momo se regăsi pe o stradă. Era tocmai străduţa lăturalnică unde îl zărise mai înainte pe Beppo şi iată că mai era acolo! Stătea cu spatele spre ea, sprijinit de mătură şi privind dus pe gînduri, întocmai ca mai înainte. Dintr-o dată nu se mai grăbea, deloc şi nu-şi putea explica nicicum de ce se simţea brusc atît de liniştit şi plin de speranţă.

— S-ar putea, gîndea bătrînul, că am şi economisit cele o

sută de mii de ore şi am eliberat-o pe Momo.

Chiar în aceeaşi clipă cineva îl trase încetişor de haină, el se întoarse şi micuţa Momo se afla în faţa lui.

Desigur nu există cuvinte în stare să descrie fericirea revederii. Amîndoi plîngeau şi rîdeau cu schimbul şi sporovăiau în continuu de-a valma şi fireşte tot soiul de prostii, aşa cum se întîmplă de obicei cînd eşti beat de fericire. Mereu se îmbrăţişau din nou iar trecătorii se opreau, se bucurau şi ei şi rîdeau şi plîngeau împreună cu cei doi, căci acum aveau cu toţii destul timp pentru aşa ceva.

Într-un tîrzîu Beppo îşi luă pe umăr mătura căci se înţelege de la sine că nici nu se mai gîndea să lucreze în acea zi. Astfel porniră braţ la braţ prin oraş, acasă la vechiul amfiteatru. Fiecare din ei avea nespus de multe de povestit celuilalt.

În marele oraş se putea vedea ceea ce de multă vreme nu se mai văzuse: copiii se jucau în mijlocul străzii iar conducătorii automobilelor, nevoiţi să aştepte, îi priveau zîmbind, unii chiar coborau şi intrau în joc. Pretutindeni erau opriţi oameni vorbind prietenos între ei şi întrebînd amănunţit despre sănătatea celuilalt. Cine mergea la muncă mai avea vreme să admire florile dintr-o fereastră sau să hrănească o păsărică. Medicii aveau acum timp să se ocupe atent de fiecare bolnav în parte. Muncitorii puteau să lucreze liniştiţi şi cu dragoste faţă de munca lor, căci nu mai era nevoie să obţină cît mai mult într-un timp cît mai scurt. Fiecare putea să consacre lucrului atît timp cît îi trebuia şi dorea, căci de aci înainte era suficient timp pentru toate.

Mulţi oameni n-au aflat niciodată cui i se datora totul şi ce se întîmplase cu adevărat în acele momente ce li s-au părut doar o clipire a ochilor. Probabil că cei mai mulţi oameni nici n-ar fi crezut. Numai prietenii lui Momo au ştiut şi au crezut.

Căci în acea zi cînd micuţa Momo şi bătrînul Beppo s-au întors la vechiul amfiteatru, erau cu toţii adunaţi acolo aşteptînd. Gigi Ghidul, Paolo, Massimo, Franco, fetiţa Maria cu frăţiorul mititel Dedé, Claudio şi toţi ceilalţi copii, Nino birtaşul cu Liliana, nevasta lui cea grasă şi cu sugarul, Nicola zidarul, şi toţi oamenii din împrejurimi care mai înainte veniseră mereu şi pe care Momo îi ascultase. Pe urmă a avut loc o serbare atît de veselă cum numai prietenii lui Momo ştiau să petreacă şi care ţinu atît de mult pînă ce străvechile stele apărură pe cer.

După ce s-au potolit şi exploziile de bucurie şi îmbră-ţişările şi strînsul mîinilor şi rîsetele şi strigătele învălmăşite, se aşezară cu toţii de jur împrejur pe treptele de piatră acoperite cu iarbă. Se făcu o linişte deplină.

Momo veni în mijlocul rotondei. Se gîndi la glasurile stelelor şi la florile clipei.

Începu să cînte cu glasul limpede.

În casa Niciunde maestrul Ora, trezit din primul şi unicul său somn de către timpul reîntors, şedea pe scăunaşul de lîngă măsuţa cea gingaşă şi o privea zîmbind pe Momo şi pe prietenii ei prin ochelarii Vedetot. Maestrul era încă foarte palid şi arăta ca şi cum abia s-ar fi însănătoşit după o boală grea. Ochii îi străluceau însă.

Simţi că ceva îi atinge piciorul. Îşi scoase ochelarii şi se aplecă. În faţa lui se găsea broasca ţestoasă.

— Casiopeea, îi spuse cu drag scărpinînd-o pe gît, amîndouă aţi procedat foarte bine. Trebuie să-mi povesteşti totul căci de data aceasta n-am putut să vă privesc.

„MAI TÎRZIU" scria pe carapace. Casiopeea strănută:

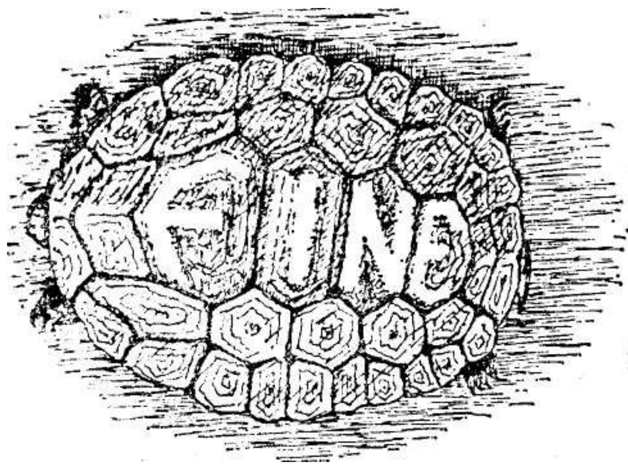
— Nu cumva ai răcit? întrebă îngrijorat maestrul Ora.

„CHIAR STRAŞNIC!" răspunse Casiopeea.

— Probabil din cauza frigului domnilor cenuşii, spusa maestrul. Îmi închipui că eşti foarte istovită şi ai dori ca mai întîi să te odihneşti cum trebuie. Prin urmare te poţi retrage liniştită.

„MULŢUMESC" scria pe carapace.

Pe urmă Casiopeea plecă şchiopătînd pentru a-şi căuta un colţişor liniştit şi întunecat. Îşi trase înăuntru capul şi cele. patru picioruşe iar pe spinarea ei, invizibile pentru toţi în afară de cei ce au citit această poveste, apărură treptat literele:

SCURTA POSTFAŢĂ A AUTORULUI

Poate că unii dintre cititorii mei mai au pe inimă multe întrebări de pus. Mă tem însă că nu-i voi putea ajuta cu nimic. Trebuie să mărturisesc că am scris întreaga poveste din memorie, aşa cum mi-a fost povestită şi mie. Nu i-am cunoscut personal nici pe micuţa Momo şi nici pe vreunul din prietenii ei. Nu ştiu ce li s-a întîmplat în continuare şi nici cum le merge acum. Iar în ceea ce priveşte marele oraş, nici eu însumi nu am nici un fel de informaţii, ci numai presupuneri.

Singurul lucru pe care aş dori să-l mai adaug e următorul:

Pe atunci *mă aflam tocmai într-o lungă călătorie (în care mă mai aflu în continuare) cînd într-o noapte am avut în compartimentul meu de tren un călător ciudat. Era ciudat în măsura în care mi-a fost complet imposibil să-i bănuiesc vîrsta. La început am crezut că şed în faţa unui moşneag, dar în curînd mi-am dat seama că desigur m-am înşelat, căci tovarăşul meu de drum îmi apărea acum foarte tînăr. Totuşi această impresie s-a dovedit şi ea curînd o eroare.*

În orice caz el e cel ce mi-a istorisit în timpul lungii călătorii de noapte întreaga poveste.

După ce a terminat, am tăcut amîndoi cîtva timp. Pe urmă călătorul enigmatic a mai adăugat o frază pe care nu trebuie s-o ascund cititorului.

— V-am povestit toate ca şi cum s-ar fi şi întîmplat. Aş fi putut să povestesc de asemenea ca şi cura totul se va întîmpla abia în viitor. Pentru mine nu-i o deosebire prea mare.

Probabil că la următoarea staţie o fi coborît, căci după o

vreme mi-am dat seama că sînt singur în compartiment. Îmi pare rău că de atunci nu l-am mai întîlnit pe povestitor.

Dacă întîmplător l-aş mai întîlni însă vreodată aş dori să-l întreb multe.